

Amoenitates poeticae, sive Theodori Bezae, Marci-Antonii Mureti et Joannis
Secundi iuvenilia

Lugduni Batavorum u.a. 1779

P.o.lat. 17 m

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10608705-1

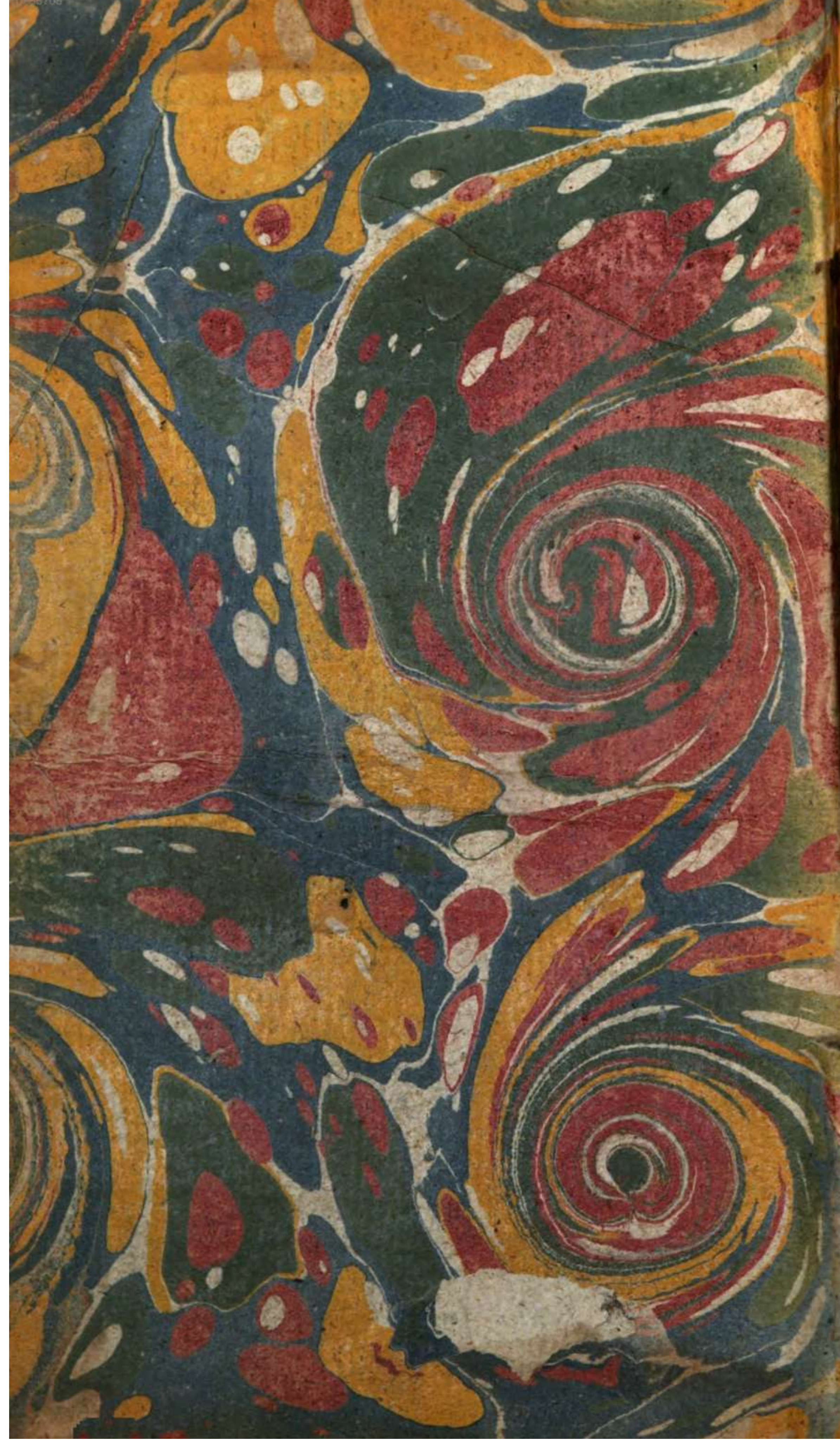
Copyright

Das Copyright für alle Webdokumente, insbesondere für Bilder, liegt bei der Bayerischen Staatsbibliothek. Eine Folgeverwertung von Webdokumenten ist nur mit Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek bzw. des Autors möglich. Externe Links auf die Angebote sind ausdrücklich erwünscht. Eine unautorisierte Übernahme ganzer Seiten oder ganzer Beiträge oder Beitragsteile ist dagegen nicht zulässig. Für nicht-kommerzielle Ausbildungszwecke können einzelne Materialien kopiert werden, solange eindeutig die Urheberschaft der Autoren bzw. der Bayerischen Staatsbibliothek kenntlich gemacht wird.

Eine Verwertung von urheberrechtlich geschützten Beiträgen und Abbildungen der auf den Servern der Bayerischen Staatsbibliothek befindlichen Daten, insbesondere durch Vervielfältigung oder Verbreitung, ist ohne vorherige schriftliche Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig und strafbar, soweit sich aus dem Urheberrechtsgesetz nichts anderes ergibt. Insbesondere ist eine Einspeicherung oder Verarbeitung in Daten systemen ohne Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig.

The Bayerische Staatsbibliothek (BSB) owns the copyright for all web documents, in particular for all images. Any further use of the web documents is subject to the approval of the Bayerische Staatsbibliothek and/or the author. External links to the offer of the BSB are expressly welcome. However, it is illegal to copy whole pages or complete articles or parts of articles without prior authorisation. Some individual materials may be copied for non-commercial educational purposes, provided that the authorship of the author(s) or of the Bayerische Staatsbibliothek is indicated unambiguously.

Unless provided otherwise by the copyright law, it is illegal and may be prosecuted as a punishable offence to use copyrighted articles and representations of the data stored on the servers of the Bayerische Staatsbibliothek, in particular by copying or disseminating them, without the prior written approval of the Bayerische Staatsbibliothek. It is in particular illegal to store or process any data in data systems without the approval of the Bayerische Staatsbibliothek.

<36623525210015

S

<36623525210015

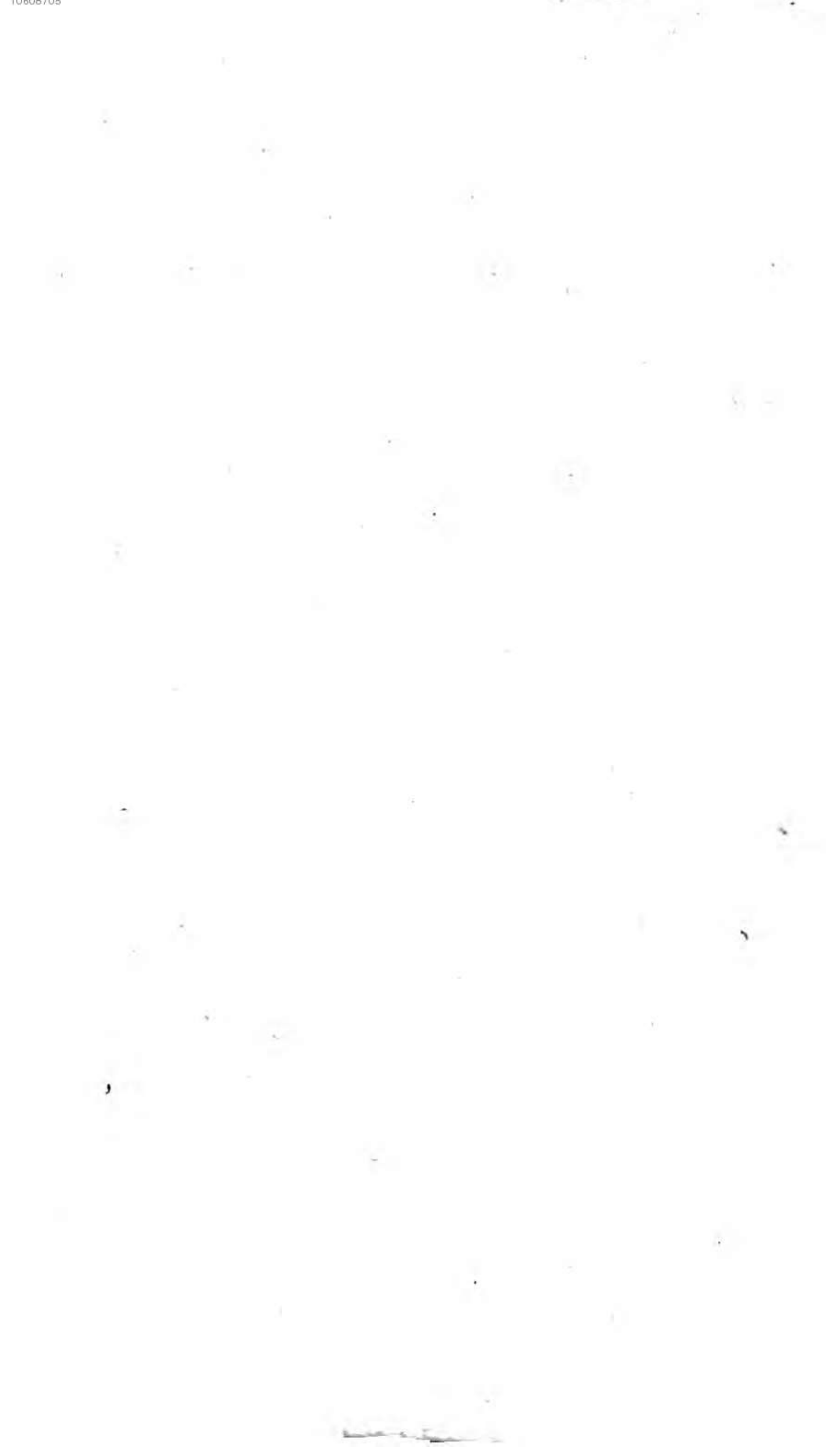
Bayer. Staatsbibliothek

D, E

J. P. a. lat. 17^m

P.O. lat. 17 m

AMŒNITATES
POETICÆ.

BEZÆ EFFIGIES .

Ricquet sculp

AMŒNITATES
POETICÆ,

S I V E

THEODORI BEZÆ,
MARCI-ANTONII MURETI,
E T

JOANNIS SECUNDI
JUVENILIA:

Tùm JOANNIS-BONEFONII PANCHARIS :
JOACHIMI-BELLAI AMORES,
&c. &c.

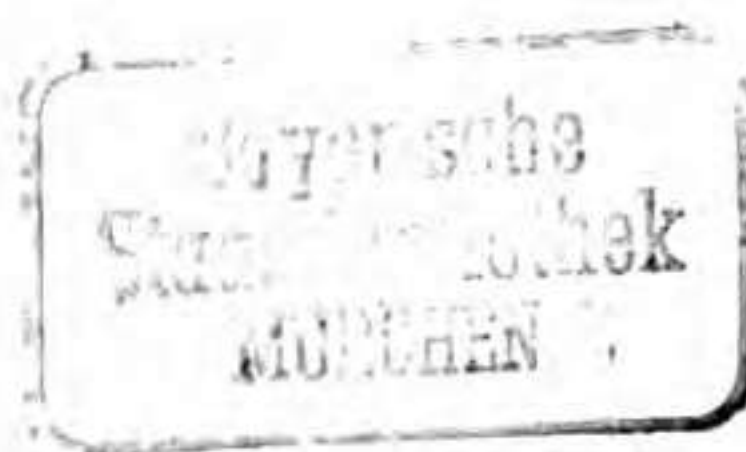
LUGDUNI-BATAVORUM.

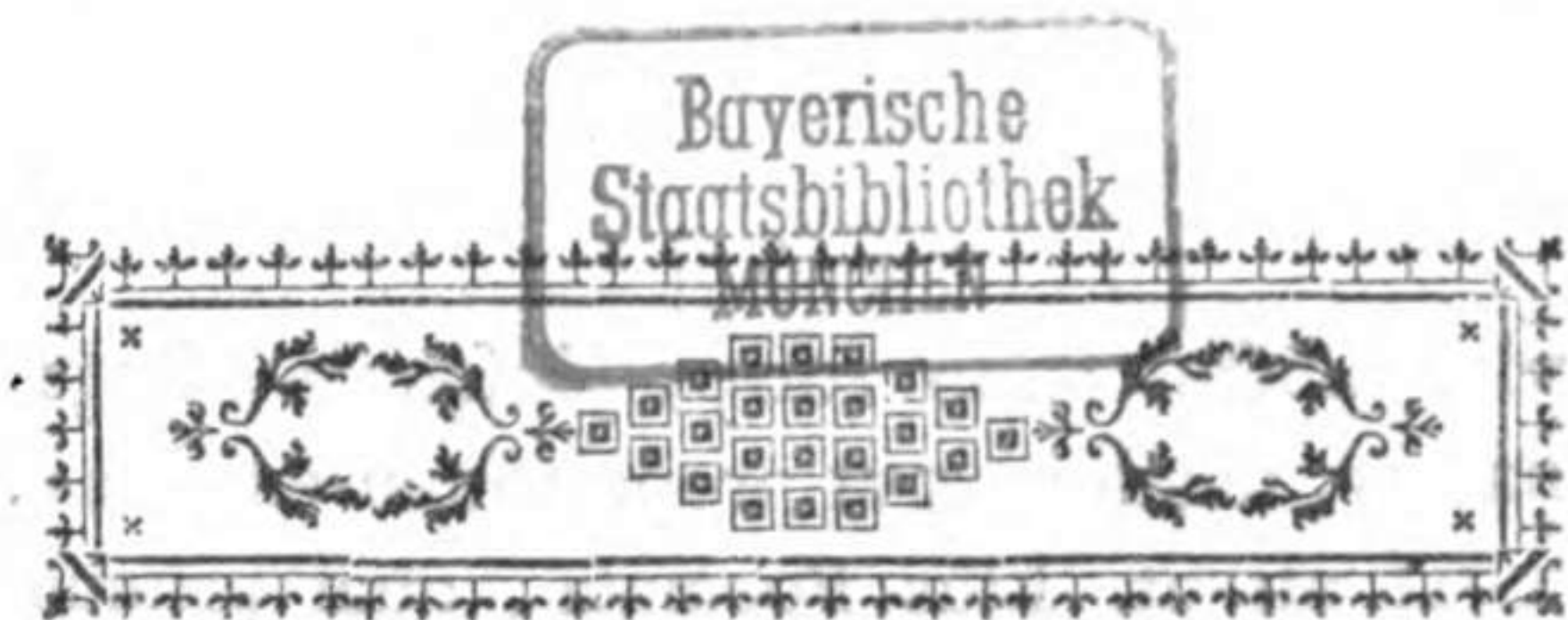
Væneunt P A R I S I I S,

Apud JOSEPHUM BARBOU, viâ Mathurinorum.

M D C C L X X I X.

Wb/63/369

NOTITIA

AUCTORUM.

PAUCA de totius libri ratione dicenda habemus. Editus primùm anno 1757, ex quinque, quos nunc exhibet, Poetis, quatuor tantùm constabat : *Bezæ* videlicet, *Mureti*, *Secundi* & *Bonefontii* carminibus egregie recusis. Exhausta dudum & penitus consumpta prima illa editione, eam ut typis reddere Typographo statutum, operæ pretium facturus ille sibi visus est, si quid novi, quoad libri delectum, ejusdemque ferè generis aut argumenti adscisceret ; & addita *Joachimi Bellaii*, è carminum sat uberi messe, profecto selectissima. His una collectis compositisque constant AMÆNITATES POETICÆ : quibus brevem præfigere Notitiam Auctorum ex re visum est.

THEODORUS BEZA (*de Beze* ou *Besze*),
Vezelio - Burgundus, natus anno 1519, &
a iij

vita functus anno 1605, plusquam octogennarius, seculum XVI prope totum emensus, XVII attigit. Ejus Poemata, quæ primùm hoc edita titulo : *Adeodati Sebæ Juvenilia*, & juvenem aliquando sapiunt, certè non injucunda, sed Gallicismis aspersa : quod notatum a Scaligero, juvenes ut observent monendi. At quæ passim nequitiae, Poetæ genio indulgenti, excidisse videntur, si non ideo libidinosum Bezam arguunt, (ut familiare poetis hoc Martialis placitum : *Lasciva est nobis pagina, vita proba*), eundem uxorium fat probant inita ter conjugia, Paschasio decantata.

Uxores ego tres vario sum tempore nactus :

Cùm juvenis, tùm vir, factus & inde senex.

Propter opus, prima est validis mihi juncta sub annis;

Altera propter opes, tertia propter opem.

Extant & Bezæ, Buchananum æmulantis, haud assequentis, *Psalmorem Davidis & aliorum Prophetarum libri quinque*, vario carminum genere *Latine expressi*, & Genevæ primum editi anno 1579.

MARCUS-ANTONIUS MURETUS,
stirpe nobili natus in pago suburbano Lemo-

vici *Mureto* (unde genti nomen) anno 1526 , & Romæ mortuus anno 1585 , scriptor Latinus est e nostris & plerisque recentibus qui proximè styli Romani nitorem ac elegantiam æmulatus & affecutus. Is quoque *Juvenilia* lusit , eademque non inamœna , nec (ut nuper in *Annalibus Poeseos Gallicæ* Tom. VI. pag. 256. scriptum legimus) adeo *parvi æstimata*. Etenim ut concedamus raro Muretum assurgere , & poetici caloris quidpiam in eo desiderari ; at genuinâ Latinitate , omnium fere poetarum qui , a Litteris restitutis , Latinè scripserunt , perpauci eum æquavisse videntur. Mureti *Juvenilia* (quo nomine accipienda sunt Elegiæ , Epigrammata , Epistolæ , Odæ , &c.) ab ipsomet tunc ætatis annum circiter vigesimum sextum agente , vulgata Parisiis anno 1552. Ea vero cum ab Editione primariâ , in posterioribus plerisque & præsertim in Leydenfi , an. 1757 , identidem accreverint , nunc quidem non juventæ solos lusus , sed provectioris ætatis fætus etiam nonnullos , proferunt : quod passim observare licet , & in carmine Lyrico ad Petrum Gerardium pag. 197 , palam est. Nec tamen intra carminum hosce quasi

cancellos, stat Mureti poeticus labor; nam ejusdem insuper extant, tum Hymni sacri complures, & Psalmi Davidis aliquot metro donati, tum *Julius Cæsar* (Bruti manu confossus) Tragoedia Euripidæa: quæ cuncta simul collecta cum Orationibus, Epistolis, Variarum Lectionum Libris xvii, &c. complectitur *Mureti Operum omnium editio Veronensis*, ann. 1727 - 1730. quinq. vol. in-8°, longè locupletissima, si non emendatissima. Ea tribus hancce nostram poematibus, haud aspernandis, ditavit. Excerptimus ex Elegiis carmen *Ad Neæram puellam*, quod in Mureti Carminum editionibus fere cunctis desideratur, & alterum *Ad Fulviam*, non antea vulgatum; ex Lyricis, *ad Janum Tiliū Paræneticon*: quæ tria ad libri calcem, (Poetâ jam ex typis emerſo) ablegare, inter Analecta, necesse fuit. Ne quis autem, cui fortè nota tantum Mureti poetica sint, virum ex opusculis istis æstimet, constat apud eruditos, Muretum e præstantissimis seculi xvi scriptoribus non solum esse, sed & in *Arte critica* verè Roscium, ut patet ex eximio variarum Lectionum ejus opere. Liceat hîc addere quod Auctor Mureti vitæ

(in editione Veronenſi) nobis ipſe ſubjicit :
 « FUIT idem Latinis in Auſtoribus imitan-
 » dis mira ingenii felicitate. Hac fretus ,
 » Græci comici Philemonis ſententiam ex
 » Plutarcho & Stobæo , numero Latinorum
 » tragico , imitatus eſt , & ſubinde ſenten-
 » tiam eandem comicè explicavit , comico-
 » que numero , geminâ Latinâ Verſione ;
 » quarum alteram Attio , alteram Trabeæ
 » affinxit. *Ut nemo repertus ſit* , ſcribit ipſe
 » Muretus , *qui non ea pro veteribus acceperit* :
 » *Unus etiam & eruditione minimè vulgari , &*
 » *judicio acerrimo præditus , repertus eſt , qui*
 » *ea à me accepta pro veteribus publicaret* ».
 Hic apertè ſignificatus Joſ. Scaliger , qui
 Mureti fraudem ingenioſam & innocuam
 ultus eſt atroci Diſticho , quod in nota ,
 pag. 187. protulimus ad infamiam auſtoris ,
 labeculam vix ſummæ cuti hærentem , ferro
 & igne (calumnia ſcilicet abominanda) ,
 diluere adeo prompti.

JOANNES SECUNDUS , origine Belga ,
 ortu Batavo-Hagienſis , natus anno 1511 ,
 & ante vigefimum quintum ætatis , anno
 1536 extinctus , inter ſeculi XVI Latinos

poetas, amœnitate, facilitate, lepore, præcipuè commendatur. Is Veneres totus spirans, musam in Eroticis maximè fregit; quod fervidæ juventuti condones; at aliquando sibi tantum indulget, ut cum Latinæ dictionis, tum rationis metricæ incuria; *discinctum* ferè poetam hunc non absurdè dixeris. Secundi Carminum hicce delectus primâ fronte *Basia* præfert, ut forte solemniorem ejus opellam; post Elegos & Epigrammata; mox Odas & ex Sylvarum promiscuo genere, quædam. Restant ad integrum opus poetæ Batavi conficiendum, Elegiarum liber unus, Funerum liber unus, Epistolarum Libri duo, & Sylvarum pars maxima.

JOANNES BONEFONIUS (*Bonnefons*) Arverno-Claromontanus, natus anno 1559, mortuus circa annum 1614, floruit sub Henrico III & Henrico IV. Hic Catulli in Phaleucis, & in Eroticis Secundi curiosus Æmulator, quadrigæ poeticæ non ultimus iret, si Latinitas ejus emendatior. At ex judicio Bernardi Monetæ (*La Monnoye*), is plus Italos seculi xv aut xvi, quam ætatis probatissimæ Latinos poetas sapit. Hinc

apud *Menagiana* , Tomo IV. pag. 371 & seqq. ejusdem annotata Monetæ in *Pancharitem* , quæ suis pleraque locis , ad imam hujusce nostri Textûs recentioris oram , in gratiam juventutis , non sine fructu quodam , occurrent. J. Bonefonii nullum aliud opus , si quod extat , nobis notum est.

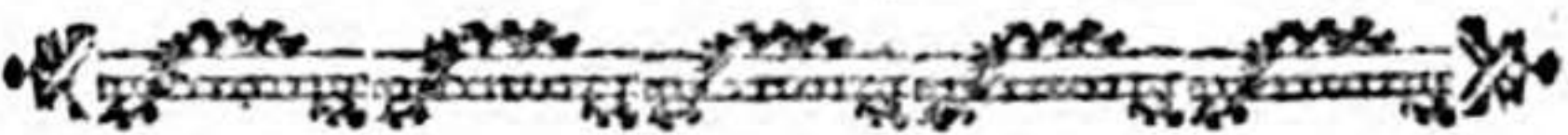
JOACHIMUS BELLAIUS (*Du Bellay*) , Andinus , nobili prosapia natus circa annum 1524 , & sublatus e vivis anno 1560 , ætatis , *Thuano* 37 , & *Sammarthano* 35. Patrum habuit Cardinalem illum **DU BELLAY** , Legatione Romana , regnante Francisco I , ornatum , cujus ope Italiam , ipsamque Romam ad fatietatem invisit. Virum tenes , habe poetam. Natus in æstu renascentium undequaque Litterarum , Litteris & Latinis & Græcis dein imbutus , ut tum ferebat ætas , non leviuscule tinctus (ut nunc magna pars , nostri) , Bellaius ad Poësim accessit. Is nimirum utriusque , Latinæ Gallicæque , poeseos æquè conscius & cultor , utramque simul amplexus. Idem ob venæ facilitatem cum dulcedine conjunctam , fundendis præcipuè carminibus Gallicis , *Ovidii Gallici*

nomen , pro tempore non absonum , obtinuit. J. Bellaii extant Elegiæ , Amorum liber , Epigrammata , Tumuli , Xenia five illustrium quorundam nominum Allusiones , & ad Janum Morellum Epistola proluxior , qua poeticè differit , *Neminem aliena injuria miserum esse*. Ex his elegimus AMORES , & varii argumenti quæ visa nobis dignissima rursus in lucem dari.

ADJUNCTA pro Coronide : Tria Mureti Poematia ex Editione Veronenſi , superius prænuntiata ; tùm Petri Lotichii , Germani poetæ , PHILOMELA ÆMULATRIX ; & Famiani Stradæ , poetæ Romani , FIDICINIS & PHILOMELÆ CERTAMEN.

LECTORI

LECTORI

BENEVOLO.

THEODORUS BEZA, Vezelius, quis & qualis fuerit, quantumque in promovenda nova Calvinii Reformatione fidelis ejusdem affecla ardensque assertor insudarit, nemo ignorat.

Scripsit ille, vir eruditus simul & humanioribus litteris expolitus, Poëmata varia Latina lingua expressa, non sane invenusta, satisque probata, utpote quæ Poëtarum veterum optimorum lepores non inscite redoleant, Catulli præsertim atque Ovidii, quos sibi præcipue proposuerat imitandos: quæ quidem carmina, cum mores pudicos quandoque minus sapiant, *Juvenilia* quidam inscripsere, tanquam a Beza scilicet juvene nondumque maturo

per lasciviam factitata ; cum tamen , in editionibus præfertim recentioribus , plura extent , quæ constat , ipso Beza teste , eundem jam senem factum composuisse.

Poëmatum porro istorum variæ circumferuntur editiones , tresque præ ceteris summo omnium plausu ab orbe litterato comprobatae , hodieque in primam librorum rarissimorum classem referendæ : quarum quidem est antiquissima prima , quæ Parisiis prodiit anno 1548. eodem videlicet , quo annum agens ætatis vigesimum nonum , Beza desertor avitæ religionis in castra adversariorum transfuga nunquam rediturus excessit ; emendatissima , ut aiunt , altera , quanquam & ipsa mendis non paucis aspersa , quæ nec anno , nec Typographi nomine apposito , calva humana in fronte insignitur ; istis vero multo auctior tertia , quæ anno 1599. est excusa , & ab ipso

Beza tunc admodum fene forſitan recognita , utpote quæ , cum vario carminum genere locupletata ſit , quæ deſunt in editionibus anterioribus , pluribus interim careat minus caſtis , quæ in illis reperiuntur : unde conjectari licet , ab ipſo auctore , jam tum capulari fene , poſtერიore hanc forſan fuiſſe caſtigatam.

Ut ut ſit , priores illæ editiones cum jam rariores evaſerint , omneſque ſint minus eleganter expreſſæ , recentiore hanc noſtram exhibemus tibi , Lector benevole , charta puriſſima typiſque nitidioribus excuſam , & ad anteriorem illam præcipue , quæ calvam humanam in fronte præ ſe fert , ſumma fide atque diligentia recenſitam : quam tamen operæ pretium duximus expurgare mendis , & novis etiam poëmatibus aliquot , ex editione tertia deſumptis , adaugere : ne quid eorum in hac noſtra deſideraretur , quæ

iv *LECTORI BENEVOLO.*

aut elegantiam spectent , aut requirant
emendationem.

Tu porro , Lector benevole , nostrum
in hoc studium , qualecunque sit , æqui
bonique consulas velim , nostroque in rem
litterariam amoris pergas bonus indulgere.
Vale.

THEODORI BEZÆ POEMAT A.

EX SYLVARUM LIBRO.

*DEVOTIO P. Decii Patris, qui se Cos. devovit
pro legionum salute, bello cum Latinis ad
Veferim gesto. De quo Livius lib. 8.*

S Y L V A P R I M A

JAM Romana acies verti, jam cedere lævo
Cœperat in cornu virtus Romana, nec ullum
Subsidium est, retroque omnis spes lapsa referri:
Cum geminas Decius tendens ad fidera palmas,
Quo ruitis? dixit: quò virtus prisca recessit?
Unde fuga hæc? unde iste timor? vos cedere notis
Hostibus, & toties victis dare terga Latinis?
At moveat jurata fides, sanctique Senatus
Imperium; moveantque foci, moveantque penates.

Dixerat: interea premit undique fervidus hostis,
Deserta fugiunt trepidi statione Quirites.

Ille autem intrepidus : Quos Consul sistere voce
Non potui , dixit , revocabo morte ; sacрати
Me dudum hoc Vates monuere , jecurque recisum.
Ergo age , sacrorum ô custos , concepta profare
Carmina : Romanis Consul fit victima , nostro
Sanguine quærat victoria , sanguine nostro
Placentur sævi Manes , placetur Erinnyes.

Mox igitur prætextam armis imponere jussus ,
Velatusque caput , mentoque innixus , & imis
Subjecto pedibus telo , imperterritus heros
His se devovit verbis , præfante ministro :

Jane , & tu custos Capitoli Jupiter , audi ,
Et gemini Romæ auctores , Mavorsque , Quirineque ,
Et reliqua in nostris notissima numina fastis ;
Vos etiam , ô Manes , Decium hæc audite precantem :
Si qua premit patriam invidia , & nunc vincere Romam
Crimina si qua vetant , tandem deponite , quæso ,
Invidiam , ô Divi ; Decius luat omnia solus.
Servetur patria incolumis , pulsoque Latino ,
Sublimes ducant Romani ex hoste triumphos.
Interea , Collega , aciem patriamque tuere :
Indubiam ipse fero mortemque fugamque Latinis.

Defierat : faciem lux protinus occupat ingens ,
Qualis post noctis tenebras cum Thetide Phoebus
Deferta , illustrat splendenti lumine terras.
Talis hic infiliens in equum sublimis , habenas
Laxat , & in medios volat imperterritus hostes.
Illum fulgentemque armis , cinctuque Gabino ,
Ipse admiratur Veferis ; miratur & ipse
Jupiter , & lævum tonat. Audito omine lætâ

Prospiciunt Romani omnes , oculisque sequuntur ,
 Atque hominem esse negant Decium. Jam terga Latinus
 Vertit , & adventu unius mutata repente
 Sors omnis : redeunt acies , animisque receptis ,
 Instant victori victi , tandemque feroces
 Romanus pellit , Decio moriente , Latinos.

MORS CICERONIS,

EX LIB. HISTORIARUM LIVII CXX. ET VITIS
 PLUTARCHI, ET VALER. MAX.

S Y L V A I I.

ERGO ut ventorum rabiem , pelagique furorem
 Indomitum aspexit , fatis heu poscitur , inquit ,
 Poscitur infelix Cicero : convertite vela ,
 Et me vicinæ moriturum reddite ripæ.
 Scilicet has grates gladiis erepta tuorum ,
 Patria , persolves ? moriar : sic numina divûm ,
 Sic voluêre dei , servata ut Consul in urbe
 Tullius intereat. Nec plura effatus , ab imo
 Corde trahens gemitus memoratæ ad nomina Romæ ,
 Imbre oculos , lachrymisque genas implevit obortis.
 At licet assiduis exercita turba periclis ,
 Inviti lachrymas nautæ tenuêre , diuque
 Obnixi sævos pelagi transcendere fluctus ,
 Omnia laxarunt iratis carbasa ventis ,
 Et tandem incolumem statuerunt littore proram.
 Descendit moestus Cicero , multoque labore

Membra trahit confecta senex ; simul undique magna
 Circunstabat herum fervorum turba , periclis
 Nec nimium stupefacta suis , nec tempore duro
 Pollicitam fractura fidem : pars apparat enses ,
 Pars domino assistit , cæcaque ambage viarum
 Læticæ impositum ducunt , si fallere sævos
 Antonî possint gladios , turbæque sequentis
 Evitare minas. Sic ibat Tullius ille ,
 Tullius ille togæ princeps , magnique Senatus ;
 Cum procul adventare viros , inimicaque signa
 Conspicit , & stricto mortem procul ense minantem
 Poppilium , cujus quondam servaverat ipse
 Fortunas vitamque rei , cum libera Roma
 Olim illum audiret , mirareturque tonantem.
 Jam quoque sævus adest , & poscit Herennius hostem.
 Quid faciat ? num forte manus protendat inermes ,
 Aut mercede petat veniam ? num flectere verbis
 Defensi quondam conetur militis itas ?
 Hæc ætas virtusque vetant , & pectore in alto
 Fixus amor patriæ , Romæque cadentis imago.
 Vertite , ait , currus ; plenis curratur habenis
 Immeritam in mortem : me pridem nuncia Phoebi
 Poscit avis , coeloque novum conjungere civem
 Jupiter exoptat. Bruti Cassique beatæ
 Vivite vos animæ : quod si non omnia nobis
 Fata nocent , forsan nec nos moriemur inulti.
 Jam vixi mihi , Roma , fatis ; me vita vereri
 Acta vetat nigræ damnosa oblivia mortis.
 Occidite : at noscent venturi cuncta nepotes ,
 Æternamque dabunt morienti hæc funera vitam.

Immo (aut fallor ego, & frustra tibi, Roma, creatus
Augur eram quondam,) non semper amica favebit,
Antonî, Fortuna tibi, civesque peremptos
Tempus erit victrix à te quo Roma reposcat.
Me juvet interea speratum invisere cœlum.

Desierat, jugulumque parans, immota tenebat
Ora senex: illum properantem in fata nec ipsi
Aspiciunt equites læti; positoque furore,
Ut nudum videre caput, canamque senectam,
Vix tandem inviti lachrymas tenuêre cadentes,
Et pene è manibus gladii cecidêre cruentis.

Unus torva gerens truculentus Herennius ora,
Degeneres quid statis? ait: simul ense superbo
Colla fecat, nec adhuc fatiatur cæde, scelestum
Adjunxisse scelus sceleri juvat; ergo difertis

Aufas Antonî vitam signare tabellis

Cædit & ipse manus. Morientem vidit ab alto
Invitus cœlo Phœbus, piceaque refertur
Nube caput texisse diu; flevêre cadentem,
Et flebunt Latia æternum Graiaque Camœnæ.

Flexanimis vero Pitho (mirabile dictu)

Sueta illi quondam, tum res, tum verba loquenti
Suggerere, & suavi conspergere nectare linguam,
Ut patuit jugulus, fugiente aufugit amico,
Et terras, eheu nunquam reditura, reliquit.

Poppillius volat interea, truncoque relicto,
Antonî portat sævis spectacula mensis.

NATALIA DOMINI.

SYLVA III.

NOCTEM alius laudet, misero quæ munus amanti
Optatum attulerit, facilemque ad vota puellam
Præbuerit, veteris foecunda incendia flammæ,
Cæteraque obscœnis olim cantata poëtis.
At vos, pars equidem cœli non infima, vates,
Nec divinum animum ad turpes convertite curas,
Nec calamos adeo infami exercete labore.
Intactas Heliconæ ferunt habitare puellas,
Inque alias ardens, Musis est castus Apollo;
Innupta est Pallas: vestris quæ numina sacris
Sola placent. Procul ergo Venus, procul este scelesti
Deliciæ pueri; castis tu casta Camœnis
Materies, ô Nox, esto, quæ Virginis olim
Vidisti in sacros aperiri viscera partus,
Viscera quæ cœli tempestatumque potentem
Gestavere Deum, tandemque illæsa dedere
Humanis cernendum oculis: tu conscia partus
Prima novi, tu nascentis primordia lucis
Luce prior, Nox, vidisti. Te cæca vetustas
Ah nimis immerito cæcamque atramque vocabat,
Illius primos solis quæ senseris ortus,
Ipse accepta refert clarus cui lumina Titan,
Et quæcunque micant splendenti fidera cœlo.
Tu teneri primos vagitus prima puelli,
Tu primos cœli plausus, tu gaudia mundi

Audisti, Nox ô felix; cum læta volantum
Ad domini cunas resonarent agmina fratrum,
Et Domino totus nascenti applauderet orbis.
Tu vili impositum foeno, stabuloque jacentem
Es mirata simul, simul es miserata puellum.
Tu quoque pastorum pietatem, & nescia fraudis
Pectora mirata es, cum Tityrus inde relictis
Accurrens gregibus, CHRISTI natalia lætus
Viferet, hinc caderet Damoetas, surgeret Ægon,
Dum cœli monitis & clara voce Deorum
Attoniti, properant nascentem invisere regem.
Quid castæ matris curas, immixtaque curis
Gaudia commemorem? dum tanto pignore, cœli
Consortem agnoscit sese, natumque tuetur
Ante pedes, nasci quem vixdum senserat ipsa
Parturiens pariensque simul, virgoque parensque.
At vos interea spatiosa per atria reges,
Aut medios inter lusus, turpique luparum
Immixti turbæ, infelix traducitis ævum,
Aut saturo efflatis pigros è pectore somnos,
Progenies indigna polo, quibus ipse recusat
Committi Dominus nascens, & natus abhorret.
Felices tenebræ, quantumvis clara diei
Lux collata quibus, non lux, sed opaca videtur
Nox potius: nam certa diem sua tempora claudunt,
Et vicibus certis Phœbus surgitque caditque.
Est quoque cum ingrataë vicinus ab orbe fororis
Sic premitur, nigra ut tectus ferrugine vulum,
Quod reliquis præbet, lumenque jubarque requirat.
At vobis, tenebræ, qui præbet lumina Titan,

Phosphorus ipse sibi est, & non finitur horizon.

Sed cur postremo Patres te mense locârunt,
 O nox, cui primæ acceptam referre salutem
 Et decet & fas est? cur non hæc inchoat annum
 Nox, quæ felicitis spem nobis reddidit ævi?
 Scilicet exactos quæ nox finire labores
 Spondet, & æternæ promittit munera pacis,
 Jure etiam exactum finire hæc debuit annum.
 Adde quod hoc primum redituri tempore Phœbi
 Spem capimus, ductore Capro. Jure ergo revectos
 Uno mense duos olim memorare Vetustas
 Instituit soles: jure, ô Nox fausta, piorum
 Relligione Patrum toto vigilaris in orbe,
 Applausuque sonas; sed non tamen orgia qualem
 Edere consuêrant, ebrio cum sacra Lyæo
 Insanæ facerent matres, atque æra sonarent
 Semiviri quondam ad Cybeles altaria Galli;
 Sed qualem decet esse virum, queis pectore in alto
 Mens habitat, cœli patrium quæ spirat amorem.
 Ipse equidem tibi sacra feram, Nox sacra, quotannis,
 Solennesque preces addam, ô nox optima, nostris
 Materies nimium felix inventa Camœnis.

P R Æ F A T I O P O E T I C A

in Davidicos Psalmos, quos Pœnitentiales vocant.

FORTE pererratis cœlo, terraque, marique,
 Ales amor sacras Judææ callidus urbes
 Visebat, pharetraque minax, flammataque gestans

Tela manu ; jamque hospitium , sedemque petebat
Venturæ nocti : dumque acres undique versat
Sæpe oculos , dubitatque etiam qua fede moretur ,
Tandem ad Berfabes convertit lumina formam ;
Et mox tam raras mortali in corpore dotes
Miratus , viridesque oculos , frontemque patentem ,
Purpureasque genas , pulchri & discrimina nasi ,
Os roseum , & flavos per eburnea colla capillos ,
Marmoreumque finum , porrectaque brachia longè ,
Et teretes digitos ; hæc dum notat omnia , fertur
Attonitus tacita secum sic voce loquutus :

Quid vos cœlorum formam , celeresque rotatus ,
Sidereosque ignes adeo , matrisque Diones
Laudatis , Superi , vultus ? cum barbara cœli
Luminibus Virgo officiat : me ludere in istis
Fas oculis ; juvet hinc acres vibrare sagittas :
Hæc est digna Deo sedes ; procul ergo pharetræ
Este graves ; sint arma procul : namque ista ministrant
Lumina tela mihi , lunataque porrigit arcum
Umbra supercilii. Hinc regum Mavortia corda ,
Fallor ego , aut infans olim vicisse Cupido
Credar , & hæc varias spargetur fama pet urbes.

Dixerat : & subito , pharetraque arcuque relictis ,
Aëreum sumit corpus (mirabile dictu)
Corporeis tam rarum oculis , ut cernere nemo
Mortalis possit , quantumvis cernat acute.
Sic indutus amor formosam hinc inde puellam
Observat tacitus furtim , tandemque repertis
Sese oculis infert , claroque in lumine condit ,
Illa Deum sensit venientem , & læta recepto

Hospite, nil præter Veneris jam cogitat artes ;
Omnibus arridet pulchræ sibi conscia formæ :
Nunc finit impexos extrema in fronte capillos
Ludere , nunc varia discriminat arte vagantes :
Jam celare finum simulat , mammaeque coërcet ,
Et super objectat tenuis velamina telæ :
Jam cunctas ostentat opes , colloque superba
Nudato , pulchra mentitur imagine divam.
Interdum excultis illi qui stabat in hortis
Marmoreo insignis labro , se fontis in unda
Nuda lavat , celeresque oculis jaculatur amores.

Hanc igitur casu , vitreo cum fonte lavaret ,
Judæis David qui tum regnabat in oris ,
Aspexit , vir nec cuiquam pietate secundus ,
Nec quoquam inferior vates : seu fundere dulce
Ore melos , digitis seu tangere plectra juvaret.
Quid non audet amor ? Regis doctique piique
Protinus excusso violavit lumina telo.
At pavidus tanto caligat lumine David :
Ecce irrumpit amor dominus , sparsisque veneno
Sensibus , humenti jam calfacit ossa calore ,
Et victor tandem infligit sub pectore vulnus :
Mens quoque victa labat , flammisque oppressa fatiscit.
Ipse sui oblitus cæcas sub pectore flammæ
David alit ; nec jam studiis incumbit honestis ,
Nec sibi jam quærit sese quibus artibus ipse
Afferat : hoc unum noctuque diuque labore
Sollicite volvit magno , qua callidus arte
Efficiat , forma ut tandem potiatur amata.
Quid faciat ? blandis adjungit munera dictis ;

Paret Bersabe , tantoque auctore peracta
Culpa placet : favet incoëptis Fortuna nefandis.
Nec mora longa fuit : tumido mox addita ventri
Sarcina ; sed nondum David sua gaudia credit
Plena fatis : res ipsa placet , crimenque probatur ;
At metuit famam , dicique recusat adulter.
Adde onus ignaro conceptum conjuge ; quippe
Forte aberat longe Urias , & tempore in illo
Pro patriæ afflictæ rebus , publicaue salute
Traçtabat gladios miles : revocatur in urbem
Principis imperio ; paret , castrisque relictis ,
Jussus adest. Illum nec formosissima conjux ,
Nec nati traxere domum ; sed principis aulam
Ingreditur properans : simulato plurima vultu
Inquirat David , quam tandem exercitus urbem
Obsideat , quibus inclusus sit mœnibus hostis ,
Eventu quonam pugnatum : singula pandit
Ille , nec infelix novit quàm dira parentur.
Quippe , licet mensa exceptum , vinoque madentem
Conjugis ut sprevisse toros , aulaque manere
Assiduum vidit David , jam censet apertum
Omne scelus , jam facta palam sua crimina credit.
Vis igitur , sed tecta placet , capitique parantur
Conjugis insidiæ. Tam magnum est numen Amoris !
Scilicet ignorat leges cum matre Cupido.
Jam nil jura valent , nil magni jussa Tonantis ,
Expertusque favor Divûm : jam victus amore
Ipse odit sese. O semper nocitura voluptas ,
Ut transversa rapis mortalia pectora tecum !
Nox erat , & late carpebant omnia somnos :

At vigil infano fraudes in pectore David
Mille parat ; calamum tandem poscitque tabellas ;
Et se de patriæ rebus dum scribere multa
Versutus simulat, versa in contraria mente ,
Imperat ut pugnae statuatur in ordine primus
Urias, primusque ruat moriturus in hostes.

Ergo ut prima dedit venientis signa diei
Lucifer, Uriam mox in sua castra reverti
Rex jubet, inscriptasque duci perferre tabellas.
Lætus at ille volat, nec se sua fata tenere
Clausa manu novit : tandemque in fronte locatus ,
Immeritam infelix petiit per vulnera mortem.
Hæc pater omnipotens ex alto singula cœlo
Cernebat, jam tum iratus, cum cedere foedi
Imperio insanum regem spectaret amoris.
Ut verò insontem cecidisse agnovit amicum ,
Et fuso hostiles gladios tinxisse cruore ;
Tum demum infremuit totus, vultumque serenum
Iratus posuit : tremuerunt omnia late ,
Terribilique procul sonuerunt astra fragore.
Protinus exorto compleri murmure cœlum
Turbato coepit Domino, veniuntque frequentes
Aligeri fratres. Quæ tanti causa tumultus
Inter se rogitant trepidi, quæ litis origo,
Quos hæc ira notet : num totas fulmine terras
Perdere forte paret, num cœli extrudere cives ,
Aut priscum revocare chaos. Quippe affore tempus
Audierant, ipsos olim quod verteret orbes
Cœlorum, & totum flammis misceret olympum,
Cœlorum in medio, qua se super omnia tollit

Sublimis moles mundum complexa rotundum ,
 Stat thronus , & gemmis totus conflatus & auro.
 Hic Divûm residet Princeps , hinc singula cernens ,
 Temperat æterno componitque omnia nutu.
 Hunc geminæ circum dicuntur stare forores ,
 Justitia & placido lenis Clementia vultu.
 Altera districto cunctis velut ense minatur ,
 Turbatisque oculis testatur pectoris iras.
 Altera blanditurque oculis , similisque precanti
 Vertere commoti memoratur numinis iras.
 Huc igitur postquam convenere undique Divi ,
 Tum pater iratus : Quænam hæc dementia , quænam
 Improbilas , inquit ? nostrum contemnere numen
 Mortales audere viros , & pectore ferri
 Indomito auctorem contra ? Quid plurima fando
 Commemorem , terræque datas totius habenas 1 ,
 Et maris imperium , liquidoque volantia cœlo ?
 Mentem ego divinam tribui , quæ libera mortem
 Despiceret , quæ me , quæ cœli edisceret orbes 2.
 Hoc cunctis commune bonum : quid propria natis
 Commoda nunc referam toties concessa Jacobi ?
 Vos meministis enim regis contusa superbi
 Pectora 3 , vos medio incedentes æquore turmas ;
 Deletasque acies scitis , partosque triumphos.
 Scitis ut in terras spreto descendere cœlo
 Ausus ego 4 ; ut leges illis & jura tuendæ
 Tradiderim vitæ. Nostri quoque testis amoris
 Phoebus erit , sueto vetitus descendere cursu 5 :

1. Gen. 1.

2. Psalm. 8.

3. Exod. 14.

4. Exod. 19. & deinceps.

5. Jos. 10.

Et scissæ Jordanis aquæ , sonituque tubarum
 Captæ urbes , pulsque sua ditione Tyranni 1.
 Hæc illis igitur tribui : quid maxima vero
 Tot bona commemorem Jessæo præstita vati 2 ?
 Illi ego pastori memini tribuisse coronam ,
 Ereptoque pedo sceptrum donasse ferendum 3 ;
 Mox etiam manibus vasti eripuisse gigantis 4 :
 Cumque graves urgere minas , odiumque Saülis
 Sensissem , tutum ipse dedi (miseratus egentis)
 Exilium 5 , & placida florentia regna quiete.
 Nunc tamen antiquos mores imitatus avorum ,
 Oblitusque mei , nec coeli spernere leges ,
 Nec crudele scelus sceleri junxisse veretur.
 Hinc leges , hinc jura tacent violata sacrati
 Conjugii ; hinc noster non digna morte peremptus
 Vindictam petit Urias : nunc ergo superbum
 Ulciscar regis pectus , populumque ferocem
 Delebo iratus , nostri monumenta doloris.

Defierat , toto exoritur cum murmur olympo :
 Sunt qui dicta probent , scelerumque exposcere poenas
 Fas æquumque putant ; pars quamvis ultima regem
 Commeruisse sciant , blandis tamen omnia dictis
 Emollire parant , justumque arcere furorem.
 Præcipue blando lenis Clementia vultu
 Conqueritur lacrymans : nec enim si plectere dignis
 Suppliciis homines placeat , jam fulmina posse
 Sufficere , aut animas deinceps captura nocentes
 Tartara , desertum fore mox sine civibus orbem.

1. *Jos. 3. & 6.*2. *1. Reg. 16.*3. *1. Reg. 16.*4. *1. Reg. 17.*5. *1. Reg. 27.*

Frustra igitur toties miseris mortalibus olim
 Est promissa salus, 1 nec crescere virga finetur
 Expectata piis ? Sua sunt statuta tempora poenæ,
 Integra cum mundi peritura est machina flammis.
 Ne, Genitor, ne te crudelem nomine dici,
 Quæso, finas : tua nota satis sunt numina mundo.
 At si poena placet, si res tam sæva probatur,
 Hoc unum rogitō supplex, hoc pectore toto
 Flagito, fas ut sit sceleris monuisse peracti
 Davidem 2 : feret ille preces, tandemque furore
 Deposito, scelus hoc illi noxamque remittes.

Vix bene desierat mitis Clementia blandas
 Ferre preces, cum deposita Pater optimus ira,
 Conceptum penitus dilabi corde calorem
 Sensit, & hæc tandem sedato pectore fatur :

Ergone nata meis conatibus obvia semper
 Non finet irati res tandem ut verba sequatur ?
 Sed miseros fervare juvat. Sic fatus, abire
 Imperat aligero divorum ex ordine lectum
 Cæsarie insigni juvenem, cui candida circum
 Ludebat stola longa pedes, variæque micabant
 Distinctæ veluti gemmis rutilantibus alæ :
 Qualis ab Eoo vehitur qui Psittacus orbe,
 Aut nubes inter qualis nitet Iris aquosas.
 Hunc igitur propere Solymorum invisere terras
 Imperat Omnipotens, culpæque monere peractæ
 Davidem, simul & poenas mortemque minari.
 Ille abit, & liquidum variis secat æthera pennis.

Forte & tempus erat, tacito cum victa sopore

1. 2. Reg. 2.

2. 2. Eccl. 2.

Cuncta silent, claroque micant nitidissima coelo
Sidera : conspecta tunc nuncius arce quievit,
Et mox humanam (dictu mirabile) formam
Induitur, vatisque later sub imagine Nathan;
Iratis ardens oculis, vultuque minaci,
Sic medios inter somnos reprehendere crimen
Visus, & ingratae scelus exprobrare senectæ.

Tene, ait, ô regum rex pessime, tene quietem
Ducere, quem ad poenam poscunt pro immanibus ausis
Tartara ? Sic igitur turpem traducere vitam
Amplexus medios inter, geminoque nocentem
Crimine, coelorum fas est convexa tueri ?
Qui Divos, qui te, patriamque, tuosque scelestus
Prodideris, nec tu somnum, lectique superbi
Delicias linques Divûm venturus ad aras ?
Atqui tempus erit, moneo, cum cæde tuorum
Ipse oculos pasces, bellicque domestica surgent
Semina, & incestus, & fratrum vulnera cernes.
Tu modo flecte Deos lachrymis. Sic ille locutus,
Protinus in tenues fugiens evanuit auras.
At David monitis, & clara voce Deorum
Attonitus, nunc invisos accusat amores,
Nunc iussæ meminit mortis, crimenque fatetur
Conscius. Ergo toro vigil exilit, & sua pugnīs
Pectora contundens, sceptrumq;, aulamq;, coronamq;
Abjicit, & partes animum convertit in omnes :
Ut Libyæ si quis sitientia rura viator
Dum petit, in mediis sævam conspexit arenis
Tigrida, vel maculis distinctum terga draconem,
Horret ad aspectum trepidus, coeptumque relinquit.

Cautus iter, latebrasque petit tremebundus opacas.
Talis erat David, pulchra quem uxore potitum,
Nilque minus cœlo metuentem clara Deorum
Numina terruerant, & cognita vatis imago.
Multa est ante oculos Bersabe; at nulla calores
Intus flamma parit: victus cum matre Cupido,
Et pavor in vacuo solus jam pectore regnat.
Quid faciat? num vel miserum se ex arce suprema
Præcipitet, vel visceribus crudum induat ensen?
Num veniam exposcat, justasque avertere Divûm
Conetur lachrymis iras? Palatia pone
Antrum erat horrendum, fracti quâ culmina montis
Exesas vasta claudebant mole cavernas;
Horrebant rubis late omnia, & undique fentes,
Dumique, tribulique, & Soli ignota vorago.

Hæc igitur pavidus sublimi David ab arce
Singula spectabat, dubius vitamne, necemne
Eligeret: nunc cœlum oculis atque astra petebat
Attonitus, largo nunc turgida lumina fletu
Fixa tenebat humi; tandem circumspicit antrum,
Et mox: Tu nostri domus, inquit, conscia luctus,
Tu mihi testis eris justorum sola dolorum;
Sic faveas nostro rubicunda ex crimine Luna:
(Forte erat, aut visa est Phœbe rubicundior). At vos
Sidera, quæ invisos toties vidistis amores,
Mutatum spectate virum. Sic fatus, eburnam
Suspendit zona citharam, qua fuetus ad omnes
Mentis erat curas uti, qua sæpe fonante
Depulerat sævos inimico à rege furores.
Ergo abit, atque sago velatus membra cucullo,

22. *TH. BEZÆ SYLVÆ.*

Præcipitis tandem evadit super ardua montis
Culmina : mox antrum ingreditur, largoque madente
Imbre oculos coelo attollit ; tandemque recepta
Mente , miser tales tremebundo pectore fletus
Orditur , moestas cithara resonante querelas.

THEODORI BEZÆ

ELEGIÆ.

AD LECTOREM, ELEGIA I.

Tu quem naturæ nobis consensus amicum
Fecit, & è simili fidere natus amor :
Quisquis eris, nisi vel locuples te curia totum
Possidet, & rauci sollicitudo fori ;
Aut nisi te Hippocratis retinent, pia cura, medelæ,
Aut totum asservit pagina sacra sibi ;
Vel nisi te Pallas studiis melioribus aptum ,
Et Venerem, & Veneris tangere scripta vetat;
Aspice quam misere infano consumar amore ,
Quam lateat nostro pectore sæva Venus !
Si bene te novi, cum legeris omnia, dices ,
Non erat hic tali dignus ab igne coqui.
Attamen hoc frustra : nam talia fata Sorores
Nondum etiam nato constituere mihi :
Ut quamvis nil ipse habeam quod possit amari,
Experiar Veneris tempus in omne faces.
Quodque magis mirum, cum nos potiamur amica,
Qua non est flammis dignior ulla meis,
Perpetuæ tamen exagitant mea pectora curæ ;
Et premit insomnem sollicitudo comes.

Sive graves obscura mihi nox clausit ocellos ;

Tunc quoque cum jaceam semisopitus , amo.

Seu vigilo , præter nostras nil cogito flammæ :

Candida luminibus proxima sola meis.

Hei mihi , quæ nuper nobis infomnia misit

Ille puer , quantis lusit imaginibus !

Nec piguit nostrum populo narrare furorem ,

Et Phoebum in somnos sollicitare meos.

Quippe etiam hæc nobis nevêre incommoda Parcæ ,

Nequitiaæ fiam testis ut ipse meæ.

Id tamen exemplo liceat fecisse Tibulli :

Sic Nemesis flammæ , culte Tibulle , canis.

Cynthia sæpe tibi sic est cantata , Properti ;

Sic est Nasoni dicta Corinna suo.

Hi tamen æternum meruerunt carmine nomen :

Dî faciant , possim post mea fata legi.

Scilicet hoc unum nostros solatur amores ;

Hoc facit ut placeat , quæ mihi flamma nocet.

Sive autem id nobis veniens concefferit ætas ,

Seu me quæ vulgum fata severa manent :

Sic saltem vixisse mihi , te teste , placebit ,

Exemplo ut fieres cautior ipse meo.

Quippe , aut fallor ego , aut nostros cum legeris ignes ,

Et mea cum fuerit fors bene nota tibi ,

Sedulus hoc deinceps , & tota mente cavebis ,

Ne simili mecum sis ratione miser.

Nostra utinam tibi flamma ferat tot commoda , lector

Quot dedit auctori maxima damna suo.

IN MEDIOCRITATIS LAUDEM.

E L E G I A I I.

NON frustra solita est medium laudare vetustas :
Nam nil laudari dignius orbis habet.
In medio posita est virtus : hinc indeque fallax
Tota sinistra via est , totaque dextra via est.
Icare , si patrem esses inter utrumque secutus ,
Icarias nullus nomine nosset aquas.
Si medio Phaëton mansisset calle superbus ,
Non esset sæva terra perusta face.
Nec lenis nimium , nec durat sæva potestas :
Quæ medium servat , sola perennis erit.
Te nimia , ô Juli , clementia perdidit olim :
Occidit feritas te , truculente Nero.
Augustus felix cur multos mansit in annos ?
Nec facilis nimium , nec truculentus erat.
Nec nimis ipse coli , nec sperni Jupiter optat ;
Sed magis una juvat mens moderata deos.
Largus opum nullus , nullus laudatur avarus :
Magnus , in his potuit qui tenuisse modum.
Antonî mensas sic vicit cœna Catonis ,
Et tenuem melior fama secuta larem.
Nec gracilis structura nimis , nec crassa probatur :
Hæc spectatori displicet , illa ruit.
Ut moderata juvant , sic ægris pharmaca multis ,
Heu nimium multis , sæpe petita nocent.

Dicere plura nefas credo : nam laude nequaquam
Efferri immodica sustinet ipse modus.

E L E G I A I I I.

CORNUA bis posuit, bis cepit cornua Phœbe ;
Nec tamen es tanto tempore visa mihi.
Vivo tamen, si vita potest tibi, Publia, dici,
Mærorem & lachrymas quæ fovet una meas.
Certe dura mihi mors sæpe in vota vocatur,
Mors finem lachrymis impositura meis.
Non aliter queritur ventrem durare Prometheus ;
Et posito mallet numine posse mori.
Fallor enim, aut quisquis figmenta hæc repperit olim,
Vulturis est illi nomine dictus amor.
Quæ non visa mihi platea est ? quid in urbe relictum ?
Urbe tamen tota Publia nulla fuit.
Ergo vel miseram cohibent te conjugis iræ,
O non tam sævo fœmina digna viro !
Vel populosa tibi fordere Lutetia coepit,
Et placidi ruris dulcior aura placet.
Forfitan in sylvis nostros meditaris amores,
Et tuto velles omnia ferre loco.
Ibo igitur ; nec me quicquam retinebit euntem,
Donec sis aliquo sola reperta loco.
Interea manuum ferves, collique colorem,
Et fieri nigras ne patiare genas.
Testa incede caput : nam te si cernat Apollo,
Ardeat in vultus ustus & ipse tuos.

In sylvis lauri vestita est cortice Daphne :

Hei mihi, si de te fabula talis erit !

Calisto in sylvis summo est compressa Tonanti :

Ne rogo, ne placeat Jupiter iste tibi.

Heu ! quid non timeo ! latronum hîc regna teguntur :

Quisquis es, hinc aufer, prædo cruento, manus.

Actæon doceat violati numinis iras :

Dictynna certe non minor ista Dea est.

Quid loquor ? ô nostræ pars maxima, Publia, mentis,

Non poterunt aures ista ferire tuas.

O utinam præsens verba observare legentis,

Et frontis possem signa notare tuæ !

Optima tunc nostro spes addi posset amori,

Et possem mecum dicere, lenis erit.

Perveniam certe quacunque morêris in urbe,

Sive aliquo potius, Publia, rure lates.

Perveniam, & si non mea per se forma loquatur,

Fortunæ fiam nuncius ipse meæ.

Quod si furda preces ausis contemnere nostras,

Nempe meæ subito conscia cædis eris.

Attamen hoc media nobis in morte placebit,

Quod tu causa meæ, Publia, cædis eris.

E L E G I A I V.

Si tibi sincerum nomen bene quadrat amici,

Cur mihi quæ tota est candida, nigra tibi est ?

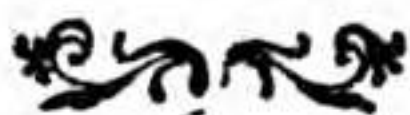
Cur quoties caleo dixi, tibi frigus in ore ?

Cur mihi quod gelidus Caucasus, Aetna tibi est ?

B ij

At saltem si visa prius tibi nostra fuisset ;
Si conspecta foret, quam violata, prius ;
Vel me fallit amor, vel si tibi visa fuisset,
Essemus forma captus uterque pari.
Quod si tam pulchris non esses captus ocellis,
At levius poteras tunc tamen esse malus.
Perfide, quis nostros unquam accusavit amores ?
Candida quo tandem iudice facta rea est ?
Actor es & iudex idem : succurrite jura ;
Lædit Romanum perfidus iste forum.
Parce tamen, verbis uti si cogor acerbis :
Hei mihi, quod sic est imperiosus amor !
Nunc faveo, Lodoïce, tibi ; nunc urit amica ;
Et fidei memorem me jubet esse meæ.
Utrique est juratus amor, dominæque, tibi que :
Nunc, Cytheræa Venus, dic mihi, cujus ero ?
Cur transversus agor ? duplici cur uror ab igne ?
Ah ! fuerat nobis unica flamma fati.
Rectus amor, Lodoïce, tibi me fecit amicum :
Nescio cur placeat causa pudica minus.
Scilicet infani merito creduntur amantes :
Quisquis amas, juris non potes esse tui.
Quod tamen est mirum, justa est insania nobis,
Et videor demens cum ratione mihi.
Nam mea, si nescis, (sed nescis, arbitror,) una est,
Quam velit ipsa sibi præposuisse Venus.
Sic caput erectum, sic frons exurgit aperta,
Sic virides oculos umbra decora tegit.
Sic oculi geminis radiant hinc inde smaragdis :
Quæ fero, sunt hujus vulnera prima loci.

Utraque sic pulcher conjungit lumina nasus,
Purpureis sic est conspicienda genis.
Sic geminis roseus color emicat undique labris:
O labris toties labra petita meis!
Hic habitat quæ me tandem fervabit, opinor,
Nunc in perniciem lingua diferta meam.
Quid caput auratum memorem? quid eburnea colla,
Binaque quæ niveo pectore mala latent?
Cætera quid referam? quæ si non omnia novi,
Quis tamen esse suo corpore digna neget?
Et tamen hanc audes maculare & dicere nigram.
Define: habet certe numen & ista suum.
Quæ nisi sit precibus nostris lenita, veremur
Ne discas læfæ quam gravis ira Deæ.
Nunc revoces quæ scripta tibi: sit foedere juncto,
Candida quæ nobis, candida & illa tibi.
Certe digna meis una es, mea Candida, flammis:
Dî faciant possim dicere, tota mea es.
Tunc licet insanus tota designer in urbe,
Dum mea sis, nihili nomina vana moror.
At tua qui nigra violârit nomina fama,
Hic hostis nobis, hic inimicus erit.
Illius efficiam, faveat modo notus Apollo,
Crimina deridens vulgus in orbe legat.
Tuque iterum nostrum si lædas forte furorem,
Haud equidem vanas experiere minas.

E L E G I A V.

QUISQUIS amas, aiunt cuncti, fuge corpus amatum,
Vivere si cœco liber ab igne cupis.

Hei mihi ! te quoties fugi , mea Candida ! fugi :

Semper at in nostro pectore regnat amor.

Ecce iterum , fateor , fugi te , Candida : verum

Et potui & possum dicere semper , amo.

Sive abeo in silvas , nobis succurrit Adonis ,

Et fit tristitiæ conscia silva meæ.

Sive placent horti , quot florum hîc millia cerno ,

Tot stimulis captum me premit asper amor.

Narcissum hinc croceum video , hinc flentes Hyacinthos

Hinc miser ante oculos pulcher Adonis adest.

Magna quidem nostræ fateor medicamina flammæ :

Sed me qui vincit , vincit & ille Deos.

At si prata juvant , ô quantas sentio flammæ !

Ardeo tunc flammis totus amoris ego.

Hîc videor Cereris fugientem cernere natam ;

Hîc videor furvi cernere Ditis equos.

Littora si specto , vitreas tunc cogito Nymphas ,

Fervidaque in medio numina sæpe mari.

Quo magis evado montes sublimis in altos ,

Hoc propior Veneris fit puer ille mihi.

Si placeant urbes , (vis ut semel omnia dicam ?)

Illic cum videam plurima , nulla placent.

Illius nunc carpo oculos , nunc illius ora :

Hæc capite , hæc pedibus displicet , illa genis.

Denique materies si dedit , crimina fingo ;

Et quæcunque aliis candida, nigra mihi est.
Quid prodest fugisse igitur, cum Candida præsens,
Atque adeo lateri fit comes usque meo?
Umbrae igitur merito quadret tibi, Candida, nomen:
Tale tamen nomen non decet iste color.
Humanum potius debes deponere nomen,
Una simul gemino quæ potes esse loco.
Parce, rogo, quæcunque Dea es: subjecit & ipsa
Anchisi sese [res bene nota] Venus.
Ecce fugam fateor, veniam ne, Diva, negato:
Sæpe mihi veniam Jupiter ipse dedit.
Ipse quidem prima mox ad te luce revertar;
Quasque voles pœnas, si patiare, feram.

E L E G I A V I.

SI te, diva Venus, genuerunt æquora quondam,
Si Veneris furdo numina nota mari.
Ne me, ne pelago jactatum desere, Diva:
En madidus raucis undique vincor aquis.
Quæris ubi fluctus, ubi sint sæva æquora? nusquam,
Sed mare, quo vexor, terra dat ipsa mihi.
Me miserum! quamvis liquidis sejunctus ab undis,
Auferor a ficto naufragus ipse freto.
Hei mihi! quid ficto dixi? verissima nobis
Unda nocet, fictum res habet ista nihil.
Nusquam undas video, circumstant attamen undæ:
Scilicet in ficco curro, natoque mari.
Ecce iterum, ficco cur dixi? nempe sepulta

Ingenii vis est quantulacunque mei.
Hinc toties cogor mentem mutare priorem,
Musaque diffidiis ingeniosa mea est.
Vos, oculi flentes, præbetis flumina puppi:
Hoc volat infelix flumine vecta ratis.
Nec venti defunt, ventos suspiria præbent;
Hæc laceram ducunt in sua damna ratem.
Quid tacitos dicam stimulos, cæcumque furorem?
Dant stimuli remos, dat mihi vela furor.
Spes miseræ est cymbæ clavus: spes optima Divûm;
Spes medicina malis una reperta meis.
Anchora sunt humili deprompta e pectore verba,
Vix tamen iratas hæc remorantur aquas.
Firmus amor ratis est malus; sunt dona rudentes:
Fune carina regi, munere sueta Venus.
Navis es, ô anima infano correpta furore:
Te miseram cæcus navita ducit Amor.
Tempestas, scopuli: nempe ira odiumque timentur.
Dî faciant ut sint ira odiumque procul!
Fulmina quæ vereor, sunt verba minantia nobis:
Ah! procul a nostro fitis amore, minæ!
Si frons læta minus, si non, velut ante, serena,
Tunc madidis cedit fessa carina Notis.
Sæpe igitur ventis currunt mea vela secundis:
Sæpe mihi forti carbasa pulsa Noto.
Ut tamen est visum littus, portumque subire
Jam paro, conspecti captus amore soli:
Auferor infelix, quamvis multumque diuque
Coner in adverso figere vela solo.
Tunc faciem littus mutat, positoque nitore,

Sidera pallescunt ignibus orba suis.
 Clamo tamen, liceat saltem mihi cernere ripas;
 Redde diem misero, Candida, redde diem.
 Hæc ego dum gemino, referunt mea carbasa venti;
 Et ruit in nostrum multa procella caput.
 Spirant cuncta minas, crebrum micat æthere fulmen,
 Mox oculis abeunt littora visa meis.
 Quod tamen est mirum, stat recto pondere malus,
 Et nequeunt sævo cedere vela freto.
 Quem tot turbæ agitant, hunc, ô Cytheræa, negabis
 Sentire infani cuncta pericla maris?
 Aut igitur totum moveas, Neptune, furorem,
 Ut bibat infanas obruta puppis aquas:
 Aut facias tensis intrem mea littora *venis*:
 Ah! volui *velis* dicere! parce, Venus.
 Parce, Venus: mea culpa levis, si culpa vocari
 Mutatæ debet littera syllabulæ.
 Si fit culpa tamen, fateor, Venus, hæc mihi culpa:
 Hæc, inquam, nobis optima culpa placet.

E L E G I A V I I.

HEI mihi, quæ terrent pavidum mala somnia pectus!
 Eheu, quæ trepido somnia visa mihi!
 At tu quisquis amas, nec speres luce quietem,
 Nec tacitas noctes polliceâre tibi.
 Vespere colla domum referunt leviora juvenci,
 Et tacitæ requiem commeditantur aves.
 Vespere nunc stertit fusca cum conjuge Pastor;

Nunc venerem exercet, lætus & ipse, suam.
Sol quoque postremas postquam pervenit ad undas,
Fertur in ardentis Thetidos ire sinus.
At nos perpetuis exercita turba periclis,
Quos insana trahit post sua terga Venus:
Sive dies præbet magno sua lumina mundo,
Nostra latent tenebris pectora cæca suis;
Seu nox nigra sua terras amplectitur umbra,
Semper adest noctis sollicitudo comes;
Ingressusque toros, menti se callidus infert
Pulicis exiguo corpore reclusus Amor.
Quisquis es exemplum a nobis qui quæris, habeto:
Alterius damno cautus ut esse queas.
Nox erat, & variis vexatus pectora curis,
Credideram molli languida membra toro.
Necdum prima quies oculos bene clauferat, ecce
Jam parat insidias sanguinolentus Amor.
Agmina cernebam, armatasque instare catervas;
Et, nisi fallor ego, vix, puto, somnus erat.
Agnovi procul ipse acies, fulgentiaque arma;
Denique vera oculis agmina visa meis.
Expecto trepidus, nec enim fugisse licebat:
Audio clamores, verbera sæva, minas.
Aspicio, en mediis mihi Candida cernitur armis,
Et laniata genas, & laniata comas.
Talis erat Paridi quondam cum rapta Lacæna est:
Thisbe, te extincto, Pyrame, talis erat.
Ille comam, ille togam flentis frustra que rogantis
Diripit: ille, mea est, clamat; & ille, mea est.
Dirigui, ut solus viso prædone viator,

Ut stupet aspectis agna relicta lupis.
Quid facerem? jubet ira loqui, pietasque, fidesque:
At monet aspecta morte tacere metus.
Ira metum vincit: medios moriturus in hostes
Tendo, nec cesso dicere & ipse, mea est.
Illa, ut me aspexit: miser, ah miser, inquit, abito;
Non tua tam misero tempore digna fides.
Ah! fuge, sic levius moriar. Nec plura locuta,
Voce mihi visa est deficiente mori.
Protinus exclamans, incuso hominesque Deosque,
Nec cesso vacuas ingeminare minas.
Illi adsunt, strictoque mihi mucrone minantur;
Nec miserum cessant figere tela caput.
Tandem igitur cunctis unus congressus inermis,
Ipse meæ visus proximus esse neci.
Jamque cadens, charæ tangebam corpus amicæ,
Effet ut extremo tempore notus amor.
Ecce abit ex oculis tenues hic somnus in auras.
Territus, & vitæ vix bene certus eram.
Non aliter sævi si quando dentibus hostis
Eripuit pavidam pastor amicus ovem:
Illa, licet servata, tamen stupefacta periclo,
Vix tandem posito discit abire metu.
Talis eram, sudorque omnes manabat in artus,
Sensimus & rigidas undique stare comas.
Talem, quisquis amas, tibi polliceare quietem:
Taliam spectabit somnia, quisquis amat.

E L E G I A V I I I.

L U D O V I C O V A L I D O.

UT stupet emisso si quis Jovis igne petitus ,
Ut stupet infans navita raptus aquis :
Sic stupui , postquam dira te febre retentum
In moesto didici corpus habere toro.
Quid facerem ? nec erat nobis ars nota medendi ;
Nec , si tota foret cognita , tuta fatis.
Sæpe ego , cum vitæ medicus spem redderet ægro ,
Vidi inter medicas membra labare manus.
Ergo , quod licuit , coelum superosque precatus ,
Has coepi pavida fundere mente preces :
Humanæ si quem tangit misratio fortis ;
Si qua potest hominum tangere cura Deos ;
Quisquis ades Superùm , justæ miserere querelæ :
Crede mihi , venia res bene digna tua est.
Non ego divitias posco , Cræfivæ talenta ,
Non peto formosæ conjugis esse virum.
Hoc peto , si qua pii vos cura attingit amoris ,
Reddatur Valido pristina vita meo.
Ille est , qui Superùm coluit studiosus honores :
Nunc jacet in tristi pallidus ille toro.
Quid dixi ? magnis immo vult sæpe querelis ,
Quod meruit nullo crimine , posse mori.
Jupiter , & tu olim , non est hoc crimen , amasti :
Si scelus hoc , sceleris fidera plena tui.
Causa tamen nobis melior , quo castior hæc est :

Causa pudicitiae pondere nixa suae.
Quid potuit sceleris Validus patrasse ? quis illum
Audiit ullius criminis esse reum ?
Decipit ebrietas humanam fordida mentem :
Hinc scelerum nata est prodigiosa cohors.
Ergo ut vitaret Validus tua crimina, Bacche,
Non puduit lymphas praeposuisse tibi.
Captivos hominum ducit Venus improba sensus :
Hinc scelerum nata est prodigiosa cohors.
Fallor ego, aut si qui Validum tetigistis amores,
Una laboranti Pallas amata fuit.
Ergo infontem animam ne saevus tollito, neve
Tela geras tanti sanguine tincta viri.
Ecquid enim prodest rarum tribuisse colorem,
Tam color iste brevi si periturus erat ?
Ingenium infudisse sagax quid profuit illi,
Si vetet ingenio mors inopina frui ?
Quod si certa manet mortis sententia fati,
Si petit hoc etiam Parca scelesti caput :
Hoc facite, ô Divi, quæ nunc mihi vita superstes,
Ut Valido profit, profit & illa mihi.
Non infueta precor : Ledæos fama gemellos
Dividua inter se vivere morte refert.
Sic nos attoniti Superos, Lodoïce, precamur :
Dî votis faciant pondus inesse meis !
Dî faciant mox ut nobis reddamur uterque,
Et posito cantet musa dolore jocos !

E L E G I A I X.

AT pereat quæcunque meas extinguere flammæ,
Quæ te cunque mihi tollere tentat anus !
Improba, læna, procax, mœcha, invida, dic age, curnam
Lædi visa mea est digna puella tibi ?
Vel quod tam castam non possis ferre puellam,
Et tibi tam constans non bene quadret amor.
Vel cum nulla meum turbarent jurgia lectum,
Displicuit placido pax in amore tibi.
Fallor ego, aut virtus potuit tibi neutra probari,
Dissimilemque tibi ferre scelestæ nequis.
Sic premitur forti mitis clementia bello,
Sic lupo in placidas it violentus oves.
At vos, qui nostris vicinas jungitis ædes,
Sicne decet justa credulitate rapi ?
Scilicet audaces plectit Respublica fures :
Criminibus merito poena reperta sua est.
Non tamen indicta plectuntur crimina causa :
Hoc Latii prohibent optima jura fori.
Nos vero infantes jam dicimur exules esse ;
Quis tamen audivit criminis esse reos ?
Cujus nocturno turbavi somnia cantu ?
Cujus ego inveniar vi petiisse fores ?
Anne ego cujusquam mœchus connubia læsi ?
Candida sola mea est, Candida tota mea est.
Nimirum una anus est, quæ nos incusat amoris :
O Venus ! an scelus est numen amare tuum ?
Si scelus hoc, cœlum fas fit vocitare scelestum,

Atque iterum in sanctos bella movere Deos.
Hoc, Divi, prohibete nefas; mœchæque scelestæ
Ignea in invisum vertite tela caput.
Tene ego perpetiar misero mihi, Candida, tolli,
Aut Veneris dici numen inane feram?
Nec contra obstitam iratus, magnoque furore
Præcipites istos pulverulentus agam?
Tunc igitur gladios acuam, tunc bella movebo,
Tunc invicta dabit vimque, animumque Venus.
Interea peragent vindictæ carmina partem:
Sic ulta est Vates sæpe Camœna suos.
Ecquis enim Archilochi rapidos non novit Iambos?
Tu quoque, anus, nostras experiare minas.
Tisiphone quamvis tecum collata, videri
Jure oculos possit pascere digna Jovis:
Macra licet tibi sit facies, licet undique turpes,
Undique deformet pellis arata genas:
Emineat quamvis dens unus & alter ab ore,
Sordeat & canis tempus utrumque comis:
Te precor infani rabies exedat amoris,
Et turpi inclusum pectore vulnus alas.
Digna tibi tamen interea videaris amari;
Te tamen immenso nullus in orbe probet.
Sint nigro frustra demissa monilia collo;
Frustra oneret macras instita longa nates,
Displiceas merito cunctis, sis fabula vulgo,
Nil nisi perversam fama loquatur anum.
Te mater teneræ demonstrat sæpe puellæ,
Et jubeat mores sæpe cavere tuos.
Atque ita bis centum cum tandem impleveris annos;

Tunc cupias frustra , pessima mœcha , mori.
Sæviat in macrum nodosa podagra cadaver ,
Atque diu infirmis ludat in articulis.
Dira lues passim putres distorqueat artus ,
Foedus ut absentem prodere possit odor.
Teque notet , velut invisum sis omen , Aruspex :
Horreat ad vultus foemina , virque tuos.
Nec tamen hæc quisquam medicari vulnera curet ;
Nec manus auxilium porrigat ulla tibi.
Te potius ridens hinc indeque turba jacentem
Oderit , invisum devoveatque caput.
Atque ita ter centum cum tandem impleveris annos ,
Cedat ab infami corpore vita procul.
Silva rogam invideat , nec det tibi terra sepulchrum ,
Funeribus defint ultima vota tuis.
Inferias peragant vulpesque , canesque , lupique ,
Et si qua effuso sanguine gaudet avis.
Interea invisos jubeat discedere Manes
Portitor , & Stygias tangere nolit aquas.
At tu deserto studeas in litore mœsta
Infernum precibus sollicitare Jovem.
Atque ita millenos cum tandem impleveris annos ,
Sis tandem Furiis addita quarta tribus.
Hoc facite , ô Divi , si castæ vota puellæ ,
Si possunt casti vota valere viri :
Hujus ut exemplo venerari discat Amorem ,
Quæ juvenum flammis invida turba nocet.

ELEGIA X.

Dic age, cur vanæ juvat indulgere querelæ?
Cur juvat immites dicere, stulta, Deos?
Nempe doles periisse comam, flavosque capillos
Tam subito glabrum destituisse caput.
Define, stulta, queri: nam quod periisse videtur,
Tempora reddiderint non ita longa tibi.
Sic tibi sæpe thymum, sic & tondetur anethum:
Mox tamen in frondes surgit utrumque suas.
Sic cum sæpe rofas toto collegeris horto,
Purpureas idem cras dabit hortus opes.
Fer modo & hæc, quamvis possit jactura videri
Magna, feras parvæ tædia parva moræ.
Nec tamen interea plores periisse capillos:
Quam periisse putas, credito, salva coma est.
Quippe hujus radios nuper miratus Apollo,
Siderea dignam credidit esse domo.
Scilicet hinc ficto Berenices nomine recta,
Junctaque nocturnis ignibus illa micat.

ELEGIA XI.

Ecce iterum Jani nobis rediere Calendæ.
Hei mihi! quos luctus, funera quanta ferunt!
Roma Tito quondam celebrata est maxima magno,
Est quoque Nasonis carmine dicta sui.
Quæ te, Naso, tulit, quæ te, Tite, sustulit orbi,

Inter funestos est numeranda dies.
Non adeo infelix, quæ infames sanguine Cannas
Lux videt, & Latio tristia cuncta foro.
Nullum igitur munus nunc expectetis, amici:
Munera temporibus sunt minus apta malis.
Fas mihi sit Patrum priscos contemnere ritus;
Fas mihi consuetas mittere jure preces.
Cernite nunc tristi ploretur ut undique coelo,
Merfaque demisso terra sub imbre natet.
Ecce Venus pullo vestita incedit amictu,
Dilaceransque genas, dilaceransque comas.
Et pharetræ oblitus, luctuque immerfus acerbo,
Nasonis cantat carmina moestus Amor.
Ipse suas Janus damnatque, oditque Calendas,
Et sua de fastis tollere festa parat.
Flet quoque Neptunus, flet raucifona Amphitrite;
Et patrio plorat gurgite merfa Thetis.
Pelignæ lachrymis implent rura omnia Nymphæ,
Et querulus Patavi permeat arva Padus.
Tune igitur lachrymas retinebis, Roma, cadentes,
Nec poteris coeli questibus esse comes?
Hei mihi, quid te olim, demens Auguste, coëgit
Nasonis sacrum sic violare caput?
Julius hoc olim non fecit avunculus, ille
Qui dedit Italiæ sceptrum secunda tibi.
Et te jam merito clementem dicere quisquam,
Ingeniumve potest dicere mite tibi?
Quæ nunquam Augusti potuit lenire furorem,
Scivit inhumanos flectere musa Getas.
Namque Tomitanis exul lugetur in oris,

Nafonique parat barbara turba rogos.
Lugete , ô miseri vates , totumque jubete
Parnassum alternos ingeminare sonos.
Flentibus en aderit Phoëbus , Pallasque favebit ,
Et peraget partes numen utrumque suas.
Vos quoque , quos cœli dignissima cura fatigat ,
Ne , rogo , ne quinta quærite luce lyram.
Illa etenim lumen cœlo , terrisque negabit ,
Lætaque cum caro tartara vate colet.
At vos , ô Manes , quorum nec longa vetustas ,
Nobile nec delet nomen avara dies :
Vos , inquam , solos Jani gaudere Calendis ,
Vos , dare lætitiæ mutua signa , decet.
Quippe Titum vobis lux addidit ista peremptum ;
Hæc quoque Nafonis lux dedit arte frui.
Ergo occurristis , Manes , venientibus illis ,
Totaque in amplexus mortua turba ruit.
Ennius inde pater medium complexus utrumque ,
Hic , ait , est Latii gloria tota soli.
Mox Varro & Cicero properant , tersusque Catullus ;
Mox quoque cum Nemefi , culte Tibulle , venis.
Et tu qui dubium fecisti nomen Homeri ,
Cui vitam debent rus , pecus , arma suam.
Quid reges memorem priscos , fortesque Quirites ,
Quoscunque exoriens Roma , vetusque dedit ?
Scilicet ista Titum venerata est undique turba ;
Hannibal aspecto surgit & ipse Tito.
Vos , ô vos Manes , æternos ducite lusus :
At nos perpetuo cura dolorque prement.
Has ego quotannis luctu celebrabo Calendas ,

Et ficto injiciam thura, merumque rogo.
 Deinde isti versus tumulo ponentur inani;
 Dî faciant, illos postera turba legat:
 Quisquis ades, vacuum Nasonis cerne sepulchrum:
 Quisquis ades, magni cerne sepulchra Titi.
 Orphei quod precibus Plutonia regna dedere,
 Hoc Titus, & magnus Naso dedere sibi.

E L E G I A X I I.

HELIS quod speculo multumque diuque retenta
 Sacratum Veneri sic remoratur opus:
 Fallor ego, aut justa certe ratione movetur,
 Nec levis est tantæ causa reperta moræ.
 Namque nec ornatos componit rite capillos,
 Cui non iussa suo stat coma flava loco:
 Nec Tyrio fucare genas credenda colore,
 Cui medias intra purpura nata genas.
 Aut igitur creta collum mentitur eburnum,
 Aut labris spargit rubra venena suis?
 At collum natura illi concessit eburnum,
 Et minio jussit labra rubere suo.
 Cur vero tenues oculorum depilet arcus?
 Cur jubeat patula cædere fronte comas?
 Cui geminos talis testudo exornat ocellos,
 Qualis Apellæa linea ducta manu;
 Et cui lunatæ tam larga est area frontis,
 Ut sit tam patula fronte nec ipsa Venus.
 Scilicet hæc emptis implerit dentibus ora,

Nativum esse probat cui gelafinus ebur ?
At vero inflatum pectus , mammaſque cadentes ,
Et mollem magna colligit arte finum ?
O Dî , quam tuta eſt a tali crimine virgo ,
Cui tumet æqualis ſemper utrinque finus !
Quid geſtus , cultumque loquar , moreſque decoros ?
Talis erat , malum cum Cythærea tulit.
Ergo Helis ſpeculum non fic remorata tuetur ,
Helis enim ſpeculi non eget arte regi.
Ipſa ſed in facie dominæ cryſtalla morantur ,
Et raras gaudent cernere delicias.
Helida cur ergo abſentem fic , turba , requiris ;
Nec pergis potius , dum procul Helis abeſt ?
Quippe abſens Helis nullum retinebit euntem :
Si veniat , cunctos quod remoretur , erit.

E L E G I A R U M F I N I S.

EPITAPHIA.

D. P. STELLÆ, LL. DOCTORIS
CELEBERRIMI.

MUNDUS ut assidua gauderet luce, suoque
Vivere Sol posset liber ab officio :
Lucifer in terras cœlo migrare relicto ,
Atque hominis faciem sumere jussus erat.
At mox ut Stellæ discessu clara Deorum
Perpetua cœpit regia nocte premi :
Pœnituit mandasse Jovem , Stellamque vocavit ;
Et Solem antiquas jussit obire vices.

D. IO. VALENTIS,
REGIA CONSILIIS.

Extincto nuper Respublica mœsta Valente ,
Visa mihi secum sic gemebunda queri :
Sæpe alios flevi , dum sic raperentur , alumnos ,
Causa tamen nunquam justior ulla fuit.

ADVOCATI CUJUSDAM,

O rerum varias vices , & ingens
Fortunæ paradigma sævientis !
Clamofissimus omnium virorum ,

Qui verborum operam omnibus locabat ,
Nunc raptus Rhadamantium ad tribunal ,
Conducit miser , ante quæ locabat.

*GULIELMI BUDÆI, VIRI NOSTRÆ
ætatis doctissimi , qui Lutetiæ obiit anno
M. D. XL. XIII. Cal. Septemb,*

Unus Budæus terramque , polosque , hominesque ,
Devinxit magna providus arte fibi.
Cœlo animum , terræ corpus donavit habendum :
At cerebri nobis dona superba dedit.
Sic decessit inops , nam nil fibi liquerat ipse :
Verum hæc paupertas unica vincit opes.

*NICOLAI BEZÆ PATRUI,
QUI REGI A CONSILIIS FUIT.*

Marmore de Pario nullas hîc stare columnas ,
Æra nec artificis vivere iussa manu ;
Nec tumuli cernes operosam surgere molem ,
Qualia Mausoli fama sepulchra canit.
Scilicet hos titulos , hos quærere debet honores ,
Qui nil , quo melius nobilitetur , habet.
Hic autem magni quondam pars magna Senatûs ,
Aut nullo , aut solo Beza Catone minor :
Quem sic eripuit virtus ter maxima morti ,
Vivat ut extincto posthumus ipse fibi.
Mortuus e tumulo famam cur captet inanem ,
Illi quam vivo vita peracta dedit ?
Immo (si verum fas nobis dicere , sed fas)
Dignus , qui tumulo non tegeretur , erat.

T H. B E Z Æ
C A T H A R I N Æ T E X E Æ
A U R E L I E N S I S.

Isto quis jaceat loco sepultus
 Forſan ſcire cupis , benigne lector :
 Atqui id dicere perlibenter optem.
 Sed quo nomine debet vocari
 Quicquid hoc tumulo latet ſepultum ,
 Scire judico quemlibet ſagacem
 Nullum , & quemlibet omnium peritum.
 Nam ſi ex corpore judicare ſexum
 Decet , Virgo latet ſepulchro in iſto.
 At quam ratione nuncupari
 Debet ſcœmina , quam timore nemo
 Turbatam nimio , aut dolore vidit ?
 Nemo proſperiore forte abuti ?
 Loqui nemo , ubi ſcœminæ tacendum ?
 Nemo , cum decuit loqui , tacere ?
 Choroſ nemo ſequi parum pudicoſ ?
 Nemo ornare comam parum pudenter ?
 Nemo accerſere pharmacis colores ,
 Hinc vibrare oculos & inde nemo ?
 Nemo verba loqui petulca vidit.
 Ergo vir fuit. At virum vocare
 Qua decet ratione , cui virilis
 Illa corporis eſt negata forma ?
 Ergo utrumque fuit. Fuiſſe vero
 Cur utrumque putem , quod eſſe neutrum
 Probatum ſatis eſt , ſuperque nobis.
 Diva ergo fuit , altera aut Minerva ,

Quæ

Quæ , cum foemina sit , tamen virili
Intus est animo , ut ferunt poëtæ.
Sed est nota satis cruenta Pallas ,
Et infana Deûm libido nota.
Ergo quid superest , nisi ut putemus
Quiddam hoc in tumulto latere , quod sit
Foëminisque , virisque , Disque majus ?

ANTONII PRATENSIS CANCELLARII
GALLIÆ,

Omniùm obesorum obesissimi.

Amplissimus vir hic jacet.

EOBANI HESSI POETÆ EGREGII.

Venerat exutus mortali corpore nuper
Hessus , ut infernis exciperetur aquis :
Quem torve intuitus squalentis portitor Orci ,
Hic ait , hic gratus Manibus hospes erit.
Tunc Syracusii calamos impune poëtæ ,
Mæonidæque tubam , pessime , surpueris ?
Dixerat , & media vates jam puppe fedebat ,
Cum vetuit nautam pergere Mercurius.
Ne sævito , Senex , inquit : nam vendicat istum
Jupiter , & Superûm cætera turba , sibi.
Extinctis aliis potuit qui reddere vitam ,
Ditis in hunc possunt jura severa nihil.

MACUTI POMPONI;
cum falso nunciaretur in Alpibus occubuisse.

Vos nunc advoco, flebiles Phaleuci,
Vos voco, ô numeri severiores:
Adeste, obsecro, dum meum Macutum
Meas delicias, meamque vitam,
Morte lugeo pessima peremptum.

Unde, Pierides, loqui auspicabor?
Dicamne ut patria bene instituta
Natus ille meus Macutus, omnes
Vita vicerit integra & pudica?
Dicamne ut patria bene erudita
Natus ille meus Macutus, omnes
In hac vicerit eruditiores?

Traxit carminibus suis opacas
Silvas, & juga montium comata;
Undarum & domuit rapacitatem
Orpheus, sed superavit hunc Macutus,
Mutis non modo doctus imperare
Sed pacare hominum potens furorem,
Et lenes itidem incitare mentes;
Nec solum digitos movere doctus,
Sed lingua pariter loqui disertus.

Pericles potuit tonare quondam;
Sed Græcus tonuit suis Athenis.
Lingua Tullius eloquens Latina,
Romanis tonuit suis Latinus.
Natus sanguine Gallico Macutus,

Et Græce tonuisset & Latine,
Hoc si Roma foret Latina feclo,
Et nunc Græcia Græca personaret.

Apelli Cytheræa picta quondam,
Nec tota attamen, immo inabsoluta:
Mille autem Veneresque Gratiasque
Expresfit lepidus meus Macutus,
Aut vicit potius; nec id colore,
Sed docta lepidaque scriptione.

Apelles manui, at meus Macutus
Debet ingenio perennitatem.

Ægyptum penetravit usque in imam
Magnus Pythagoras, Platoque magnus;
Et venit, Scythico gelu relicto,
Athenas Anacharsis eloquentes.
Vidit Italiam meus Macutus:
Visurus pariter mare atque terras,
Doctrinam ut faceret suam auctiorem,
Coepi si bona fors boni fuisset,
Aut si quid reperisset, absoluta
Vir quod disceret eruditione.

Vos interrogo, quæ caput tenetis
Nascentis Rhodani superba faxa,
Cur sævos homines fovetis illos,
Macutum mihi qui meum abstulere?

Vos, Nymphæ, rogo, quotquot hinc vel inde
Lemani vitreas tenetis undas,
Cur pati potuistis hunc cruenta
Scelestaque manu virum interire,
Cui Nymphæ usque adeo fuere cordi?

Dic mihi , Cytheræa : dic , Apollo :
Dic , Hermes : mihi dicite , ô Camœnæ ,
Cur nostrum , rogo , cur meum Macutum
Passi estis perimi ? An minus remoto
Ut possetis eo frui , in Deorum
Adjuncto numerum & beatitatem ?
Tali dignus eras , Olympe , cive :
Tali dignus eras domo , Macute .

Habetis , Superi , mei Macuti
Nunc divinam animam ; at relicta terris
Moles corporea , illa quam Macuti
Divinum ingenium incolebat olim .
Vos curate animam , Dii , Deæque :
Nobis corporis est habenda cura .
Hoc dicamus ei sepulchrum inane ;
Hei ! cur non licet apparare verum ?

Audi nunc , ubicunque sis , Macute :
Sive cum Jove nunc jocularis una ,
Ut cœli novus incola & colonus ;
Sive te potius novem Sorores ,
Parnassusque tenet bicornis , audi .
Te vivum mihi sustulere fata ,
Extinctum quoque sustulere fata .
Quod unum licet , his tuo quotannis
Pares inferias dabo sepulchro ,
Ut meo Pyladi , meoque Achatî .
Sic , qui finis erit mihi loquendi ,
Deflendi mihi finis est futurus
Te , meum Pyladem , meumque Achatem .

S I M O N I S G R I N Æ I ,
*viri longè eruditissimi, Bonarum Artium in
Academia Basileensi Professoris.*

Ecquid ad extincti Grinæi funera, Nymphæ,
Tingitis imbre genas largo, Rhenumque per omnem
Turbatæ, magno repletis littora planctu?
Ecquid ad extincti Grinæi funera, Phœbe,
Sublatum esse genus, quem par tibi cura sodalem
Fecerat, & simile adjunctum cognomen utrique?
Ecquid nunc jaculatur aquas nimbosus Orion,
Et madidam fundit lachrymosus Aquarius urnam;
Cæteraque obscuro radiantia fidera coelo,
Illustres tingunt nigra ferrugine vultus?
Ecquid ad extincti Grinæi funera, Vates,
Dejecti mœrore oculos, lachrymantia verba,
Et mœsto alternos trahitis de pectore versus?
O rerum fortes variæ, properataque doctis
Semper fata viris! I nunc, & cura latentes
Sit tibi, quisquis eris, naturæ inquirere causas.
Scilicet hæc stultos mortales fallit inanis
Spes vitæ: doctis eadem indoctisque minatur
Mors tamen, & magno finem impositura labori,
Defidiæ & magnæ. Nunc, si sapis, ergo, viator,
Vive tibi: namque ipse tibi moriere, nec unum
Progrediere diem, lethi cum advenerit hora.
Non tamen usque adeo pietatis nescia corda
Sunt, Grinæe, mihi, quin doctos carmine Manes
Prosequar, & cura memet consoler inani.

Ergo agite, ô Manes, ô mens super æthera pridem
 Vecta, pium, quæso, a nobis hoc accipe carmen.
 At tu, summe Deum, vasti qui pondera cœli
 Dirigis, & vastus cui sese accomodat orbis,
 Grinæum infontem dilectis orbibus infer.

I N C E R A T I N U M ,
 P S E U D O M O N A C H U M .

Flete agedum, flete, ô fratres: extinctus abivit
 Ille unus vestræ religionis honos.
 Ridete, ô reliqui, risu dignissima res est:
 Hæc sunt perpetuis funera digna jocis.
 Quippe hujus quondam mendacibus omnia fucis
 Perdere, sola diu cura que mensque fuit.
 At dum cuncta tegit, dum fraudibus omnia velat,
 Mors simulatorem non simulata rapit.

I O. Q U E L I N I, S O D A L I S
 C A R I S S I M I .

Ille, Calliope, Quelinus ille,
 Et tuus simul, & meus Quelinus,
 Ille, inquam, in media senex juventa
 Aquis interiit miser sub illis,
 Non quas fonte tuo hauserat, nec illis
 Quas secum fluvii trahunt sonantes;
 Sed quas, dum vigiles terit lucernas,
 Collectas aluit scelestus hydrops.
 Sic tuus periit tibi Quelinus,
 Sic meus periit mihi Quelinus.

Ergo hunc, Calliope, fleamus ambo,
 Ut illum propriis aquis peremptum
 Servemus lachrymis, aquisque nostris;
 Ut vincantur aquis aquæ, & putetur
 Ille, qui periit mihi, tibi que,
 Servatus studio tuo, meoque.

JACOBI BELNENSIS,

summi trium Gallia Regum Thesaurarii.

1527. Augusti XII.

Hunc sibi Belnenfis tumulum, quem cernis inanem,
 Struxerat; invidit cui laqueus tumulum.
 Debuerat certe, fors si foret omnibus æqua,
 Tardius hic fieri, vel prius ille mori.

RENATI GENTILIS,

*Itali Tortonensis, in suprema Galliarum Curia
 Præsidis illaudatissimi. 1538.*

Fraçto gutture stare quem revinctum,
 Impellique vides & huc & illuc,
 Quondam purpureo sedens Senatu,
 Primas Parhifio in foro tenebat.
 Verum (proh facinus, scelusque grande!)
 Dum lucris studio impotente captus,
 Bonos non minus ac malos coercet,
 Justo numine sic jubente Divûm,
 Vivus qui male federat tot annos,
 Stare nunc male mortuus jubetur.

G U L I E L M I L A N G Æ I ,
Insubriæ Proregis , belli & pacis artibus clarissimè.

Langæus ille magnus hic jacet , Lector ,
 Unus Minervam colere doctus , & Martem ;
 Quo nemo melior pace vixit aut bello.
 Vitæ genus habes : mortis en genus disce.
 Ætate consumpta laboribus multis ,
 Suis suorumque omnium fere exhaustis
 Bonis in usus Galliæ suæ , tandem ,
 Cum plus Milone & Curione deberet ,
 Interiit. Ergo pauper occidit , dices :
 Immo locuples , cui patria debuit tantum.

S T E P H A N I D O L E T I , A U R E L I I .
 1546.

Ardentem medio rogo Doletum
 Cernens Aonidum chorus sororum ,
 Carus ille diu chorus Doletæ ,
 Totus ingemuit ; nec ulla prorsus
 E sororibus est reperta cunctis ,
 Naias nulla , Driasve , Nereisve ,
 Quæ non vel lachrymis suis , vel hausta
 Fontis Pegasei studeret unda ,
 Crudeles adeo domare flammæ.
 Et jam totus erat sepultus ignis ;
 Jam largo madidus Doletus imbre
 Exemptus poterat neci videri :

Cum coelo intonuit severus alto
Divorum pater ; & velut perægre
Hoc tantum studium ferens sororum ,
At cessate , ait , & novum colonum
Ne diutius invidete coelo :
Coelum sic meus Hercules petivit.

J O A N N I S D A M P E T R I ;
*Monialium apud Magdalenam Aureliæ Reſtoris ,
Poetarum in ſcribendis Hendecasyllabis facile
Principis.*

Clausus coenobio latebat olim
Ille Dampetrus , optimus virorum ,
Princepsque Hendecasyllabôn poëta.
Et clausus pariter latebat idem
Mole corporea , haud quidem , fatemur ,
Obesa nimis aut tenebricosa ,
Verum corporea , & proinde tali ,
Ut divinum animum velut quibusdam
Nexum compedibus tenere posset.

At nunc coenobiique , corporisque
Vinclis Dampetrus exsolutus exit ,
Doſtorumque volat per ora liber :
Qui tamen moriens , ſuis amicis
Heu quot millia lachrymationum ,
Heu quot attulit anxios dolores !
Ergo haud occidit ipſe , quod putaram ,
Occidit potius ſuos amicos.

NOBILISS. PRINCIPIS, FRANCISCI
 BORBONII, *Ducis Anguiennensis, post insignem
 adversus Marchionem Vasti in Pedemonte
 victoriam, in ludis aulicis infelicissime cæsi.*

Cum nuper gladios & fortem evaseris hostem,
 Hic, Francisce jaces; nec tamen ense jaces.
 Sed nec in hostili potuisti occumbere campo,
 Nec fortis forti victus ab hoste cadis.
 Sedibus at patriis, belli simulachra cientem,
 Missa infelici sustulit arca manu:
 Arca olim, ut credo, Stygia compacta cupressu,
 Arca, eheu! quanta nobilitata nece!
 Arca, in qua Parcam Mavors absconderat ipse,
 Audiit ut factis æmula facta suis.
 Sic igitur, miserande, cadis; nec cernere longum
 Illa tua licuit parta trophæa manu.
 At si nobiscum vis, ô fortuna, jocari,
 Cur istis mors est feria mixta jocis.

FRANCISCI VALESII I,
*Christianissimi Francorum Regis, P. P. & Bonarum
 Litterarum assertoris, vindicisque.*

Nobile, quisquis ades, Regis venerere sepulchrum,
 Regis sepulchrum nobilis.
 Nec pigeat mecum Francorum incommoda flere,
 Dum multa paucis explico.
 Corporis ac animi florentem dotibus, atque

Re facile primum, ut nomine,
Franciscum hunc Regem vidit Fortuna, simulque
Invidit, ut bonis solet.
Illum igitur ficto interdum demulsit amore,
Et inclytis victoriis:
Reppulit irata interdum, vultuque minaci
Tradidit in hostium manus.
Sed nec fors illum melior sic extulit unquam,
Ut esset immemor sui;
Nec Fortuna animos illi sic fregit acerba,
Quin victus illam vinceret.
Ergo suos cernens vanos Fortuna labores,
Et irritos omnes dolos,
Auxilium poscit supplex a Morte: roganti
Mors paret illi protinus,
Et regis primum e natis truculenta peremit,
Cui tertium mox addidit:
Heu! juvenes ambos, ambos nil tale timentes,
Et non mori dignissimos.
Tandem etiam, ô facinus! parta jam pace fruentem
Aggressa patrem sustulit.
Sublatum ingemuere omnes, sed præ omnibus, illæ,
Illæ Camœnæ nobiles,
Hebrææ, Græcæ, & Latæ, quas ille fovebat,
Ut filias solet pater.
Quæ nunc, ut referant illi quæ præmia possunt,
Fovent vicissim mortuum;
Et quantum in sese est, a cæca mortis opacæ
Oblivione vindicant.

FRANCISCI VALESII,
Francisci Regis filii, & Galliarum Delphini, propi-
nato apud Avenionem veneno, proditoriè sublati.

Hunc etiam juvenem extinctum, rogo, cerne, viator.
 Hei mihi! cur vivum dicere fata vetant?
 Hic est, quo niti regnum debebat avitum,
 Spes patriæ nuper, spes quoque prima patris;
 Pro quibus intrepidus fortem dum fertur in hostem,
 Ipse illum Mavors vidit, & obstupuit;
 Aggressusque dolo, & crudelis fraude veneni,
 Sustulit. Heu! magnis fraus bene nota viris!
 Maeste tamen, Princeps: nam te mors ipsa fatetur
 Non aliter vinci quam potuisse dolo.
 Nempe erat hoc reliquum, Pellæi ut principis acta
 Æquares, simili te quoque fraude mori.

CAROLI VALESII,
Francisci Regis filii, & Aureliorum Ducis.

Gallia felici felix mihi patria nuper,
 Idem etiam nuper rexque paterque fuit.
 Ingenium (nisi me assentatrix turba fefellit)
 Coeleste, & summis æmula forma deis.
 Jamque mihi externos Fortuna parabat honores;
 Jam poteram magni Cæsaris esse gener:
 Quando ferox blanda pro conjuge Parca reperta est,
 Quæ mihi pro thalamo sterneret hunc tumulum.
 Nec tam erepta movent tamen hæc me commoda vitæ.

Quam doleo abruptum nobile pacis opus.
Sed quanquam haud potui pacem componere vivus,
Quis scit ab interitu surget an ipsa meo?

IN MORTEM FRANCISCI VALESII I.
*Francorum Regis, & duorum ejus liberorum,
Francisci Carolique, alterius Galliarum Del-
phini, alterius Aureliorum Ducis.*

Aspicias infelix tres Regum Gallia mortes:
Heu! vicina nimis funera funeribus!
Aspicias efferri, quantaque potes pietate
Prosequeris facibus, prosequeris lachrymis.
Nec mirum: digni siquidem natiqque paterque,
Quorum elementa necem muta vel ipsa gemant.
Crudeles Superi, ut sit mors matura parentis,
(Debuerat princeps si tamen iste mori)
At cur tam subito ternis ex fratribus unum
Servastis, rapuit Mors violenta duos?
Nam potius, digna ut virtutis præmia ferrent,
Condendus triplex fratribus orbis erat.

I C O N E S.

Hercules Æteus.

Certavit mecum virtus, superataque cessit :
Hac volui victa, victor & esse mei.

Dido rogum conscensura.

Funere Didonis sapientes este puellæ :
Sunt nulla hospitii pondera, nulla tori.

Hector.

Hectoris incolumis mansisti, patria, dextra ;
Hectore quid mirum si pereunte, peris ?

Pythagoras.

Laudent vitam alii suam loquendo :
Virtutem ipse meam probo tacendo.

Xenophon.

Pallada dilexi, pariter me Pallas amavit :
Et Pallas artes, & dedit arma mihi.

Alexander Magnus.

Post Perfas fusos, quæsitæque orbis habenas,
Armis non potui cedere ; cedo dolis.

Democritus.

Omnia Democritus ridebat : tu quoque, lector,
Democriti ride, si sapias, tumultum.

Demosthenes.

Magnum opus est hominum regere & componere mentes,
Sed tamen hic magnum præstitit illud opus.

Spartana filium interfectora.

Ergo ubi sunt comites ? tun' es Lacedæmone natus ?
At peperit matrem terra Lacæna tibi.

Sappho.

Auxit Musarum numerum Sappho addita Musis :
Felix , si sævus sic voluisset amor.

Lucretia.

Pollutum est corpus , mansit mens integra nobis :
Et non ex isto corpore casta fugis ?

*M. Brutus , Cæsaris interfector ,
seipsum interfectorus.*

Divitiis uti licuit cum Cæsare partis :
Ferre necem possum , non potui dominum.

Cato Uticensis.

Vicisti Magnum , Cæsar : sed quidlibet aude ,
Unus dicetur te superasse Cato.

Camillus.

Romanam , fateor , construxit Romulus urbem :
Capta ego restitui moenia. Major uter ?

P. Virgilius Maro.

Et tu , docte Maro , es sublatus orbi :
Mori numina posse quis putasset ?

Jupiter Phidiacus.

Ut tali sese cognovit imagine pictum ,
Tandem etiam geminus Jupiter , inquit , ero.

In eundem.

Quantum hic a vero distet Jove Jupiter audi :
Nempe hic est castus , priscus adulter erat.

Venus.

Me Paris , & natus nuper , Pallasque salutant :
Hæc Venerem , Matrem natus , at ille Deam.

In eandem.

Nunc demum coepi Venus esse venustior : olim
Quæ fuerant fociaë , contineo Charites.

In eandem

Falluntur , qui me cohiberi posse negarunt :
En basis hæc Venerem sistere parva potest.

Titii Livii.

Tumulum Tito nuper parabam Livio ,
Cum sic Apollo jussit ut desisterem :
Hæc mortuos , inquit , decent ; vivit Titus.

EPIGRAMMATA.

AD LECTOREM.

SUNT qui Lectori longo fastidia libro
Longa ferant : fas fit scribere pauca mihi.
Iste tamen poterat, Lector, liber esse, libellus :
Pendere sed versus, non numerare decet.

AD EUNDEM.

Non convitia, nec latrationes,
Nec ronchos timeo, calumniaſve,
Nec ullos obelos ſeveriores.
Non quod iudicio meo Poëta
Sim tantus, nihil ut queat reſpondi :
Sed quod iudicio meo Poëta
Sim tam ridiculus, parumque doctus,
Ut nullum fore iudicem eruditum,
Meos carpere qui velit labores.
Nam quis Æthiopem velit lavare?

DE GEMINIS SOLIBUS, VISIS

*Lutetiæ Parisiorum, Anno 1539. exeunte,
Carolo Cæsare Kal. Jan. anni 1540. urbem
ingressuro.*

Aspiceres nuper geminos cum, Gallia, Soles,
Mirata es Soles, Gallia tota, duos.

At nunc mirari potius tua commoda disce,
Quæ spondere tibi fidera bina vides.

Sol est Franciscus, sol est quoque Carolus: istos
Nimirum Soles astra benigna notant.

Quod si concordēs foedus conjunxerit ictum,
Eclipsis fuerit nulla timenda tibi.

IN CLAUDIUM.

Non cessas veteres, Claudī, incusare Poëtas
Claudo ausos Venerem jungere Mulcibero.

At Divos ego non cesso vocitare furentes,
Uxor quod claudō fit data bella tibi.

Attamen hoc nostrum coepit lenire dolorem,
Quod tua nunc Martem coepit habere Venus.

DE COMMENTARIIS D. MELCHIORIS

VOLMARII,

præceptoris carissimi, in Homeri poësim.

Mæonidem ingrati privarant lumine Divi,
Nec vati quicquam proderat esse sacro.

Hoc scelus advertens noster Volmarius, illi
Restituit, divi quos tulerant, oculos.
Parcite mî, Superi! vobis est major habendus,
Irrita qui Superûm reddere jussa potest.

IN QUEMDAM ASINORUM
ENCOMIASTEN.

Dum laudas asinos, toties cur, Pontice, peccas?
Nempe tibi ignotum γυνῶθι σεαυτὸν erat.

IN AMOREM.

Esse hominum curam Superis si credere fas est,
Et quæ sentimus commoda ferre Deos:
Cur, rogo, felici Divûm numeratur in albo
Fraudibus ille suis nobilitatus Amor?
Sane illum quisquis supremo adscripsit Olympo,
Hunc nimius, credo, cepit Amoris amor.

DE VENERE MARMOREA REGI
DONATA A RENZO EQUITE.

Quæ tibi missa fuit nuper, Rex maxime regum,
Non est ficta Venus, vera sed ipsa Venus.
Scilicet illa polum, Martemque, Jovemque reliquit,
Quod te his majorem crederet esse tribus.

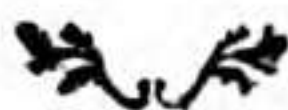

AD CAROLUM QUINTUM,
CUM LUTETIAM INGRESSUS ESSET.

Te præfente fua eſt facies quod reddita cœlo,
Et ſenſit numen Jupiter ipſe tuum :
Miratur vulgus. Sed cui eſt tua cognita virtus,
Virtus, perſpectum, quid tua poſſit, habet.
Scilicet hoc æquum eſt, ut qui moderamine tanto
Jura dat in terris, jura det ipſe polo.

AD LODOICUM VALIDUM.

An eſt credibile, hunc meum libellum,
Hunc, inquam, illepidum meum libellum
Perlectum eſſe tibi, & moleſtiarum
A te tædia tanta devorata?
Eſto, legeris, & moleſtiarum
Semel tædia tanta devoraris:
Dic mihi, Lodoïce, amabo, tunc
Ullum unquam infipidum magis poëtam
Legiſti? An retices? nec id fateri
Viſ? perſonam igitur tuam ipſe ſumam,
Et fatifaciam mihi roganti,
Et quanta potero intonabo voce:
Non vidi infipidum magis poëtam.

DE AMICITIA CUM TRUCHIO
INITA.

Heu, vos advoco, vos acres Sophistas,
Fallaces, querulosque homunciones,
Qui noctes teritis, diesque totos,
Quærendo infidias locutionum.
Vos, inquam, advoco, vos acres Sophistas;
Qui posse hoc fieri simul negatis,
Ut quis victitet in locis duobus.
Tandem vera loqui, ô tenebriones,
Discite, & fieri videte posse,
Posse quod fieri simul negatis.
Cum sim unus, tamen in locis duobus
Vitam vivo simul, velutque nostra
In partes geminas secata mens est:
Apud me altera vivit, altera autem
Vivit in Truchio meo. Ergo nobis
Palnam ceditis, ô tenebriones?

IN SAPIDUM.

Dum sese egregium Sapidus putat esse poëtam,
Desipit, & Sapido nil magis insipidum.

D E T H E O C R E N I,

*Regiorum sub Francisco I. liberorum præceptoris
Epigrammatum libello.*

Arva Maro laudare docet spatiosa colonos ,

Idem parva docet rura colenda Maro.

Qui volet, hic terram centenis vertat aratris :

Plus juvat hic parvus, sed bene cultus ager.

I N P H I L Æ N U M.

Nil non egregie facit Philænus ,

Terfus , integer , elegans Philænus.

Testem si petis , en tibi, Philæno

Teste , hæc omnia perficit Philænus.

A D B I B L I O T H E C A M.

Salvete, incolumes mei libelli ,

Meæ deliciæ , meæ salutes.

Salve , mi Cicero : Catulle, salve.

Salve ; mi Maro , Pliniûmque uterque ;

Mi Cato , Columella , Varro , Livi.

Salve , mi quoque Plaute , tu Terenti ;

Et tu salve , Ovidi , Fabi , Properti.

Vos salvete etiam , disertiores

Græci , ponere quos loco priore

Decebat , Sophocles , Isocratesque.

Et tu , cui popularis aura nomen

Dedit , tu quoque , magne Homere , salve.

Salve, Aristoteles, Plato, Timæe;
Et vos ô reliqui, quibus negatum est
Includi numeris Phaleuciorum.
Cuncti denique vos, mei libelli,
Salvetote, iterumque, tertiumque,
Atque audite meam precationem.
Hoc ergo precor, ô mei libelli,
Ut ne longa mihi mora illa (senis
Nam a vobis procul abfui diebus)
Obfit, quominus undiquaque tali
Sitis in me animo & favore deinceps,
Quali, dum proficiscerer, fuistis,
Nimirum faciliq; candidoque.
Quod si istam mihi supplicationem
Vos concefferitis, mei libelli,
Id vobis quoque pollicebor ipse,
Non me unam hebdomadam procul, quid? immo
Non diem procul unicum abfuturum.
Quid diem? immo nec horulam, immo nullum
Punctum temporis, ut libet pusillum.

A D S O D A L E S,

*de Melchioris Volmarii, præceptoris carissimi
adventu in Galliam.*

Audite, ô lepidi mei Sodales,
Ter suavem atque hilarem locutionem.
Ille Volmarius, mei ô Sodales,
Integerrimus omnium virorum,
Ille Volmarius modo est reversus.

Hunc ergo , ô lepidi mei Sodales ;
Diem cantibus , oro , transigamus.
Procul mœstitiæ , molestiæque ,
Procul tristitia , atque solitudo ,
Procul sint gemitus , procul dolores.
At tu , lætitia , adveni ; tuumque
Adducas comitem , optimum Deorum
Lyæum , & Cererem optimam Dearum.
Io , mi bone Bacche , mi Lyæ ,
O Ceres mea ; ne mihi negetis ,
Quæso , istam exiguam petitionem :
Advolate , rogo , Deis relictis.
Hïc nulli tetrici deambulones ,
Hïc rixosus erit Sophista nullus ;
Sed convivæ aliquot boni poëtæ ,
Nempe Rillerius , Jobertiusque ,
Tertius quoque Claudius futurus ;
Locum post alios tenebo quartum.
At tu , Melchior , in loco supremo
Sedens , Mercuriique Apollinisque ,
Et vices Charitum supplebis unus.
Quod si forte tua eruditione
Audita , (quis enim tuam negarit
In coelum quoque transisse famam ?)
Facundus veniat nepos Atlantis ,
Aut Phœbus , Charitesve : tunc manebis
Suprema nihilominus cathedra ,
Et tacentibus omnibus loqueris.
Nam quis (ni penitus caret cerebro)
Phœbo , Mercurioque , Gratiisque ,
Neget Volmarium eruditorem ?

IN L. JUNII COLUMELLÆ
LIBROS DE RE RUSTICA.

Orphea mirata est Rhodope sua fata canentem ,
Si modo Virgilii carmina pondus habent.
Tu vero , Juni , sylvestria rura canendo ,
Post te urbes ipsas in tua rura trahis.
O Dî , quos olim nutritivit Roma , Quirites ,
Quæ tam facundum viderit agricolam !

DE ALDO MANUTIO, ROM.
*omnium quidem auctorum , præcipue vero
poëtarum , excellentissimo Typographo.*

Didonis cecinit rogum disertus
Maro : Pompeii rogum Lucanus ;
Et diserte adeo hoc uterque fecit ,
Ut nunc vivere judicetur illa ,
Nec jam mortuus hic putetur esse ;
Immo sint redivivi , & hic , & illa.
Ergo credere fas erit poëtas
Divos , ut pote qui loquendo possint
Vitam reddere mortuis : quod ipsis
Est divis proprium & peculiare.
Quod si credere fas Deos poëtas ,
Vitam reddere quod queant sublatam :
Quanto est justius æquiusque , quæso ,
Aldum Manutium Deum vocare ,
Ipsis qui potuit suo labore
Vitam reddere mortuis poëtis ?

D

D E C A N D I D A.

Defessus medio toro jacebam ,
 Et somno grave jam caput cadebat ,
 Sui Candida cum miserta Bezæ ,
 Præfens est mihi visa dormienti
 Jocos deliciasque factitare ;
 Et tractare manu , & notare ocellis ,
 Et blæsa velut increpare voce.
 Contra sic ego somnians loquebar :

Ni sis me mihi charior , puella ,
 Dissolvi cupio , & perire totus.
 Vix hæc edideram , repente nostrum
 Cum lux invida somnium diremit ,
 Et meam mihi sustulit puellam.

At tu , quisquis es , ô tenebricosæ
 Præses optime cogitationis ,
 Seu te Morphea , seu vocare Somnum
 Fas est , fac vigil ut queam videre ,
 Quod somno potui videre captus.
 Aut , si non aliter potes mederi
 Huic desiderio meo , perennem
 Inducas mihi somnationem !

I N S E X T U M.

Cæcus es , & cunctos reprendis , Sexte , poëtas :
 Sanum reprehensor debet habere caput.

**IN THAÏDA CÆCAM
ET PONTICUM CLAUDUM.**

Thaïda cras duces cæcam, pede claudus utroque :
Convenis uxori, convenit illa tibi.
Integrum e duplici surget sic corpore corpus,
Si præstes oculos, præstet at illa pedes.
Ergo rem faciunt te dignam, Pontice, divi,
Semiviro qui dent *ἡμιγυναῖκα* (1) tibi.

IN LUPUM.

Jejunus sobrium mihi Platonem
Laudabas, Sophiamque prædicabas :
Mox vero ut tibi coena sumpta mecum,
Mutaſti faciem atque opinionem.
Quî factum hoc, Lupe, tam cito ut juberet
A coena Sophiam valere? nempe
Coenatus, Lupe, non eras apud te.

DE FRANCISCO RABELÆSO.

Qui sic nugatur, tractantem ut seria vincat,
Seria cum faciet, dic, rogo, quantus erit?

**DE HELIONORA FRANCORUM
REGINA.**

Nil Helena vidit Phœbus formosius una?
Te, Regina, nihil pulchrius orbis habet.
Utraque formosa est, sed re tamen altera major :
Illa ferit lites, Helionora fugat.

(1) *Dimidiam mulierem.*

I N A S I N I U M.

Seu domi mihi , seu foris repertus ,
 Promissi & fidei datæ admoneris :
 Tu contra velut admodum occupatus ,
 Has facis nihili petitiones.
 Sed horam tamen inquis adfuturam ,
 Qua me ex paupere divitem & beatum
 Reddas. En igitur tibi ipse dono
 Horas quod tibi nunciabit omnes.
 Tandem nunc , Asini , potes jubere ,
 Hæc ut hora sonet diu expetita.

D E F R A N C I S C I E T C A R O L I

I N D U C I I S.

Roma olim cessit foceri generique furori ,
 Et cecidit gladiis inclyta Roma suis.
 Quod si illi placidas junxissent foedere dextras ,
 Robore staret adhuc Martia Roma suo.
 Sic fratrum immitis nuper discordia pene
 Funditus Europæ verterat imperium :
 At quoniam jungunt concordia pectora fratres ,
 Servatum Europæ dicitur imperium.

D E M O R B O F R A N C I S C I G A L L O R U M

R E G I S , S A L U T E Q U E M O X I L L I R E D D I T A.

Ægroto Pallas Francisco ægrota jacebat ,
 Optabat Mavors æger & ipse mori.

Illa , quod hoc tutam solo se credat alumno :
Hic , quod sit studio natus uterque pari.
Quod si Franciscum mors eripuisset , eodem
Funere Mars functus , functa Minerva foret.
Hoc Atropos mirata nefas , feritate reposta ,
Tres una vetuit morte perire Deos.

A D C L. M A R O T U M.

Tam docte Venerem divinus pinxit Apelles ,
Illi ut credatur visa fuisse Venus.
At tantam sapiunt Venerem tua scripta , Marote ,
Ut tibi credatur cognita tota Venus.

*AD CANDIDAM , DE IPSIUS FACIE
IN TABELLA EXPRESSA.*

Quanto pulchrius elegantiusque
Picta hæc est tabula omnibus tabellis :
Tanto pulchrior elegantiorque
Hac ipsa mihi crederis tabella.

XENIUM TRUCHIO ET DAMPETRO.

Sinceris mos est nunquam neglectus amicis ,
Anni sub primos mittere dona dies.
Nempe quod ut veteris renovatur circulus anni ,
Fas sit ut antiquus sic renovetur amor.
Ergo cum Bezam Truchius fateatur amicum ,
Nec me Dampetrus deneget esse suum :
Non temere , priscos homines imitatus , utrique

Parva quidem mitto dona , sed apta tamen.
 Ambo estis Vates : ambobus carmina dono ,
 Carmina quæ nostri pignus amoris erunt.
 Vos pridem sincerus amor conjunxit in unum :
 Unum igitur decuit munus habere duos.

DESCRIPTIO VIRTUTIS.

Quænam tam lacero vestita incedis amictu ?
 Virtus antiquis nobilitata Sophis.
 Cur vestis tam vilis ? Opes contemno caducas.
 Cur gemina est facies ? Tempus utrumque noto.
 Quid docet hoc frenum ? Mentis cohibere furores.
 Rastros cur gestas ? Res mihi grata labor.
 Cur volucris ? Doceo tandem super astra volare.
 Cur tibi mors premitur ? Nescio sola mori.

IN FORI MANCIPIA.

Cum fit hoc proprium fere poëtis ,
 Rebus omnibus ut peculiarem
 Divum constituent, suumque numen :
 Cur lucrum , forum , & elocutionem ,
 Uni Mercurio tamen sacrarunt ?
 Prisci scilicet hoc modo indicarunt
 Futurum , ut rabiosa quisquis arma
 Tractaret fori , haberet ille curam
 Lucri , non minus ac locutionis.

AD MARIANUM.

Augustas, Mariane, deum venturus ad aras,
Nulla cremas magno thura Sabæa Jovi.
Nec capis externos cultum qui spargat odores,
Nec diti tractas aspera signa manu.
Gemmatae nunquam sudas sub pondere vestis,
Nec digitos onerat res peregrina tuos.
Sed placidam & nullo pollutam crimine mentem,
Atque sua notas a pietate manus;
Cæteraque integros domini testantia mores,
Hæc, inquam, magnis des, Mariane, Deis.
Quod si rara solent merito pretiosa videri,
Nemo dedit, nemo plus, Mariane, dabit.

IN ERASMI IMAGINEM.

Illum, quo totus nunc personat orbis, Erasmus
Hæc tibi dimidium picta tabella refert.
At cur non totum? mirari desine, lector:
Integra nam totum terra nec ipsa capit.

AD MUSAS, TINEÆ SACRIFICIUM
LUDICRUM.

Si rogat Cereremque, Liberumque,
Vitæ sollicitus suæ colonus:
Si Mavortis opem petit cruentus
Miles, sollicitus suæ salutis:
Quidni, Calliope, tibi, tuisque

Jure sacra feram , quibus placere
Est unum studium mihi , omnibusque
Qui vatum e numero volunt haberi ?
Vobis ergo ferenda sacra , Musæ.
Sed quæ victima grata ? quæ Camœnis
Dicata hostia ? Parcite , ô Camœnæ :
Nova hæc victima , sed tamen suavis
Futura arbitror , admodumque grata.
Accede , ô tinea , illa quæ pusillo
Ventrem corpore tam geris voracem.
Tene Pieridum aggredi ministros ?
Tene arrodere tam sacros labores ?
Nec factum mihi denega : ecce furti
Tui exempla , tuæ & voracitatis.
Tu fere mihi passerem Catulli ,
Tu fere mihi Lesbiam abstulisti.
Nunc certe meus ille Martialis
Ima ad viscera rosus usque languet ,
Et quærit medicum suum Triphonem.
Immo & ipse Maro , cui pepercit
Olim flamma , tuum tamen terebrum
Nuper , ô fera ter scelestâ , sensit.
Quid dicam innumeros bene eruditos ,
Quorum tu monimenta , tu labores
Isto pessima ventre devorasti !
Prodi , jam tunicam relinque ; prodi.
Vah , ut callida stringit ipsa sese !
Ut mortem simulat scelestâ ! prodi ,
Pro tot criminibus datura poenas.
Age , istum jugulo tuo mucronem

Cruenta excipe , & istum , & istum , & istum.
Vide ut palpitet , ut cruore largo
Aras polluerit prophana sacras.

At vos , Pierides , bonæque Musæ ,
Nunc gaudete : jacet fera interempta ,
Jacet sacrilega illa , quæ solebat
Sacros Pieridum vorare servos.
Hanc vobis tunicam , has dico , Camoenæ ,
Vobis exuvias , ut hinc trophæum
Parnasso in medio locetis , & fit
Hæc inscriptio : *DE fera interemptæ*
Beæus spolia hæc opima Musis.

I N P H I L Æ N U M.

Aurelias vocare vespas fuevimus ,
Ut dicere olim mos erat nasum Atticum :
At te , Philæne , Aurelium vocabimus
Fucum , quod omnes adeo pungas frigide ,
Aculeum ut interim relinquo nemini.

A D T R I P U T I U M , A U R E L I U M
J U R I S C.

Doctum illum & lepidum tuum libellum ,
Quo mysteria juris explicasti ,
Fertur Mercurius tulisse nuper
Ima ad Tartara , protinusque doctis
Illis Manibus , ut Papiniano ,
Paulo , Scevolæ , & Ulpiano , & illi
Juris quem merito vocant lucernam ,

Legendum exhibuisse ; deinde lecto
 Sic coepisse loqui tuo libello :
 Ecquid ceditis ? At Papinianus ,
 Cuncti cedimus, inquit, haud gravate.

I N P H I L O P A T R U M.

Damnabis (fateor) nostros , Philopatre , libellos ,
 Et tibi non lectum despicietur opus.
 Quid tum ? si nostros carpas , Philopatre , libellos,
 Debebunt tanto nostra placere magis.

I N E U M D E M.

Sive Palatina Philopatrus inambulet hora ,
 Et fatuo incessu marmor utrumque terat :
 Sive fames illum locupletum quærere menfas ,
 Et procul e vacua jussitet ire domo :
 Seu jejunos eat, seu pleno ventre vacillet ,
 Seu lateat solus, seu comitatus eat :
 Semper habet quiddam, turpi quod garriat ore ;
 Quod merito possit carpere , semper habet.
 Semper hiat, semper colloque humerisque laborat ,
 Et simulat magnum voce manuque sophos.
 Sed cum te audierint multi bene multa loquentem ,
 Nemo bene audivit te , Philopatre, loqui.

X E N I U M C A N D I D Æ.

Vestes divitiis graves & arte ,
 Aptandumve tuo monile collo ,
 Aut quos India mittit uniones ,

Jani nec queo, nec volo Calendis
Ad te mittere, Candida, una Bezæ
Dilectissima Candida. At quid ergo?
Ipsam nempe animam tibi dicatam,
Amorisque tui ignibus perustam:
Quæ, pridem tua fit licet, suamque
Te pridem dominam vocetque ametque,
Se rursus tibi datque dedicatque,
Inclusa his numeris Phaleuciorum.
Quod si munera raritate censes,
O Dî! quam tibi grande mitto munus!

DE TRUCHIO ET VALIDO.

Vos ego, divini Manes appello Platonis,
Integer est cujus munere notus Amor.
Dicite, non, curnam in sese moriantur amantes,
Curve anima vivant alter in alterius:
Aut quales merito nobis dicamus amicos,
Aut solidi verum quod sit amoris opus.
Hæc ego non quæro, nec quæ retulisse Platonis
Sobrius ad sobrii prandia fertur amor:
Sit fatis hæc dixisse semel. Nunc dicite, Manes,
Quædam animo nondum fat bene nota meo.
Mens simplex atque una mihi est: hanc attamen unam
Pridem amor in partes jussit abire duas;
Atque ait, hanc animam divisam trade duobus,
Dimidiam Truchio, dimidiam Valido.
Salva tamen mens est: vivo, scriboque, loquorque,
Et tamen hæc Validi est, & tamen hæc Truchii est.

Quodque magis mirum, cum sit divisa duobus,
Utrumque integram diligo amoque animam.

IN HUBERTUM SUSSANNÆUM,
PERDITISSIMUM NEBULONEM.

Norunt Hubertum ganeones prodigi;
Norunt magistri cocta quos crambe necat.
In urbe tota nullus histrio latet,
Nec mœchus ullus, læno scurrave impudens,
Nec Chiromantis ullus, aut cadaverum
Molestus excitator, aut vates malus,
Cui non Hubertus iste sit notus bene.
Sed scire vis ignotus hic cui sit? fibi.

IN OLLUM.

Quamvis illa mihi forensis esset
Pridem perfidia usque & usque nota;
Nec donis ego, nec pecuniarum
Peperci cumulo, ut mihi innocenti
Præsto judicis ad Tribunal esses.
At tu muneribus meis receptis,
Me, nec id semel, Olle, prodidisti.
Sane es integer & bonus patronus,
Spem qui fallere non velis clientis.

DE JOANNE SECUNDO HAGIENSI,
POETA EXIMIO.

Excelsum seu condit opus, magnique Maronis
Luminibus officere studet:

Sive leves elegos , alternaque carmina , raptus
Nafonis impetu canit :
Sive lyram variis sic aptat cantibus , ut se
Victum erubescat Pindarus :
Sive jocos blandosque sales epigrammate miscet ,
Clara invidente Bilbili :
Unus quatuor hæc sic præstitit ille SECUNDUS ,
Secundus ut fit nemini.

A D FABULLUM.

Si coenare voles , Fabulle , mecum ,
(Sed coenare voles , Fabulle , mecum)
Audi quæ tibi coena sit parata.
Perdices gemini duas edemus :
Turtur mox aderit , nec ille solus ,
Sed quem casta etiam sequetur uxor.
Hæc nos frigidulo mero , Fabulle ,
Et fame hæc quoque condiemus ipsa.
Sed scis qualia vina comparavi ?
Quæ si non vocites Opimiana ,
At certe Optimiana jure dicas.

I N PHILÆNUM.

Eraſmus ille , quo fatentur plurimi
Nihil fuiſſe vel futurum doctius ,
Tibi , Philæne , ſtupidus eſt & plumbeus :
Et quicquid uſpiam ab omnibus fingi poteſt
Calumniarum , ſtulte in illum congeris.
Latra , Philæne , quandiu & quantum voles :
Hunc ſcire conſtat plura , quam tu neſcias.

GENETHLIACON FRANCISCI VALESII ;
Henrici Valefiii Galliarum olim Delphini filii ,
Decem demum annis nati post conjugium cum
Catharina Medicea initum.

Fertur in Alcmenes venturus Jupiter olim
 Brachia ter noctis continuasse vices.
 Nempe quod in magni divinos Herculis ortus
 Nox, hyberna licet, non foret una fatis.
 Sic, princeps Henrice, tuo cum e femine vellent
 Alcidem Gallis gignere fata suum,
 Unius in prolis conceptum currere menses
 Jufferunt, magna cum ratione, decem.
 Scilicet haud aliter prorsus quam pluribus annis
 Formari tantus debuit iste puer.
 Et (si fas homini res est aperire futuras,
 Nec dici Vatum numen inane decet)
 Quo deni plures ternis sunt noctibus anni,
 Hoc tuus hic infans Hercule major erit.

GENETHLIACON ISABELLÆ
à Francia, Henrici Valefiii, Galliarum olim
Delphini, & illustrissimæ Principis, Catharinæ
Medices, filiæ.

Ecce novos peperit Gallis Catharina triumphos,
 Jam prole dives altera;
 Natorumque loco felicem crescere turbam.
 Avus nepotum conspicit.

En vixdum nata in cunis Ifabella videtur
Vagire quiddam regium;
Moxque jocos blandæ tenero cum fratre fororis
Spectabit Henricus pater.
At Gallus primis jam nunc miratur in annis
Suos futuros principes;
Et quamvis teneræ, magnum jam frontis honorem
Notasque regias colit:
Donec paulatim, illorum crescentibus annis,
Spes patriæ adolescat simul,
Francisco ut domitos forti, victosque pudico
Ifbellæ amore blandulæ,
Gallica conspiciat venerari lilia pronos
Orbis superbos principes.
Illi etenim nullus poterit par viribus esse:
Odisse nullus hanc volet.

DE FELICI INAUGURATIONE

Henrici II. Christianissimi Francorum Regis.

Francisco postquam sublato Gallia sensit
Cujus lene foret mox subitura jugum,
Finiit, ut potuit, gemitus, animisque receptis,
Istæc fassa fuit damna lucrosa sibi.
Ergo age, quamprimum fac hujus, Sequana, Regis
Ad gelidas Arctos nuncia fama volet.
Hæc, Liger, Hesperiiis; Rheni, Mosa, dicito ripæ;
Hæc, Rhodane, ambustos perfer ad Æthiopas:
Gallorum Henricum felicia sceptrâ tenere,
Ingentem ingenti de genitore satum;

Nec regem esse tamen , dubium quia fecerit ipse ,
Rex Gallis dici debeat , anne pater.

D. QUELINO SENATORI PARISIENSI ;
cum uxorem ducturus ægrotare cœpisset.

Seu Dea , seu Deus est , qui te tam læta parantem

Conjugia , e tristi vix finit ire toro :

Illa Deæ , iste Dei privari numine dignus ,

Dignus qui Superûm cedat ab arce procul.

Nam tua vel virtus , vel castæ vota puellæ ,

Materies iusti plena favoris erat.

Perge , Queline , tamen , nec tam bene cœpta morere :

Finem etiam morbis Dî statuere suum.

Perge , puella , simul : namque , ægrotante Quelino ,

Vix alius toto sanior orbe vir est.

A D P O N T I C U M.

Nostras , Pontice , somnationes

Narro cum tibi , tunc moves cachinnos ,

Et hæc plena putas ineptiarum.

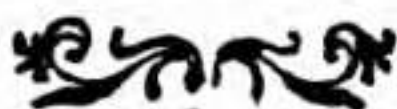
Atqui , Pontice , somniare nuper

Sic mi contigit , ut mihi viderer

Omnes divitias , opes , talenta ,

Pactolique , Tagique , possidere.

Esse hæc somnia vera tun' negabis ?

*De Victoria parata adversus Marchionem Vasti ,
Anno 1544. apud Pedemontem.*

Francorum victas acies Insubria vidit :
Vidit , sed Franci robore freta ducis.
Namque velut quondam Romam oppressere Quirites,
Sic est pene sua Francia versa manu.
At nunc eversas Aquilas Insubria cernit ,
Et colubris rursus lilia juncta suis.
Ergo seu vincat , seu cedat Francus , utrinque ,
Virtutis laudem quod mereatur , habet.

AD GERMANUM VALENTEM.

Ergo Germani vultus violabit amoenos
Barba , licet lenis flavaque , dura tamen ?
Dura equidem , nobis quæ tam cito præripit illas ,
Illas quas Phæbus vellet habere genas ;
Et mediam nobis faciem quæ furripit illam ,
Quam lepos incoluit , cumque lepore jocus.
Istos barba decet , quibus est sic acta juvenus ,
Ut canæ tuti sint sub honore comæ.
At quid non didicit primis Germanus ab annis ,
Quem vicena videt bruma peracta senem ?
Cede igitur , lanugo , procul : nisi cefferis , ecce ,
Quod queat invitam cogere , tonfor habet.

DE PACE INTER FRANCISCUM I.
Galliarum Regem & Carolum V. Cæsarem inita.

Vidimus, heu, fratres in mutua bella paratos :
 Vidimus accensas Martis ubique faces.
 Nunc tamen, ô Superi, placidis allabitur alis
 Aurea perpetuos pax habitura dies.
 Quis porro tanti tibi, Gallia, muneris auctor ?
 Gallia, quo tandem vindice facta tua es ?
 Scilicet hic Superûm favor est, hæc munera Divûm :
 Non sunt hæc coeli munera tota tamen.
 Quippe etiam partem doni sibi vendicat hujus,
 Et Rex, & Regis natus uterque tui.
 Roma igitur patriæ Patres numeraverit olim :
 Nos patriæ Patres, & numeremus avum.

I N P A U L I N U M.

Paulino quoties condixi, Testile, coenam,
 Nunquam, cum taceat cætera turba, tacet ;
 Nec nisi depositis dapibusque meroque quiescit.
 Ergo fatur, dices, non abit : immo venit.

I N C Æ C I L I U M.

Quandocumque sibi parare amicos
 Optat Cæcilius fideliores,
 Hos solo probat æstimatque censu ;
 Nec quenquam colit ut suum libenter ;
 Virtus unica quem facit beatum :

Sed cujus titulos superbiores
Triplex linea vix notare possit,
Hunc suum vocat, hunc colit libenter.
Sic servitur; avare, non amatur.

IN POSTHUMUM.

Sæpe quidem verbo solvis, re, Posthume, nunquam.
Quod toties solvis, jam, rogo, solve semel.

IN BERGEDUM.

Audes, ô facinus! cenforis fumere normam,
Et semper mœsti verba sonare senis.
Audes, ô mores, ô tempora! dicere, cum sis
Socraticos inter gloria prima canes.
Sic tamen, ô demens, sic, inquam, Bergede, ploras,
Quale rudit vector, pande Silene, tuus;
Quale gemunt calami crasso tractante bubulco,
Quale gemit viridi fulta quadriga rota.
Denique sic ploras, ut qui tua carmina ridens
Non legat, inventus sit, puto, nullus adhuc.

AD JANUM.

Aureolos Paulo vicenos, Jane, dedisti:
Credita nam qui non reppetit, ille dedit.
Sed quamvis dederis, quamvis nil inde reposcas,
Aureolos reddet bis tibi, Jane, decem.
At quando? dices: Græcorum nempe Calendis.
Cum dederis nummos, credere verba potes.

I N D Æ D A L U M.

Seu te feria, seu joci morantur,
 Seu lites medio foro tueris,
 Seu vicos teris otiosus urbis,
 Seu potes, recitesve, rideasve:
 Cuncta accepta tuo refers parenti.
 Quid si, Dædale, posthumus fuisses?

D E F R A N C I S C O V A L E S I O

*Galliarum rege, è Picardia, soluta Landrisii
 obsidione, reverso.*

Quod, Francisce, tibi jamdudum spondet Olympus,
 Id fors obtulerat nuper amica tibi.
 Scilicet ut posset victorem agnoscere Francum
 Excusso alterius terra beata jugo.
 Tu tamen hæc (quamvis & magna & certa) tuorum
 Non es dilecto sanguine passus emi.
 Ergo quod illæfos, ô Rex, servaveris hostes,
 Nemo metum credat, sed pietatis opus.
 Pugnabas etenim nolens pugnare, tuique,
 Tunc cum hostem nolles vincere, victor eras.

I N Z O I L U M.

Brevem, Zoile, dicis hunc libellum:
 O si possit idem omnibus videri!

AD AMICOS.

Hunc, quanquam illepidum & malum libellum,
Vos ô perlepidi mei Sodales,
Quæso, sumite blandiore vultu;
Deinde perlegite usque ad umbilicum.
Nam vos id rogat ille Beza vester,
Cujus vos animamque, corculumque,
Idque me hercule jure, possidetis.
Sed sic perlegite, ô boni Sodales,
Ut nec falsa aliqua eruditionis
Nostræ opinio, nec mei tuendi
Cura nominis ulla vos moretur.
Figatis potius vel hinc, vel illinc,
Stellulisque, obelisque, virgulisque,
Cultu splendidus ut decentiore
Testetur titulo tenus parentem.
Id vero mala turba Zoilorum
Damnabit, fateor, nihilque dicet
Hic, præter titulum, meum videri:
Sed clamet licet usque, & usque, & usque,
Sit totus volo vester hic libellus,
Cum vester quoque sit Poëta totus.

IN PHILENEM.

Parvus ille deus minutulusque,
Cui vates tribuunt & arcum & alas,
Nuper Gallica permeabat arva;
Illam cum subito aspicit Philenem;

Illam tam tetricam & malam Philenem ,
 Quæ nostras toties preces
 Contempsit rigido superba vultu ;
 Quæ Cupidinis , & faces , & arcum ,
 Sprevit hætenus , & sibi negoti
 Cum Cupidine nil fore asseribat ,
 Atque perfidiæ suæ invocabat
 Testem Castora , fratre cum gemello.
 Sed postquam ille deus , Cupido parvus ,
 E gravi pharetra unicam sagittam
 Deprompsit , subito suam Philene
 Mutavit tetricam severitatem.
 O potens amor , ô levis Philene !

IN POARDUM.

Illam Dorida , bellum illud ac amabile
 Scortillum , & totius lupanaris decus :
 Illam Dorida Poardus ille deperit ,
 Senex , vietus , edentulus , calvus , putris.
 Hinc urbis omnes visit angulos miser ,
 Uno Poardus nec potest stare in loco.
 Rem scilicet curat Poardus publicam.

AD CANDIDAM.

Es quoties vicina mihi , tunc æstuo totus ,
 Ut cum sulphureis ignibus Ætna fremit.
 A te discessi quoties , tunc frigeo totus ,
 Ut cum Caucasæus sub nive anhelat apex.
 Ergo fas alium te , Candida , dicere solem ,
 Utpote quæ facias æstum , hyememque mihi.

DE EADEM.

Nuper Candidulam meam salutans ,
Salve , inquam , mea mens , mei & lepores ,
Corculumque meum. Illa tunc , disertam
Cum sese cuperet mihi probare ,
Salve , inquit , mea mentula. O disertam
Et docto bene feminam cerebro !
Nam si dicere corculum solemus ,
Cur non dicere mentulam licebit ?

DE EADEM.

Dicite cur arcum , vates , tribuistis Amori :
Exiguus non est aptus ad arma puer.
Nempe supercilii nobis sic forma notata est ,
Sæpe quod hinc primus concilietur amor.
Ergo mirari nunc defino , Candida , cur te
Depeream : sensi tela supercilii.
Dî facite , ut postquam læsit nil tale merentem ,
Tandem etiam telum sentiat esse mihi.

AD CHLORIDEM ,

*cum falso nunciatum esset , Macutum Pomponium
in Alpibus occubuisse.*

Amabo , Chloris , ô Chloris Macuto
Sic dilecta meo , velut Catullo
Quondam Lesbia ; sic Macuto amata ,
Nasoni veluti fuit Corinna ,

Si demas animum parum pudicum :
 Amabo , Chloris , ô Chloris Macuti
 Magnæ delitiæ attamen pudicæ ,
 Jube ad te veniam ipse lachrymatum.
 Adferam tibi quicquid undiquaque
 Latet tristitiæ , atque tædiorum ,
 Mœrorisque , molestiæque , curæ ,
 Ægritudinis , infacetiarum.
 Nam noster periit Macutus ille ,
 Amatus pariter mihi , tibi que.
 Fleatur pariter mihi , tibi que :
 Fleamus , Chloris , ô Chloris , fleamus
 Tam dure graviterque , ut & nepotum
 Audire has lacrymas queant nepotes ;
 Tam largumque oculis pluamus imbrem ,
 Ut communibus obruamus undis
 Alpes , Italiamque ter scelestam ,
 Quæ meum mihi sustulit Macutum ,
 Et tuum tibi sustulit Macutum.

AD FIBULAM CANDIDÆ.

Quæso , fibulula illa , fibula illa ,
 Quæ pectus dominæ meæ coërces ,
 Quæ finum niveum , measque flammæ ,
 Illos quæ globulos duos rubentes
 Intra cæca jubes manere claustra :
 Quæso , fibula , ne mihi misello ,
 Istis ne miseris meis ocellis
 Thesaurum hunc niveum invidere pergas.

Nam

Nam quid commeruisse, quid patrâsse
Pectus hoc niveum, sinusque candens,
Dignum carcere, vinculisque possit?
Non cernis, rogo, non vides ut illæ
Mammæ, isti globuli duo laborent
Luctantes avide, suoque pulsu
Testentur, sibi non placere claustra?
Non times, rogo, fibula, ista ne nix
Liquatur, nimio calore cocta?
Pergis, fibula? pergis innocentes
Intra vincula continere mammæ?
Meas divitias, opes, talenta
Non vis reddere, fibula? at jubebit
Hoc tandem Venus ipsa: quippe & illam
Ausa es, pessima, vulnerare nuper,
Cum Martem cuperet suaviari.
Hæc illa est Cytheræa, quæ jubebit
Thesaurum hunc oculis meis patere,
Thesaurum hunc manibus meis patere,
Quem nunc invidia premente celas.
Tunc tu, fibulula illa, fibula illa,
Quæ pectus Dominæ meæ negabas,
Ipsis fordida fordibus tegeris.

A D CANDIDAM.

Ergo definitis micare, ocelli?
Ergo definitis tumere, mammæ?
Ista quis vetuit rubere labra?
Quis istas vetuit genas rubere?

E

Ubi illæ faculæ duæ micantes ?
Ille ubi tumor est papillarum ?
Ubi purpura, quæ genis sedebat ?
Illa ubi rosa, quæ labris nitebat ?
Febris pessima, sanguifuga febris,
Tibi hæc, Candida, sustulit, mihi que :
Sic ut, candida quæ prius fuisti,
Jure pallida debeas vocari.

At vos, ô Medici, quibus tuendos
Nos dat Jupiter, otiosus ut sit,
Ferte pharmaca, quotquot undiquaque
Mos est transvehere ultimis ab oris :
Ferte pixidas omnium universas,
Ferte emplastica, ferte potiones,
Clysteresque, bolosque, cum trochiscis ;
Butyrumque, oleumque, mella, fungos,
Gummi, lac, adipesque, cassiamque ;
Nec deficit crocus, & fragrans amomum :
Adsint thura, rosæque, cinnamomumque ;
Adsit denique quicquid aut colorem
Amissum dabit, aut dabit cruorem.
Quod si quæritis istius laboris
Vobis præmia quæ futura ? dicam.
Primum hæc gloria, lausque magna vobis
Erit, pharmaca dum admovetis uni,
Conservasse duos, medendo & uni,
Vitam restituisse sic duobus.
Mille præterea dabo phaleucos,
Dabo mille elegosque, iambicosque,
Ut vos, qui miseros duos amantes

Mortis eripuiſtis e barathro ,
Vivatis pariter labore amantum.
Rubris baſia Candidæ à labellis ,
Genis baſia Candidæ à rubellis ,
Ferent ſingula ſinguli , ut ruboris
Arte veſtra operaque reſtituti
Ipſi commoda prima ſentiatis.
Vos primi tumidis manus papillis
Admovebitis , hujus ut tumoris
Arte veſtra operaque reſtituti
Ipſi commoda prima ſentiatis.
Quod ſi forte oculis frui velitis ,
Permitto id quoque. Sed cavete , quæſo ,
Ne vos flammea lumina iſta fallant :
Namque in his habitant Venusque , Amorque ;
Et tela hinc jaciunt Venusque , Amorque :
Nonne præmia digna , digna merces ?
Ergo , Candida , nunc relinque luſtus ,
Et miſſas face lachrymationes.
Namque hæc omnia , quæ periſſe credis ,
Certe non periere , ſed peregre
Proſecta , incipient brevi reverti.
Certe reſtitui cito videbis
Labellis , oculis , genis , papillis ,
Roſas , lumina , purpuram , tumorem.

IN LIGURINUM.

Ædilis ille , Ligurine , qui tua
Repertus a te nudus eſt cum conjuge ,
E ij

Nil hercle fecit præter officium suum,
Qui evincere a te rem voluerit publicam.

AD PEDEM CANDIDÆ.

O pes, quem geminæ premunt columnæ,
Illæ, inquam, geminæ premunt columnæ,
Quarum ex arbitrio quiescit illa,
Quarum ex arbitrio movetur illa,
Illa Candida, cujus intra ocellos,
Illa Candida, cujus in papillis
Omnes deliciæ latent Bæzæi.

O pes candide Candidæ, ô tenelle
Mi pes, dic mihi, ô tenelle mi pes,
Qui meam mihi Candidam adferebas,
Cur meam mihi Candidam abstulisti?
At saltem decuit profectiorem
Nunciare mihi, ut vel experirer
An possem precibus fugam morari,
Vel tibi comes esset hic meus pes.
O fur pessime, quid tibi imprecabor?
An nodosa tibi ut podagra cunctos
Vexet articulos? an ut molestus
Sic scrupus premat, ut libido nunquam
Ulla te capiat profectiorem?
At dolere nequis, sceleste, solus:
Nullos ergo tibi imprecor dolores.
Non peto quadruplum, licet teneri,
Ut fur, hac merito actione possis:
Hoc unum peto, quod mihi abstulisti.
Redde me mihi, quæso, redde, mi pes:

Mi pes, redde mihi meos amores.
 Emam mille tibi, hercle, margaritas,
 Smaragdos totidem, ut superbus istis
 Eas divitiis: dabo phaleucos
 Qui te in astra ferant, ubi sublimis
 Inter fidereos micabis ignes.
 Sin minus, (nec enim genus relictum
 Vindictæ est aliud) tibi nec unum
 Pedem, ô pes, dederint meæ Camœnæ.

A D Q U A N D A M.

Qualis pruna finus contingit sæpe gemella,
 Qualis Apellæa linea ducta manu:
 Tale tibi quiddam lævem discriminat alvum;
 Tale tibi quiddam jungit utrumque femur.
 Immo, fallor ego: nam nulla hîc linea prorsus,
 Inque utero pars est nulla pudenda tuo.
 Aurea quamquam igitur descendunt parte fluentia?
 Languidulus quamquam parte quiescit amor?
 Hereo: si qua tamen tibi rimula, rimula si qua est,
 Rimula (dispeream) ni monogramma tua est.

I N G E L L I A M.

Mœchos dicere quos solemus, illos
 Mavult Gellia filios vocare,
 Nec id iudicio meo imperite.
 Nam si dicere filios fuerunt
 Matres, quos aliquot tulere menses:
 Quos decem minimum tulit per annos,
 Quidni Gellia filios vocabit?

A D C A N D I D A M.

Cum nos , Candida , mutuis favillis ;
 Communique velut calore cocti ,
 Vitam una peragamus innocentem ,
 Ut cum turture turturilla casto :
 Quî fit innocuos ut hos amores
 Tot doli exagitent calumniarum ?
 Hæc est scilicet omnibus statuta
 Lex mortalibus , ut perenne nil sit
 Quod gratum ; & vicibus suis recurrant
 Voluptasque , dolorque , pax , & ira.
 Ergo hæc , Candida , fortiter feramus ,
 Nos , inquam , quibus hæc statuta lex est.
 Ille autem Deus , ille qui favillas
 Nostro in pectore primus excitavit ,
 Nec perire potest , nec hos fovere
 Ullo tempore desinet calores.
 Premetur , scio , flamma nostra : quid tum ?
 Tanto fervidior futurus ignis.

I N A U L A M.

Quid sævum damnare Jovem , magnæque Dianæ
 Numina tot precibus sollicitare juvat ?
 Scilicet incusas sterilis commercia lecti ,
 Et tumidi velles cernere ventris onus.
 Erras si sterilem te credis : quippe tulisse
 Ut pueros nequeas , at potes , Aula , viros.

AD CANDIDAM EX ICTERO
CONVALESCENTEM.

Vidit te nuper Venus, ô mea Candida, vidit ;
 Inviditque tibi mox inimica Venus :
 Et se quæsta Deam mortali a corpore vinci,
 Binas vicisset quæ tamen una deas.
 Crudelis tandem nati crudelia poscit
 Tela : neget matri tela rogatus Amor ?
 Arma parat, cornu stridens volat acta sagitta,
 Nec tamen hæc jussum missa cucurrit iter ;
 Nam simul ac frontis divinum aspexit honorem
 Cuspis, in obliquum coepit abire latus.
 Ergo servata es ; sed non tamen unica, quippe
 Est jaculatori sic quoque parta salus :
 Quem simul ac vultu spectasses læsa minaci,
 Aut nimis, aut esses acriter ulta fatis.

AD GILLIUM.

Hoc te nomine prædicas beatum,
 Gilli, quod facili fruire amica,
 Et benigna adeo, ut rogata nondum
 Mox supina cadat, pedesque tollat.
 Sed erras nimium, miselle Gilli :
 Nam quæ nil penitus negare nescit,
 Opus, non homines, amat puella ;
 Et quæcunque nimis cadit libenter,
 Surgit ista nimis quoque illibenter.

A D C A N D I D A M.

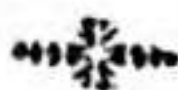
Formosas videam cum, Candida, sæpe puellas,
 Sæpe mea est, fateor, sollicitata Venus.
 Sed tua, vel peream, castum me reddit imago;
 Et quamvis cupiam, Candida, nolo tamen.

A D E A N D E M.

Cum te nunc dicat populosa Lutetia civem;
 Inter me numeres, Hedua terra, tuos:
 Cum nos tam longum disjunxerit intervallum;
 (O Martis semper damna timenda feri !)
 Quæris an absentem te, Candida, sæpe requiram:
 Non ego te quæro, Candida, sed video.
 Ipse licet terris involvat Jupiter astra,
 Absit ut unquam absit, Candida, quisquis amat.

A D E A N D E M.

Attonitos inter populos cum Cæsaris esset
 Absentis præsens nuper ubique metus;
 Saturnique sequens propius vestigia Mavors;
 Iras in toto promeret orbe suas:
 Concordes soli, mea Candida, viximus ambo,
 Nec fuit hic ulla lite diremptus amor.
 Fallor, an idcirco Martis tibi sæva pepercit
 Ira, quod es Marti, Candida, visa Venus?

A D E A N D E M,

Esse quid hoc dicam, quoties sum, Candida, tecum,
 Cur faveat pigro nullus Apollo mihi?
 Discessi quoties, caleam tunc pectore toto,
 Et numeris currant singula verba suis?
 Nimirum totos exposcis, Phœbe, poëtas:
 Sed totum præsens me mea flamma tenet.

*A D S E Q U A N A M, D E E A D E M
 C A N D I D A.*

Ecce iterum navem prægnans conscendit amica:
 Et dominam, & dominæ, Sequana, perfer onus.
 Perfer, ut incolumes ambo sua littora tangant,
 Sive utero lateat femina, sive puer.
 Sic & Yona tibi, & concedat Matrona nomen;
 Et victis Isaræ sic dominere vadis.
 Fallor an in dominam video sævire procellas?
 O res plena malæ suspicionis amor!
 Mergas, si libeat, nostras, ô Sequana, flammæ:
 Merfa tamen mediis flamma refurget aquis.

A N E A N D E M C A N D I D A M.

Ex quo disjuncti, mea Candida, viximus ambo,
 Nec tua luminibus fidera visa meis:
 Hora diem, mensemque dies, annumque moratus
 Mensis, jam canos pene dedere mihi.
 At simul ac nobis iterum reddemur uterque,
 Teque mea potiar, meque frui tuo:

Hora die , Lunaque dies numerabitur una ;
 Quique aliis annus , vix mihi mensis erit.
 Sic tempus prærepta mihi mea tempora reddat ;
 Hæc eadem ut reddam , Candida chara , tibi.

IN ANDRÆAM TIRAQUELLUM ,
Senatorem Parisium , alterum nostri seculi
Varronem.

Est tibi natorum quæ computat agmina conjux ,
 Est tibi quæ natos Bibliotheca parit.
 Fortunatè senex ! te nulla oblivio mortis ,
 Te nunquam totum tollet avara dies.
 Namque alia ex illis mox est ventura propago ;
 Ex his est pridem gloria nata tibi.
 Ut vero pereant illi , illorumque nepotes ,
 Hæc tamen incolumis cum patre neptis erit.

IN SPURINNAM.

Tollendæ cupidus Spurinna prolis ,
 Alte dum superat jugum Pyrenes ,
 Divo porrigat ut preces Jacobo :
 Inde Alpes quoque præterit nivofas ,
 Petri ut limina visat atque Pauli :
 Et mox Hadriacum in sinum reflexus ,
 Divæ offert sua vota Lauretanæ :
 Inde per medii maris pericla
 Sacram perveniens ad usque Idumen ,
 Sacratum Domini petit sepulchrum :

Nec contentus adhuc, latrocinantum
Arenas Arabum fiticulofas
Gibbo permeat infidens cameli,
Sublimem properans ad usque Sinam,
Et divæ juga sacra Catharinæ:
Quid profecerit hoc labore quæris?
Tres natos reperit domum reversus.

CALLARTIO JURISCONS.

AURELIENSI.

En fenos tibi mitto pippiones,
Ruris munera rusticana nostri:
Nostri non penitus tamen, sed olim
Futuri, nisi forte me fefellit
Patronus, mea jura qui tuetur;
Jura tanta quidem, ut nec his ferendis
Terga sufficiant onusta muli.
Hos ergo tibi mitto pippiones,
Obtestorque simul deos deasque,
Ut senis tibi messibus peractis,
Fas fit ex lepida tua puella
Tot natos numerare vagientes,
Quot foetus tibi mitto pippientes.

IN BASIUM CANDIDÆ.

Vos teneri rores, calathos quibus aurea gaudet
Venus rosarum aspergere:

Te, cannis incluse liquor, qui dulcia condis

Mensis secundis fercula :

Et vos deliciæ patrum, cœlestia mella,

Testes apum solertiæ :

Vos ego, vel vobis quicquam si dulcius usquam est,

Et fuxi, & hausi, & imbibi,

Hesternæ felix nuper cum nocte putarem

Me bafiare Candidam.

Vos etenim pariter, spretis cannisque, rosisque,

Et alvearium favis,

Intra verna meæ constat sedisse labella

Tenellulæ puellulæ.

Hei mihi ! quis nobis hos somnos interrupit ?

Quis gaudii tantum abstulit ?

Ah ! Venus, hæc postquam prohibes me carpere vera,

At somniare me finas !

T H E O D O R U S B E Z A ;

*de sua in Candidam & Audebertum
benevolentia.*

Abest Candida : Beza, quid moraris ?

Audebertus abest : quid hîc moraris ?

Tenent Parisii tuos amores,

Habent Aurelii tuos lepores ;

Et tu Vezeliis manere pergis,

Procul Candidulaque, amoribusque,

Et leporibus, Audebertuloque ?

Immo, Vezelii, procul valetate,

Et vale pater, & valete fratres :
Namque Vezeliis carere possum ,
Et carere parente , & his , & illis ,
At non Candidula , Audebertuloque.

Sed utrum , rogo , præferam duorum ?
Utrum invisere me decet priorem ?
An quenquam tibi , Candida , anteponam ?
An quenquam anteferam tibi , Audeberte ?
Quid si me in geminas secem ipse partes ,
Harum ut altera Candidam revifat ,
Currat altera versus Audebertum ?

At est Candida sic avara , novi ,
Ut totum cupiat tenere Bezam :
Sic Bezæ est cupidus sui Audebertus ,
Beza ut gestiat integro potiri :
Amplector quoque sic & hunc & illam ,
Ut totus cupiam videre utrumque ,
Integrisque frui integer duobus.
Præferre attamen alterum necesse est.
O duram nimium necessitatem !

Sed postquam tamen alterum necesse est ,
Priores tibi defero , Audeberte.
Quod si Candida forte conqueratur :
Quid tum ? basiolo tacebit imo.

PONTICUS CORNELIO,
DE UXORE NON DUCENDA.

Cum velis uxorem, Corneli, ducere : quæro
 Conjugium placeat qua ratione tibi ?
 Scilicet ut deinceps vivas felicior : atqui
 Fallor ego, aut non hac lege beatus eris.
 Uxor enim aut deformis erit : (tune, obsecro, talis
 Si tibi sit conjux juncta, beatus eris ?)
 Aut forma mediocris erit ; modus iste, fatemur,
 Optimus, at subito deperit iste modus :
 Aut formosa, ideoque viris obnoxia mille,
 Et de qua nequeas dicere, tota mea est.
 Ut sit casta tamen, (nemo si forte rogarit)
 Mille feret natos, tædia mille feret.
 Aut sterilis tecum tardos sic exiget annos,
 Nullus ut e multis sit sine lite dies.
 His addas caput indomitum, mentemque tenacem,
 Cæteraque a multis quæ didicisse potes.
 Define sic igitur vitam sperare beatam :
 Sit potius celebs & sine lite torus.
 Hic etenim si qua est felicitis semita vitæ,
 Femineas juxta non latet illa nates.

CORNELIUS PONTICO,
DE UXORE DUCENDA.

Uxorem cupiam cum ducere, Pontice, quæris
 Conjugium placeat qua ratione mihi

Deformem nolo , formosam exopto : placebit ,
 Si nequeo pulchram , quæ mediocris erit.
 Formosam , dices , alii mox mille rogabunt ;
 At nulli , quamvis sæpe rogata , dabit.
 Forma perit subito mediocris : id ille queratur ,
 Qui præter formam nil muliebri probat.
 Si dederit natos , natos spectare juvabit :
 Si sterilis , quid tum ? farcina nostra levis.
 Cætera quæ narras certe sunt magna , fatemur ;
 Est animusque tenax , indomitumque caput.
 Sed sua sunt cunctis connata incommoda rebus :
 Ipsa etiam damnis commoda plena vides.
 Et me miraris vitam sperare beatam ,
 Si mihi sit deinceps femina facta comes ?
 Semita virtutis stricta est , si vera loquuntur :
 Hæc quoque quam quæro , Pontice , stricta via est.

DE PHILLIDE ET DAMONE.

Bis senas hyemes accensus Phillide Damon ,
 Pertuleratque faces , pertuleratque gelu.
 Quam tamen ut vidit crudeli funere raptam ,
 Attonitus fertur conticuisse diu ;
 Et tandem lingua singultibus interrupta ,
 Dixisse hæc multis paucula cum lachrymis :
 Felix Damon eras , hac si tibi fata dedissent
 Vivere vel viva , vel moriente mori.
 Dixit , semianimisque cadens perfecit , ut ambo
 Corpora sint uno pene cremata rogo.

I N I T A L I A M.

Cur italas urbes Phoebus torrentior urat,
 Si quæras fieri qua ratione putem?
 Nec, vicina magis quia Phoebi femita, dicam,
 Dicere nec mendax quæ solet Astrologus.
 Verum aliud dicam, quod si vis teste probari,
 Hoc tibi vel gemino teste probare licet.
 Nulla magis tellus pulchris foecunda puellis
 Italia, nulla est terra beata magis.
 Hi sunt nimirum, quos Phoebus dum videt, ignes,
 Credibile est ignes multiplicare suos.

D E C O M A C A N D I D Æ;

A D Z E P H Y R U M.

Aura nec nimio æstuans calore,
 Aura nec nimio rigore frigens,
 Sed verno comes ire sueta Phœbo:
 Aura frigidula, aura mollicella,
 Quæ sic lacteolæ meæ puellæ
 Crines aureolosque, crispulosque
 Audax exagitasque, ventilasque:
 Ecquid, obsecro, dum per universum
 Læta perstrepis & vagaris orbem,
 Cernis candidula mea puella
 Tenellum mage delicatulumque?
 Sed, quæso, mihi dic & istud, Aura,
 Dum tu sic temere hanc comam pererras,

Cincinnique agis hinc & inde nodos,
 Non times, rogo, ne vel hinc vel illinc
 Veloci miser impliceris ala?
 Nam qui tam tenues tibi capilli,
 Quæ molles adeo comæ videntur,
 Non sunt, crede mihi, comæ aut capilli:
 Sunt plagæ potius, quibus scelestus
 Irretit miseros Cupido amantes,
 Ut tela tenui sagax Arachne
 Incautas solet occupare muscas.
 Sic me, sic miserum Cupido cepit;
 Sic tu, ni caveas, peribis, Aura:
 Sed quam suaviter, ô dii, peribis!

IN VIRUM MORE TURPISSIMO

γυναικοκομῶντα (1), AD POSTHUMUM.

Cincinnatulus ille, cui undulati
 Propexique humeros gravant capilli;
 Qui terfa cute, blæfulaque voce,
 Qui pætis oculis, graduque molli,
 Et pictis simulat labris puellam,
 Heri, Posthume, nuptias parabat;
 Cum nequissimus omnium sacerdos,
 Urbanus tamen & facetus hercle,
 Utra sponsus erat, rogare cœpit.

(1) *Muliebriter comatum.*

COMPARATIO AMANTIS
CUM VENATORE.

Dum leporem nuper nemorosa per avia fector,
Antiquæ in mentem mihi rediere faces.
Nec mirum, studio cum delectentur eodem,
Cui Dictynna placet, cui Cytheræa placet.
Ille etenim leporem sectatur, & iste leporem.
Res fugitiva lepus, res fugitiva lepos.
Venator casses, & casses tendit amator,
Quos sæpe incassum tendit uterque tamen.
Ex æquo pluvias & ventos spernit uterque:
Damnosos nutrit stultus uterque canes.
Attamen hoc distant, quod cum fera sternitur, alter
Præmia solliciti iusta laboris habet:
Tum demum vero infelix superatur amator,
Cum similis victæ præda supina jacet.

IN NUPTIAS JANI GARNERI,
ET MARGARETÆ URANIÆ.

Redde tu mihi, Margareta, redde,
Redde, inquam, mihi, tu puella, Janum,
Janum quem violenta furpuisti.
At istis male sit genis rubellis,
Et istis quoque blandulis ocellis,
Et vobis quoque, vespulæ papillæ,
Et vobis quoque, crispuli capilli,
Meum qui mihi amiculum abstulistis.

Margaretula, tene, tene deinceps
 Janus delicias suas vocabit,
 Et hunc delicias tuas vocabis?
 Totus ergo tibi, puella, Janus
 Deinceps & vigilabit & quiescet;
 Et si quando fores adibo Jani,
 Non confestim aderit, velut solebat;
 Sed prodibit anus scelestâ tandem,
 Herum quæ procul hinc abesse juret,
 Intus cum foveat suos amores?
 At Janum interea foris requireret
 Frustra tota cohors amiculorum;
 Cum Janus tamen aut labella bella
 Miretur simul & suavietur,
 Aut tractet lepidæ falax puellæ
 Audaci teretes manu papillas;
 Et quantum quoque distet hæc ab illa
 Forfan discere curiosus optet.
 At Jani interea ad fores fedebit
 Frustra tota cohors amiculorum,
 Cum fruire tuo, puella, Jano.
 Et tanquam jocus hic fit insuavis,
 Lucteris simul, & suavieris,
 Mineris simul, atque blandiaris;
 Donec deposito furore tandem
 Janum fuxeris, ô puella nequam,
 Audacemque tamen tuum esse Janum
 Voce deficiente conqueraris.
 At saltem, improba Margareta, foedus

Hac tecum liceat ferire lege :
 Janum fas tibi fit, puella, toto
 Possidere die ; frui in tenebris
 Mî saltem liceat, puella, Jano.
 Fallor, an tibi plus placent tenebræ ?
 Immo vis pariter diem atque noctem.
 Et dat ille tibi diem atque noctem.
 Nocte fit tuus ergo, fitque luce,
 Dum, Jani unius in locum, quotannis
 Des nobis alios, puella, Janos.

IN PETRI BEMBI PATRITII VENETI HISTORIAM VENETAM.

Claræ urbi Venetum debes natalia, Bembe :
 Urbs eadem clara est munere, Bembe, tuo.
 Tu patria felix, felix te patria cive,
 Bembe : tamen debet patria plura tibi.
 Nam mortale fuit patriæ quod munus habebas :
 At, quam das patriæ, vita perennis erit.

IN EAM CUI MORTUÆ ET JAM TUMULANDÆ VIVUS FÆTUS NATUS EST. EX VALERIO MAX.

Prægnante infelix amissa uxore maritus,
 Unas dum geminis apparat exequias,
 Extinctæ (dictu mirabile) matris ab alvo
 Salvus & incolumis prodiit, ecce, puer.

Salve, infans, elate prius quam nate, sepulchrum
Cui cunas, vitam mors properata dedit.
Mortua tu vero, superata morte, triumphas,
Post tua nimirum funera facta parens.
Denique tu cunctos inter celebrare maritos,
Uni cui sobolem mors homicida dedit.

IN EBRIOSOS.

Belidas fingunt pertusa in dolia Vates
Mox effundendas fundere semper aquas.
Nomine mutato narratur fabula de te,
Ebrie, qui meas quæ sine fine bibis.
Quin etiam hoc in te quadrat, turba ebria, quod sint
Corpora quæ fuerant, dolia facta tibi.

CARINO ADMODUM NASUTO.

Quod quacunque venis, fuga est, Carine,
Cediturque tibi velut Tribuno,
Tandem desine, quæso gloriari:
Naso, non tibi, ceditur, Carine.

P. MELISSO SCHEDIO.

Mellitissime, quæso, mi Melisse,
Quo mellita magis nec ipsa mella,
Nec ipsi lepidi magis lepores,
Nec est ipsa Venus magis venusta:
Quisnam hoc nomine te beavit augur

118 *TH. BEZÆ EPIGRAMMATA.*

Fallor, an tibi vel novem Camœnæ,
Vel ipsæ Charites tibi hoc, Melisse,
Præfagæ puero dedere nomen?
Sed ô parcite vos mihi, Camœnæ,
Et vos ô Charites. Melissus iste
Quorsum? Nam potius vel est mel ipsum,
Vel est ipsa opifex μέλισσα mellis,
Vel certe ipsius officina mellis.

FINIS.

MURETI EFFIGIES

Ficquet sculp.

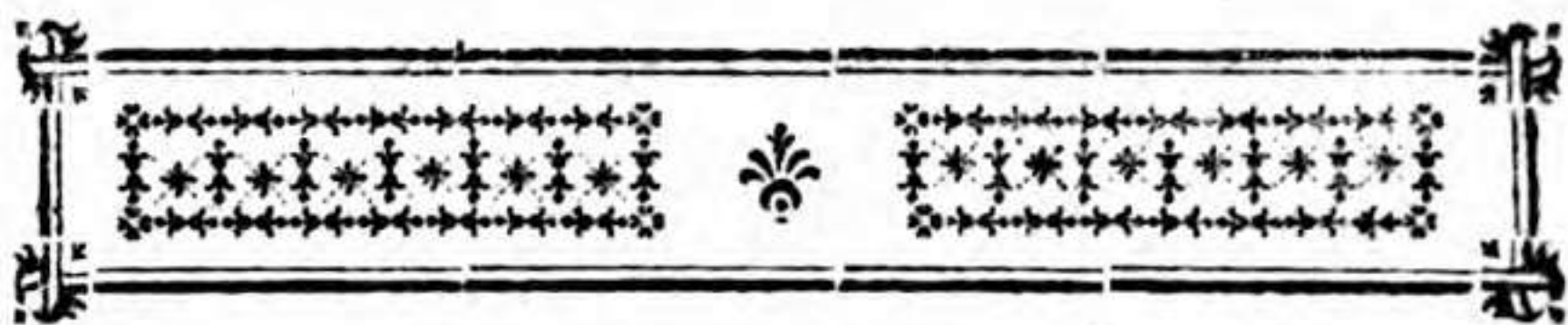
MARCI ANTONII

MURETI

LEMOVICENSIS

JUVENILIA.

MARCI

MARCI ANTONII MURETI

*In librum JUVENILIUM ad clarissimum
virum Janum Brinonem in senatu
Parisiensi consiliarium Regium.*

P R Æ F A T I O.

SÆPENUMERO sum admiratus, Jane Brino, vir illustrissime, quo tandem fato contigerit, ut cum e Gallia nostra pene innumerabiles extiterint in omni genere scientiæ præstantes viri, poëtarum tamen magna semper a nobis fuerit inopia laboratum: idque eo admirabilius videri potest, quod quæ ad poëtas efficiendos plurimum valere dicuntur, ingenii bonitas, linguarum peritia, & multarum magnarumque rerum comprehensa cognitio, ea in perplurimis nostrorum hominum, nihilo cæteris nationibus, ne quid arrogantius dicam, inferiora reperiri queunt. Neque vero illud dicere possumus, graviorum artium scientiæ addictos homi-

nes Gallos operam ponere in his levioris operæ studiis noluisse : eorum enim qui ad versus faciendos animum adjecerunt , quædam prope infinita vis facile non tam voluntatem eis , quam eventum defuisse declarat. Quod si id nobis Græco tantum , aut Latino sermone contigisset , forte causam illius paucitatis in earum linguarum peregrinitatem rejicere liceret : nunc vero cum idem in eo contigerit , quem a nutricibus , una cum ipso , ut dicitur , lacte comibimus , aliam omnino causam necessario cogimur suspicari. Scio , hoc quod dicturus sum , quantopere nonnullorum animos mordeat ; sed tamen & verissimum est , & mehercule jam notius , quam ut negari amplius possit. Qui se vernaculo nostro sermone poetas perhiberi volebant , per diu ea scripsere , quæ delectare modo otiosas mulierculas , non etiam eruditorum hominum studia tenere possent. Primus , ut arbitror , Petrus Ronfardus , cum se eruditissimo viro Joanni Aurato in disciplinam dedisset , eoque duce , veterum utriusque linguæ poetarum scripta , multa & diligenti lectione trivisset , transmarinis illis opibus sua scripta exornare aggressus est : cujus postea exemplum infecuti J. Antonius Baïsius , J. Bellaius , alique permulti , brevi tempore tantos fecere progressus ,

ut res vel ad summum pervenisse jam, vel certe haud ita multo post perventura esse videatur. Idem in lingua Latina multum abest, ut dicere liceat: in qua cum ex veteribus ab Aufonio, ex recentioribus a Salmonio, & aliis duobus forte, aut summum tribus discefferis, ut Græci proverbio dicunt esse multos quidem qui boves stimulent, sed raros aratores, ita dicas licebit, multos quidem esse qui versus faciant, sed raros, planeque *ἐναριθμήτες* (1) poëtas. De iis loquor, qui scripta sua in publicum edidere: scio enim & alios esse sat multos, & inprimis eum quem supra nominavi, Joannem Auratum, qui vel solus, vel præcipue, si quando sua emiserit, effecturus est, ne ulterius suos Jovianos, Actios, Mollas, Flaminios Italiæ invideat Gallia. Cum igitur, ut ad institutum redeam, in tanta ingeniorum bonitate, in tanto doctissimorum virorum proventu, in tanta adolescentum poëtices studiosorum æmulatione, quasque rivalitate, tantam poëtarum raritatem animadverto; nihil fere aliud comminisci possum, nisi esse quandam, ut cæterarum rerum, ita studiorum quoque tempestivitatem, statisque quodammodo cœli conversionibus fieri, ut modo in hac, modo in illa facultate certi homines

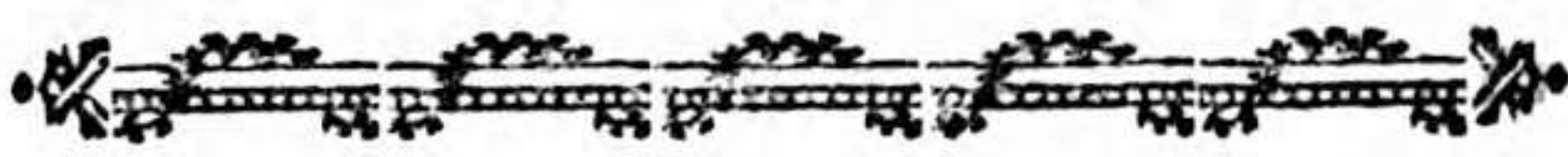
(1) *Vel digitis* numerandos.

præstantes & egregii existant. Quod si est ; bona spes me tenet fore , ut sub Henrico (1) rege Christianissimo , tanquam olim sub Augusto , poëtarum ingenia excitentur. At de his quidem fatis nunc : tempus est , ut de meipso tibi dicere aliquid incipiam qui cum etiam puerulus , & a teneris , ut Græci dicunt , unguiculis admirabili quodam poëtices amore flagrassem , multa etiam pene in omni genere carminis , veteres , quoad per vires licuerat , imitatus conscripseram ; quorum , paulo grandior factus , nonnulla Tardipedi , ut ait Catullus , Deo dicaram , nonnulla projeceram , nonnulla etiam , ut fit , penes me retinueram. Ea igitur cum haud ita pridem amicis quibusdam meis , quibus ego plurimum in hoc genere tribuo , communicassem , non eis solum illi calculum suum adjecere , verum etiam auctores mihi fuerunt , ut edenda eorum saltem aliqua parte judicia hominum experirer. Assensus sum , ut quod verum est ingenue fatear , non admodum gravate : tum quod res non magni periculi videretur ; tum quod facile considerem fore me , si non , ut ait Horatius , extremum primorum , at certe extremis usque priorem. Subsecivis igitur horis , aliquod mihi tempusculum a philosophiæ , & juris civilis prælectionibus , qui-

(1) *Secundo.*

bus assidue occupatus distineor, ad hæc exscribenda, & in ordinem utcunque redigenda sumsi; nam perpolire & limare accuratius neque magnopere libebat, neque per eas, quas modo dixi, occupationes licebat. Feci autem, quod locupletes interdum ænopolæ solent, qui multa hospitibus vini genera gustanda proponunt, electuris quod ad palatum maxime fecerit: nam ita & nos multa poëmation genera proposuimus, ut si forte in aliquo lectoribus fecissemus satis, in eo plura porro emittere pergeremus. Hoc autem quicquid erat libelli, *Juvenilia* inscribere placuit, ut si quid forte interdum lascivius dictum esset, ipsa nos apud severiores excusaret inscriptio. Ac initio quidem decreveram eum nemini cuiquam dicare, ut qui tanti esse non ducerem: quod consilium cur postea mutaverim, intelliges. Cum jam in eo excudendo librarii essent, forte die quodam accidit, ut ex studiorum laboribus pejuscule me haberem. Venere ad me, pro nostra familiaritate, Comes Alcinous, J. Antonius Baïfius, Stephanus Jodellus, ut alloquio suo & partem meæ molestiæ allevarent, & paulatim eximerent diem. Ibi multis ultro citroque habitis verbis, tandem de his etiam nugis injectus est sermo; primusque Baïfius rogavit ex me,

eccuinam librum meum dicare meditarer: tum ego, id quod res erat, nemini. Ibi tum Comes valde hortari me cœpit, tibi ut eum inscriberem; pergratum id tibi, perque acceptum fore: simulque nactus dicendi campum, cum alia multa de te honorificentissime commemorare cœpit, tum ea quæ tu in Ludovicum Querculum, hominem optimum & doctissimum, institutorem olim tuum, benignissime & fecisti & quotidie facis: quæ etsi omnes optime noveramus, nemo tamen erat, qui non in Comitibus de tua laude dicentis oratione libenter acquiesceret. Quid quæris? Cum aliquandiu reluctatus fuisssem, veritus ne parum decorum videretur ista tam pusilla in tuo tanti viri nomine apparere, ad extremum tamen me persuaderi passus sum: quod eò dico, ut si forte mea tibi parum probabitur audacia, Comes ipse mecum culpæ sustineat partem. Valde autem te oro, vir illustrissime, ut dum tibi alia graviora molimur, hoc, qualecunque tandem est, æqui bonique consulas. Tibi quidem integrum est, hujus veluti glebæ apprehensione totum agrum, uti optimus, maximusque est, si collibuerit, vindicare. Quod ut facias, vehementer te etiam atque etiam rogo. Vale. Lutetiae, 8. calend. Décemb. 1552.

ELEGIARUM

LIBELLUS.

ELEGIA PRIMA.

Non ego Cadmæos meditor committere fratres,
Quorum inimicitias ipsa locuta pyra est:
Non veteris Trojæ lacrymosa reponere bella,
Bella canenda aliis, bella cavenda mihi.
Hoc aliis per me liceat decurrere campo,
Illa meis non est versibus apta seges.
Me Venus, & Veneris certo puer improbus arcu
Enervant, numeros attenuantque meos,
Nec, præter dominæ blandum ridentis ocellos,
Carminē me quicquam concelebrare finunt.
Forſitan iſta ſenes culpabunt ſcripta ſeveri:
Quid faciam? res eſt imperioſa decor.
Quem non ille hominum, quem non movet ille Deorum
Sæpe etiam cœlo diripit ille Jovem.
Me quoque Margaridos decor admirabilis urit,
Et ſibi devinctum magna ſonare vetat.
Nec vero Aonides veſtro me excludite cœtu,
Si qua ego virginibus non ſatis apta canam.
Nempe etiam e vobis juvenili capta decore
Ægro tenerum ſubdidit una latus.
Si nulla e vobis ullum ſenſiſſet amorem,
Unde foret, quæſo, dicite, natus Hymen:

Sanctus Hymen , qui seductas a matre puellas
 Abripit , inque viri collocat ipse sinu ?
 At tu , quæ in me oculis nimium violentibus usa ,
 Nunc spolia e nostro sanguine opima refers ,
 Hos numeros hilari (quid enim vetat ?) accipe vultu ,
 Et vide , ut in speculo , quid tua forma queat.

E L E G I A I I.

P R I M A meæ quisquis deliramenta juventæ ,
 Et specimen tenuis respicis ingenii :
 Sic tibi , si quid amas , semper contingat amari.
 Invidia vacuus , si legis ista , legas ;
 Nec tibi fit duros acuisse in carmina dentes ,
 Carmina quæ propriis scripsit Amor manibus.
 Seu sunt grata tibi , qua fronte placentia culpes ?
 Seu minus , ecquis te cogit ut illa legas ?
 Seria si quæris , non sunt hîc feria , lector :
 Scribere amatorem feria posse putas ?
 Nos ignescimus , pueri nos tela volantis ;
 Omne non fausto cognita tela mihi ;
 Et dominam , cujus sub amoena fronte relucet
 Lumina fidereis æmula luminibus :
 Lumina materies ardoris maxima nostri ,
 Lumina , quæ mentem furripuere mihi.
 Hæc ego sola canam , dum florida ver aget ætas :
 Sit procul hinc tragico fymate Musa tumens.
 Post , mea cum multi distinguunt tempora cani ,
 Venerit & tremulo curva senecta gradu ,

Tunc mihi fit curæ Solis perdiscere cursum ,
An ne , & quæ noceant fidera , quæque juvent ;
Quot coelum teneant zonæ , quot partibus orbis
Constet , & unde cadant fulmina , curve cadant.
Utamur , dum fata finunt , melioribus annis ,
Et tota nobis mente colatur Amor :
Dum decet & postes nocturna frangere rixa ,
Nec pudor est vernis frons redimita rosis ;
Dum decet & mentem leni vincere Lyæo ,
Et dominæ claufas ante jacere fores.
Auferet hæc secum , velut aufert omnia , tempus :
Cernis , ut hora , dies , mensis , & annus eunt ?
Qui modo vagibat , nunc est puer , inde repente
De puero juvenis , mox vir , & inde senex.
Quare florentes , aptosque caloribus annos
Quisquis agis , Veneris vive sub imperio ;
Ne frustra ætatis meliori parte peracta ,
Vivere tunc cupias , vivere cum nequeas.

E L E G I A I I I.

SCIRE cupis , quæ sit votorum summa meorum ,
Et qua præcipue vivere forte velim ?
Non ego tecta mihi Phrygiis innixa columnis ,
Divitis aut auri pondera mille petam ;
Non ab Erythræo repetendas littore conchas ,
Aut quæ centenus jugera taurus aret ;
Sed tecum longæ traducere tempora vitæ ,
Securumque tuo semper amore frui.

Tunc ego purpureos possim contemnere reges
Præque mea fors est, dicere, vestra nihil:
Si me candidulis incinctum, vita, lacertis
In tepido teneas, confoveasque sinu,
Me nunc mellitis mulcens sermonibus, & nunc
Continuo fixis impete basiolis,
Semotum strepitu, dominæque tumultibus urbis,
Versantem valido pingua rura bove.
Sic tecum, mea lux, vitæ traductus inertî
Vivere si possim, nil prius esse putem.
Tecum ego per montes, tecum per devia tesqua,
Et curram nullo per loca tacta pede:
Post, ubi currendo fuerit lassatus uterque,
Fessa in graminea membra reponet humo,
Et rursus certamen erit linguisque, labrisque,
Quod vel Chaonias vincere possit aves.
Forfitan & quiddam post basia multa sequetur,
Multo illis quod sit dulcius & melius.
Non ego tunc loculi metuum gravioris amantes:
Servandæ bona sunt rura pudicitiae.
Balnea non illic, non sunt populosa theatra,
Non quicquid mentes sollicitare potest;
Sed nemora, & placido currentes murmure rivi,
Demulcensque rudi carmine pastor oves.
Porro deterior nobis cum venerit ætas,
Sparserit & cana tempora nostra nive:
Tunc curare cutem, genioque litare decebit,
Dum fuerint vitæ stamina rupta meæ.
Nam mea tu, sed non longum mansura superstes,
In tumulto condes ossa minuta brevi:

Deinde ubi te pariter sæva mors impia falce
Læferit, & juris jufferit esse sui;
Quo nos, te poni tumulo mandabis eodem,
Inscriptum lapidi carmen & istud erit:
Cor fuerat binis unum, mens una, viator,
Quorum nunc unus contegit ossa lapis.

E L E G I A I V.

VIRGO oculis ipsis merito mihi carior, ac non
Solum oculis ipsis, quin etiam ipsa anima:
Quam niveus morum candor, mens nescia fraudis,
Plus quam majorum stemmata nobilitant,
(Nobilitent licet ipsa, licetque a sanguine claro,
Et non obscura sit tibi stirpe genus,)
Quanta, putas, nostram vexarunt tædia mentem,
Ex quo diversis coepimus esse locis?
Mitius hostili ruerent cum Pergama dextra,
Laomedontiadas indoluisse puto:
Mitius Electram, falsas cum tristis ad aures
Venit Orestææ nuncia fama necis.
Scilicet haud alius campis errabat Aleis
Excussus patrio munere Bellerophon.
O! quoties ægro suspiria pectore duxi,
Atque ignis, dixi, quam procul hinc meus est!
O! quoties quavis libuit mihi morte pacisci,
Possemus paucos ut simul esse dies!
Occurrunt animo ridentia lumina nostro,
Occurrit fusco blandus in ore lepos:

Nunc molles fubeunt rifus, nunc gratia fandi,
 Nunc fubeunt fciti, fed fine dente, fales,
 Verbaque, amarefcunt mihi præ quibus omnia mella:
 Ah! me his tam longum poffe carere bonis!
 Improba, Perfephones educta ex carcere Pefcis,
 Vix tua plus illi, quam mihi, tela nocent:
 Falx tua non paucos letho multavit amaro,
 Falx tua corde meo me jubet effe procul.
 Illis finis adest vitæ, finisque dolorum,
 At mea perpetuus pectora languor habet.
 Hem! nunquamne ego te poft hac, mea cura, revifam!
 Nunquamne os iftud fuaviloquum afpiciam!
 Nunquam erit, ut veteri Sol nos de more jocantes
 Confpiciat furgens, confpiciatque cadens!
 Certe equidem eveniet. Viden', ut jam fulgure lævo
 Firmarit noftras Jupiter ipfe preces?
 Spes fovet in medio jaçtatos æquore nautas,
 Spes fovet armatos, spes fovet agricolas.
 Spes fovet inclufos tenebrofo carcere fontes,
 Et nos in vita fpec quoque fola tenet:
 Hæc modo ne quando temerè concepta putetur,
 Fac fiat fcriptis certior ufque tuis.

E L E G I A V.

NON ego Cumæi peragam fi pulveris annos
 Vivere Margaridos liber amore queam:
 Nec fi fe lecto Venus offerat aurea noftro,
 Margaridem Veneri poftposuiffe velim:

Tam mihi confixit jaculo præcordia certo
Idalius cornu notus & igne puer.
Hæc quoque nascenti cecinerunt fata sorores,
Quas Nox antiquo sustulit ex Erebo.
At Paris Œnonem quamvis ardentem amaret,
Sustinuit visa relinquere Tyndaride.
Dixerat & Theseus, ego te Minoi relinquam?
O! ea sit letho tardior hora meo.
Vix bene vectus erat spumosa ad littora Diæ;
In viduo conjux sola relicta toro est.
Submergi, dum per Neptunia prata vagatur,
Dignus & iste fuit, dignus & ille fuit,
Qui potuere suos alio transferre calores,
Et vitas vita deferuere prius.
Tale ego si faciam facinus, mihi terra dehiscat,
Et rapiar Siculæ vivus in antra Deæ:
Illic me Tragicæ vexetis Erinnyes, illic
Omnia cunctorum solus acerba feram.
Sed neque tam dubius, neque sum tam fictus amator;
Una dies vitam finiet, una fidem.
Quandocunque igitur fatalia tempora mensus
Ad vacuas lucis cogar adire domos,
Margaris ipsa mihi natitantes claudat ocellos,
Vitamque ore suo carpat ab ore meo.
Post, effusa comas, nostrum fleat ante sepulchrum,
Serta ferens lacrymis humida facta suis,
Et dicat: VATES nuper, Murete, fuisti
Non bonus, at certe fidus amator eras.

E L E G I A V I.

MARGARI, quis mihi te reddat Deus, aut tibi quis nos
Aspectu ut grato possit uterque frui !
Nec solum aspectu, sed & oscula ferre citato
Impete, quæ nullus dinumerare queat :
Ut colludentes jucundo murmure linguæ
Committant avidas per patula ora animas.
Non ita læta fuit quondam Icarioris, Ulyssæ
Cum vidit saluum post duo lustra suum,
Nec tam iterum accepta Lyrnesside lætus Achilles ;
Qua quondam abducta fleverat ipse diu,
Quam te conspecta scis me, mea vita, futurum ;
Quam me conspecto te scio, vita, fore.
O ! quam avide, o ! quoties, o ! quot, formosa, figuris
Isti ori roseo basia pressa darem !
Non hedera annosas complectitur arctius alnos,
Non ulmum vitis pressius ulla tenet.
Tunc mea turgidulas tractaret dextra papillas,
Tractarent avidæ lactea colla manus.
Longa vetant, eheu ! spatia interjecta viarum,
Quanta Hypanin vix sunt inter & Erydanum ;
Nam te Pictonicæ retinent felicia terræ
Oppida, qua Clanus pinguis culta secat.
Me vero invidiæ procul a te dentibus actum
Fortia lunatæ moenia Burdigalæ,
Pocula quæ veteri non inferiora Falerno
Ducit ab innumeris glarea trita rotis.

Et tamen , heu ! sine te mihi jam nec dulcia vina ,
Tristia nec quicquid corda levare solet.
Ipse mihi est invisus dies , Sol ipse videtur
Opposita vultus abdere nube suos.
Et merito : quid enim sine te non triste putandum est ,
Qua sine vel vita est ipsa molesta mihi ?
O ! Dî , si miseros vestrum fovet ullus amantes ,
Vos tandem faciles in mea vota date :
Reddite me dominæ , vel si id per fata negatur ,
Finiat angores nex inopina meos.

*E L E G I A V I I.**AD P. CRUSELIUM MEDICUM.*

DUM tu conaris Parcarum extendere fila ,
Semineces luci restituisque viros ,
Conclamata novam mittens in corpora vitam ,
Atque Charonta levi currere nave jubens :
Interea quo me , Cruseli docte , putares
Ducendos sine te fallere more dies ?
Scilicet , ut semper , nostros agitamus amores ,
Quæ vitæ nobis sola terenda via est ;
Et modo damnamus , toties quem sensimus , arcum ,
Nunc de crudeli conquerimur domina ;
Nunc , qua placari possit ratione , rogamus :
Omnia quæ quivis tactus amore solet.
Hæc mea laus , hæc sint famæ præconia nostræ :
Non alio ad manes nomine notus eam.

Ut quondam juvenis telo percussus eodem,
Quo nos, assidue carmina nostra legat,
Agnoscatque suos nostris in versibus ignes,
Reddaturque meis cautior ipse malis.
Tu cui fatipotens artem concessit Apollo,
Morborum pelli qua genus omne queat,
Perge salutifera miseris succurrere dextra,
Regnaque Persephones fac populosa minus:
Ut tibi læta viro gratetur fospite conjux,
Et pene amisso turba minuta patre;
Ut te fama ferat candentibus aurea pennis
Hippocrati Coe, Phylliridæque parem.
At sine me, qui sum sectando natus Amori;
Inter inexhaustas vivere nequitias:
Me disperdat Amor, semper me torqueat, inque
Corde meo accensas ventilet usque faces:
Qui si te pariter certo concusserit arcu,
Hei mihi, quot curas perpetiere miser!
Tunc tandem disces, quid sit fervire puellis;
Tunc tandem, excludi quid sit, amice, scies.
Nil tibi multiplices cognoscere proderit herbas,
Hunc etenim morbum pharmaca nulla juvant.
Quippe etiam Phœbum virgo Peneïa torfit,
Profuit auctori nec medicina suo.
O! quam sæpe mihi, mallem, carissime, dices,
In gelidis Scythiæ montibus esse lapis.
Hæc te, & plura manent: sed quæ tua cunque futura est,
Ingenio saltem digna fit illa tuo.

E L E G I A V I I I.

BASIO LUM blando retulit mihi Margaris ore,
Ambrosia & dulci nectare, dulce magis;
Quale thymo aut casia, verni sub primula Solis
Lumina, cum blando murmure libat apis:
Inde fugit propere pedibus lasciva protervis,
Dum sese in tenebris posse latere putat.
Sed nihil est, non fivit eam latuisse Cupido:
Erranti faculas prætulit ille mihi.
Jam te igitur rursus teneo, formosula, jam te
(Quid trepidas?) teneo: jam, rosa, te teneo.
Da mihi pro grata sumti mercede laboris
Ter tria, terque tribus basia ducta modis.
Dic age, num sentis animos concurrere nostros
Dum sibi dimidium quærit uterque sui?
Sic age, sic mea vita, animos jungamus utrinque,
Nulla ut eos possit diffociare dies.
Quin tandem ambiguae post jura precaria lucis
Unicus e gemino spiritus ore fluat.

E L E G I A I X.

MMARGARI, flammeolis quæ me comburis ocellis,
Per quos in cineres, hei mihi! vivus eo:
Dic mihi, quæ facias tam multa incendia, cum sis
Candidior prima frigidiorque nive?
Namque ea quæ molles exest mihi flamma medullas;

A te, si qua fides, non aliunde venit.
 Tu tamen, heu! tanquam glacie circumdata pectus,
 Edurè nostras respuis usque preces.
 Esse quid hoc dicam? neque enim potis est in eodem
 Cum summo summus frigore inesse calor.
 Scilicet & quæ nos fieri non posse putamus,
 Cum libet, & quoties, perficit unus Amor.
 Is tibi cor mixto circumdedit igne, geluque,
 Quæ possent ferri singula, juncta necant.
 O! igitur glacies quovis ardentior igni,
 O! ignis quavis frigidior glacie!
 Aut ne me perdant tua frigora, mitius ure:
 Aut ne flamma, gelu projice, Diva, tuum.

E L E G I A X.

AD F. VERUM LOMENIUM.

H EI mihi, cur genio vis me pugnare, Lomeni,
 Naturæque jubes vertere jura meæ?
 Cur-ve parum gratas impellis durus ad artes,
 Musica cui solum sacra placere vides?
 Nam nec agris miles fieri, nec idoneus armis,
 Cui semel arrisit rustica vita, potest;
 Nec si quem placido nascentem lumine Clio
 Viderit, admota contigeritque manu,
 Aut bonus hostiles unquam foedare catervas,
 Aut ad sæva fori jurgia promptus erit.
 Omnia sed fugiens tranquillæ inimica quieti
 Exiget ætatis mollia fila suæ:

Magnarum securus opum , securus honorum ,
Omnia despiciens , quæ leve vulgus amat ;
Ille etiam summos audax contemnere reges ,
Præque sua miseros conditione putans.
Castra juvent alios , bellicque inamabile murmur ,
Missaque non ficcæ corpora multa neci ;
Queis rapiat primæ teneros lanuginis annos ,
Acceleretque suum Parca severa diem.
Gaudeat hic miseros inter clamare clientes ,
Et pavidos duro terreat ore reos.
Ille adeat terras alio sub sole calentes ,
Littoraque instructa plurima classe legat :
Seu ferat Herculeas animus spectare columnas ,
Seu ferat annosos ire ad Hyperboreos.
Durus , qui fragili vitam committere ligno
Audet , & ignotas æquoris ire vias ;
Nec timet inverso decumanos marmore fluctus ,
Securusque animi squamea monstra videt.
Non sic divini mitissima pectora vates ,
Æthereo quorum flamine corda calent :
Otia sectantur sed enim , tacitosque recessus ,
Et sua neglectis urbibus arva colunt ;
Splendidaque & multo spectanda palatia luxu
Contemnunt , humiles anteferuntque casas.
Illic & ficcant generoso plena Lyæo
Pocula Bistonia frigidiora nive ;
Et si nescio quid , seu vultu ancilla fereno ,
Seu non informis villica pollicita est ,
Protinus ut capta reduces ex urbe triumphant.
O ! hominum felix terque quaterque genus !

140 *MURETI ELEGIAE.*

Sic ego fim , liceatque mihi , mea Margari , tecum
Non alia vitam ducere forte meam.
At tu , quantum in te est , aliò nos ducere tentas ,
Astrææque sequi numina , Vere , jubes.
Et , quid , ais , quæso , molli tibi carmine quondam
Proderit aut homines , aut cecinisse Deos ?
Scilicet ut , toti fueris cum fabula vulgo ,
Cumque erit in vultu plurima ruga tuo :
Fortiter esurias , ut te mala cogat egestas
Multa pati , forti non patienda viro ;
Sectari mensas , blande appellare potentes ,
Tollere mentitis laudibus astra super.
Quod nisi desiperes , poteras in luce forensi
Versari , & laudem quærere , opeſque tibi.
Excute decepta blandum de mente furorem ,
Qui tibi , nî caveas , perniciosus erit.
Advertit tardas qui recta monentibus aures ,
Exitium demens fabricat ipse sibi.
Ergo ego ut hirsuti verbosa volumina Baldi
Ut discam leges , Justiniane , tuas ?
Dediscam teneri modulamina blanda Propertî ,
Dediscam numeros , culte Tibulle , tuos !
Ah ! peream prius , & sævo me fulmine tactum
Trudat in obscuras Jupiter ipse domos.
Quam melius dulces dominæ in complexibus annos
Ponere , & in caro sæpe jacere sinu !
Dispeream , si quicquid opum , si quicquid honorum est ,
A genere hoc vitæ me revocare potest.

ELEGIARUM FINIS.

AD P. RUFUM DRUIDAM
CONSILIARIUM REGIUM
SATYRARUM LIBELLUS.

SATYRA PRIMA

IAMDUDUM tumido mihi bilis in hepate fervet,
Et rumpi metuo, nisi te, Auruncane, secutus,
Inficiam tenues mordaci carmine chartas.
Tune ausis satyram conscribere, tot tibi rerum
Conscius, ut satyræ possis fatis esse vel unus?
Quidni autem? nunquid par est audacia Balbo,
Balbo, Stentorea Christum qui voce professus,
Deinde domi ceveret, tremulum crissante Lycinna?
Et tamen hunc torvis oculis, & fronte severa,
Flammatisque genis, atque horrifico ululatu,
Dum docet, & jactat fatuæ sua dogmata turbæ,
In mores clamare malos si videris olim,
Esse putes supero demissum ex limine Paulum.
O! mihi si effossa liceat scrobe dicere, quod mox
Efferat in vulgum foliis vocalibus arbor,
Quænam ego, vel potius quæ non ego crimina dicam,
Concitus? optari sed enim quia talia possunt,
Non etiam fieri; dicam tibi, Rufe, sed uni
(Σοὶ γὰρ ῥητὰ λέγειν, καὶ ὁμῶς ἀρρήτα licebit,*)
Quæ mihi siue furor, siue hæc suggesserit ira.
Nam quis enim est adeo patiens (nisi forte Torannus

* Namque referre tibi dicenda, tacenda, licebit.

Deprensis solitus blandiri in conjuge mœchis ,
Et piperis multo faturas offerre placentas ,
Dum refugit rixas , vitandaque jurgia censet)
Quisnam inquam est usquam , qui si secli semel hujus
Vividius paulo faciem consideret , ira
Abstineat ? cum jam oppresso virtutis honore ,
Regnet in humanis vitiorum infamia rebus.

Improba quos ludi fecit fortuna choragos ,
Visceribus reliquorum , & sanguine plebis aluntur :
Præficiuntque suis sævi rationibus , haud quos
Longa fides vitæ , vel constans fama probarit ,
Verum aquilas & vulturios , qui rodere norint
Ad vivum , atque unum ex membris augere lienem.

Ringitur interea populus miser , & prece multa ,
Nequicquam furdas Divorum verberat aures.

Audisne hæc inquam , magni pater Herculis ? audis ?
Audisne , an dormis , an nectaris ebrius haustu ,
Exerces positis geniala tempora curis ?
Non aliter nostri. Similes fortasse tueris.

Hæc aliquis , sacro cernens qui sulphure quercus
Nil meritas , non monstra illa exitiosa , feriri ,
In rabiem versus , furiis que agitated amaris ,
Insequitur veteris non sanum dogma Lucreti.
Sic alia ex aliis incommoda. Quomodo enim plebs
Ipsa colat Divos , cum vos , qui fulmine bruto
Stringitis in vestras ausos mutire tiaras ,
Conspiciat Divis ipfique oppedere Christo ?

Anne libet mecum rationum evolvere libros ?
Centum lenoni sestertia , mille Corinnæ.

Hui ! mille infami scortillo ? define , pulchra est ,

Et bene sub Domino lumbos vibrare perita :
Quinetiam fessus si quando elanguit, ipsa
Insilit, & blande super illum palpitat. Id tu
Quanti esse, aut potius quanti non esse putabis?

Perge age. In accipitres triginta expensa, canesque:
(Hos domini potius pasci decuisset omafo)
Eripuit fallax plus millibus alea binis;
Unguenta, exoticique tulerunt cætera odores,
Fartoresque, coquique, & rari opsonia luxûs.

Interea quantum in viduas, quantum in peregrinos?
Quotnam inopes pavit Domini quadra? quot studiosos?

Inscius est morum, quisquis nunc talia quærit.
Hæc fuerant sub rege Numa, sub consule Bruto.
Nunc alia est ætas. Nugalibus hisce relictis,
Curant magnanimi ventrem, caudamque nepotes.
Nec gratus quisquam est, nisi cui perfricta pudorem
Frons omnem abstulerit, sic ut probet omnia, sitque
Et bene ructanti post coenam applaudere porco,
Et bene pedenti blandum arridere paratus.

Sed satis est. Si forte furor Phœbeius olim
Mentem, Rufe, meam simili concusserit œstro,
Bilem aliis, uni risum tibi, Rufe, movebo.

M. A. M U R E T I

AD DANIELEM SCHLEICHERUM

*Ulmenſem , adoleſcentem omnibus & fortunæ ,
& corporis , & animi bonis cumulatiſſimum.*

S A T Y R A I I.

RUMPE Lycambæa numeros de cæde madentes
Mufa ferox , rabieque nova flammata malignos
Fige hominum mores , damnataque ſecula culpæ.

At tua quis poterit patienti volvere vultu
Scripta ? quotus tandem feret hæc convicia lector ?

Men' curare putas , mea quis laudetve , legatve ,
Rideat aut damnet ? quaſi ſint hæc juſta laboris
Præmia , poſt centum vigilatas ordine noctes ,
Et pene eroſos repetitis morſibus ungues ,
Infani & ſemper deterrima quæque probantis
Plus aliis populi ſuffragia cæca tuliffe.

Tu modo quem nondum ſeculi contagio vertit ,
Tu legito hæc , DANIEL , primæque a flore juventæ
Diſce quot humana lateant ſub imagine peſtes.

Hunc cine tu cui læna humeros Hyacinthina velat
Lucentem hinc illinc auro , gemmiſque ſuperbum ,
Vinofa facie , vaſti qui pondere ventris
Sudantis mulæ cedentia terga fatigat ,
Aſpicias ? hic primo abjecta de ſtirpe creatus ,
Viliſque , ignotusque , & terræ denique proles ,

Non

Non aut virtute, ingenuis aut artibus (illas
Ipse sua ex æquo cum mula novit) at astu
Sensim subducens fatuis fundosque, larefque,
Tandem huc pervenit: rabidi nunc more leonis
Ventrem adipe infantum & miserorum sanguine farcit.

Aspice & hunc qui diducto, ceu simia, rictu
Putris gingivæ viduata sedilia pandit.

Quotidie hunc videas nitidi sub primula solis
Lumina, cum trepidus postico limine furtim
Emittit tota vexatam nocte puellam,
Repere paulatim per delubra omnia, & illic
Obstipo capite, & trepidantibus usque labellis
Nunc has, nunc illas provolvi cernuum ad aras.
Hinc rediens non ille inopes fraudare recuset,
Non delatori perjuria vendere Cordo,
Non facere omnia, quæ vel dicere vix sit honestum.
Vim putat hanc demens esse in lustralibus undis,
Perque globos precibus distracta mente volutis
Ut si vel cani jugulum patris ense resolvat,
Dummodo mortales oculos effugerit, ipse
Conscia securus contemnere lumina possit.

O! simulatores, tetrum pecus, ut mihi sæpe
Bile jecur vitrea diffinditur ista tuenti.

Creditis esse Deum coelo qui talia curet?
Exprimate hoc factis. Non creditis? abjicite ergo
Hunc fucum, & vultu ruite in scelus omne relecto.
Hoc ego larvarum genus exitialiter odi.

Sed quid ego enumerans nequicquam singula conor?
Res caret illa modo, genera ipsa evolvere longum est.
Stupra, doli, fraudes, perjuria, furta, rapinæ,

146 *MURETI SATYRÆ.*

Crimina erant olim : nostro sunt tempore lusus,
Quos pueri teneris meditantur ab unguibus, & quos
Ipse docet natos genitor, materque puellas.
Venimus ad summum : ruptis & prorsus habenis
Oppressa rerum potitur virtute libido.

SATYRARUM FINIS.

EPIGRAMMATA.

DIVO JULIO CÆSARI SCALIGERO
PATRI MEO.

IN tenues numeros, primi monumenta furoris,
Quo mea non simplex corda subegit Amor,
Dirige fiderei radiantia lumina vultûs,
Cæsar, & hæc nati ludicra nosce tui.
Neu pigeat studiis aliquot gravioribus horas
Subtrahere, interdum deferere illa leve est.
Nempe ducum haud quisquam, licet imperterrita gestet
Corda ferox, gladios semper & arma terit.
Qui populos jussisque regunt, nutuque coërcent,
Et retinent forti regia sceptrâ manu;
Non renuunt animos rerum moderamine pressos
Interdum teneris exhilarare jocis.
Sæpe etiam vasti mens unica Jupiter orbis,
Flectere se a magnis ad leviora solet.
Insequere exemplum regumque, ducumque, Deique,
Dux olim & princeps, nunc mihi pene Deus.

ANTONIO GOVEANO.

Summe poëtarum, quos secula nostra tulerunt,
Cui sacra Castalii fluminis unda subest,
Accipe non tetrica juvenilia carmina fronte,
A domino limam jussa subire tuam:
Ut tibi si (quod vix ausim sperare) probentur,

Olim se lucem posse videre putent;
 Sin minus, æterna damnentur ut omnia nocte,
 Aspectu tanti facta beata viri.

A D N O C T E M ,

Sidera & Auroram de Dominæ pulchritudine.

Nox furva, atque alis horrenda nigrantibus, & vos
 Fixa meæ vultu sæpius astra Deæ,
 Audite hæc: Tu primum Erebi centumplicis uxor,
 Quæ veniens uno cuncta colore notas.
 Non pudor est, ubi flammeolo te Margaris ore
 Pellit, & invitum cogit adesse diem?
 Vos quoque lucentes Æthræ radiantis ocelli,
 Quorum alta assiduo templa canore sonant,
 Non pudor est, oculis ubi scintillantibus illa
 Cedere tot vestras lampadas una jubet?
 Et tu Dardanii conjux formosa mariti,
 Tangere sol cujus nil nisi terga potest,
 Nunquid ubi aspectû quàm te procul illa relinquat;
 Nativus roseo crescit in ore rubor?
 Non, puto: quin illi ultro omnes conceditis, in quæ
 Miratur vires Jupiter ipse suas.

V E N T I S F U R E N T I B U S .

Æolidæ celeres, dominæ Junonis alumni,
 Cærula velivoli quos timet unda maris,
 Altifremi, alipedes, coeli, terræque tetrarchæ,
 Dirigite in pectus flamina vestra meum;

Ut mea vel vestro pereant incendia flatu,
Vel me etiam vestris viribus aucta necent.

AD ANIMUM SUUM.

Quonam abiit mî animus? num quò solet? auguror illuc
Pectore se dominæ condidit ille meæ.
Siccine me tandem miserum, fugitive, relinquis?
Siccine, desertor, castra inimica petis?
O! saltem flammata tuo vel ab igne cale scat,
Frigore vel flammæ enecet ipsa tuas.

MARGARIDI.

Dicere dum conor nostros tibi, vita, dolores,
Ah! misero ex ipsis verba labris abeunt.
Dum tegere, & clauso meditor sub corde tenere,
Ingeminat vires abdita flamma suas.
Quid faciam? ex æquo magnum discrimen utrinque est,
Sive loqui conor, sive tacere velim.
O! quæ sola meo jamdudum in pectore regnas,
Tute tibi casus, Diva, referto meos.

SOMNIUM.

Euge, an te teneo, mea lux, an somnia demens
Fingo mihi? certe, lux mea, te teneo.
Somnia non hæc sunt. Oculis nonne intûor hisce
Flammeolosque oculos, purpureasque genas,
Lacteolasque manus, & eburnæ frontis honorem,
Collaque non tacta candidiora nive?
Dulcia collatis ineamus proelia signis,

Dum tuta alternis lusibus hora datur.
 Me miserum ! nusquam es , fallax me ludit imago.
 O ! dolor , o ! animi gaudia vana mei !
 Quid queror ? exacta si rem ratione putemus ,
 Umbra est in misero quicquid amore boni est.

M A R G A R I D I.

Dum te , Margari , bafiare conor ,
 Labris protinus invident ocelli ,
 Aspectuque tui carere nolunt.
 Quod si contuitu beare ocellos
 Tentarim , labra protinus repugnant ,
 Quæ ad sese iste tuus vocat , trahitque
 Candor purpureo natans in ore ,
 Ut ferrum Hercules trahit lapillus.
 O vis eximiæ superba formæ ,
 Quæ me vel mihi diffidere cogit !

E I D E M.

Sic age , pugnando teneri pascuntur amores ,
 Invade infanis unguibus ora mihi :
 Et turba nostros audax , laceraque capillos ,
 Atque interjecta gaudia veste nega.
 Illa etenim , o ! quanto magis est perfecta voluptas ,
 Quæ cupiente quidem , sed renuente venit !

E I D E M.

Ludamus , mea Margari , & jocemur :
 Nos & cum roseum diem reducet ,

Et cum se Hesperiiis recondet undis,
Deprendat radiatus ora Phoebus
Ludentes simul, & simul jocantes.
Appellabo ego te meam columbam,
Tu me, blandula, passerem vocabis.
Cum dicam tibi percitus furore,
Da mihi basiolum unicum columba:
Tu collo injiciens meo lacertos,
Porges mihi oscula delicata mille,
Et mille altera, & altera usque mille,
Vibrans improbulam subinde linguam, &
Os morfu tenero meum laceffens.

Dehinc dices mihi, mi tenelle passer,
An non ipsa tibi una sum columba?
Tua una ex animo columbulilla?
Tuum mel, tua suavitas, tuum cor?
En me (nam tua sum) suaviare,
En hæc ubera jam resecta cerne,
Quæ per te mihi primulum tumescunt,
Objectam & sibi fasciam repellunt.
Quo tu, quo modo, delicate, pergis?
Quo trudis digitos nimis falaces?
Sic nos, sic age, dum viremus ambo,
Dum res ad Veneris valemus ambo,
Ne frustra melior teratur ætas,
Ludamus mea Margari, & jocemur.
Tergo debilis imminet senectus,
Quæ cum venerit, ah! dolor, columba,
Nos tussis mala, viriumque languor
Pro ludisque jocisque consequentur.

A D P A U L A M.

Bafia quod libas cupidis luctantia linguis,
 Res fatiſ ardori non facit iſta meo.
 Quod mea colla tenens blandis reſupina lacertis;
 Me dicis vitam, deliciasque tuas:
 Hoc nihil eſt. Dulci Veneris de neſtare, Paula,
 Aut nulla, aut quinta da mihi parte frui.

A B A M I C A P R O C U L P O S I T U S,
*ob idque noctu quieſcere non valens,
 mortem precatur.*

Jam tacitis cœlo volvuntur tractibus ignes,
 Altaque rorantes Delia fleſcit equos.
 Jam pecudumq; atque alituum genus omne, ferarumq;
 Et quotquot liquido marmore monſtra ſilent,
 Somnus habet, dubioque natans per inane volatu,
 Membra papavereis illinit unguinibus.
 Te ſolum, Murete, fugit: tibi cura recurſans
 Ire jubet lento tempora mœſta gradu.
 O! cœlum, o! certis agitati legibus orbes,
 Cuilibet ex ortu qui ſua fata datis!
 Exinctum toties fit fas occumbere. Jam ſum
 Non ego, ſed tantum corporis umbra mei.

I N V E N E R E M.

Si Venus, ut mendax docuerunt turba Poëtæ,
 De mediis vere nata putatur aquis:
 Quî fieri potis eſt, mediis ut fluctibus orta

Affiduo nostrum torreat igne jecur ?
O ! dolor ! o ! quid jam miseri speretis amantes !
E media vobis nascitur ignis aqua.

A D M A R G A R I N.

Quem tu cumque semel blando aspectaris ocello,
Nî subita exiliat lætitia , lapis est.
Cui vero hæc etiam dederis libanda labella,
Hunc ego felicem terque quaterque voco.
At si quem complexa tuo dignare cubili ,
Is non jam felix , Margari , sed Deus est.

L U S U S C U M A M I C A.

Pande oculos , pande stellatæ frontis honorem ,
Queis doleat visis , invideatque Venus.
Pande agedum lasciva. Quid, o ! quidnam oculis illud ,
Quo mea versantur corda , supercilium ?
Saltem ebur hoc manuum interea spectare licebit :
Ah ! etiamne manus ? sæva , etiamne manus ?
En , jam igitur posthac nihil amplius ipse videbo :
Claudo etiam ipse meos , en tibi , claudio meos.
Jam formose dies , jam lux formosa valete ;
Nam vos , nec dominam cernere supplicium est.
Audiit , inque sinum jecit mea Diva meum se ,
Recluditque oculos , applicito ore , meos.

E I D E M.

Cum pluit , & radios Phœbus cum subtrahit orbi ,
Tum fane moestus quilibet esse solet.

Ne mirere igitur, si sim, mea Margari, tristis :
Ecce pluo lacrymas, tu mihi Phœbus abes.

A D G A L L A M.

Novi pro verbis ego sola rependere verba,
Et pro blanditiis reddere blanditias.
Oscula si qua dabit, sola auferet oscula de me :
Pro solis nutus nutibus eripiet.
Hæc aliquid præter tibi me si vis dare, fas est
Hæc aliquid præter, te mihi, Galla, dare.

JULIO CÆSARI SCALIGERO.

Scaliger Aoniæ decus immortale cohortis,
Qui, quæ alios ornant singula, solus habes :
Altera Veronæ, major sed fama priori,
Cui Clarii munus cessit utrumque Dei ;
Cui tot se debent animarum millia, per quem
Sæpius est Stygii cymba quieta senis ;
Quod tantum augusta de majestate remissi,
Ut placido versus videris ore meos,
Præmia quæ tandem tibi digna reponere possim ?
Devoveam si me, vix satis esse putem.
Tunc meos versus voce ut laudaveris illa,
Quam stupet, & qua nil grandius orbis habet !
Præmia quænam igitur reddam tibi digna ? sed erro :
Præmia non debent reddier ulla Deis.
Anne tuas igitur describam carmine laudes ?
(Laudari humana numina voce volunt)
Deficient humeri tanto sub pondere, nec jam

Tuta erit in tanto nostra carina mari.
Quidnam igitur? taceo. Satis hunc dixisse putandum est,
Se quicumque fatis dicere posse negat.

I N E U N D E M.

Dic Dea, quod possim scripturus fingere nomen,
Scaligeri quod par laudibus esse queat?
Cur petis imprudens, quod habes? dic, Scaliger: illud
Omnia virtutum nomina nomen habet.

I N E U N D E M.

Dicite mi, Musæ, cultissima numina nobis,
Quonam Scaligeri pascitis ora cibo?
Sic ego, sic Musæ: Quam te sententia fallit?
Nectare quo potius nos alat ipse, roga.

A D P H Y L L I D E M.

Cum ducenda mihi sine te sunt tempora, Phylli,
Longior est anno mensis, & hora die.
At tecum si quando datur mihi vivere, rursus
Esse diem credo, qui modo mensis erat.
Te sine vel Tauri cum lustrat cornua Titan,
Semper adesse mihi moesta videtur hyems.
At tecum medio gelidæ sub tempore brumæ,
Ire tamen veris tempora læta puto.
Te sine nox mihi fit, medio cum Phoebus in axe est:
At tecum in media fit mihi nocte dies.
Quantum in me miserum juris tibi fata dedere!
Quæ mihi vel coeli vertere jura potes.

IN CAROLUM CALIANTHEUM.

Philosophum te dicis, & hoc te nomine jactas,
 Præ te omnes reliquos ut nihil esse putes:
 Nec tamen aut rerum causas & pondera nosti,
 Aut aliud, nomen quo mereare sopheri.
 Una tuis titulis addenda est litera, Carle:
 Nec mihi philosophus, sed *philosomphus* (1) eris.

 RODOLPHO CONDOMIO,
 A QUO AD CŒNAM INVITATUS FUERAT.

Ad cœnam tibi me quoniam condicere cogis,
 (Si modo quis cogi, quo cupit ipse, potest)
 Accipier qua me cupiam ratione, Rodolphe,
 Cognosce, & cœnæ quid caput esse putem.
 Non me præcipue vel avis Junonia ducit,
 Vel quæ de Scythico flumine nomen habet.
 Ista decent reges: nobis cœnantibus unâ,
 Sustineat parcas sobria mensa dapes.
 Sit vini tibi cura prior: nisi nobile vinum est,
 Et jocus a mensis, & lepor omnis abest.
 Tunc cibus invito lentescens crescit in ore,
 Et levius ferre est, quam recreare sitim.
 Sin contra adfuerit generosi copia Bacchi,
 Vix capit undantes vel domus ipsa jocos.
 Tunc & convivæ per mutua pocula certant:
 Hic annos dominæ condit, at ille suos;
 Et veteres memorant flammæ, & carmina dicunt
 Et laudant cœnæ concelebrantque patrem.

(1) *Inanium amator.*

Quare agedum memori primum hoc sub mente teneto:
Si tibi cura mei, fit tibi cura meri.

IN LYGDUM.

Ἰππῶευσεν (1) Lygdus teneris dum discit ab annis,
Est simul & Chiron factus, & Eurytion.

IN EUNDEM.

Lygdus blandulus est, venustulusque,
Formosusque supra modum, & benignus
Non æris modo, sed sui & suorum:
His multos parat artibus sodales.

Unum est quod nequit approbare multis
Nasutis nimium, dicacibusque,
Mureto, Crucioque, Memmioque,
Quod se frugibus unicus repertis,
Multâ pascere glande perseverat.

DE PORNA AD L. MEMMIUM.

Porna suis tantum, Memmi, substernit amicis.
Verum: at nulli unquam Porna inimica fuit.

IN EANDEM,

*Quæ se etiam famulis subigendam præbebat, cum
tamen mire arrogans esset.*

Quàm malus est, quisquis dicit te, Porna, superbam!
Quid? tu te pueris subjicis ipsa tuis.

(1) *Equitare.*

F. GRATO LOMENIO.

Dicere te tactum nullius amore puellæ,
 Lascivique soles spernere tela Dei.
 Quid sibi, Grate, volunt igitur, quæ sæpe notavi,
 Tot data ab arguto signa supercilio?
 Quid risus, quid verba, manusque oculique loquaces,
 Et quæ summoto basia teste capis?
 Fingo, inquis. Celare tuum cur niteris ignem?
 Quisquis tam belle talia fingit, amat.

G U L I E L M O M O N B A S I O
 EPISCOPO LECTORENSI.

Quòd tam cenferis generoso sanguine, Præful,
 Quòdque es tam multis clarus imaginibus,
 Illa quidem certe laus est non infima, sed quæ
 Tota ad majores sit referenda tuos.
 Quòd superas opibus multos, quòd honoribus anteis,
 Fortunæ hæc dici munera posse vides.
 Quòd sis Augusto spectandus corpore, forsan
 Natura hanc dotem vindicet ipsa sibi.
 At quòd tam multis fulges virtutibus, atque
 Eximiis rari dotibus ingenii,
 Quòdque tuis lucem præferre nepotibus illam
 Quam tibi majores ante tulere, potes:
 Hæc demum est tua laus, hæc, Præful, laus tua demum;
 Una hæc te superis inferit ordinibus.

EPIGRAMMATA. 159
IN PONTICUM.

Sæpius hinc illinc video tibi , Pontice , mitti
Carmina iudicio subjienda tuo ,
Idque a divitibus : neque enim tua, Pontice, quisquam
Emendaturus limina pauper adit.
Quid mirum? neque enim possit dare munera pauper :
Nec te , quæ veniunt carmina sola , juvant.
Mittit at hic gemmas , alius cum versibus aurum ,
Ut consent operæ præmia digna tuæ.
Tu , qui a muneribus caperis , mala carmina laudans ,
Altera mentitâ retia laude paras.
Quid correctoris falso te nomine jactas ?
Id non corrigere est , Pontice , colligere est.

IN EUNDEM.

Aurea non vanâ jactas tua carmina voce :
Purgari solo nempe quòd igne queunt.

FRANCISCO MONCAUDO
BURDIGALENSI.

Moncaude optime , cui novem sorores
Sertis tempora laureis coronant ,
Quem vatem geminus suum Cupido ,
Quem vatem genitrix suum Dione ,
Spretis omnibus , unicum salutant :
Illos versiculos perelegantes ,
Illos versiculos perimpudicos ,
Nec castos nimis , & nimis venustos ,

Molles , improbulos , libidinosos ;
Effrontes , pathicos , Catullianos ,
Per ludum mihi quos heri dedisti ,
Jam , credo hercule , millies relegi.

Ut sunt molliculi ! ut fluunt decenter !
Ut spirant Venerem undequaque totam !
Ut vincunt Sybariticos poëtas !
Ut , quod pruriat , incitare possunt ,
Non dico senibus modo his pilosis ,
Verum decrepitisque , mortuisque ,
Si quicquam pote mortuos movere est !

Atqui dicere te tamen solebas
Ludorum , & Cypriæ rudem palæstræ ,
Meque illa imbueras opinione ,
Nil te ut virgineum magis putarem :
Quin & versibus , impudens , in ipsis
Semper dissimulas , adhucque fumis
Tyronis tibi nomen , Imperator.

Ohe define : ten' ego ut pudicum
Posthac arbitrer , ampliusve fallar ?
Imo mehercule virginemque Cyprin ,
Castratumque putem prius Priapum.

DIVINO INGENIO CÆS. SCALIGERI.

Eminus ætherii collucens luminis aura ,
Quæ radios toto disjicis orbe tuos ,
Certaque cognati retinens commercia cœli ,
Tunc etiam cum te deprimis , astra vides :

Hæc tibi pauca tui mirator maximus offert
 Carmina , ab indocta non bene ducta manu :
 Si liceat , tibi templa simul positurus & aras ,
 Usque adeo numen suspicit ille tuum.
 At tibi pro templo coelum est : humus , ara : nec ipse
 Jam renuit , quin fit victima sacra tibi.

**PRO CAROLO MONTAUSERIO
 AD MARGARITAM REGINAM NAVARRÆ.**

Mens regni , sexûs lumen , stupor orbis , in uno
 Munera quæ divûm corpore cuncta tenes ,
 Conspicere in qua una veteres licet heroïnas ,
 Et quicquid veteri laudis in orbe fuit :
 Delicium coeli , terræ decus , accipe , quæ se
 Advolvunt pedibus carmina pauca tuis.
 Nam quamvis tibi nulla dari , nisi magna , decebat ;
 Parva tamen lætâ sumere fronte soles.
 Illa tibi est cum Dîs communis , ut omnia , virtus ,
 Vili etiam placant quos data thura manu.
 Fors olim majora tibi , & meliora dicabo ,
 Si modo me solita , Diva , fovebis ope.
 Te sine nil , sed multa tuo cum numine possum :
 Nititur auxilio spes mihi tota tuo.
 Ipse quidem prorsus nihil hoc sum tempore : sed tu
 Ex nihilo me aliquid reddere , Diva , potes.

CÆS. SCALIGERO.

Cum mea tantopere placeant tibi carmina , Cæsar ,
 Vel si non bona sint , jam bona facta puto.

F. GRATO LOMENIO.

Quisquis te Gratum primus, Francisce, vocavit,
Omen, non nomen tradidit ille tibi.

I N Q U E N D A M.

Mulciber incesſu, capite Æolus, ore Lyæus,
Tres uno Divos corpore ſolus habes.

I N R U F I N U M.

Inter Latinos forte ſicubi aſſedit
Pulchellus iſte, fuſculo ore, Rufinus;
Qui ſericatus gaudet ire per vicos,
Tria verba molli Græca voce τραυλίζειν. (1)

Græcè ſed aſſit eruditior quiſquam:
Silentur illa; proferuntur Hebræa,
Quæ lividis præmanſa dentibus latrans,
Nil præ ſe apellas jurat eſſe Rabbinos,
Suæque ita objicit imperitiæ velum.

At ſcis, apud nos aſtus iſte quid proſit,
Doct̃or trilinguis, architect̃e verborum?
Scis, inquam, apud nos aſtus iſte quid proſit.
Qui vera fucis judicamus abſterſis?

Dum vis videri habere tres ſimul linguas,
Unaque tentas anteire ſerpentes,
Quòd credimus te haud aliud eſſe, quam linguam.

(1) *Balbutit.*

IN NOALLIUM.

Nil immundius est tuis libellis ,
Nil obscœnius , impudiciusque :
Et vis te tamen ut putemus esse
Numa , Fabritioque sanctiorem.
At sententia nostra ea est , Noalli ,
Quisquis versibus exprimit Catullum ,
Raro moribus exprimit Catonem.

IN VIRGILIUM.

VIRGILIUS IPSE LOQUITUR.

Cor Phœbi , Phœbus Latii , vatum pater , & rex ,
Fons ex quo Aoniæ profilit humor aquæ ,
Par volui primùm , major sed factus Homero ,
In Græcos Romæ jura secunda dedi :
Ad cœlos tandem raptus , Jove iudice , dicor
Nectarea illorum vincere voce sonos.

IN LYGDUM.

Quòd sis tam facilis , quòd sis tam , Lygde , benignus ,
Quam nova nupta suo cum parat ire viro ,
Hoc cave te credas nobisve , aliisve molestum
Nomine : quin etiam nos magis ista juvant.
Displicet hoc , quod non tantummodo , Lygde , benignus
Verum etiam , ut fama est , officiosus homo es.

I N A P O L L I N E M.

Cum timidam cupidus Daphnem sequeretur Apollo,
 Currentem celeri per juga summa pede:
 «IMPROBE, narratur tristis dixisse, Cupido,
 Incaluit pectus cujus ab igne meum,
 Aut concede tuas, quibus istam persequar, alas,
 Aut tua de nostro pectore tela move».

I N P O N T I C U M.

Sæpe, velut ridens, Epicuri dogmata laudas,
 Et, quasi per lufum, rejicienda negas:
 Sæpe velut ridens, dicis tibi vera videri;
 Quin etiam vultus signa probantis habet.
 Sic etiam vivis, quasi non alienus ab illo,
 Omnia quæ juras te simulare tamen.
 Tolle tuas artes: nihil hæc mendacia profunt.
 QUI semper simulat, Pontice, non simulat.

N E Q U E A V A R O S ,

N E Q U E P R O D I G O S P R O B A N D O S E S S E .

Improba quem partis cumulandi plura libido
 Detinet, & juris non finit esse sui,
 Quem vexant damnosa modis infomnia miris,
 Dum sua sub tacita pondera nocte putat,
 Qui queritur tardas non sæpius ire Calendas,
 Quique nihil pensi, dummodo quærat, habet,
 Omnia præ lucro contemnere jura paratus,

Nec mihi , nec cuiquam , credo , placere potest.
Sed neque qui ternis decies centena diebus
Fundit , & in sumptu nil putat esse nimis :
Quique etiam noctu , posita cum luferit arca ,
Non alio ritu tempora lucis agit ;
Quem Sol si primo locupletem viderit ortu ,
Redditus ex Cræso protinus Irus erit ;
Qualis apud Stygiam torquet rimosa paludem
Vano virgineas urna labore manus.
Quisnam igitur ? qui se cauta sic temperat arte ,
Ut medium fervans , vitet utrumque latus.
Providus , at facilis : parcus sibi , largus amicis ,
Atque etiam largus , cum petit hora , sibi ;
Qui nec opes terra furtim componere , sed nec
Perdere discincti more nepotis amat.

I N G E L L I A M.

Quod nimio faciem cultu tibi Gellia quæris ,
Et suffis multo corpus odore tuum ;
Hac ratione mihi credis te posse placere ,
Conarisque illa me retinere via.
Quære alios , isto qui delectentur amore :
Personata mihi nulla puella placet.

CLAUDIO COLETO CAMPANO.

Cum det Rufa rofas , cum det tibi lilia , Claudī ,
Cum det ferta tibi crine ligata suo ;
Cum te respiciens suspiret pectore ab imo ,
Annuat argutis cum tibi luminibus ;

Denique cum quòvis solum te sola sequatur,
Conjicere hinc quis non ulteriora queat?

I N R O M A N U M.

Cum somnus pigris vix dum est excussus ocellis,
Atque recens orto pluma relicta die,
Inclamas multo puerum, Romane, boatu,
Ora lavaturas qui tibi portet aquas.
Tunc & gingivas multo fale sesquipedales
Proluis, & guttur terque quaterque tuum.
Esse quid hoc dicam, quod cum tam sæpe lavetur,
Nunquam non tamen est fordida lingua tibi.

F. L A C C I O C A I R I E C H I O.

Tune meo elabi possis de pectore, Lacci,
Aut ego, dum vivam, non meminisse tui?
Ante vel istius mundi compage soluta,
Tellus in antiquum fit reditura Chaos.
Quin mihi cum Lachesis fummos pernexerit annos,
Nostra sonum referent nominis ossa tui.

I N G R A N N I U M.

Iambicos sine lege Grannius facit:
Miraris? ipse lege Grannius caret.
Fraudem suis idem inserit poëmatis:
Miraris? ipse fraude sine facit nihil.
Adeoque si quid fraude vacuum unquam facit,
Ut fraudet expectatione alios, facit.

JOANNI COSTECAUDO.

Ni quantum pote quisquam amare quemquam,
Tantum te ipse amo, Costecaude: ni te
Totum non oculis fero jam in ipsis,
Verum in pectore & intimis medullis;
Contingant mihi cuncta, quæ timentur,
Et multo graviora, quam timentur.
Tanto ut sim ipse miserrimus malorum,
Quanto tu unus es optimus bonorum.

JOCOSUM.

Membra sacerdotes si nunc sua cedere moris
Effet, ut in prisca religione fuit,
Crebra minus ferret spuriorum examina tellus,
Fraudaret sociam foemina rara fidem.
Vera quidem sunt hæc: sed si lex illa feratur,
Quære alium, quam me, qui tibi sacra canat.

IN MALOS PRINCIPES.

Jupiter in faciem, propter sua probra, lupinam
Mutavit regem, Mænalis ora, tuum.
Ille quidem Regum solus, mihi credite, non est,
De se qui dici promereatur idem.

IN CORELLIUM.

Sutor es, & pistor, lanius, lenoque, coquusque,
Mercatorque bonus, caufidicusque bonus:

Te tamen in tota non est mendicior urbe ,
 Nec quem paupertas arctius ægra premat.
 Dic agedum, quî fit (nam res est mira) Corelli ;
 Cum tot res facias , rem facere ut nequeas ?

I N L Y G D U M.

Cur tibi cauta dedit corpus natura pusillum ?
 Viderat hoc ipso plus fatis esse mali.

D E M O N A C H O Q U O D A M.

Cordigerum abjecto deprendit forte cucullo
 Hospita non segnem , nec sine mente virum ,
 Cui tota interior (velut omnia plena dolorum)
 Serica sub vili tegmine vestis erat :
 Hospita quod mirata : Quid, ô pater optime, nunquid
 Vestis , ait , forti convenit ista tuæ ?
 Ille nihil cunctatus : Eho, quidnam vetat ? inquit ,
 Quippe meo sunt hæc parta labore mihi ;
 Quoque magis credas (grandi mutone relecto)
 Hoc mihi , ait , fufum talia nere solet.

I N C O N V I V A T O R E M N I M I U M
P R O L I X U M.

Quonam scriblitas , quonam ista sophismata ponis ?
 Vis bene convivas pascere ? pone famem.

ANNÆ OGERIÆ NEAPOLITANÆ.

Aurea cæsariem , prædulci argentea voce ,
Hei mihi ! cur duro ferrea corde manes ?

JOANNI DELIANO.

Si facer ætherio furor excitat igne poëtas ,
Eosdemque assidua lampade torret Amor :
Miraris , solidos cur nam exhaurire trientes ,
Donaque Lenæi fumere patris ament ?
Ante diem geminus miseros exstingueret ardor ,
Nî daret assiduus frigora grata latex.

STEPHANO ALISIO BURDIGALENSI.

Si mea se faciles dederint in vota camoenæ ,
Ut per plura meum secula carmen eat ,
Tu pariter mecum memori celebraberis ævo ,
Et tibi scripta vetus per mea nomen erit.
Sin (sed enim verbis & pondus & omen abesto)
Non feneant domino longius illa suo ,
Non tamen idcirco tibi displicitura putabam
Hæc magni in te animi pignora parva mei.

MARIO CRUCIO.

Forma ætate perit : vires ætate fatiscunt :
Casibus innumeris eripiuntur opes :
Una , Mari , est virtus , quam non vis temporis aufert ,
Non premit indigno fors inimica pede.

H

Una suos invicta perennibus inferit astris ,
 Fortunæ imperio liberat una suos.
 Hanc sequere. Infani est postponere firma caducis ,
 Veraque , quæ bona sunt , spernere , falsa sequi.

IN PONTICUM.

Ponticus eximium dum sese ait esse poëtam ;
 Hoc solo dici jure poëta potest.

IN LAIDEM.

Non toto est mulier, quam Laïs , justior orbe :
 Cur ita ? nam rectum semper amare solet.

IN AVITUM.

Cum subigat sterilem , nihil illi donat Avitus :
 Sic fit , ut ille oleum perdat , & illa operam.

IN PONTILIANUM.

Cur tua vix unquam sint falsa epigrammata quæris ?
 Diluis hæc nimio , Pontiliane , mero.

DE VIRTUTE ET GLORIA.

Virtus , ut solidum quiddam est , & corpore constans :
 Æqua sed est umbræ gloria fluxa levi.
 Hanc igitur quisquis neglecta amplectitur illa ,
 Huic mage quàm corpus , corporis umbra placet.

DE LUCII CUJUSDAM MEMORIA.

Esse aliquam si quis memorandi perneget artem ,
 Hanc qui confirmet , Lucius unus erit :
 Ille etenim nuper curaque adjutus & arte ,
 Tres versus totidem noctibus edidicit.

IN PAULUM.

E lecto surgens ad mensam accedere Paulus ,
 E mensa ad lectum rursus abire solet :
 Interea attingit libros , ut vina catelli ,
 Et queritur sese discere posse nihil.

FATIS PARENDUM.

Obsequitor fatis : ducent te fata volentem :
 Sin minus , invitum te tamen illa trahent.

DE POMPILII NASO.

Pompilio est nasus cubitos tres longus , & unum
 Latus , & hunc murus cingit utrinque triplex.
 Adfunt & turres , Bacchus quas condidit ipse ,
 Et minio tinctis usque rubere dedit.
 Huic etiam naso vis admiranda tributa est :
 Nam calices ficos illius umbra facit.
 Immo etiam longè distans si senserit usquam ,
 Ut magnes ferrum , sic trahit iste merum.
 Nuper eram in mensa , sitiens potare paratus ,
 Pompilius clausas astitit ante fores :

(Mira canam, sed vera) merum mihi forte paratum
Attraxit naso protinus ille suo.

IN PAULI NASUM.

Exiguum si quis nasum vidisse laborat,
Paulum adeat, Paulo si modo nasus inest:
Non etenim est nasus, sed pars centesima nasi,
Et quo quis viso dicere possit, ubi est?
Talis inest nasus muscis, sed & his quoque major,
Et melius nasi nomine dignus inest.
Quam quæ per radios volitant corpuscula solis,
Majorem nasum vix, puto, Paulus habet.

IN GAURUM.

Effundas versus una cum luce ducentos;
Forte poëtastris annumerandus eras:
Sed cum te eximium jactas tam sæpe poëtam;
Id quoque quod paulum est, incipit esse nihil.

IN PAMPHAGUM.

Pamphagus in patulam tam multa ingesserat alvum,
Quam poterant denis plus fatis esse viris;
Ecce venit caupo, pretiumque expostulat: ille
Ebria terribili lumina more rotans,
Evomit in patinam vinumque, cibosque receptos,
Atque ait: *En, merces tu tibi habeto tuas.*

IN GALLONIUM.

Stertit ad octavam Gallonius : inde cubili
Paulatim affurgens languida membra levat.
Objicitur perdix, quam protinus ille calentem
Devorat : hac nulli cesserit arte libens.
Spumantis temeti cyathos octove, novemve
Adjicit, & sacris sic operatus, ait :
Dî, date mi constanter animum, mentemque quietam;
Quam multis vita est nostra referta malis !

SESTIO.

Multa quidem, fateor, confers mihi munera, Sesti,
Devinctum tibi me nec tamen esse reor.
Cur ita ? quod quæ das, tristi dare mente videris :
Sic ego quæ data sunt, vendita dona voco.

DE VOLUPTATE, ET RATIONE.

Cum, velut excelsa residens in puppe, Voluptas
Arbitrio mentem pellit, agitque suo :
Horrida bacchantes ineunt certamina venti,
Navemque in Syrtes, & vada cæca trahunt.
Illinc Ambitio, Dolus hinc confurgit, & atrox
Ira cruentatas sanguine tincta manus ;
At Ratio regimen navis si sumpserit, ecce
Compositis undis æquora tuta silent :
Ipsa ratis nullo ventorum exterrita flatu.
In portum certo tramite flectit iter.

SAMSONI CRUCIO.

Et bonus & dives, Samso, simul esse laboras:

Id fieri nulla sed ratione potest.

Sic utrumque petens, perdes utrumque: necesse est

Alterutrum tollas, alterutrumque petas.

TUMULUS OTTHONIS HOMINIS

VORACISSIMI.

Conditus hac sub humo est gurgis, vastissimus, Ottho,

Cui nunc officium justa rependit humus.

Condedit in ventrem terræ tot jugera vivus:

Hunc sub ventre suo nunc quoque terra tenet.

IN VIRRONEM.

Quòd totam Virro furiosi more per urbem

Discurrit noctu; quòd loca sola petit;

Nescio quid secum solus quòd miffitat; illo

Quòd nemo est tota sordidus urbe magis:

Hac ratione parat nomen famamque poëtæ,

Et reperit fatuos, sic quibus esse probet.

O! valeant calami, pereat genus omne librorum,

Reddere si vates mens male sana potest.

IN PAULUM.

Quæ tu condideras, inspexi carmina nuper,

Lectaque sunt, fateor, terque quaterque mihi:

Nec tamen evalui cognoscere quid sibi vellent,

Usque adeo obscurè scribere , Paule , soles.
 Nam tu verba , puto , ex libris accepta Sybillæ ,
 Quæque Catonis erant tempore prisca nimis ,
 Versibus infercis , gaudesque obscurus haberi ,
 Et velut inducta singula nube tegis.
 Errasti hoc tantum , quod mittens carmina , Paule ,
 Debueras unà mittere grammaticum.

A D A M O R E S.

Carnifices curæ , miseræque incendia mentis ,
 Et tu cum pharetra , sæve Cupido , tua :
 Tuque Erycina ferox , longum , æternumque valete ,
 Ferte aliò vestras , noxia tela , faces.
 Præteriti vobis nimium concessimus ævi :
 Jamque dies mores postulat ista novos.
 Nunc juvat & rerum causas tentare latentes ,
 Inviaque ignavis per loca ferre pedem ;
 Induere & mores , contracta fronte , severos ,
 Atque puellares spernere blanditias.
 Hæc loquor : at , si me placidis spectarit ocellis ,
 Quæ fugat aspectu nubila cuncta suo ,
 Quàm vereor , ne mox mihi multa & magna locuto
 Omnia cum fastu fortia verba cadant !

I N P O N T I L I A N U M.

Cum rapidus medio defævit in æquore Titan ,
 Fer puer huc cyathos , Pontilianus ait :
 Cum pluit , en , inquit , Deus admonet esse bibendum ,
 Qui nunc tam multo proluit imbre solum.

Sic vacua a potu non unquam tempora ducit,
Curque bibat, semper Pontilianus habet.

P E T R O Q U I N T I O.

Si Dea, quæ dubiis huc illuc passibus errat,
Et regit humanas, lumine capta, vices;
Quem Labirynthæis erroribus egit, Ulyssæm
Ad patrios esset passa fenere focos:
Membraque lausque viri tumulo caperentur eodem,
Et tegeret nomen, qui tegit ossa, lapis.
At quoniam fati variè crudelibus actus,
Dura tulit terra plurima, plura mari:
Vivit, & erectus rutilis super æthera pennis,
Mæonio clarum carmine nomen habet.
Maeste animo, Quinti, dum te fors invida vexat,
A patriisque procul finibus esse jubet,
Virtutem illa tuam toto disseminat orbe;
Dumque nocere cupit, sic quoque sæva juvat.

C L A U D I O B U R G O.

Perpetuo moeres, nec frons exporrigis unquam,
Hoccine tu, quæso, vivere, Burge, vocas?
Is demum vere vivit, qui mente ferena,
Et nitido lætos exigit ore dies.
At qui perpetuis torquet se angoribus, hunc non
Vivere, sed lenta morte perire puto.

I N Q U E M D A M.

Quidam jejunum me clamat esse poetam,

Et mihi, ficca nimis carmina condis, ait:
Ipse nota sedenim carpi ne possit eadem,
Egregia prudens calliditate cavet:
Nunquam jejunus, nunquam ut qui scribere ficcus,
Sed fatur, & vino semisepultus amet.

I N C R A S S U M.

Quod ruri maneo studiis addictus honestis,
Rusticus, hoc videor nomine, Crasse, tibi.
Rusticus ille quidem non est, qui rura pererrans,
Ingenium rerum cognitione colit:
At tu, qui nullam nosti stultissimus artem,
Esse vel in media rusticus urbe potes.

I N G A U R U M.

Fama est hoc anno morituros esse poëtas:
Quid metuis? nil te, Gaure, timere decet.

I N R U F I N U M.

Cum coenet nemo tota te lautius urbe,
Ad tua cur rarus prandia, quæris, eam?
Accubui simul ac tecum, Rufine, monetque
Primus in appositas impetus ire dapes:
Mox onerare meas insulsis versibus aures
Incipis, & nugas ingeminare tuas.
Nec retices unquam, sed ab ovo ad mala recenseres
Vix, puto, per centum carmina facta dies:
Quæ si quis sanus patienti combibat aure
Illum adamantini pectoris esse putem.

Miraris, cur te non possim ferre canentem?

Mensa ipsa insipido carmine pressa gemit,

IN FORTUNAM.

Fortuna inconstans, & neutro certa paratu,

Vel fautura premit, vel nocitura favet.

IN COMMENTARIOS JURIS CIVILIS,

FRANCISCI CONNANI VIRI CLARISSIMI.

Liber ipse lectorem alloquitur.

Dum tua nil præter curantis commoda, Lector,

Me patris assiduo cura labore polit,

Dumque diebus amat totas ex ordine noctes,

Noctibus & totos continuare dies,

Ipse (fatebor enim infelix) dominoque patrique,

Ipse necis propere maxima causa fui.

Verum etiam sine me, fatalia tempora mensus,

Serius ut paulo, tandem obiturus erat.

Faxo ego, ut æternum per me nunc vivat: eroque

Ulli auctor vitæ, cui necis ante fui.

DE SEIPSO.

Dicebam Euterpæ, cœptis in versibus hærens,

Auxilium fratri porrige, Diva, tuo.

Fraterno mota est in risum nomine virgo,

Et nitido sudum reddidit ore diem:

Tunc ego subridens, mirari desine, nam mî

Si pater est Cæsar, tu soror esse potes.

IN IMPORTUNOS RECITATORES.

Hei mihi , quàm res invisa est nimis esse poëtam !
 Quantum odii morbus colligit ille suis !
 Nil genere hoc hominum est usquam importunius: illo
 Et cane , qui sapiunt , pejus & angue , cavent.
 Nec locus est , nec tempus , ab his subducere quo te ,
 Non si mille modis aggrediare , queas.
 In fora te , in thermas , & balnea in ipsa sequentur :
 Quod si in templa gradum ferre parabis , & huc,
 Si notos forte ægrotos invisis , & illuc :
 Spectatum ludos forsitan ibis ? & huc.
 Pergis eò , nullum quò ducere quæris ? & illuc :
 Pergis eò , comitem quò tibi poscis ? & huc.
 Denique , ut exoneres alvum , discedis ? & illuc :
 Ut somnum capias , fessus abibis ? & huc.
 Interea insulsis onerabunt versibus aures ,
 Auribus ut te nunc ipse carere velis :
 Versibus insulsis , quis cantio gratior illa est ,
 Quam geminat putri condita rana lacu.
 Ex genere hoc , miserum nuper me prenderat unus :
 (O lux infelix quam fuit illa mihi !)
 Fessus ego , insuavis mihi jam ut vita esset , apud me
 Fundebam furdo talia vota Jovi :
 Summe Deùm , te si qua mei miseratio tangit ,
 (Nam qua sim positus conditione vides)
 Aut abige hunc tandem , aut mihi da surdescere , vel jam
 Alterutrum nostrum , vel neca utrumque simul.
 Venerat ad primæ damnata crepuscula lucis :
 Vix abiit vates sole cadente meus.

P A U L O.

Das mihi lactucas , centum sed mutua poscis ;
 Define : lactucas , Paule , minoris emo.

A N T O N I O C A L L Æ O.

Unquamne , Antoni , locupletem te fore credis ?
 Et cœlo , & tota falleris hercle via.
 Non es adulator , non fur , non denique leno ,
 Non bonus infontes voce onerare reos.
 Innocuus vivis , fraudisque & criminis expers ,
 Semper in antiqua simplicitate manes.
 Evades nunquam dives rationibus istis :
 Esse bonum nostro tempore stultitia est.

P A U L O.

Qui capit , inferior ; major , qui donat , habetur :
 Inferior sic te , Paule , libenter ero.

C U I D A M.

Hos tibi quid juras factos ex tempore versus ?
 Pagina , si taceas , id satis ipsa probat.

I N P H Æ D R A M.

Cum Phædra Hippolyti disiectos cerneret artus ,
 Membraque tam multis sanguinolenta locis ;
 Postquam non potui vivum te inflectere , dixit ,
 Persequar ad Stygios te tamen usque lacus.

Dixit, & incumbens gladio, terram ore momordit.
Sæpe amor infanus talia monstra parit.

DE MORTE M. BRUTI.

Brutus ut Augusto belli succedere palmam,
Et paulum a victis vidit abesse suos,
Amplexus gladium multa jam cæde madentem;
Ergone te, dixit, fospite, servus ero!
Quin potius, fatis id quod præclusa malignis
Non potuit Patriæ, dextra datura mihi est.
Hæc fatus, rutilum per costas exigit ensen,
Magnanimoque cadens pectore pulsat humum.
Sic quoque dum moritur, labris dum spiritus errat,
Nunc, ait, invito Cæsare, liber ero.

IN QUEM D A M.

Quidam Margaridem meam salutat,
Morbosus, capularis, eviratus,
Ficosus, recutitus, herniosus,
Calvafter, podager, cadaverosus,
Orci victima, pabulum Charontis;
Cui jam oris, puto, foetido in recessu
Dentes quinque, nec amplius, supersunt;
Cui centum scabies petita lustris
Artus depopulatur ulcerosos.
Idem, quod magis ac magis pudendum est,
Pauper, dirutus, expeculiatu,
Qui noctu omnia fana pervagatur,
Si quid perditus harpagare possit,

A se quo miseram famem repellat.

Atqui furripiat, clepat, quid ad me?

Quicquid fecerit, haud movebor unquam,

Dum ne Margaridem meam salutet.

DE MORTE CICERONIS.

Cum ferus astaret stricto mucrone fatelles,

Sumere supplicium de Cicerone parans,

Immoto vultu, atque oculis constantibus ille

Præbens infandâ colla secanda manu:

Publica Libertas vitâ mihi carior, inquit,

Me quoque, me fas est, te moriente, mori.

CALENDIS JANUARIIS, JOCOSUM,

AD MICHAELEM LOCHIANUM.

Non tibi, pro xeniis, fulvi pretiosa metalli

Pondera, non doctâ signa polita manu;

Non lana Assyrio tinctâ & faturata veneno,

Non gravis argenti lamina munus erit.

Talia non capiunt generosas munera mentes:

Talia magnanimi spernere dona solent.

Cum te igitur, quam sis excelso pectore, norim,

Non mittam ista tibi dona: quid ergo? nihil.

AD JANUM VERMELIANUM.

Divitias hodie plenâ depromere ab arca,

Thesaurosque meos jam referare placet;

Ut te muneribus donem, mi Jane, superbis,

Jane, inquam, ex animo nunquam abolende meo.

Dona paro tibi ferre, quibus, si dicere fas est,
 Attalicæ possunt nil dare majus opes:
 Munera, Persarum gazas quæ vincere possent;
 Munera, Pactoli est præ quibus unda nihil.
 Quidnam post tantos feret hic promissor hiatus,
 Qui sua tam elatâ munera voce canit?
 Sic tecum: & quæ sint ea tandem dona, requiris.
 Atqui jamdudum, quæ tibi poscis, habes.
 Hui? dices, hoc tu breve chartæ & inutile frustum
 Persarum gazis amplius esse putas?
 Quid facias? nil possideo, nisi carmina, Jane:
 Quare ea thesauros divitiasque voco.
 Tu quoque, si natura mihi tua cognita recte est,
 Carmina divitiis pluris habenda probas.

CURANDAM ESSE HIEMIS

TEMPORE CUTICULAM.

Ingere ligna foco: vis frigoris aspera sævit.
 Eia age quid dubitas? ingere ligna foco.
 Non audis, quanto Boreas bacchetur hiatu?
 Nonne vides, multâ ut jam nive canet humus?
 Aspicias, ut veteres viduentur frondibus orni?
 Cernis, ut amissas silva queratur opes?
 Cernis & ut pigro lentescant marmore rivi?
 Me gelidus totis artubus horror habet.
 Ferto age, ferto huc vina, puer, cyathosque capaces:
 Ante focum mensas explicuisse juvat.
 Jam tristi coelum est facie; jam nubilus aër
 Omnia concutiens, nos vetat ire foras.

Ergo domi inclusos genio indulgere necesse est,
Mos datus a priscis ut teneatur avis.

LODOICO VALESIO ADOLESCENTI
H O N E S T I S S I M O .

Miraris, tanto cùm te complectar amore,
Cur tamen extremum hîc te, Lodoïce, locem?
Pectore nempe mihi penitus defixus in imo es:
Ultimus, hinc factum est, pectore ut exieris.

VITA FUGIT DUM VIVERE
M E D I T A M U R .

Gustanda vita, non fruenda, homini datur:
Nam, cum fruendi tempus est, tum deserit.
Felicîus maritus, an cælebs agat?
Privata vita sitne regno dulcior?
An vita regia folium attingat Jovis?
Peregre morari suavius sit, an domi?
Qui, quamque multi, & quo parandi more fiat,
Quo habendi, amici? nullus hæc curat puer;
Rarus adolescens, nec fenex omnis videt.
Et hæc tamen vitam prope omnem continent.
Quæ si quis acri cura & usu pervigil
Longo notarit, idemque secum statuerit,
Quid fugere, quid contemnere, & quid persequi
Expediat homini; vix eam ingresso viam,
Quam maxime unum ex omnibus probaverit,
Obstat senectus invida, & cursum impedit:
Mox avida tristes Lachesis injicit manus.
Sic vivere meditantibus vita evolat.

**CUM SESE OFFERT, RAPIENDA
OCCASIO.**

Si expectes , Pamphile , ipsa dum negotia
Te accersant ultro , & dormientem exsuscitent ;
Vehementer erras : taciti discedunt dies ,
Nec obliviosos officii admonent sui.
Superba res est rei gerendæ occasio :
Semel contemta , nunquam postea redit.
Vigiles oportet , & tua accures memor ;
Nam , si ipse rem curare negligas tuam ,
Fugit illa , & facilè , qui se curet , invenit.
Tu rem quam cures postea haud facile invenis.

**NULLI FORTUNA SIMPLEX
CONCEDITUR.**

Memini magistrum puero mi olim hoc dicere :
Summum Jovem facere item , ut caupones solent ,
Qui vina ut vendant , turbant , miscent , diluunt ;
Nec cuiquam vini simplicis donant cadum.
Iridem illum aiebat in vita mortalium
Nunquam fortunam simplicem cuiquam dare ,
Sed temperare fata lætis tristia.

E GRÆCO CALLIMACHI.

Namque & ego nitido capiti , flavisque capillis
Serta olim Assyrio sparsa liquore dedi ;
Et bona in ingratum congeffi plurima ventrem :
Cuncta sed in ventos illa abiêre leves.

Servarunt solæ commissa fideliter aures,
Corporis hac unâ est parte reperta fides.

RAPHAELIS URBINATIS PICTORIS

EXIMII TUMULUS.

Ipse loquitur.

Sic mea Naturam manus est imitata, videri
Posset ut ipsa meas esse imitata manus.
Sæpe meis tabulis ipsa est delusa, suumque
Credidit esse, meæ quod fuit artis opus.
Miraris, dubitasque ! audito nomine credes.
Sum Raphael. Hei mi ! quid loquor ? imò fui.
tamen, his dictis, quid opus fuit addere nomen ?
Alterutrum poterat cuilibet esse fatis.
Nam mea & audito est notissima nomine virtus,
Et præstare vicem nominis ipsa potest.

DE LINGUA.

O Lingua lingua, ut magnâ eges custodiâ !
Quæ & aliis sæpe, & sæpius domino nocet.
Multum affecutus, qui bene didicit loqui :
Qui bene tacere, non minus affecutus est.

DE AMORE.

Nivibus hiems exsuperat, ver floribus,
Æstas aristas affluit, lacrymis Amor.

*AFFICTA TRABEÆ.**

Here, si querelis, ejulatu, fletibus
Medicina fieret miseriis mortalium,
Auro parandæ lacrymæ contra forent.
Nunc hæc ad minuenda mala non magis valent,
Quàm nænia præficæ ad excitandos mortuos.
Res turbidæ consilium, non fletum, expetunt.

DE MENTE.

Ut imbre tellus, sic riganda mens mero;
Ut illa fruges, hæc bona consilia efferat.

*DEDICATIO HORTORUM
TIBURTINORUM.*

Nec labor Alciden fregit, nec blanda voluptas
Unquam animum casti molliit Hippolyti.
Ambarum hos hortos virtutum accensus amore,
Herculi & Hippolyto dedicat Hippolytus.

IDEM.

Aurea sopito rapuit quæ mala dracone
Alcides, eadem nunc tenet Hippolytus:

* *His Scaliger ipse versiculis deceptus, quos in Var-
ronis sui Edit. primâ, ut Poetæ veteris, Trabææ, partum
laudabat, hoc ultus est Disticho:*

Qui rigidæ flammæ evaserat ante Tolosæ
Muretus, fumos vendidit ille mihi,

188 *MURETI EPIGRAMM.*

Qui memor accepti , quos hic conseverat hortos ,
Auctori voluit muneris esse sacros.

BACCHUS FONTI IMPOSITUS.

Nondum natus eram , cum me prope perdidit ignis.
Ex illo fontes tempore Bacchus amo.

*IDEM EX ADVERSO RESPICIENS
FONTEM NYMPHARUM.*

Qui colitis Bacchum , comites simul addite Nymphas;
Nam fine ope illarum munera nostra nocent.

IN TABULAM TANTALI.

Si quando admittant sua te ad secreta potentes ,
Quisquis es , exemplo disce tacere meo.

*IN TABULAM JASONIS NAVIGANTIS ,
ET HERCULIS RAPTUM HYLAM QUÆRENTIS.*

Viribus auferres , quod fraude parabis Iason.
Eripis , Alcides , sed tibi raptus Hylas.

EPIGRAMMATUM FINIS.

EPISTOLARUM

LIBELLUS.

AD NICOLAUM VIENNENSEM

EPISTOLA.

INCLYTA nobilium soboles, Nicolae, parentum,
Qui jam nunc ipso ex ætatis limine signa
Virtutis præbes nobis manifesta futuræ,
Nimirum sapias, & rem recte intelligis unus:
Qui licet antiquis ortus natalibus, haud te
Ante tamen ponis reliquis, sed fronte modesta
Alloqueris cunctos, vultuque humanus amico,
Non ulli renuis dextram præbere fidelem.

At quidam contra nullis majoribus orti,
Ore tamen tumido voces efflare superbas,
Æqualesque suos audent contemnere, tanquam
Indignos queis se se æquali foedere jungant.
Quos tu deridens, inter nihil esse, parente
Quo sit quisque creatus, ais, dum sit modo veræ
Virtutis studiosus, ametque in rebus honestis
Ponere labentis fatalia tempora vitæ.

Cui non Sicania notus dominator opimæ,
Qui de figlina est ad regni evectus habenas?
At contra Persei, qui claram rexerat olim
Pallenen, natus, fortunæ ludibrium, amplos
Inflabat folles: & regis filius, unco

Impositam incudi versabat forcipe massam.

Quid ? non & matris captivæ abjecta propago ,
Cui regni flamma index circum tempora fulsit ,
Regali fedit folio ? Quid stemmata jactas ?
Nam pueri regum parte enascuntur eadem ,
Qua mendicorum. Numquid communis utrique
Materia est ? numquid morbis obnoxius æque est ,
Quem lana Assyrio velat medicata veneno ,
Principibus proavis , claroque ex sanguine natum ,
Et sub Aquitanis fordet qui bardocucullis ,
De peronato genitus patre ? nonne sorores
Noctigenæ , vitas hominum quæ pollice versant ,
Sunt æque immites generosis , vilibus æquè ?

Quidnam igitur præstat mendico hic nobilis isti ?
Aut quid nobilitas tandem est , nisi fumus inanis ?
Nam si vim verbi inspicias , & nobile scortum
Dicitur , & latro nonnunquam nobilis : immo
Nomine ita accepto , Pornus quoque nobilis ipse est.

Sed nempe insanit vulgus , multoque veratro
Indiget , indignos alienis laudibus ornans.

Qui se non ullo deturpat crimine , quique
Viribus ingenuas totis amplectitur artes ,
Is mihi , sit quamvis genitore creatus egeno ,
Nobilis est. At qui vitiorum mole gravatus ,
Nil præter statuas & avorum nomina jactat ,
Si verum excutias , longe abjectissimus ille est.

AD JANUM ANTONIUM BAIFIUM.

Jane , mei cordis longè pars maxima , quocum
Dulce mihi est totos , crebro componere soles :

Dum tu, aut Niliacæ meditaris funera Thisbes,
Inficiens atro candentia poma colore,
Aut opus eximium numeris sublimibus aptas,
Syrmate conspicuus, picturatoque cothurno;
Carminibus nos humili nostros includimus ignes,
Aut brevibus scriptis dulces affamur amicos,
Aut vitiis genuinum infigimus. Omnia nos hæc
Parvula inaudaces: tibi fas majora parare,
Cui totus se Helicon, totusque recludit Apollo.
Ad vires se quemque suas componere verum est.

AD STEPHANUM JODELLUM.

Semina sunt quædam nascentibus infita nobis,
Queis, duce natura, ad varias impellimur artes.
Ille fori rabiem, vefanaque jurgia laudat,
Et pavidos grata defendit voce clientes,
Impatiens otii: contra hic fulcare carinis
Regna tridentiferi gaudet patris, & trabe vasta
Visere longinquo terras sub sole jacentes.
Prodigus hic vitæ violentis ducitur armis,
Gaudet & hostili stagnantes sanguine campos
Aspicere, & litui sonitu recreatur acuto.
Ille sui nunquam fines excedere agelli
Ausus, amat tacitis deducere passibus ævum,
Proscindens magnæ gremium Genitricis, & altis
Pinguia Triptolemî committens munera fulcis.

Nos Musæ, Jodelle, tenent, genitorque Lyæus,
Quem rigidi ambiguo venerantur numine Thraces,
Et Nymphæ celeres, & capripedes Satyrisci.
Nos, & luce nova lustrat dum Delius orbem,

Et jubat auricomum tremulis dum fluctibus abdit,
Addictos studiis videt, intentosque labori.

Sed tua te virtus, animi te vividus ardor
Æquales longe ante alios unum abripit: uni
Purpureis dictant Musæ tibi talia labris,
Qualia pulchricomus, choreas ducentibus ipsis,
Cantat, & ad numerum simul ipse movetur Apollo.

Felix ingenii, viridi cui detur ab ævo
Longævus æquare senes, & carmine dio
Demulcere animos. Jam te ipse tumescit alumno
Sequana: jam virides resonant tua nomina ripæ.

Perge agedum, neu te venienti subtrahe famæ.
Non te Parca feret totum: non totus obibis,
Parque tui effugiet ferales optima flammæ.

Musa suos vetat ipsa mori: dat vivere Musa
Perpetuò, & famam memorem per secula propagat.
Cœlo Musa beat: famam tibi Musa perennem
Protrahet, & cœlo te olim, Jodelle, beabit.

C L A U D I O.

Quidquid agam, Claudî, seu quò me vertere tentem,

Seu nihil, ut soleo desideriosus, agam:

Ante oculos tua mihi assidue obversatur imago,

Unaque tristitiam gignit, & una levat.

Angor enim infelix, quod tu, (quo sospite solum

Esse velim sospes, quo moriente, mori:)

Nunc ubi sis, quid agas, veterem tibi cura medentum

An nondum morbum pectore depulerit?

Nec scio, nec jam scire ulla ratione potis sum:

Quæ me res angore unica pæne necat.

At

At rursus nihil est, quo me ipse hoc tempore soler,
 Quodque oculos tristi tergeat imbre graves:
 Te nisi cum vana sibi mens sub imagine fingit,
 Seu vigilem, dulci sive sopore premar.
 Hoc mihi Nepenthes curas dissolvere promptum est:
 Luctibus hæc una est apta medela meis.
 Tecum ego nunc videor teneros percurrere versus,
 Sive, Catulle, tuos; sive, Tibulle, tuos.
 Nunc etiam rerum causas tentare latentes,
 Discere & unde fluant omnia, quoque fluant;
 Nunc herba in viridi, latæ porrectus ad umbram
 Arboris, & rivum molle strepentis aquæ,
 Aurasque & dulces avium captare susurros,
 Perque vices tecum multa jocosa loqui.
 Gratia Dîs, qui mentem homini celeremq; dederunt,
 Et quævis habilem fingere spectra sibi.
 Illa & plumipedem superarit Persea cursu,
 Et celerem invicti Bellerophontis equum.
 Nec mihi, se cuius rerum natura creatrix
 Expressam in tabulis cernit, ut in speculo,
 Tam bene te docto Titianus pollice pingat,
 Quam mens te assiduè pingere prompta mea est.
 Atque utinam tibi sit de nobis mutua cura!
 Nec, quin fit, dubito; sed tamen esse precor.
 Non ego vulgari te, Claudî, amplector amore:
 Hac face rara Deus tangere corda solet.
 Me me ipse odissem, nisi tu me gratus amares:
 Nec nisi me, quoniam sum tibi carus, amo.
 Denique cùm fuero nulli credenda locutus,
 Pars tamen illa mei parvula amoris erit.

Dî faciant, longos producere detur in annos
A pueris coeptæ foedus amicitiae.

TIBURIS DESCRIPTIO

AD AMICUM.

Quicumque Herculei spectabis Tiburis arces,
Quà pater Hippolytus, sacri pars magna senatus,
Cura Deum, loca perpetuo prius aspera faxo
Molliit, & leni jussit mitescere clivo,
Omnia deprenet longe superantia famam:
Nec tam regifico constructa palatia sumtu,
Auroque illusas ædes, radiataque tecta,
Quam semper virides mecum admirabitur hortos,
Et gelidos fontes, & aquam in sublime volantem,
Seque in multiplices vertentem, ut Protea, formas.

Præcipuè tamen illi animum novitate movebit
Excisus (res mira) filex, rupesque cavatæ,
Et via facta manu longi per viscera montis,
Quà se Anio pater infueto pervolveret alveo.
Qui longum per iter tenebroso tramite lapsus,
Exit, & arboribus gelidæ non invidet undæ.
Stant habiles propter Nymphæ, lymphasque paratis
Exceptas urnis in vasa capacia fundunt.

Parte alia ipse suis altricibus astat Iacchus,
Maternique memor casus, flammæque paternæ,
Gaudet aquis, illisque libens sua munera miscet.
Dum stupeo, tam multa videns miracula rerum,
Ecce novus procul alituum concentus ad aures
Fertur, & insolita mentem dulcedine tangit.
Aspicio, & gressum propius fero: corpora cerno

Parva ex ære avium, æratifque nitentia ramis,
 Dædala queis variam tribuit solertia vocem.
 Quamcumque aspicias, delusus imagine, veram
 Esse putes volucrem: nisi quod non evolat usquam,
 Sed ramis affixa suis cantu æthera mulcet.
 At veræ mirantur aves; &, cedere dum se
 Turpe putant, liquidis late omnia questibus implent.
 Hic Lucæ egregius labor est, quem Sequana partu
 Ediderat, Siculi renovantem inventa magistri.

Quid? quem non moveat cycnum mentitus adulter,
 Illudens simili spirantem e marmore Lædam
 Deliciis suis, & aquarum murmure lætus?
 Multaque præterea veterum simulacra Deorum,
 Artis opus præcæ. Cunctos verum arduus inter
 Eminent Alcides, qui spectans omnia circum,
 Hesperidum veteres hortos præ Tibure temnit.

Sed quid ego hæc versu nequicquam includere tento?
 Jampridem exiguum præscripti carminis orbem
 Excessi, & dictis semper majora supersunt.

I D E M.

Deliciæ veterum Tibur, volventibus annis
 Conciderat, præscum perdideratque decus;
 Et nusquam rivi, nusquam pomaria, nusquam
 Ulla super tanti signa decoris erant.

Illa loca antiquis toties celebrata poetis
 Horrebant turpi squalida facta situ.
 Moerebant erepta sibi sua gaudia Nymphæ,
 Languentes Anio mœstus agebat aquas.
 Omnia tempus edax ita deformarat, ut hospes

Quæreret in medio Tibure, Tibur ubi est?
Non tulit hanc speciem divini pectoris heros
Hippolytus, sacri gloria magna chori.
Ille loco fenium absterfit, vultusque priores
Reddidit, & solito jussit honore frui.
Illius imperio jussæ revirescere silvæ
Cœperunt sparsis luxuriare comis.
Ille novos passim fontes emergere jussit:
Nec mora fit, fontes profiluère novi.
Quos circum statuit priscis egesta ruinis
Plurima Phidiacâ signa polita manu.
Ipse Anio frontem pallenti cinctus oliva
Affuit, & proprias confociavit opes.
Jure igitur fontesque sacri, silvæque virentes
Certatim Hippolyti nomen ad astra ferunt;
Et, quoties molli increpuit levis aura susurro,
Hippolytum alternis vocibus ingeminant.

AD PETRUM GERARDIUM.

O delicati blanda ruris otia,
Curis & ambitu procul!
O dulce murmur limpidorum fontium!
O grata nemorum opacitas!
O sibilantes arborum ingentûm comæ!
O prata verè gemmea!
O solitudo amica cogitantibus!
O horror! O silentium,
Cui nunc canoro gutture obstrepunt aves,
Nunc canna pastoris vagi:
Seu mane oves in læta ducit pascua,

Seu vespere reducit domum.
O mensa nec luxu affluens, nec fordida,
Dapibus parata rusticis,
Quas non, heri languentem ut irritet gulam,
Doctus saporavit coquus:
Sed filiis juvenibus & seni viro
Severa coxit villica.
O bibliotheca nota paucis! O libri
Quos rara contrectat manus!
O cella tantum lectuli unius capax!
O fomne liber & levis!
O ad beatam tuta vitam semita,
Ignota vulgi sensibus:
Ut vos requiro! ut mente vos tota expeto;
Alia perosus omnia!
Ut lætus ad vos tendit, & gazis libens
Vos anteponit Perficis,
Quicumque puro pectus Olmeio (1) lavit,
Frondemque mordet Delphicam!
Quid tu, Gerardi, cui profanis invios
Adire fontes contigit,
Partesne easdem sequeris? an fiti mala
Opum, aut perustus gloriæ,
Amœnitati ruris & dulci otio
Vitam anteponis aulicam?
O per Lycæi cognitos paucis specus,
Quos sæpe lustrasti puer,
Ne sperne amicus consilii quod dat senex,

(1) Bœotiæ fluvio, cujus fons in Helicone. In eo Musæ lavabantur, ut & in Permesso, in Hippocrene. *Hesiod. Theog.*

198 *MURETI EPISTOLÆ.*

Quodque tibi, sed fero capit.
 A literato te otio avocantibus
 Occludito aures, & fuge.
 Canora monstra ut auribus cerâ oblitis
 Laërtis effugit puer.
 Beata vita non metallo, aut Indici
 Spoliis paratur æquoris.
 Animo appetenti pauca, quod fat est, fat est:
 Avido, atque inexpleto, nihil.
 Cùm tibi sit, unde liber, & plane tuus
 Vitam quiete transigas:
 Quis, heu! furor te, quis, rogo, impellit furor,
 Vincla ultro ut induas tibi;
 Et more pulchrum vivere alieno putes,
 Nutus timentem divitis?
 Age, rumpe nexus, & jugum collo excute;
 Vindexque & assertor tui,
 Aude esse felix; & procul cuncta amovens,
 Quæ mentem humo adfixam tenent,
 Per liquida puri spatia decurre ætheris,
 Æterna tantum cogitans,
 Et ista fortis lubricæ ludibria
 Miranda vulgo defere.
 Utinam mihi olim, flore cum primo rudes
 Juventa opacaret genas,
 Amicus aliquis ista monstrasset senex,
 Quæ nunc tibi ipse cantito!
 Non ego perisse lustra tot in aula (1) mihi
 Vanis dolerem questibus.

(1) Romana.

ODÆ.

AD JOHANNEM AURATUM,

VIRUM UTRAQUE LINGUA ERUDITISSIMUM.

AURATE, gentis grande decus meæ,
Qui tensa doctâ fila legens manu,
 Seclis inexpertum vetustis
 Ambrosio jadis ore nectar:

Quid esse causæ suspicer, invida
Suis quod ortos Gallia finibus,
 Aut odit, aut spernit poëtas,
 Usque favens peregrinitati?

Atqui vetustis temporibus suos
Et fovit Hellas, & Latium suos:
 Quæ pravitas nos mentis unos,
 Ne faciamus idem, coërcet?

Nihil daturum me auribus hîc tuis
Velim arbitreris, sim licet & fide
 Pridem tibi, & communitate
 Sanguinis & patriæ alligatus:

Nil ista fed me commoveant tamen,
Aurate, palpo percutere inscium,
 Ut laudibus te ornare pergam,
 Ni tua me prope singularis

Virtus moveret. Nil faciles tibi
 Musæ negarunt : seu libeat fide
 Sacrare Græcâ , seu Latinâ
 Nobilium inclyta facta regum.

Hac arte quondam quas fibi copias
 Dirces alumnus , quod peperit decus ,
 Contrâ tuos mercede justâ
 Quisnam hodie decorat labores ?

Præjudicatæ quod nisi nos premat
 Auctoritatis pondus , erit nihil ,
 Cur non , metu plane remoto ,
 Cedere te inficiemur illi.

Sed nempe virtus temporibus jacet
 Depressa nostris : hinc fit , ut unici
 Virtutis altores poëtæ
 Clade etiam simili premantur.

IN DISCESSU DANIELIS SCHLEICHERI
 FILII LONGE DULCISSIMI.

DESCEDE cœlo , & jam mihi lugubres
 Regina dicta , Calliope , modos ,
 Quibus furentem , eheu ! sub imis
 Visceribus retegam dolorem.

Dic , diva , carmen , quale per herbidi
 Ripas Caystri , candidulum caput

Trajectus immiti sagitta
Voce canit moriente cycnus ;

Aut qualia olim conjuge Thracius
Rapta sacerdos dixerat , ad sonum
Quorum & feræ immanes quierunt ,
Et rabidi posuere venti.

Ah ! unde questus incipiam meos !
Quæ prima se vox pectore proferet ,
Iterque laxabit querelis !
Nam meus hinc DANIEL recedit.

Nunquamne posthac , o ! juvenum decus ,
Quotquot , jugales dum citat aureos ,
Terramque collustrat jacentem ,
Ignivomo videt ore Phoebus :

Nunquamne posthac conspiciam tuos ,
SCHLEICHERE , vultus ? cur igitur moror ,
Nec tristis invisæque vitæ
Fila ferox inimica rumpo !

Jam jam valete , o ! gaudia , & o ! joci ,
Et quicquid antehac dulce fuit mihi :
Venite jam fletus perennes ,
Perpetuique venite planctus.

Innixa ramis Daulias ut novis ,
Cui cautus auceps , furtifica manu
Pullos tenellos involavit ,
Mœsta fedet , geminatque questus ,

Et se doloris vulnere conficit ;
Sic ipse postquam defiero tui
Aspectu amato atque expetito
Posse animum exfatiare vultûs ,

Eheu ! quibus tunc fluctibus opprimar !
Quantas dolorum perpetiar faces !
Quàm sæpe , te ut spectare possim ,
Morte mea cupiam pacisci !

Lenito crebris hæc mala literis ,
O ! nate , saltem ; neve animo patrem
Depone , qui , dum vivet , unum
Pectore te retinebit arcto.

AD CLAUDIUM VOESIUM.

CLAUDI , integello pectore amabilis ,
Qui mente solus disjicis a mea
Acerba curarum , benignis
Vocibus , alloquioque dulci :

Non sic timenda est , in Libyæ jugis
Quæ , matre rupta , vipera nascitur ;
Non scorpii cauda minacis ,
Non geniti sub aquis chelydri ;

Non herba tetro noxia gramine ,
Quamcunque tellus Theſſalis educat ;
Non illa , quam stillante rictu
Spuma canis genuit triformis :

Dira ut latentis tela Calumniæ,
Quam Dite Tellus sustulit ex patre,
Nefariam, infontesque fictis
Criminibus premere efficacem.

Hæc conglobatis suspicionibus
Beli nepotem perdidit: hæc malæ
Adegit ad potum cicutæ
Innocuum sophiæ parentem.

Dum Phoebus Indos exoriens novo
Afflabit igni, Bericolas cadens,
Non ulla Theseidæ modesti
Secula pudicitiam tacebunt.

Aggresta blandis hunc sua fraudibus
Noverca pallax: "QUID, juvenum decus,
" Labentis istud ver juventæ
" Perdis, ait, tenerumque florem?

" Cur editorum per juga montium,
" Antris latentes persequeris feras?
" Tibi absque telis, retibusque
" Præda domi melior parata est.

" Accede, neu te poeniteat mei
" Fructus pudoris carpere primulos:
" Non me ore natura indecoro
" Protulit, immeritamve amari.

" Quid vana legum vincula te movent?
" Natura nullos concubitus vetat:

» Sed compedes vanissima istas
» Cura hominum sibi fabricata est »

Nil ille motus : « DESINE vocibus
» Tentare mentem spurcidicis meam ;
» O ! spurca , & in tauros furenti
» Progenies genitrice digna » !

Hæc fatus in tesqua , & nemorum abditos
Abit recessus , gesa manu rotans :
Vadentem odora & vis sagacium
Anteit & sequitur Laconum.

Quid innocenti , sed juveni tamen
Servasse tanto a crimine profuit
Mentem , si apud patrem reversum
Impia plus potuit noverca ?

Cujus querelis ille adeo integer
Per vota patris filius occidit ,
Cautes & eliso marinas
Imbuit emoriens cerebro.

Nec me venenis non petiit suis
Illa ipsa mendax anguipedum foror ;
Mendaciorum procreatrix ,
Perpetua & scelerum architecta :

Sed dexter illi me eripuit Deus ,
Umbone tanquam me triplici tegens :
Cujus memor , nunquam canoris
Versibus hunc celebrare mittam.

AD PETRUM RONSARDUM
GALLICORUM POETARUM FACILE PRINCIPEM.

RONSARDE Aonii pectinis arbiter,
Qui princeps resonum sollicitas ebur,
Ventorumque minas, & celeres potens
Lapsus sistere fluminum:

Quando te reducem Vindocino ex agro
Cernemus, veterum turba sodalium?
Quis te, quis niveo vellere conditus
Nobis restituet dies?

Qui desiderio perpetue nunc tui,
Heu quæ non facimus vota? quibus sacros
Postes muneribus cingere parcimus?
Quas non concipimus preces?

O! saltem interea, quicquid agis, memor
Nostri vive. Ita te curribus aureis
Rumor per liquidum gemmeus aëra,
Spectandum populis vehat.

AD NICOLAUM DENISOTUM
COMITEM ALSINOUM.

BACCHUS poëtas & facit & fovet,
Bacchus poëtarum ingenia excitat:

Bacchus novem præstat puellis
Et melior, potiorque Phœbo est.

Ter terna quisquis pocula sumferit
Dulcis Falerni, sentiet hic fibi
Calere divino furore,
Carmina ad ejicienda, mentem.

Sic lætus olim vixit Anacreon
Cinctus virenti tempora pampino;
Sic Ennius semper madenti
Guttare carmina funditabat.

Argentis at quos potus aquæ juvat,
Frigent eorum carmina, nec ferunt
Ætatem. Ades, mecumque plenis
Hic cyathis, Nicolae, certa.

Miranda feris carmina posteris
Uterque loto gutture concinet.
O dulce tormentum! o gravatis
Certa quies animis, Lyæ!

Quænam, imperiti, pocula quærimus
Vocalis undæ? quod bifidi duplex
Montis cacumen somniamus?
Quam petimus, fatui, Hippocrenen?

Hæc Hippocrene est: unicus hic liquor
Vates stupendos efficere evalet.
En, par pari gratus repende:
Hoc ego te cyatho saluto.

AD ANTONIUM MONTECATINUM.

TANDEM querelis pone modum tuis ,
Et fata mœstis invida vocibus
Clamare , crudelesque divos ,
Cum gemitu lacrymisque parce.

Numquid Lycæi juverit avios
Lustrasse saltus , fontibus ac fitim
Ex vulgo inaccessibleis levasse ,
Ingenioque adiisse Divos ?

Si mentis istud præsidium tuæ
Perrumpit , & sese intus agit dolor ,
Imisque fervens in medullis ,
Te quasi perdomito triumphat ?

Magnam doloris fata quidem tibi
Causam obtulerunt , quæ tibi cognitum ,
Longoque carum usu sodalem
Hannibalem ante diem abstulerunt.

Qui quanquam avitis fat titulis domi
Forisque clarus , non tamen id sibi
Satis fore ornando putavit ,
Ni proprios etiam ipse honores ,

Labore magno , quæreret impiger ,
Comamque lauro duplici necteret ,
Et qua ferox Gradivus , & qua
Pulcher Apollo suos coronat.

208 *M U R E T I O D Æ.*

Heu quis Deorum mentibus addidit
Famæ illam honestis immodicam fitim ?
Quàm sæpe multis illa tristem
Funeris acceleravit horam !

Sed , quorsum inanes jam querimoniæ ?
Ille ipse , quem urges questibus , Hannibal
Felix , & insertus Deorum
Concilio , mala nostra ridet.

F I N I S.

JOANNIS SECUNDI

HAGIENSIS

JUVENILIA.

**THEODORI BEZÆ
DE JOANNE SECUNDO
JUDICIUM.**

EXCELSUM seu condit opus, magnique Maronis
Luminibus officere studet :

Sive leves elegos , alternaque carmina raptus
Nasonis impetu canit :

Sive lyram variis sic aptat cantibus , ut se
Victum erubescat Pindarus :

Sive jocos , blandosque sales epigrammate miscet ,
Clara invidente Bilbili :

Unus quatuor hæc sic præstitit ille **SECUNDUS** ,
Secundus ut fit nemini.

JOAN. SECUNDI
JUVENILIA.

BASIORUM LIBELLUS.

BASIUM I.

CUM Venus Ascanium super alta Cythera tulisset,
Sopitum teneris imposuit violis;
Albarum nimbos circumfuditque rosarum,
Et totum liquido sparsit odore locum.
Mox veteres animo revocavit Adonidis ignes,
Notus & irrepsit ima per ossa calor.
O ! quoties voluit circumdare colla nepotis !
O ! quoties, Talis, dixit, Adonis erat !
Sed placidam pueri metuens turbare quietem,
Fixit vicinis basia mille rosis.
Ecce calent illæ, cupidæque per ora Diones
Aura, susurranti flamine, lenta subit.
Quotque rosas tetigit, tot basia nata repente
Gaudia reddebant multiplicata deæ.
At Cytherea, natans niveis per nubila cycnis,

Ingentis terræ coëpit obire globum.
 Triptolemique modo, foecundis oscula glebis
 Sparfit, & ignotos ter dedit ore sonos.
 Inde seges felix nata est mortalibus ægris :
 Inde medela meis unica nata malis.
 Salvete æternum, miseræ moderamina flammæ,
 Humida de gelidis basia nata rosis.
 En ego sum, vestri quo vate canentur honores,
 Nota Medusæi dum juga montis erunt ;
 Et memor Æneadum, stirpisque disertus amatae,
 Mollia Romulidum verba loquetur Amor.

B A S I U M I I.

VICINA quantum vitis lascivit in ulmo,
 Et tortiles per ilicem
 Brachia proceram stringunt immensa corymbi,
 Tantum, Neæra, si queas
 In mea nexilibus proserpere colla lacertis ;
 Tali, Neæra, si queam
 Candida perpetuum nexu tua colla ligare ;
 Jungens perenne basium :
 Tunc me nec Cereris, nec amici cura Lyæi,
 Soporis aut amabilis,
 Vita, tuo de purpureo divelleret ore ;
 Sed mutuis in osculis
 Defectos, ratis una duos portaret amantes
 Ad pallidam Ditis domum.
 Mox per odoratos campos, & perpetuum ver

Produceremur in loca,
Semper ubi, antiquis in amoribus, Heroinæ
Heroas inter nobiles
Aut ducunt choreas, alternave carmina lætæ
In valle cantant myrtea.
Quâ violisque, rosisque, & flavicomis narcissis,
Umbraculis trementibus,
Illudit lauri nemus, & crepitante fufurro
Tepidi suavè sibilant
Æternùm Zephyri, nec vomere faucia tellus,
Fœcunda solvit ubera.
Turba beatorum nobis affurgeret omnis,
Inque herbidis sedilibus,
Inter Mœonidas prima nos fede locarent;
Nec ulla amatricum Jovis
Prærepto cédens indignaretur honore,
Nec nata Tyndaris Jove.

B A S I U M I I I.

DA mihi suaviolum, dicebam, blanda puella:
Libasti labris mox mea labra tuis.
Inde, velut pressio qui territus angue resultat,
Ora repente meo vellis ab ore procul.
Non hoc suaviolum dare, lux mea, sed dare tantum
Est desiderium flebile suavioli.

B A S I U M I V.

NON dat basia, dat Neæra nectar,
Dat rores animæ suaveolentes,
Dat nardumque, thymumque, cynamumque,
Et mel, quale jugis legunt Hymetti,
Aut in Cecropiis apes rosetis,
Atque hinc virgineis & inde ceris
Septum vimineo tegunt quasillo.
Quæ si multa mihi voranda dentur,
Immortalis in iis repente fiam,
Magnorumque epulis fruar deorum.
Sed tu munere parce, parce tali,
Aut mecum dea fac, Neæra, fias:
Non mentas sine te volo deorum,
Non, si me rutilis præesse regnis
Excluso Jove, dii deæque cogant.

B A S I U M V.

DUM me mollibus hinc & hinc lacertis
Astrictum premis, imminensque toto
Collo, pectore, lubricoque vultu,
Dependes humeris, Neæra, nostris;
Componensque meis labella labris,
Et morfu petis, & gemis remorsa,
Et linguam tremulam hinc & inde vibras,
Et linguam querulam hinc & inde fugis,

Aspirans animæ suavis auram
 Mollem, dulcifonam, humidam, meæque
 Altricem miseræ, Neæra, vitæ:
 Hauriens animam meam caducam,
 Flagrantem, nimio vapore coctam,
 Coctam pectoris impotentis æstu,
 Eludisque meas, Neæra, flammæ,
 Flabro pectoris haurientis æstum
 O ! jucunda mei caloris aura !
 Tunc dico, deus est Amor Deorum,
 Et nullus deus est Amore major:
 Si quisquam tamen est Amore major,
 Tu tu sola mihi es, Neæra, major.

B A S I U M V I.

DE meliore nota bis basia mille paciscens,
 Basia mille dedi, basia mille tuli.
 Explesti numerum, fateor, jucunda Neæra,
 Expleri numero sed nequit ullus amor.
 Quis laudet Cererem numeratis surgere aristas ?
 Gramen in irrigua quis numeravit humo ?
 Quis tibi, Bacche, tulit pro centum vota racemis ?
 Agricolamve deum mille poposcit apes ?
 Cum pius irrorat sitientes Jupiter agros,
 Deciduae guttas non numeramus aquæ.
 Sic quoque cum ventis concussus inhorruit ær,
 Sumfit & irata Jupiter arma manu,
 Grandine confusa terras & cærula pulsat,

Securus sternat quot fata , quotve locis.
 Seu bona , seu mala sunt , veniunt uberrima coelo :
 Majestas domui convenit illa Jovis.
 Tu quoque cùm dea sis , diva formosior illa ,
 Concha per æquoreum quam vaga ducit iter,
 Basia cur numero , coelestia dona , coërces ,
 Nec numeras gemitus , dura puella , meos ?
 Nec lacrymas numeras , quæ per faciemque finumque
 Duxerunt rivos semper euntis aquæ ?
 Si numeras lacrymas , numeres licet oscula ; sed si
 Non numeras lacrymas , oscula ne numeres.
 Et mihi da , miseri solatia vana doloris ,
 Innumera innumeris basia pro lacrymis.

B A S I U M V I I.

C E N T U M basia centies,
 Centum basia millies ,
 Mille basia millies ,
 Et tot millia millies ,
 Quot guttæ Siculo mari ,
 Quot sunt sidera coelo ,
 Istis purpureis genis ,
 Istis turgidulis labris ,
 Ocellisque loquaculis ,
 Ferrem continuo impetu ,
 O ! formosa Neæra :
 Sed dum totus inhæreo
 Conchatim roseis genis ,

Conchatim

Conchatim rutilis labris ;
 Ocellisque loquaculis ;
 Non datur tua cernere
 Labra , non roseas genas ;
 Ocellosque loquaculos ,
 Molles nec mihi rifus :
 Qui, velut nigra discutit
 Cœlo nubila Cynthius ,
 Pacatumque per æthera
 Gemmatis in equis micat ;
 Flavo lucidus orbe ,
 Sic nutu eminus aureo
 Et meis lacrymas genis ;
 Et curas animo meo ,
 Et fufpiria pellunt.
 Heu ! quæ funt oculis meis
 Nata proelia cum labris ?
 Ergo ego mihi vel Jovem
 Rivalem potero pati :
 Rivales oculi mei
 Non ferunt mea labra ?

B A S I U M V I I I.

QUIS te furor , Neæra ,
 Inepta , quis jubebat
 Sic involare noſtram ,
 Sic vellicare linguam ,
 Feroçiente morſu ?

An, quas tot unus abs te
 Pectus per omne gesto
 Penetrabiles sagittas,
 Parum videntur ? istis
 Ni dentibus protervis,
 Exerceas nefandum
 Membrum nefas in illud,
 Quo sæpe sole primo,
 Quo sæpe sole sero,
 Quo per diesque longas,
 Noctesque amarulentas,
 Laudes tuas canebam.

Hæc est, iniqua, nescis ?

Hæc illa lingua nostra est,
 Quæ tortiles capillos,
 Quæ pœtulos ocellos,
 Quæ lacteas papillas,
 Quæ colla mollicella
 Venustulæ Neæræ,
 Molli per astra versu,
 Ultra Jovis calores,
 Cœlo invidente, vexit :
 Quæ te meam salutem,
 Quæ te meamque vitam,
 Animæ meæque florem,
 Et te meos amores,
 Et te meos lepores,
 Et te meam Dïonen,
 Et te meam columbam,
 Albanque turturillam,

Venere invidente , dixit.
 An vero , an est id ipsum
 Quod te juvat , superba ,
 Inferre vulnus illi ,
 Quam læsione nulla ,
 Formosa , posse nosti
 Ira tumere tanta ?
 Quin semper hos ocellos ,
 Quin semper hæc labella ,
 Et , qui sibi falaces
 Malum dedêre dentes ,
 Inter suos cruores
 Balbutiens recantet ?
 O ! vis superba formæ.

B A S I U M I X.

Non semper udum da mihi basium ,
 Nec juncta blandis sibila risibus :
 Nec semper in meum recumbe
 Implicitum moribunda collum.

Mensura rebus est sua dulcibus :
 Ut quodque mentes suavius afficit ,
 Fastidium sic triste secum
 Limite proximior ducit.

Cum te rogabo ter tria basia ,
 Tu deme septem , nec nisi da duo ,

Utrumque nec longum nec udum :
Qualia teligero Diana

Dat casta fratri, qualia dat patri
Experta nullos nata Cupidines :
Mox e meis lasciva ocellis
Curre procul natitante planta.

Et te remotis in penetralibus ;
Et te latebris abditam in intimis
Sequar latebras usque in imas ;
In penetrale sequar repostum :

Prædamque victor fervidus in meam
Utrinque heriles injiciens manus ,
Raptabo , ut imbellem columbam
Unguibus accipiter recurvis.

Tu deprecantes victa dabis manus ,
Hærensque totis pendula brachiis ,
Placare me septem jocosis
Basiolis cupies inepta.

Errabis : illud crimen ut eluam ,
Septena jungam basia septies ,
Atque hoc catenatis lacertis
Impediam , fugitiva , collum :

Dum perfolutis omnibus osculis ,
Jurabis omnes per veneres tuas ,
Te sæpius poenas easdem
Crimine velle pari subire.

B A S I U M X.

NON sunt certa meam moveant quæ basia mentem:
Uda labris udis conferis ? uda juvant.
Nec sua basiolis non est quoque gratia ficcis ,
Fluxit ab his tepidus sæpe sub ossa vapor.
Dulce quoque est oculis nutantibus oscula ferre ,
Auctoresque sui demeruisse mali :
Sive genis totis , totive incumbere collo ,
Seu niveis humeris , feu finui niveo ,
Et totas livore genas , collumque notare ,
Candidulosque humeros , candidulumque finum :
Seu labris querulis titubantem fugere linguam ,
Et miscere duas juncta per ora animas ,
Inque peregrinum diffundere corpus utramque ,
Languet in extremo cum moribundus amor.
Me breve , me longum capiet , laxumque tenaxque ,
Seu mihi das , feu do , lux , tibi basiolum.
Qualia sed fumes , nunquam mihi talia redde :
Diversis varium ludat uterque modis.
At quem deficient varianda figura priorem ,
Legem submissis audiat hanc oculis ,
Ut , quot utrinque prius data sint , tot basia solus
Dulcia victori det , totidemque modis.

B A S I U M X I.

BASIA lauta nimis quidam me jungere dicunt,
 Qualia rugosi non didicere patres.
 Ergo, ego cum cupidis stringo tua colla lacertis,
 Lux mea, basiolis immoriorque tuis,
 Anxius exquiram quid de me quisque loquatur?
 Ipse quis, aut ubi sim, vix meminisse vacat.
 Audiit, & risit formosa Neæra, meumque
 Hinc collum nivea cinxit & inde manu;
 Basiolumque dedit, quo non lascivius unquam
 Inferuit Marti Cypria blanda suo.
 Et, quid, ait, metuis turbæ decreta severæ?
 Causa meo tantum competit ista foro.

B A S I U M X I I.

QUID vultus removetis hinc pudicos,
 Matronæque, puellulæque castæ?
 Non hîc furta deûm jocosa canto,
 Monstrosasve libidinum figuras;
 Nulla hîc carmina mentulata, nulla
 Quæ non discipulos ad integellos,
 Hirsutus legat in schola magister.
 Inermes cano basiationes,
 Castus Aonii chori sacerdos:
 Sed vultus adhibent modo huc protervos
 Matronæque, puellulæque cunctæ,

Ignaræ quia fortè mentulatum
 Verbum diximus, evolante voce.
 Ite hinc, ite procul, molesta turba,
 Matronæque, puellulæque turpes:
 Quanto castior est Neæra nostra,
 Quæ certe sine mentula libellum
 Mavult, quam sine mentula poëtam!

B A S I U M X I I I.

LANGUIDUS e dulci certamine, vita, jacebam
 Exanimis, fusa per tua colla manu.
 Omnis in arenti consumptus spiritus ore,
 Flamine non poterat cor recreare novo.
 Jam Styx ante oculos, & regna carentia sole;
 Luridaque annosi cymba Carontis erat;
 Cum tu suaviolum educens pulmonis ab imo,
 Afflasti ficcis irriguum labiis:
 Suaviolum Stygia quod me de valle reduxit,
 Et jussit vacua currere nave senem.
 Erravi, vacua non remigat ille carina,
 Flebilis ad Manes jam natat umbra mea.
 Pars animæ, mea vita, tuæ hoc in corpore vivit,
 Et dilapsuros sustinet articulos:
 Quæ tamen, impatiens, in pristina jura reverti
 Sæpe per arcanas nititur ægra vias.
 Ac nisi dilecta per te foveatur ab aura,
 Jam collabentes deserit articulos.
 Ergo, age, labra meis innecte tenacia labris,

Affidueque duos spiritus unus alat :
 Donec , inexpleti post tædia fera furoris ,
 Unica de gemino corpore vita fluet.

B A S I U M X I V.

QUID profers mihi flammeum labellum ?
 Non te , non volo bafiare , dura
 Duro marmore durior Neæra.
 Tanti iftas ego ut osculationes
 Imbelles faciam , fuperba , veftas ,
 Ut , nervo toties rigens fupino ,
 Pertundam tunicas meas , tuafque ,
 Et defiderio furens inani ,
 Tabefcam mifer , æftuante vena ?
 Quo fugis ? remane , nec hos ocellos ;
 Nec nega mihi flammeum labellum.
 Te jam , te volo bafiare , mollis ,
 Molli mollior anferis medulla.

B A S I U M X V.

ADDUCTO puer Idalius poft tempora nervo ,
 Stabat in exitium , pulchra Neæra , tuum :
 Cum frontem , fparfosque videns in fronte capillos ,
 Luminaque argutis irrequieta notis ,
 Flammeolasque genas , & dignas matre papillas ,
 Jecit ab ambigua tela remiffa manu :

Inque tuas cursu effusus pueriliter ulnas ,
Mille tibi fixit basia , mille modis ,
Quæ succos tibi myrteolos , Cypriosque liquores
Pectoris afflarunt usque sub ima tui ;
Juravitque deos omnes , Veneremque parentem ,
Nil tibi post unquam velle movere mali.
Et miremur adhuc cur tam tua basia fragrent ,
Duraque cur miti semper amore vaces ?

B A S I U M X V I.

L A T O N Æ niveo fidere blandior ,
Et stella Veneris pulchrior aurea ,
Da mi basia centum ,
Da tot basia , quot dedit
Vati multivolo Lesbia , quot tulit :
Quot blandæ Veneres , quotque Cupidines
Et labella pererrant ,
Et genas roseas tuas :
Quot vitas oculis , quotque neces geris ,
Quot spes , quotque metus , quotque perennibus
Mista gaudia curis ,
Et suspiria amantium.
Da , quam multa meo spicula pectori
Insevit volucris dira manus dei ,
Et quam multa pharetra
Conservavit in aurea.
Adde & blanditias , verbaque publica ,
Et cum suavicrepis murmura sibilis ,

Rifu non sine grato ,
Gratis non sine moribus :
Quales Chaoniæ garrula motibus
Alternant tremulis rostra columbulæ ,
Cum se dura remittit
Primis bruma Favoniis ;
Incumbensque meis, mentis inops, genis ,
Huc, illuc, oculos volve natatilis ,
Exfanguemque lacertis
Dic te sustineam meis.
Stringam nexilibus te te ego brachiis ,
Frigentem calido pectore comprimam ,
Et vitam tibi longi
Reddam afflamine bafii :
Donec succiduum me quoque spiritus
Istis roscidulis linquet in osculis ,
Labentemque lacertis ,
Dicam, collige me tuis.
Stringes nexilibus me , mea, brachiis ,
Mulcebis tepido pectore frigidum ,
Et vitam mihi longi af-
Flabis rore suavii.
Sic ævi, mea lux, tempora floridi
Carpamus simul : en jam miserabiles
Curas ægra senectus
Et morbos trahet, & necem.

B A S I U M X V I I.

QUALEM purpureo diffundit mane colorem
Quæ rosa nocturnis roribus immaduit :
Matutina rubent dominæ sic oscula nostræ,
Basilis longa nocte rigata meis ;
Quæ circum facies niveo candore coronat ,
Virginis ut violam cum tenet alba manus.
Tale novum feris cerasum sub floribus ardet ,
Aestatemque & ver cum simul arbor habet.
Me miserum , quare cum flagrantissima jungit
Oscula , de thalamo cogor abire tuo ?
O ! saltem , labris ferva hunc formosa ruborem ,
Dum tibi me referet noctis opaca quies.
Si tamen interea cujusquam basia carpent ,
Illa meis fiant pallidiora genis.

B A S I U M X V I I I.

CUM labra nostræ cerneret puellæ,
Inclusa circo candidæ figuræ ,
Ut si quis ornet arte curiosa
Corallinis eburna signa baccis
Flevisse fertur Cypris , & gemendo
Lascivientes convocasse Amores ;
Et , „ Quid juvat , dixisse , purpuratis
„ Vicisse in Ida Palladem labellis ,
„ Et pronubam magni Jovis sororem ,

- » Sub arbitro pastore, cum Neæra
» Hæc antecellat arbitro poëta ?
» At vos furentes ite in hunc poëtam,
» Et dira plenis tela de pharetris
» In illius medullulas tenellas,
» Pectusque per, jecurque per jocofum,
» Distringite acres perstrepenste cornu.
» At illa nullo pertepescat igne.
» Sed tacta pectus plumbea sagitta,
» Torpescat imas congelata venas.»

Evenit : imis uror in medullis,
Et torrido jecur liquefcit igne ;
Tu fulta pectus asperis pruinis
Et caute, quales aut maris Sicani
Aut Adriæ unda tundit æstuosa,
- Secura ludis impotentem amantem.
Ingrata, propter ista labra rubra
Laudata plector. Heu, misella, nescis
Cur oderis, nec ira quid deorum
Effrena possit, & furor Diones !
Duros remitte, mollicella, fastus,
Istoque dignos ore fume mores ;
Et quæ meorum causa sunt dolorum,
Mellita labris nocte labra nostris,
Haurire possis ut mei pusillum
Præcordiis ex intimis veneni,
Et mutuis languere victa flammis.
At nec deos, nec tu time Dionen :
Formosa divis imperat puella.

B A S I U M X I X.

Mellilegæ volucres, quid adhuc thyma cana, rosasq;
Et rorem vernæ nectareum violæ
Lingitis, aut florem late spirantis ænethi?
Omnes ad dominæ labra venite meæ.
Illa rosas spirant omnes, thyr aque omnia sola,
Et succum vernæ nectareum violæ:
Inde procul dulces auræ funduntur anethi,
Narcissi veris illa madent lacrymis,
Æbaliique madent juvenis fragrante cruore,
Qualis uterque liquor, cum cecidisset, erat,
Nectareque ætherio medicatus, & aëre puro,
Impleret foetu versicolore solum.
Sed me, jure meo libantem mellea labra,
Ingratæ socium ne prohibete favis.
Non etiam totas avidæ distendite cellas,
Arescant dominæ ne semel ora meæ,
Basiaque impressans ficcis sitientia labris,
Garrulus indicii triste feram precium.
Heu, non & stimulis compungite molle labellum:
Ex oculis stimulos vibrat & illa pares.
Credite, non ullum patietur vulnus inultum:
Leniter innocuæ mella legatis apes.

ELEGIARUM

LIBELLUS.

ELEGIA PRIMA.

PIERIDES, alius dira inter bella cruentè,
Vulneraque ingeminet fœva, necesseque virum,
Cujus bis fuso madefiant sanguine versus:
Hei mihi, plus fatis est quam cecidisse semel!
Nos puerum sancta volucrem cum matre canamus,
Spargentem tenera tela proterva manu:
Sic ergo fanti radiantibus adstitit alis,
Cum face, cum cornu, cum jaculisque puer.
Fallor an ardentes acuebat cote sagittas?
Anxius in vultu jam mihi pallor erat.
Parce tuum, dixi, ferro terrere poetam,
Castra parat dudum qui tua sponte sequi;
Imperiumque potens, & regna potentia late,
Quæ te spumigena cum Genitrice colunt,
Carminè vocali patrias resonare per urbes
Aggreditur. Tuus est, lædere parce tuum.
Ille nihil motus, lunato fervidus arcu,
Accipe quæ (dixit) multa diuque canas;
Et non ignotæ celebra nunc robora dextræ,
Formaque quid valeat discè decentis Heræ.
Vix ea personuit, sonuit simul arcus, & una
Cum jaculo in venas sensimus isse Deum.

ELEGIA II.

CUM nova nascenti nerent mihi fata sorores ,
Ducentes fufis ftamina tortilibus :
Aureolis puer allapfus Cythereius alis
Dixit , in hoc puero fint mea jura mihi.
Fata canam vates , facris abftitite cunis ,
Arbitrio vivat deficiatque meo.
Nec mora , procumbens finuofum curvus in arcum ,
Si parere negent , fpicula dura parat.
Parent , & puerum divæ venerantur , at ille
Demulcens tenera ftamina dira manu ,
Rifit , & Alcides fpecta hac , fortiffime , dixit ,
Et pudor antiquæ cedat ab ore notæ.
Verba deinde levi recinebat blæfa fufurro ,
Qualis in arboreis fibilat aura comis :
[Non equidem audivi , nutrix audiffe putatur ,
Et longum gelido diriguiffe metu]
PARVE , fub ignoti lumen fpirabile coeli
» Edite , cura Deûm , noftraque cura , puer ;
» Parve puer , noftris mox fudature fub armis ,
» Hæc præcepta meæ fufcipe militiæ.
» Cum tibi vernantes ætas exurget in annos ,
» Curre lubens dominæ mite fub imperium.
» Hæc tibi continget , thalamis quæ digna Deorum »
» Divûm te nitidis anteferet thalamis ;
» Quæ tibi poftponet quicquid legit India rubro
» Gurgite , felici gramine quicquid Arabs ;
» Quæque tibi gemmis , & regum carior auro ,

- „ Ingenio vivax furget in astra tuo ,
” Castalioque tibi promens argentea fonte
„ Pocula , formosa porriget ipsa manu .
” Illius e claris me sæpe stupebis ocellis ,
„ Vibrantem occultas in tua corda faces ;
” Spicula stringentem tacito lethalia nervo ,
„ Ut venit ignota fulminis ira via .
” Parve quid, heu, lacrymis infantia lumina turgent ,
„ Et concussa tremens horror in ora venit ?
” Tempus in hæc aliud , puer , o ! dulcissime , differ ,
„ Cum tibi tot causæ , cur lacrymeris , erunt ;
” Quotve sub arboribus , primis aquilonibus anni ,
„ Flavet deciduis tristis ager foliis ;
” Quotve per excultos hortos , in vere rubenti ,
„ Decussis zephyro floribus albet humus .
” Sed tam nil durum , quod non tolerantia vincat ,
„ Et magnum afflictis mentibus ingenium .
” Victa soporatum dabit in tua brachia collum ,
„ Collaque languenti cinget amata manu ;
” Osculaque , & quidquid superest post oscula dulce ,
„ Noctibus in longis continuabit amans .
” Ergo jucundo patiens insiste labori ,
„ Nec malus in portu desere nauta ratem ;
” Vulnificisque emissum oculis haurire venenum ,
„ Alternasque oculis disce movere faces .
” Disce gradum mediis suspensum ferre tenebris ,
„ Et per dilectas ire , redire vias ;
” Et rigidos cithara postes mollire per umbram ,
„ Sertaque cantatis addere cardinibus ,
” Dum nocturna tibi demulserit aura calorem ,

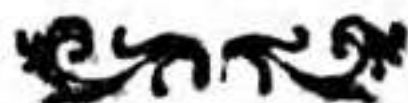
- » Et matutinæ collachrymentur aves.
» Disce levi varias nutu conferre loquelas ;
» Disce verecunda voce diferta loqui :
» Qualia me docuit , per me tamen ante peritus ,
» Naso , Tomitana non tumultandus humo ,
» Quem mihi rectorem lascivos mater ad annos
» Legerat effrenæ conscia nequitiae.
» Ille quidem famam Pelignis auxit amando ;
» 'I'u quoque cum Belgis non inhonorus eris ;
» Nec te longa premet caligo mortis opacæ ,
» Nec teget obscuro te vetus urna loco.
» Quæ fax ante tuis stridebit iniusta medullis ;
» Hæc faciam cineres luceat ante tuos :
» Tu modo semper ama , nec te tædebit amorum ;
» Dulcius his nostri nil habet aula Jovis.
» Sæpe quidem infensus nostris fuit ille sagittis ;
» Et , memini , nuper dira minatus erat ,
» Arcumque & pharetram fregisset : at optima mater
» Nostra sub arbuſtis condidit arma Paphi.
» Mox tamen ille ferox ter mille per oscula supplex
» Oravit de me vulnus habere novum.
» Quid Tyrius fine amore torus ? quid mensa Falerno
» Uda ? quid auratis nixa domus trabibus ?
» Quid juvat Assyriis in odoribus elanguentem ,
» Seu sopor ad citharas , seu leve murmur aquæ ?
» Omnia nil fine amore juvant , sed amore secundo
» Et sopor in dura blandus humo trahitur.
» Omnis & Assyrium tellus aspirat amomum ,
» Et vincunt humiles tecta superba casæ.
» Nil tibi sit terræ tractus aut dicere cœli ,

» Tethyos aut tumidas rauca sonantis aquas ;
 » Quidve per occasum, quid signent astra per ortum ,
 » Quæque tenent medium, summa vel ima, locum :
 » Neu cantare tui victricia Cæsaris arma ,
 » Progenies matris fit licet ille meæ ;
 » Sed faciles elegos lento deducere versu ,
 » Qui valeant nostram vincere mollitiem.
 » Tunc ego te croceis evectum ad sidera pennis ,
 » Parnassi sistam culmine conspicuum :
 » Quem tibi si Pæan , simul & sua festa negabit ,
 » Monte Cytheriaco myrtea festa geres. »
 Hæc ter Amor cecinit , Parcæ assensere canenti :
 At Venus excelsa risit ab Idalio ;
 Et natum miti venientem fovit in umbra ,
 Quaque odor è nardo , quaque odor è casia ;
 Eque rosa Zephyri vitales imbuit auras
 Gramen, & irriguas palpitat inter aquas.

E L E G I A I I I.

SIQUIS erit juvenum , dominæ qui turpe putabit
 Vincula in ingenuo pectore serva pati ,
 Ille quidem certe quid sit Venus ignea nescit ,
 Et nondum veris incaluit facibus :
 Illius obriguit glaciali frigore pectus ,
 Qui tam dulce pati servitium renuit.
 Non onerosa mihi, non est formosa pudori ,
 Formosas dominas Jupiter ipse tulit.
 Eheu , quam mea me coeca face Julia torret !

Non sic assiduis ignibus Aetna calet ;
Nec tanto venas consumitur aridus æstu
Mole sub Aetnea conditus Enceladus :
Sic igitur primo juvenis furibundus in igne ,
Cui jecur ignoto læsit Amor jaculo.
Nos tamen hanc lentè , cum sit formosa , feramus ,
Et demus victas vincla sub arcta manus.
Scilicet est aliquid specioso carcere claudi ;
Et juvat aurata compede posse premi.
Illa mihi leges victrix præscribat , & in me
Regia formosis sceptrâ gerat manibus.
Illius imperio ventos patiemur & imbres ,
Ibimus & solas nocte silente vias ;
Nec grave frigus erit , nec Solstitium , licet in me
Fervidus ingeminet fidera ficca puer.
Illa volet comitem sibi me quocunque , sequemur
Qua via nulla rotæ pervia , nulla rati.
Illa meas torret , & torreat usque medullas ,
Prompta tibi sint hæc spicula , sancte puer.
Nec mihi deficiat calor hic hiemantibus annis ,
Nec me cum tenebris obruet atra dies.
Tunc detur tremulis manibus complectar ut illam ,
Et fugientem inter basia fundam animam ,
Quæ tunc purpureis labris remorata resistet
Forfan , & incoëptum læta redibit iter ;
Spernet & Elyfias sedes , vallemque beatam ,
Præ tam mellitæ basiolis dominæ.

E L E G I A I V.

MAIUS alit frondes, Maio, sine fronde virenti
Ire nefas : mos hoc, lux mea, priscus habet.
Ergo, age, certemus : tibi, me sine fronde reperto,
Munus quod niveum pectus adornet, erit.
Corporis, o ! felix illa quod fede fruetur,
Cujus ab aspectu gaudia mille fero.
At tibi lex hæc fit, folii viridantis ut orba ;
Oscula cogaris mox dare pauca mihi ;
Oscula quæ possint fugientem sistere vitam,
Restet ubi nullis spes medicaminibus,
Pallidulamque animam Stygiæ subducere lintri,
In non concessas & revocare vias.
Sic ego : depresso sic lux mea retulit ore
Pauca, sed argutis multa loquens oculis :
Bafiaque, & mea quo jurabis bafia vinci,
Accipies aliquid, si modo victor eris.
Dixit, & os avidum roseo mihi molliter ore
Pressit ; &, hoc cape nunc, cetera victor, ait.
Victor ero certè, nec opem Cytheræa negabis,
Si tua, si nati numina sancta colo.
Tunc ego lascivæ potero contendere viti,
Quæ se vicinis implicat arboribus.
Nec me hederæ varius superabit in ilice nodus,
Brachia erunt collo sic mea nexa meæ.
At vos purpurei reges ignoscite victi :
Rifus erunt vestræ tunc mihi divitiæ.

E L E G I A V.

UNA meas igitur versabit femina curas,
Unaque mihi risus, unaque fletus erit?
Una mihi dulces facies moderabitur annos
Quos mihi Persephone non volet esse diu?
Nam seu dura meos illa adversabitur ignes,
Seu facilem sese dat mihi, morte premor.
Nec mihi vita potest duci sub amore sinistro,
Inter mortales nec locus esse Deo.
Sed potius moriar te te, mea vita, tenendo;
Inque tuos humeros funera nostra cadant.
Funera de tereti melius pendentia collo,
Quam si sublimi de trabe nexa forent:
Qualis Anaxaretes fastum puer ultus amarum;
Flebile compressa fauce pependit onus.
Exitus aut sic est, aut sic sperandus amanti:
O! natum tristi fidere quisquis amat!
Sed tamen in melius hæc nomina tristitia vertent
Lumina, fidereis quæ mihi pro facibus,
Aspectu læto, torva seu luce, negantque,
Dantque frui vita, dantque, negantque mori.
Quæso, negate mori, vitam date lumina, quæso:
Non sum de cuius morte triumphus eat.
Labra columbatim committe corallina labris,
Nec vacet officio linguæ, densve suo.
Et mihi da centum, da mitia basia mille;
Da super hæc aliquid, lux mea, numen ero.
Nec super hæc aliquid, nec vis dare basia pauca,

Labra nec humidulis continuare labris ;
 Notaque nec dentis , nec sunt tibi prælia linguæ ,
 Exsuperas Latias & tamen ore nurus.
 Quas superas facie , jam jam superabis & arte ,
 Dent modo Dî nostris versibus esse fidem.
 Nos neque Chaonii vincet lascivia nidi ,
 Nec Jovis omnivoli deliciosus amor.
 Nam tibi quid profit faciem corrumpere rugis ?
 Hæ venient fronti , nec mora longa , tuæ.
 Quidve superciliis oculos onerare nitentes ,
 Nec tota nigras spargere fronte comas ?
 Tempus erit , cariosa specu cum lumina condes ,
 Canus & in gelido vertice crinis erit.
 Tunc frustra labris pallentibus oscula quæres ,
 Atque aliquem obtusis figere luminibus.
 Nulla corona tuos ornabit florida postes ,
 Cantabit muto limine nullus amans.
 Quin potius dum fata finunt , & nigra sororum
 Stamina , verque viret nobile , carpe rosas :
 Quæ nisi carpentur , languebunt sponte , cadentque ,
 Et stabit lapsis spina inhonora rosis.
 En tibi qui tecum redolentia munera carpet ,
 Tecum florentes & parat ire vias.
 Sparsa Dionæo viridaria rore teremus ,
 Visemusque hortos , Flora decora , tuos.
 Illic & violas , & purpureos Narcissos
 Decerpes teneris molliter unguiculis.
 Ipse tibi nectam vario de flore corollas ,
 Imponamque tuis , Julia , temporibus.
 Jamque sub umbrosa recubabis languida myrto ,

Et modo me celeri læta sequere pede.
Jamque colorata provolvar lentus in herba ,
Et modo te celerem per loca læta sequar.
Interea has flammæ mihi si duplicarit eunti
Invidus aurata Cynthius e specula ,
Tu tu, sola meis jucunda caloribus aura ,
Humida de roseis flamina funde labris :
Quæ suscepta mei fornacibus oris anhelâ
Usque sub ambusti pectoris ima meent ,
Restinguantque rogam , quem nec vaga flumina terræ,
Tota nec exhausti frigeret unda maris.
Lumina cui servas aurum jaculantia purum ,
Cui teretes digitos , artificemque pedem ?
Fascia lacteolis cui stat distenta papillis ?
Cui risus , & cui mollia verba paras ?
Cujus dispositus nutritur crinis in usum ?
Oscula felicitatis cujus erunt domini ?
Illicet ingrato servaveris omnia nautæ ,
Lethæam veteri qui rate verrit aquam.
Hujus ab amplexu venies ad basia Ditis ,
Maxima tergemina cura timorque deæ.
In te turba ruent ævi violenta prioris ,
Luminibusque cavis , pallidulisque genis ;
Et Paris , & Theseus , & non bene fidus Jason :
Hæc veniet formæ maxima fama tuæ.
Quare ne tibi sit tanti regalibus umbris
Posse frui , ut vivus sis tibi vilis ego.
Te juvet in nostris positam languere lacertis :
Me juvet in gremio , vita , cubare tuo ;
Et cum suaviolis animam deponere nostris ,

Eque tuis animam fugere suaviolis.
 Sive meam, lux, five tuam, (sed fit tua malim)
 Ipse tuo ut spirem pectore, tuque meo.
 Tali vernantem satiemus amore juventam :
 Mors venit æterna cincta caput nebula.
 At vos qui juvenes suspiria nostra, notatis ,
 Et fractos oculos, & sine mente gradum,
 Ebria ridentes nullo cum pondere verba ,
 Et si quis subito venit in ora color :
 Postmodo dicetis , non infelicitè arsit ,
 Præmia cum nostri nota laboris erunt.

E L E G I A V I.

NUNC mihi Praxitelis digiti, nunc Mentoris essent
 Nunc Lysippeæ, Phidiacæque manus !
 Julia namque meo sculpi cupit aurea cælo,
 Nec tantum in libris nomen habere meis.
 Non ego sum, fateor, coelestem effingere formam
 Qui valeam, at Dominæ spernere jussa nefas.
 Non ego te, mea lux, faciam de marmore duro,
 Illa decet rigidum materies animum :
 Quin & cæla tuos formabunt aurea vultus,
 Non facit ad molles ferrea lima genas.
 Jam jam fama meis major venit artibus, ipsam
 Sculpere mi videor coelicolam Venerem.
 Sed dum te video, & propius tua lumina specto,
 Æmula Phœbeis lumina luminibus :
 Ferre negant oculi jaculantem spicula vultum,
 Cælaque

Cælaque nota negat languida ferre manus.
Deficit & torpet, nec jam sibi conscius artis
Ullius est animus, nec memor ipse fui.
Ah! nulli fas est mortali effingere divas:
Mens cadit, obstupeo, heu! & mihi furripior.

E L E G I A V I I.

INSIDIOSE puer, maternis sævior undis,
Hacne tuus vates fraude petendus eram?
Tu mihi jussisti, numeris levioribus irem,
Assumpsi faciles ad tua jussa modos;
Materiesque mihi curvato venit ab arcu
Longa, sub undenos digna venire pedes.
Vix opus incoepi, Dominam, puer improbe, tollis,
Ducis & externas in mea regna manus;
Et nunc ille venit diversa rusticus urbe,
Prætendens sancti foedera conjugii,
Scilicet ut diris faciat sponsalia verbis:
Impediant illi picus, & anguis iter,
Et cornix inimica viis, & limine primo
Sentiat offensi signa sinistra pedis.
Quæ si non possunt illum terrere, quod opto,
Accipiat, divi quod monuere, malum;
Subque rota ponat odiosam in pulvere vitam,
Multaque projecti viscera carpat avis;
Aut mergatur aquis, & monstra natantia pascat:
Quanta deo pelagi tunc ego dona feram!
Sic nec in amplexus veniet, nec in oscula nostræ

Improbis , & sceleris gaudia nulla feret ;
 Et juvenes alios violenta forte monebit ,
 Vatum deliciis non temerare manus.
 At tu , five tuos ignes transmittis in illum
 Julia , five magis te tua fata trahunt :
 Infelix nimis , & querulo mihi carmine flenda es ,
 Cogaris ignoto quæ comes ire viro ,
 Et te captivis hominum miscere catervis ,
 Eque brevi verbo ferre perenne malum.
 Ah ! poteras , lux , ah ! poteras jus dicere nobis
 Oreque formoso regia verba loqui ;
 Inque meo versu sublimia regna tenere ,
 Prima fidis nostræ gloria , ferus honos ;
 Inque puellarum , quas olim carmine vates
 Laudavere pii , nomen habere choro :
 Qualis quæ falso Nasoni dicta Corinna est ,
 Deliaque , & Nemesis , & bene culta comam
 Cynthia formapotens , necnon tua , Galle , Lycoris ,
 Quarum immortalis forma perennè viret.
 Digna quoque hæc facies , quæ carmine longa videre
 Secla , nec in cineres omnis abiret , erat :
 Ut sciret nostros ætas ventura furores ,
 Et tam formosam non violasse fidem ;
 Et culti juvenes , non incomptæque puellæ ,
 Expertæ dulcem militiam Veneris ,
 Myrtea ferta tuo ferrent violasque sepulchro ,
 Diceret atque aliquis : SIT tibi terra levis ;
 Et poterant aliquid nostræ præstare Camenæ ,
 Fata nisi obstarent , & malè faustus Hymen.
 Non quia Virgilio primos concessit honores

Posteritas, Flacci sprevit iniqua lyram;
Aut male rejecit, quem protulit Umbria, vatem,
Sola cui longum Cynthia carmen erat.
Peligni vivent opera ingeniosa poetæ,
Rectorem nato quem Venus ipsa dedit.
Nec te longa dies delebit, culte Tibulle,
Ignibus atque arcu dum potietur Amor.
Nostra quoque adveniens si non his inferet ætas
(Quod sperare pudor fit mihi, fitque nefas),
Non tamen obscura damnabit nomina nocte.
Fallor? an hoc olim mihi dea pollicita est,
Fragrantem quæ nexa comam, myrtoque decora
Vadit inæquali conspicienda pede?
Quam bene priscorum currebat vita parentum,
Ingenuæ Veneris libera sacra colens!
Nondum conjugii nomen servile patebat,
Nec fuerat divis adnumeratus Hymen.
Passim communes exercebantur amores
Omnibus, & proprii nescius orbis erat.
Ense maritali nemo confossus adulter
Purpureo Stygias sanguine tinxit aquas;
Anxia non tenuit custodis cura puellam,
Nulla erat invisis clausa domus foribus;
Nec sacer agricolis stabat lapis arbiter agro,
Trabsque procellosum nulla secabat iter.
At postquam domibusque fores, foribusque subivit
Clavis, & æquoreas navita sprevit aquas,
Non dubitans animam tenui concedere ligno,
Externas fragili puppe secutus opes;
Discretique novo jacuerunt limite campi,

244 J. S E C U N D I

Indixit leges & sibi quisque novas :
 Scilicet ex illo sensit fera jura , jacetque
 Clausa pedem dura compede serva Venus.
 Mortales sceleri leges præscribite vestro ,
 Innocuam vinclis nec cohibete deam.
 An quia Lemniacis semel est elusa catenis ,
 Digna erit a vobis quæ graviora ferat ?
 Tempora , si fas est , iterum primæva redite ,
 Falciferoque iterum sub Sene mundus eat.
 Inscia tunc rastri , tunc vomeris inscia curvi ;
 Sponte sua segetem terra benigna feret ;
 Et repetent iterum desertas numina terras ,
 Et fruar , o ! longum tutus amore meo.
 Interea qui falce meas invadere messes
 Ausus es , ut voto jam potiare tuo :
 Assiduis versuta dolis te rideat illa ,
 Nec tibi componat se , faciemque suam ;
 Sed juvenum gregibus studeat formosa videri ,
 Sic miser , & nulli commiserandus eris.
 Quippe nec indignum fecisse putabitur illi ,
 Si fugit amplexus bella puella tuos :
 Si fugit hanc faciem qualem Medæa gerebat ,
 In natos gladio cum ruitura stetit.
 Hanc tamen illa potest pacato cernere vultu ,
 Nec spuit ? obducta nec tegit ora manu ?
 Hanc spectare potes ? corpus potes illud amare
 Julia ? sed capitur , dicis , amore mei.
 Non ardenter amat , & amat non dignus amari ,
 Et sunt mille alii , quos tua forma rapit.
 Jamque diem video properantem , cum tuus illi

Et gravis aspectus, & grave nomen erit.
Julia, tum lentas producens frigida noctes,
Optabis nostras in tua colla manus.
Julia, non veniam: veniet, querulumque subibit
Ille, peregrino lassus amore, torum:
Et tecum, mea lux, meliori digna cubili,
Vallatus densa veste jacebit iners.
Tunc potes æternis hoc unum poscere votis,
Ut properent longas fata tibi tenebras.
Parcite fata tamen: formosas perdere crimen;
Gloria vos alia de nece magna manet.

E L E G I A V I I I.

ERGO dies venit, qua se formosa mariti
Dedit in æternum Julia servitium!
Qua nostras aliò cogar traducere flammæ,
Qua delenda animo est illa adamata mihi,
Quantum nulla fuit, quantum nec amabitur ulla,
Seu me vita brevis, seu diuturna manet!
Jamque peregrinæ committit fœdera dextræ,
Fœdera quæ divi jam violata volunt;
Mox dapibus, levibusque dies peragenda choreis;
Et sine me tota est, tota fit atra, precor.
Phœbe, coloratum, si te bene credimus olim
Esse sacris patrem vatibus, abde caput.
At tu tela manu jaculare corusca rubenti
Jupiter: hac sola luce fit alba dies.
Tuque Jovis conjux, quantum connubia cures

Talia, demissis amnibus ipsa doce.
 Fallimur? an certè condit sua Cynthus ora?
 Condit, & obscura nocte teguntur agri:
 Præcipitantur aquæ, mare pendet in aëre densum,
 Ignibus excussis dissiluire poli.

E L E G I A I X.

PETRE sodalitii pars sincerissima nostri,
 Felix Maclinia cui licet urbe frui.
 Me tenet Augusti celebris Bruxella triumphis,
 Fontibus æternas quæ jaculatur aquas.
 Hic mihi nec defunt, gratissima turba, poëtæ,
 Nec quibus a lingua divite venit honos,
 Quorum posteritas operoso grata labori
 Nomina sub longa luce videnda dabit.
 Hic veterumque manus animato miror in ære;
 Subque meum aspectum turba togata venit;
 Multaque quæ gentis æquant miracula prisca,
 Quæ modo Romulidum dædala mittit humus.
 Scilicet argutis urbs hæc me ponit Athenis,
 Scilicet hic media sistor in Ausonia.
 Mille vel hic oculos possunt retinere, vel aures:
 Nulla tenent aures, nulla tenent oculos.
 Non queat hoc alius præter te credere quisquam,
 Forte nec ipse queas credere, crede tamen.
 Nimirum nostri jampridem conscius ignis,
 Una geris mecum pectore tela tuo.
 Unius ex oculis fax est accensa puellæ,

Qua jecur Idalius torret utrique puer.
Quæ tua si forsan leviter præcordia lambit,
Quam tibi duritiem pectoris esse putas?
Mî neque lux, neque mî noctis levat umbra dolorem:
Uror, & in venis flebile vulnus alo.
Semper in absentes suspiro moestus amores,
Inque cupidineæ moenia Maclinia. (1)
Illa sed abcessit, peregrino juncta marito,
Quâ volvit virides in mare Scaldis aquas;
Abcessit, doleo: quid tum? vestigia restant,
Et loca quæ nobis gaudia longa dabant;
Et si isthic fuero, fuero vicinior illi.
Esse putas hæc tu ludicra? magna loquor.
Tum quam multa foro nova fisteret effeda vesper,
Noxque rates tarda fera referret aqua,
Ipse rates omnes audax speculator obirem,
Cunctaque defixis effeda luminibus:
Si quæ forte meam mihi redderet hora puellam,
Seu vectam Veneris suave sonante rota,
Seu raptam tereti vada per crySTALLINA concha;
Seu lapsam roseo Cypridis è gremio.
Nam neque te retinet conjux tuus, aut tibi longis
Noctibus incumbit, Julia, pondus iners.
Te Venus Idalios inter fovet aurea lucos,
Et Venerem geminam nunc locus ille colit.
Supposuit pro te scortillum turpe marito,
Afflavit vultus cui decus omne tui:
Barbarus ingratis illam complexibus urget,
Teliger intactam te mihi servat Amor.

(1) Malines en Flandre.

His ego solarer curas, dum tempora nobis
 Tarda fluunt, ægras inter amarities.
 Hoc quoque (nam poteris plures admittere causas)
 Visere Macliniam cur properemus, habe.
 Inter finitimas, experti credimus, urbes
 Illa sibi formas vindicat, illa daret
 Forte novas flammæ, veteres quæ pellere possint.
 Hei mihi! sed vereor, (dî prohibete malum)
 Ne calor hic alia possit consistere sede,
 Hactenus hunc certe Julia sola tenet:
 Candida quantumvis, & non deformior illa;
 Et versatilibus ebria luminibus,
 Sæpe meos oculos in se Domitilla moretur,
 Oscula quæ facilis ad mea sponte venit.

E L E G I A X.

I TE procul moestum lacrymæ genus, ite querelæ,
 Et comes aligeri cura vigil pueri:
 Cinge triumphantes victrici fronde capillos
 Laurea Phœbeæ grata corona comæ.
 Misit in amplexus illam Venus aurea nostros;
 Prima mihi quæ fax, quæ mihi ferus amor.
 Non fora, non portus, non jam populosa theatra;
 Templaque sunt nostris confcia blanditiis.
 Mater abest, digitis legem quæ ponat & ori,
 Et cogat tremulo murmure pauca loqui;
 Osculaque aridulis non continuanda labellis
 Carpere, quæ juret barbara, quisquis amat;

Et celare faces, & amici obtexere nomen,
 Multaque quæ solers fingere discit amor.
 Sola jacet mecum semoto Julia lecto,
 Sola tamen solos non finit esse Venus,
 Et puer, unanimes comitatus in omnia vitas,
 Certus & exanimes, certus & ossa sequi.
 Forte vident & nos, qui spectant omnia, Divi,
 Delitiis nostris invidiosa cohors.
 Dî precor, o! nostris ne lusibus invideatis,
 Non ego nunc vestris lusibus invideo.
 Julia, te teneo, teneant sua gaudia Divi.
 Te teneo, mea lux, lux mea, te teneo:
 Julia te teneo, Superi teneatis Olympum.
 Quid loquor? An vere, Julia, te teneo?
 Dormione, an vigilo? vera hæc, an somnia sunt hæc?
 Somnia seu sunt, seu vera, fruamur, age.
 Somnia si sunt hæc, durent hæc somnia longum,
 Nec vigilem faciat me, precor, ulla dies.
 Et quicumque meo pones vestigia lecto,
 Parce pedum strepitu, comprime vocis iter.
 Sic tibi non unquam rumpant insomnia galli,
 Tardaque productæ tempora noctis eant,
 Plurima cum rubris tibi gemma legetur ab undis,
 Pæctolique domus tota liquore fluat.

E L E G I A X I.

Hos tibi, sancte puer, primos sacravimus ignes,
 Has tibi primitias dedico, sancta Venus:

Dî, quorum nostri vivent sub nomine versus,

Sæpe colenda Venus, sæpe colende puer,
Hactenus optato dant indulgere furori

Et mos, & leges, purpureusque pudor;
Hactenus &, credo, vos me voluistis amare;

Jamque mihi jaculi ferte medentis opem;
Et quod inaurati terebratum cuspide teli

Sollicitum toto pectore vulnus hiat,
Sentiat arcanas obtusa in arundine vires,

Mox dolor, & questus, & labor exul eat;
Hælitibusque increta meis suspiria, cumque

Languida spinoso cura satellitio.

Tunc ego vos dicam mitissima numina divum,

Ipse deum sine queis rex quoque tristis erit.

Corque geram vestris semper penetrabile telis:

En patet in vulnus pectus inerme novum.

Non ego desertor fugio quæ castra sequebar,

Absecuit longas spes properatus Hymen:

Ah! Hymen, genus Uraniæ, cur Thespia rupes

Non te detinuit, lympha nec Aonia?

Cum te nigra dies invisa ad sacra vocabat,

Et pactum infaustis conjugium alitibus;

Ipsa ubi Tisiphone tædas a funere raptas

Ferali tenuit, omina dira, manu.

Nonne fuit satius cantus haurire sororum,

Cernere vel, sacræ quæ fluit humor aquæ,

Veste deas posita teretes abscondere furas,

Quam miseram turpi dedere servitio?

Et me, cui Cypris tot basia mitis alebat,

Exturbare meæ brachiolis dominæ?

Quæ nunc in longa raucescens mœsta querela,
Discit amatoris omina vera fui.
Heu ! quæ non longo meditabar gaudia ductus,
Unde nihil, præter somnia vana fero !
Sic segete ex viridi flavas præsumit aristas
Rusticus, atque animo jam sua vota metit :
Vota quibus miserum grando fraudabit & imber,
Seu validi flatus, fulmina sive Jovis.
Sed quid ego toties fatis contendere pergo,
Quæ non mutandis stant rata limitibus ?
Te puer, o ! puerique parens, Jove nata Dione,
Solvite me ingratis sollicitudinibus.
Et mihi, si merui, nocituras demite flammæ,
Ne sim famosis fabula porticibus ;
Vinosaque meo producant nomine mensas,
Ignorentque malum compita nulla meum ;
Et, si quando novo pallentem afflabitis igne,
Efficite ut miserum me juvet esse diu.
Et mihi felices extendant gaudia curas,
Dum veniant capiti candida fila meo ;
At, quocunque mei tabescent lumine vultus,
O ! saltem possim dicere : Talis erat
Nobile quæ parvo nomen fortita libello,
Prima meæ spoliū Julia mentis habet.
Interea hos elegos, primi monumenta caloris,
Accipite, & risum jungite cum gemitu,
Dicentes: Nostri pars hîc quoque parva triumphi est.
Semper amet, dulci semper amore fruens.

E L E G I A X I I.

CUI damus hos elegos ? tibi qui legis ista libenter ;
Cui micat in læta fronte serena Venus.
Seria qui curas , procul hinc age seria , ferri
Nos sine quo pueri jura volantis agunt.
Tempora quam longum jucundo florida vere
Stant , neque nix atris crinibus ulla venit ,
Et Nymphæ , & Charites , & capripedes Silvani ,
Et silvæ , & virides sint mihi carmen aquæ ;
Et Venus , & Veneris lateri lascivus adhærens ,
Gaudia qui curis dulcia miscet Amor.
Cum glacialis hiems calidos extinxerit æstus ,
Naturæ libeat tunc mihi scire vias ,
Immensumque suis sectum regionibus orbem ,
Quæque malum spondent fidera , quæque bonum.
Non ego Virgilii manes Acheronte ciebo ,
Florida sacrato ferta ferens tumulo.
Per me Mæonides secura dormiet urna ,
Ascræo cineri victima nulla cadet.
O ! tantum faveas Umbri levis umbra poëtæ ,
Cynthia si nostro semper in ore sonat.
Tu caput hoc circum pennis allapso sonoris ,
Ter strepe , procumbens ter bona verba canam ;
Deinde ubi Panchæo fumaverit ara vapore ,
Placatum Lethes & mihi numen erit :
Aspersam lactis niveo te rore remittam ,
Cynthia ne charo vate sit orba diu.
Ignavæ tenebræ , longique oblivia seclî ;

Quæso soporiferas hinc cohibete manus :
Hunc etiam Veneris servat tutela libellum ,
Hunc etiam sacra lustrat Amor facula.
Si tamen ista cadent senio defecta caduco ,
Et fiet nomen litera trita meum :
Æquiùs occumbam , si post mea fata , superstes
Nicoleos frater vixerit , aut Marius.
Vatis amor vates , germani gaudia fratres ,
Carminè fas vestro sit superesse mihi.
Ingeniose Mari , ventura in secula tecum
Me tua cymba vehat , non grave pondus ero :
Cymba , renidentem qua mutet Cypria concham ,
Quamque columbino præferat ipsa iugo.
At tu formosas Dryadesque & Naiadas inter
Rure tuo sedem da mihi Nicoleos.
Tu divina canis Serrati culmina montis ,
Is tibi monstravit primus in astra viam ;
Laurigeroque cavas ferienti vertice nubes
Ad juga Parnassi jam leve fecit iter.
Barbarus ad ripas nuper te Cynga canentem
Audiit antiqui delicias Latii :
Narcissum vitrei morientem fontis ad undam ,
Florem de riguis purpureum lacrymis ;
Omnes ut puerum suspiravere puellæ ,
Omnes ut puerum deperiere deæ ;
Ut puer instantes sprexit per rura puellas ,
Ut puer errantes per nemora alta deas ;
Quarum , quæ flammis arsit gravioribus Echo ,
Cantibus , applausit , diva canora , tuis.
Ipse tuos numeros tenebris audivit ab imis ,

Uritur & proprio jam magis igne puer.
 Nec speculum Stygiæ modo consulit amplius undæ,
 Emicat in versu pulchrior ille tuo.
 His allecta modis pridem superasse putatur
 Læta Pyrenæas Calliopæa nives.
 At tibi pro merito felix Hispania lauros
 Virgineas hortis feligat Hesperiiis;
 Et tibi Cyngiades intexant ordine Nymphæ
 Narcissos lentæ puniceos hederæ.

E L E G I A X I I I.

TEMPORE cur dicto cessas, Venerilla, venire?
 Ecce tibi torus est, ecce parata Venus:
 Qualem Tyndaridi, spacioſa per æquora raptæ,
 Tutus in Iliaca solvit adulter humo.
 Ipsa Venus violis, & puniceis Amaranthis,
 Et totum Cyprio sparſit odore torum.
 Ipse torum face lustravit flammante Cupido,
 Transiliens agili candida fulcra pede.
 Quid cessas formosa? tuum sic ludis amantem?
 An magis exiguo tempore discrucias,
 Obsequio ut meliore moram lasciva repenses,
 Dilatusque avida mente bibatur amor?
 Ah! nimium mihi tarda, & tarda tardior hora,
 Quàm malè dinumeras tempora, quæ numero!
 Sed cur dinumeres, cum malis fallere amantem?
 Forſitan hæc aliis hora parata fuit.
 Dumque ego blanditiasque tuas, & roſcida mente

Oscula percipio , multiplicesque vices ;
Dum vacuum falsis complexibus aëra capto ,
Dum mea in absentes porrigo colla manus ;
Et, quemcunque movet strepitum levis aura per ædes,
Dilectos dominæ suspicor esse pedes :
Demulces alium tepido perjura cubili,
Cum quo disperdas gaudia pacta mihi.
Forfitan & de me , teneros motura cachinnos,
Miscetur vestris fabula nequitiis.
Hei ! quid in immeritam tam turpia crimina fingo !
Credo equidem , faciles jam movet illa gradus :
Jamque pedem thalamis ponet cultissima nostris.
Fallor ? an in nostro limine latrat Hylax.

E L E G I A X I V.

Flammeolis , mea lux , oculis cum cuncta peruras ,
Frigidius Scythica cur nive pectus habes ?
An malus ille puer , terror matrique , Jovique ,
Quod tam formosa es , lædere te metuit ?
Non metuit certè , tales amat ille triumphos ,
Et formosarum vulnere semper ovat.
Lumina sed radiis tua non cedentia Phœbi
Idalias hebetant discutiuntque faces.
Ille dolet , rubor ora calens puerilia signat :
Vix , o ! vix lacrymas lumina torva tenent.
Lente puer , matrique pudor rediture dolenti ,
Mitte facem , jaculis hæc tibi præda venit.
Aut si formosum non vis transfigere pectus ,

Candida ne livor membra cruorve notet,
 Extinctas faculas dominæ sub lumina mitte,
 Illa iterum flammæ quas rapuere dabunt.
 Mox ubi languidulam carpet nocturna quietem,
 Clauferit atque illi fidus utrumque sopor:
 Ignaram totis furtim succende medullis,
 Hauriat & longum corde tepente malum.
 At tibi si monitis venit victoria nostris,
 Sancte puer, vatem mitius ure tuum.

E L E G I A X V.

CARA meum gelida feriit nive Lidia pectus:
 Dicebam flammis hæc, puto, tela carent.
 Nec caruere tamen, sub aqua latuere favillæ,
 Flammaque per venas stillat aquosa meas.
 Hei mihi! securi qua declinabimus ignem,
 Frigore duratas si metuemus aquas.
 Frigore fax nata est, tolletur frigore nullo,
 Sperandum simili de face frigus erit.
 Sume pares ignes, miserumque levabis amorem,
 Lidia, frigoribus semper acerba nocet.

E L E G I A X V I.

NON tam mite mihi pectus natura dedisses,
 Calcaret nostrum nulla puella caput:
 Nec paterer toties tumidi ludibria vultus,

Iratisque oculis oscula blanda darem ;
Rivalemque meum domina laudante probarem ,
Adstrictus turpi sedulus obsequio.
Dura puella , puella meis indigna Camœnis ,
Alpinis animum frigidior nivibus :
Ementita tuæ facio præconia formæ ,
Ut qualis non sis esse putere mihi.
Te laudo vates , laudatam amplectitur alter
Barbarus , & nostros arrigit ad numeros.
Aspicio fractosque oculos , & colla notata
Dentibus , & quasso non bona signa toro.
Diceris interea , fateor , castissima nobis ,
Multaque narramus de probitate tua.
Tu quoque , mentitum ne me rear , ore pudico
Respuis usque meas dura Neæra preces :
Cumque aliis toto pateat tua janua poste ,
Multus & è foribus lassus amator eat ,
Uni casta mihi perstas : hæc præmia vates
Debita pro falso munere vanus habet.
Heu crudelis Amor , tuque , o ! crudelior illo ,
Sive hostis , seu non , pulchra Neæra tamen !
Tempus erit certè , curis cum liber amaris ,
Excutiam vestras despiciamque faces.
En mihi jam filices , en circum pectora ferrum
Nascitur , & vinco vos quoque duritie ,
Infidum genus , ah ! nuper mea cura , puellæ ,
Mentis pernicies insidiosa bonæ.
Non ego vos posthac humili prece lentus adibo ,
Asperaque obtutu verba feram tacito ;
Læsus & a vobis , læsas vos esse fatebor ,

Et placatrices ipse feram lacrymas ;
 Contemptusque superba pedes ad limina cogam
 Invitos , pereat quem juvat ista pati.
 Dura Neæra , Neæra meis indigna Camœnis ,
 Alpinis animum frigidior nivibus !
 Non ego , cum veniet pallæ melioris amator ,
 Quælibet abscondam jussus in antra caput :
 Scilicet ut possis , divis jurare vocatis ,
 Per caput illius , perfida , perque tuum ,
 Illi te viduas intactam ducere noctes ,
 Et tritum nullis limen habere viris.
 Non ego , cum veniet loculi gravioris amator ,
 In famulas vertam basia nostra tuas :
 Scilicet ut ridens dicas , ignosce protervo ,
 Infanit famulæ captus amore meæ.
 Hæc quicumque potest nullo perferre dolore ,
 Idem Caucaſeas & tolerabit aves :
 Syſiphii gaudens provolvat pondera faxi ,
 Tantaleæ fitiens non inhiabit aquæ.
 Ille premet gemitum conclusus in ære Perilli ,
 Ne det mugitus machina fumificos.

E L E G I A X V I I.

SAUCIUS Aligeri languebat arundine quondam ,
 Moxque necis gelidæ spicula sensit amans :
 Corpore in exſanguis restabant tela duorum ,
 Hæc vulſura ſuum venit , & ille ſuum.
 Vulſit Amor nigrum ſclerata cuspide ferrum :

Heu ! quid agis ? non sunt hæc tua tela , puer.
Spicula mors sumpfit manibus radiantia furvis ,
Cessit in aërias & malè sana vias.
Nec mora , digressi repetunt lacrymabile munus ,
Ille suos quærit , quærit & illa suos.
Missa peregrinis sparguntur vulnera nervis ,
Et manus ignoto sævit utrinque malo.
Irrita mors arcus validi molimina damnat ,
Plorat Amor teneras tam valuisse manus :
Donec , fallaci repetito sæpius ictu ,
Erroris sensit crimen uterque fui.
Foedabant juvenes primas in pulvere malas ,
Oscula quas , heu ! ad blanda vocabat Amor.
Canities vernis florebat multa corollis ,
Persephone crinem vulserat unde sibi.
Quid facerent ? falsas procul abjecere sagittas ,
De pharetra jaculum promptit uterque novum.
Res bona , sed virus pueri penetravit in arcum :
Ex illo miseros tot dedit ille neci.

E L E G I A X V I I I.

SI qua venit summo positis in culmine rerum ,
Illa ruina suo pondere magna venit.
Mitius infelix accusat fata colonus ,
Arida depositum si male solvit humus ;
Quam si , maturis quæ jam flavebat aristis ,
Succumbat pluviis imbribus atra seges.
Cum rudis a primo religavit litore funem

Nauta , necaturas lenius haurit aquas ;
Idem , permenso patriam si viderit orbe ,
Canaque navifragis fluctibus ora tegat ,
Heu ! quæ non tumida jactat convicia lingua
Cæruleis nymphis , cæruleoque patri !
Expertus queror , ah ! mendaci lusus amore ,
Non minor est illis nostra querela malis.
Urebat formosa meas Justina medullas ,
Digna Jovis thalamis , sed magis apta mihi.
Candor erat , qualem Veneris flos albus habebit ,
Purpureo Bacchi si natet in latice.
Lumina fulgebant nitidis æquanda lapillis ,
Quos niger Eoa colligit Indus aqua :
Illorum ex acie torfit nova tela Cupido ,
Plusque , ait , hæc nostris arma furoris habent.
Vera Deus monuit , sed enim , quia dignior illa
Nulla fuit titulum cladis habere meæ ,
Sustinui indomitas objecto pectore flammæ ,
Sensus & ex tanto vulnere parvus erat.
Sic aliquis , Bacchoque animum furiatus & ira ,
Sumpfit ubi attonita fervidus arma manu ,
Irruit in gladios , & centum vulnera passus ,
Viribus infractis acer ab hoste redit.
Abstergens tepidos & pro sudore cruores ,
Quàm sentire queat , conspicit ante malum :
Donec succiduo tellurem poplite quassans
Corruit , & fuso sanguine vita fluit.
Repit amor sensim totos infusus in artus ,
Suscitat ut magnos parva favilla rogos.
Pallorem nostri jam mirabantur amici ,

Demissosque oculos, instabilemque gradum :
Ridentes gemitusque meos, & inania verba,
Rorantesque novo sæpe liquore genas;
Nec mihi luce graves aberant neque nocte dolores;
Nec mihi grata Ceres, nec mihi Bacchus erat,
Irrita lucebant obscuro sidera mundo,
Cynthius obducta nube premebat equos;
Et sine fronde frutex, & erat sine gramine campus,
Et sine lucenti fons inamoënis aqua.
Umbra levis tantum nostro de corpore mansit,
Inter & extinctos annumerandus eram.
Sola suis Justina oculis pulcherrima vitam
Reddebat muto, lenè tuens, cineri.
Gaudia tunc luceſque mihi noctesque ferebant,
Grataque erant Cereris munera, grata meri.
Aurea fulgebant rutilanti sidera mundo,
Formosus croceos Phoëbus agebat equos;
Fronde frutex viridi, vernabat gramine campus,
Et pellucidula fons saliebat aqua.
Hoc est infandum quodcunque vocatur amare,
Sollicita alternis gaudia cum lacrymis.
Nec fuit auxilio, quod mitigat omnia, tempus,
Mutavit flammæ nec via longa meas.
Ad fines veni Latios, glebamque feracem,
Vectus Tyrrheni per freta Tusca maris:
Pulsatus raucis ubi vocibus Appenninus
Sæpe tulit questus in freta furda meos.
Austriacos vidi populos, ubi maximus Iſter
Cantatas gemino nomine volvit aquas.
Quin etiam Hungaricæ me conspexere ruinæ

Flentem, non miseri tristia damna soli ;
 Non furias hostis vicino Marte cruenti ,
 Tædia difficilis nec sinuosa viæ ;
 Sed fastus , Justina , tuos , ô ! durior illis
 Cautibus , æterna quas nive tundit hyems.
 Hinc quoque Belgarum populosas vectus ad oras ,
 Unica cum nato quæ Venus arva colit ,
 Centum candidulas vidi per compita formas ,
 Omneis innocuis , lux mea , luminibus.
 Est aliquid fervare fidem : miserata doloris
 Reddidit Hesperiaë me Citherea meæ.
 Tu quoque *fidorum* jam non ignara caloris ,
 Coepisti nostris victa dolere malis ;
 Atque aliquid sentire meis adfines favillis ;
 Damnans longa tuæ tempora duriæ.
 Nec mora , jam cingenda dabas formosa lacertis
 Colla , dabas blando murmure basium.
 Et quiddam haud tacitis permittens majus ocellis ,
 Languebas fusa per mea colla manu.
 Hora brevis poterat conjungere molliter ambos ,
 Et dare concordi gaudia plena toro.
 Basia nexilibus dum jungimus humida linguis ,
 Dum volat huc illuc missa proterva manus ;
 Et sine mente oculi volvuntur utrinque salaces ,
 Dulciaque ad Veneris sacra paratur iter :
 Ecce , pedem thalami feralem in limine ponens
 Improba propositum Larvia rupit opus.
 Det tibi , tristis anus , inopem Cytherea senectam ,
 Et fero lacerum torreat igne jecur.
 Nec tibi contingat turpes fatiare furores .

Semper at indomitæ more feraris equæ.
 Et, quæ tam sanctos violarunt lumina amores,
 Non unquam placida fessa tegantur humo;
 Illa sed ante rogum rabidi canis ira revellat,
 Spargat desertis & lacerata locis;
 Colligat illa furens, magicasque exusta per aras,
 Carmine sacrilego dira fatiget anus.

E L E G I A X I X.

LECTULE, qui domini lentum sine compare dulci
 Pondus habes, nullis conscie deliciis:
 Heu! quæ torpentem somno me semper inert
 Imposuit fulcris fors inimica tuis!
 Dignus es, & certè mecum felicior esses,
 Afflaret si me lenis, ut ante, Deus:
 Sive meo facilis penderet Julia collo,
 Julia fervoris prima favilla mei;
 Altera seu mecum longas variaret in horas
 Labra columbinis roscida basioli,
 Difficilis nimirum, nimirumque infida Neæra,
 Nec meritò numeris nobilitata meis;
 Seu quæcunque meis verfaret in ossibus ignem,
 Digna toro facies, digna furore meo.
 Non ego dedecori fierem tibi, Lectule mollis,
 Sponda veternosum nec tua ferret onus:
 Non Venerem malles nudo cum Marte jacentem
 Dulcia nec varii furta fovere Jovis.
 Nunc tristes unà toto tabescimus anno,

Inque parem fortem te mea fata trahunt.
 Mollis Amor, terræque, puer, coelique voluptas,
 Quæque volas concha per freta summa levi,
 Languida qui blandis mordetis pectora curis,
 Unde patens aër, unda, solumque vigent:
 Cur nos tam miti cruciatis pectore vates,
 Aut nullo miseros, aut in amore malo?
 Optabam, memini, cùm nuper amore vacarem,
 Vester in hanc animam ne foret ignis iners:
 Hæc mihi quàm multos peperit vox una dolores!
 Traditus indignæ præda fui dominæ.
 Illa tribus didicit ter eandem vendere noctem
 Improba, & exclusis sola cubare tribus;
 Dicere, jam venias, venientem fallere, seque
 Esse domi clausa dissimulare fera.
 Scit bene qua juvenis, scit qua moderatior ætas,
 Et qua delirus ducitur arte senex.
 Quum voluit, peritura quatit singultibus ora,
 Et tepido lætas irrigat imbre genas.
 Quamvis munera amat, non profunt munera danti,
 Sed tantùm longi sunt mala vincla mali.
 Qui dedit, hunc veteres inter fastidit amantes,
 Qualis in everfa stat vetus æde Deus.
 Qui modò dat, nimiùm novus est, neque dignus, ut illis
 Præferat hunc, junxit quos sibi prisca fides.
 Semper habet causas cur munera poscat amantem,
 Semper habet, noctem cur dare lenta neget.
 Nam modò formosus puer est venturus ad illam,
 Ignea cui niveo fulget in ore rosa;
 Levia cui nulla sordescunt inguina pube,

Scilicet

Scilicet effecit quem modò prima virum :
Et modò in alterius se jurat amore perire ,
Nec vacuum ad flammæ pectus habere novas :
Et modò tam nota nullum de plebe salutat ,
Ut semel est nervum experta tribunitium.
Sæpe gravem capitis caussatur pallida morbum ,
Sæpe nova signat religione diem.
Sæpe dolet , fictamque ruens ignescit in iram ,
Baccha repentinis ut furit acta sacris.
Ilicet , exhaustis oculis discedit amator ;
Ilicet , egregius jam subit ille puer ,
Curva labascenti frangens vestigia nixu ,
Dixisset Pylius quem , puto , Nestor avum :
Uda sub hirsuta torpent cui lumina filva ,
Herniaque effœtis pendet ab inguinibus.
Tolle tuas artes , nimium cognovimus ista.
Simplicius poteras dicere : « VADE foras ,
» Et gravis es nobis , & sunt tua munera parva ,
» Et nimium vera quæris amare fide ».
Si tamen haud fallit Phœbi cortina poëtas ,
Et facer ætheriis vatibus ardor inest :
Sera tibi veniet fastus vindicta superbi ,
Ætatis teneræ crimina flebis anus ;
Cum tibi coelatum laxis , pulcherrima , rugis
Luridus inficiet pallor anile caput ;
Conductamque trahens tremebundo pollice lanam ,
Involves fuso stamina longa gravi.
Aspiciet lacrymas ridens Erycina seniles ,
Et levis excussa plaudet Amor pharetra ;
Et juvenes omnes , & me tua probra juvabunt ,

Lux, precor, o ! fato sit prior illa meo.
 Tunc ego candentis, Venus o ! formosa, columbæ
 Ante tuas aras viscera pura feram.
 Interea flammis jecur hoc melioribus ure,
 Dum res, & vitæ tempora verna finunt.
 Me recreet placidi tranquilla Cupidinis aura;
 Sit procul ex animo turbida cura meo.
 Me jocus, & risus juvet, incertique penates;
 Me lyra, me calices, me rosa tincta mero;
 Me sine nube dies, & me sine nocte tenebræ,
 Et sine nox tenebris, & sine dote torus;
 Rixa vacans odiis, & nullo vulnere bellum,
 Et matutino victa sopore Venus.

E L E G I A X X.

SOMNE, tenebrofæ Necis ignavissime frater;
 Et tantum vanis dulcis imaginibus:
 Parce meæ dominæ natitantes claudere ocellos,
 Noctis promissæ dum brevis ora fluit.
 Pacta mihi est, non, Somne, tibi: cur improbe pennis
 Subrepens tacitis in bona nostra volas?
 Define, si pudor est, onerare amplexibus atris
 Membra Pyrenæa candidiora nive.
 Te sibi, deserto ducens suspiria lecto,
 Noctibus in viduis multa puella vocat.
 Te vocat enervis conjux formosa mariti
 Plurima, & instanti gaudia nulla negat.
 Tunc obscura putas tua, lascivissime, furta,

Immunis quorum nulla puella fuit ?
Parva licet matris caris indormiat ulnis,
Et rudis, & nulli contemerata viro,
Te tamen experta est resolutis ægra medullis,
Et frustra matris muta vocavit opem.
Cuncta patent tibi, Somne, cubilia formosarum :
Nocte brevi vigilet, scilicet, una mihi.
Ipsa negat tibi se, cubitoque innixa supino
Erigitur, nostrum labitur inque finum.
Sed rursus nitidos oculos devicta remittit,
Fractaque anhelantes vox cadit in gemitus.
Quid faciam mea lux ? quo te medicamine tangam,
Ut sopor iste tuo defluat ex animo ?
Nam neque subducam lapsuro brachia collo,
Nec tibi stridenti voce molestus ero ;
Nec digitis vellam digitos tibi, nec pede duro
Urgebo furas, marmoreumque pedem.
Uda papavereo detergam lumina fucco,
Sive meis oculis, seu magis ore meo ;
Inque tuum moestus flectam suspiria nomen,
Mussabo magicis carmina lecta sonis,
Quæ mihi, Thessalici quondam doctissima ritus,
Nocte relucenti commemorabat anus,
Cum me, custodes calcans secura jacentes,
Virginis intactum detulit in thalamum.
Phryxæam vigilans servabat bellua lanam,
Servabat vigilans aurea mala Draco :
Tu quoque fac vigiles, juvenem complexa virentem,
Delicias rapiat ne qua puella tuas.
Somnus abit, sensi : leviori pectus amatum

M ij

Jam gravat illa mihi pondere, somnus abit.
Jam fas est majore sono cantare, novumque
Mittere reclusas carmen in auriculas.
Nondum Luna teres tetigit fastigia coeli
Ardua, fraternis diffita luminibus:
Tu tamen à pigro jamdudum immortua somno,
Turpe toro pondus, me vigilante, jaces.
Nil agimus: jam se dedet secura quieti,
Norit ubi roseum tam procul esse diem.
Hospitis Oceani spumosa cubilia linquit
Phœbus, & ardentes in juga cogit equos.
Sedit Athlantæas Phœbi germana sub undas,
Obtundunt aciem sidera victa suam;
Terque dedit lucis signum cristata volucris,
Tu tamen affiduo pressa sopore jaces.
Uxores jaceant sic, deformesque puellæ,
Quæque parant lassis tædia foeda viris.
Tu mecum longa ludas, licet, o! mea, nocte;
Et mecum longa deliciosa die.
Inclinata sopor nunquam mea lumina solvet:
Qui dormit, secum non habet ille suam.
O! nunc, o! vigiles, illud ne protinus addam:
Quæ dormit, secum non habet illa suum.
Hoc non admittes in te, dulcissima, crimen,
Somnus jucundis jam fluet ex oculis.
In niveo lapsos formavit pollice crines,
Lumina permulsi semireclusa manu;
Et mihi basiolum strinxit trepidante labello,
Quale viro in somnis nulla puella tulit.
Jam dormisse decet, jam te formosior ipsa es,

Mollior ex oculis jam tibi flamma venit,
Sic, ubi nocturnos rupit Tithonia somnos,
Purpureum flavo fundit ab ore decus.
Sic nitet ambiguo Titan gratissimus ore,
Cum se non totum nubibus exeruit.
Talia per densos myrti Latonia ramos
Dejicit in tremuli lumina fontis aquam.
Nunc licet intonsi veniat sub imagine Phoebi
Somnus, Athlantiadis vel gerat ora Dei;
Exemple Jovis, liquido nitidissimus auro
Diffuat, aut niveo tectus olore gemat:
Spernet Apollineos præ me Venerilla capillos,
Mercuriique genas, Mercuriique lyram;
Excludet gremio crocæe ludibria guttæ,
Et frustra ad thalamos dulcè queretur olor.

E L E G I A X X I.

AEQ U O R A fulcabat picta Venus aurea concha,
Cui comes ardenti cum face natus erat,
Aliger, aligera miscens fera bella fagitta:
Illius latè pontus ab igne calet.
Senferunt pisces infectas æquoris undas,
Nereidesque imis delituere vadis.
Ad magni tandem venerunt ostia Scaldis,
Divertit cursus quo Dea sancta suos.
Excipit, & matrem senior veneratur amorum;
Naiades glaucæ concomitantur heram.
Jamque suum divæ felix Antuerpia portum

Pandit, & alliciunt moenia clara deam.
 Quæ postquam viridi religavit ab arbore concham,
 Divinum magna ponit in urbe pedem.
 Ponè subit puer arcitenens, acuitque sagittas,
 Inflectitque arcus, cui dea mater ait:
 « NUNC age, tinge, puer, casto tua tela veneno,
 » Formosa est vati danda puella meo.
 » Grudius, Hesperia nuper benè cognitus ora,
 » Narcissi miseras dum caneret lacrymas;
 » Cæsareasque aquilas per funera mille secutus,
 » Scriberet arcanis dum sacra iussa notis;
 » Ad patrios rediit amissa conjuge Belgas,
 » Impatiens vidui tædia ferre tori.
 » Jamque etiam tædas hac ambit in urbe jugales:
 » Digna meo res est, digna favore tuo.
 » Ille meas dulci decantat carmine laudes,
 » Et nostrum latè prorogat imperium.
 » Urbs hæc formosas nutrit cultasque puellas,
 » E quibus est vatis dignior una toro;
 » Quæ tantùm reliquas formæ præcellit honore,
 » A forma quantùm vincitur ipsa mea ».

Dixerat, at rutilis subitò secat aëra pennis,
 Virgineumque Deus labitur in thalamum;
 Lectaque Gnosia depromit tela pharetra,
 Figit & in tenerum spicula casta jecur.
 Rursus & æthereas pennis sublatus in auras,
 Ad juvenem motis venit Amor facibus,
 Atque ait: « O! nostras toties experte sagittas,
 » Hoc quoque supremum non grave vulnus habe ».

E L E G I A X X I I.

CAROLE jucundos potuisti linquere amores,
Terribilesque tubas, & fera bella sequi ?
Crede mihi, non est armorum gloria tanti,
Ut fleat ulla tuas mœsta puella vias.
Siccine sperasti vitare Cupidinis arcus,
Martia sanguinea dum capis arma manu ?
Falleris, absentes major premit æstus amantes,
Nullaque sollicito proelia amore vacant.
Deferuit carum numquam Venus ignea Martem,
Nec timet in castris accubuisse Deo.
Cæsareas acies in primis diva tuetur,
Æneæque genus, progeniemque suam.
Tu licet extremos properes bellator ad Indos,
Ad latus usque tuum callidus ibit Amor :
Induet & galeam, furasque includet in ære,
Et sparget tenera tela cruenta manu.
Difficile est pugnare Deo : quo longiùs ibis,
Erronem tanto duriùs uret Amor.
Inque acie media, dum fulgurat ægide Mavors,
Occurret dominæ tristis imago tibi.
Tum pugnae oblitus, Martemque exosus acerbum,
Malles in molli bella movere toro.
Ah ! pereat duros primùm qui protulit enses !
Ille fuit ferro durior ipse suo.
Ille autem scelere ante alios immanior omnes,
Tormenti invenit qui genus arte nova
Infandum, horrendum, dirum, tremuère quod ipsæ

272 J. S E C U N D I

Eumenides, & rex horruit ipse Erebi.
 Quâ ruit, occumbunt urbes, silvæque tremiscunt,
 Turbatique sonat regia vasta maris.
 Non sic irata jaculatur fulmina dextra,
 Nec tonitru coelum Jupiter omne quatit.
 Excutit ingentes immani pondere moles,
 Involvens fumo nigricolore diem.
 Quid falso innocuum tonitru Salmonea damnas
 Jupiter? iste tuo fulmine dignus erat.
 At tibi dent, fama clarum, spoliisque superbum;
 Ad patrios Superi posse redire lares:
 Ut votiva Deum suspendas munera templis,
 Armaque, & ereptas hostibus exuvias.

ELEGIÆ SOLEMNES TRES,
*Consequentibus tribus post adamatam Juliam
 annis, mense Maio Cupidini dedicatæ.*

ELEGIA SOLEMNIS I.

Tempus adest iterum, quo stat pulcherrima tellus,
 Effundens variis germina feminibus.
 Nigrescit viridi velata cacumine silva,
 Garrula flebilium carmine Dauliadum.
 Illa sonans tremulùm Zephyro spirante, viroris
 Tempora conqueritur non diuturna sui.
 Ipsa novo Cytheræa choros agit aurea mense,
 Nuda coronatas inter Hamadryadas;
 Quas inter medias tenero pede gramina pulsat

Candidus in crocea veste protervus Amor:
 Hæc sacris nostræ semper solemnia Musæ
 Tempora, Dî magni sic voluistis, erunt:
 Sive peregrinum via me deducet in orbem,
 Sive sub ignoto fidere pontus aget.
 Hic etenim nostros primùm pallefcere vultus
 Mensis, & evinctum vidit acerba pati;
 Aligerique faces oculis gressuque fatentem
 Ire vacillanti per loca sola pede;
 Et dominæ scervare fores, pluviasque molestas,
 Et sævas Boreæ non timuisse minas.
 Vidit & ille idem carpentem gaudia mille
 Lenibus ex oculis mollè tuentis heræ.
 Ergo, puer, venis hominum qui spicula tingis,
 Inferis & mœstis gaudia lacrymulis,
 Hæc affixa cape maternæ carmina myrto:
 Annua quæ semper, sis modò mitis, erunt.
 At vos, florenti, juvenum grex floride, Maio,
 Gensque puellaris deliciosa chori:
 Non intellectum dum ver fugit, & fugit ævum,
 Ludite, jam glaciem bruma niveque feret;
 Canaque subrepet taciturnis passibus ætas,
 Morsque tenebrosa nube revincta caput.

ELEGIA SOLEMNIS II.

ET cœli facies, & rerum mitis imago,
 Pictaque, quæ vario flore renidet, humus;
 Pendulaque obscuris distincta umbracula silvis,

Blandaue sylvestres quæ movet aura comas;
Antraque cum Satyris fusæ per opaca Napeæ,

Et puer arcitenens & Venus ipsa monet,
Adventare meis iterum solemnia sacris.

I, puer, unguentum fer mihi, fer violas;
Vina coronatis spument nigrantia mensis,

Nec sine multiplici stet mihi flore caput.
Impositæ fronti mecum languete corollæ,

Ad latus accedat fusca puella meum;
Quæ nigris oculis & nigro crine decora,

Antiquæ memorem me facis efficiat;
Nec pejora meis infigat basia labris,

Serpat in amplexus nec minùs apta meos,
Quàm quæ prima suis victum me cepit ocellis,

E fastu referens prima trophæa meo.
Vos quoque, Pierides, ad tempora læta vocatæ,
Fundite concordēs ore favente sonos.

Primus ego ingredior, nullo de more, sacerdos
Annua nequitiae ponere sacra meæ.

Transeat hic, positis immota per aëra ventis,
Et sine nube dies, & sine sole gravi.

Transeat hic totus sine sollicitudine mensis,
Hei mihi! de Maia qui malè nomen habet.

Vel Veneri dominæ, vel, si sibi legit Aprilem,
At puero Veneris debuit esse sacer.

Quamvis Maia Jovi jucundo cognita furto
Formosum peperit candida nympha deum,

Insignem nervis, insignem voce diserta,

Conspicuumque genis, conspicuumque coma!
Ille velit mecum materno applaudere mensi,

Implicitus multa tempora flava rosa ;
 Ebriaque in longa ducens vestigia palla ,
 Argutum facili pollice pulset ebur :
 Quem circumfiliens huc illuc crure protervo ;
 Lascivus domito vate triumphet Amor ;
 Atque eadem gravida depromat tela pharetra ,
 Quæ primùm venis irrubuere meis.
 At petulante ferox insultans voce jacenti ,
 Verset in aspectu spicula nota meo.
 Tunc ego commonitus juratum solvere votum ,
 Perficiam toto sacra jocosa toro.
 Hæc quoque quæ cecini , ne quid solemnibus absit ,
 Suspendam myrti carmina de foliis ,
 Quæ strepitent teneris ac suspirantia ramis ,
 Pulsa susurranti leniter a Zephyro.
 Accedet versus : « VATES tuus , alme Cupido ,
 » Hæc tibi pro miti dedicat imperio ».

ELEGIA SOLEMNIS III.

ILLE ego , qui Maio solemnia carmina mense
 Suspendi templis , sancte Cupido , tuis ,
 Cùm melior tellus meliore in amore teneret ,
 Mulcentem tepido pectore dulce malum :
 Numquid ab hac poteram liber desistere cura ,
 Reiectus dulci tam procul a patria ?
 Tam procul antiquo infelix divisus ab igne ,
 Qui primùm nostris ossibus incaluit ?
 Quin etiam , te auctore , graves expertus amores .

Cùm fuerim, & dominæ regna superba novæ;
 Quum mihi crudeli faceret ludibria vultu
 Insultans capiti torva Neæra meo:
 Certè ego si pacto juratus stare recusem;
 Unde petam veniam, vel tua mater erit:
 Illa sua fixum conservat in arbore carmen,
 Annua devovi quo tibi sacra puer:
 Dum mihi mansuetas afflares leniter auras.
 Durus ades, duro frigeat ara deo.
 An, mea si Libycas navis ditaverit undas;
 Aurea Lædeis dona feram pueris?
 Aut, ego si moriar longinquis exul in oris;
 Decernam reduci sacra opulenta Jovi?
 Abnuat hoc hæres, &, si sub iudice certet,
 Turpiter a causa Jupiter ipse cadet.
 Ultrices igitur tædas metuemus, & arcum,
 Plus quàm fulminei fervida tela patris?
 Jupiter ignoscas, cedunt tua sceptrâ nepoti,
 Et trifidum pueri sub face fulmen habet.
 Illius æternis halabunt templa corollis,
 Undabit pecudum sanguine pingue solum;
 Mascula sudabunt verbenæ thura perustæ,
 Et focus in vivo cespite semper erit.
 Ipse ego, nude puer, signum tibi nobile ponam;
 Quale Cnidus matri fervat aquosa tuæ.
 Aureus in nivea ludet cervice capillus,
 Aurea cum fulva tela dabo pharetra.
 Penna duplex humeris auro radiabit, & arcus
 Ille nocens: Parium cetera marmor erunt.
 Proxima ponetur, nec erit tibi, sancte, pudori;

Vatis amatoris Julia sculpta manu.
Interea roseo demus sua carmina Maio;
Sæpiùs ut remeans floreat ille mihi.
Maius alit flores, Maio pulcherrimus annus
Vernat, Acidaliæ gaudia Maius alit;
Spem segetis, spem Maius alit florentis Iacchi,
Spes, memini, quondam fovit & ille meas.
Et primos miseri gemitus audivit amantis,
Et primas lacrymas vidit, & indoluit.
Tunc Zephyrum focias mecum miscere querelas,
Quà tremit ignotis umbra sub arboribus;
Et tepidum lacrymas jussit ficcare cadentes
Solis ad afflatum, ros uti vernus abit.
Maie, decus mensum, pastorum, Maie, voluptas,
Dives opum, terræ luxuriantis amor:
En tibi cum puero communia sacra volucris,
En tibi purpurea spargitur ara rosa;
Et nova cantamus solemni carmina plausu,
Quæ tibi, parve puer, quæ tibi, Maie, damus.
Adsis & faveas, florum dea versicolorum:
Te rosa, te violæ, te thyma cana vocant.
Narcissus tibi suave rubet, tibi lilia fulgent,
Candida virginea lilia carpta manu;
Omnia dotales olim quæcunque per hortos
Nutrit amatoris fertilis aura tui.
Ecce tibi nostri cedit pars tertia sacri:
Linque tuos hortos, diva jocosa, veni;
Qualis eras Zephyro, cùm te, formosa, secutus
Securam pennis mollibus implicuit;
Qualis ab æthereo spectabas culmine ludos,

278 *J. SECUNDI ELEGIA.*

Quos tibi solemnes Martia Roma dabat.
Romanis tibi pro ludis Romana Secundus
Carmina, diversa cantat in Hesperia,
Quâ rutilas Tagus affiliens eiecit arenas,
Sub matutinis cantibus alituum :
Carmina spectaclis longè potiora vetustis.
Sustulit hæc ætas, illa perennè manent.
O ! ita, cum blando blandissima mater Amore
O ! ita, Bacche, velis, o ! ita, Phoebe pater !
Semper ut illius maneant monimenta caloris,
Quem movit tremulis ignea luminibus,
Magnum quæ parvo nomen fortita libello,
Prima meæ spoliū Julia mentis habet.

EPIGRAMMATUM

LIBELLUS.

AD CAROLUM CATSIUM.

JANUS ancipiti vetustus ore
Labentis tacitè novator anni
Adest : Carole , quid moramur ? eia ,
Vivamus , neque creduli futuris
Carpamus spatium volantis anni.
Sic , o ! sic tua cuncta , dii , deæque ,
Non isthoc modo , pluribus sed annis
Fortunent , seriesque tota cœli
Sit patrona tuis amica votis.
In primis dea , quæ creata ponto ,
Undofos animis movet tumultus ;
Et , nunquam vacua gravis pharetra ,
Et semper vigili timendus igne ,
Lascivæ comes aliger parenti ,
Sint mites tibi , prosperentque molles
Quas dabunt tibi , vel dedêre flammæ.
Multis basiolis fruaris , & te
Amantem sibi quæque quærat , & se
Substernat tibi , læta mollicellis
Formosissima quæque de puellis ;
Nec poscat neque gratiam , nec æra ,
Nec rubri spolium maris , nec aurum :

Sed carus magis ipse sis vel ære ,
Vel rubri spolio maris , vel auro.

IN IMAGINEM HERCULIS

*Cupidinem tergo gestantis , ac prope
succumbentis oneri.*

Ante quibus coelum fuerat leve pondus , iisdem
Nunc gravis est humeris sarcina , parvus Amor.

IN CHARINUM DEFORMIS

UXORIS MARITUM.

Nuper , Charine , conjugem
Vidi tuam , tam candidam ,
Tam lacteam , tam floridam ,
Cultam , modestam , blandulam :
Ut si mihi tales bonus
Concefferit tres Jupiter ,
Diti daturus sim duas ,
Auferret ut superstitem.

IN PASSEREM GLYCERES.

Hostili Passer felis raptatus ab ore ,
Languit , exiguam deposuitque animam ;
Quem postquam Glycere illacrymans fovitq; papillis
Frigidulum , & tepido rore rigavit amans ,
Palpitat , & teneros reptat nova vita per artus ,
Moxque vagus rosea profilit e latebra ;
Et fugit aërias non observatus in auras.
Illa dolet , gemitus & ciet ore graves ;

Guttaque per nitidas distillat vitrea malas,
 Distinctum gemmis quale renidet ebur.
 Ingrate, heu! nimum passer, qui deferis illam;
 Quicquid habes animæ munere cujus habes!
 Dissimilem o fortem! Te, lux mea, te sequor unam
 Cum toties dulci me spolies anima.

IN ALIUM PASSEREM
EJUSDEM GLYCERES.

Improba de dominæ gremio dum provolat ales;
 Corripitur dominæ comprimiturque manu.
 Illa quidem moritur, sed sic juvat ire sub umbras;
 Sæpe mori simili non nece posse, dolet.
 Hoc bene scit Glycere, formæ sibi conscia tantæ,
 Inque sinu tepido callida condit avem.
 Nec mora, visa movêre suas, & moverat alas,
 Atque iterum dominam pessima deseruit:
 Illa manu celerem sequitur, cupit illa teneri,
 Et manibus rursus virginis immoritur.
 Invidi infelix tam dulcia fata volucris,
 Optavique iisdem posse mori manibus.
 Illa negat: fortem o miseram! cur, impia, cur nam;
 Cui vitam renuis, renuis interitum?

IN MARULLUM ET VARIUM.

Marullus Variusque Septimillæ
 Donavêre toga nova maritum.
 Nunc ille ambulat huc & huc togatus,
 Et transit fora, porticus, tabernas,

Vicos , balnea , fornices , popinas ;
 Nec toto decies revifit anno
 Relictam dominis domum novellis.
 Securi modò sæpe luce prima ,
 Securi medio die fruuntur
 Marullus Variufque Septimilla.

I N E A N D E M.

Mitte peregrinis opplere coloribus ora :
 Nudus Amor nudæ munera frontis amat.

I N C Y N T H I A M P R O P E R T I I.

Cynthia , te postquam mors abstulit atra , tuiſque
 Induxit furvas luminibus tenebras :
 Tum verò fimiles verita eſt Latonia caſus ,
 Occideret nebula ne labefaéta pari ;
 Et , quoties tellus fraternos impedit ignes ,
 Exemplum fati diva tui metuit.

I N N E Æ R A M.

Lumina mî atque animum coëpit tua candida forma ;
 Moribus offendor , torva Neæra , tuis.
 Nec mihi nuda places , ſed cùm veſtita recumbis ,
 Baſia me capiunt , non amo concubitus.
 Quot dotes natura dedit , totidem tibi mendas
 Addidit , & tamen heu ! te te ego depereo.
 Nimirum coecus non eſt , cùm pulchra tuetur ;
 Tunc Argum tunc & Lyncea vincit Amor.
 At mendas ſpectare , averſa fronte , recuſat ;
 Tunc & Tireſia coecior , & Thamyra.

IN LIBELLUM SUUM BASIORUM.

Casta quod enervi cantamus basia libro,
Versibus illudit fusca Lycinna meis;
Et me languiduli vatem vocat Ælia penis,
Quæ Venerem in triviis porticibusque locat.
Scilicet, expectat nostrum quoque noscere penem?
Parcite, turpiculæ, mentula nulla mihi est.
Nec vobis canto, nec vobis basia figo:
Ista legat teneri sponsa rudis pueri.
Ista, tener sponsus nondum maturus ad arma,
Exercet variis quæ Venus alma modis.

IN JOVIUM.

Tenduntur nervi, formosa quiescit in ulnis,
Cypridis ad blandum sollicitatur opus:
Nec persuadetur Jovius soletur ut illam.
O! nimium gelida religione virum!

IN GELLIAM.

Cum mihi de variis traheretur sermo puellis
Tecum, deque bonis, Gellia, deque malis:
Sic mihi tum memini te respondisse, supremum
Et finem verbis imposuisse meis.
Illa sapit demum quæ se putat insipientem,
Desipit hæc nimium quæ sibi, Jane, sapit.
Hic ego, quid vero de te, mea Gellia, sentis?
An sapere, an contra stulta videre tibi?
Stulta refers sum stulta mihi, ridesque suave;

284 J. S E C U N D I

Scilicet officio quam bene functa tuo !
 At cave , ne , dum te sic stultam dicis , ut isto
 Te mihi prudentem testificare modo ,
 Gellia , captata & frauderis laude , nec esse
 Prudens judicio comperiare tuo.

I N G E L L I A M.

Si non est grave , si vacat ,
 Cur vendis Venerem , dic mihi , Gellia ,
 Cur vendis , quod emas libens ?
 At tu , si memini , sæpe soles prius ,
 Cujus tantopere es modo
 Parca & facta tenax , reddere sæpius
 Quibuscunque rogantibus.
 Aut si nemo rogans , nemo volens erat ;
 Ipsam te memorant pias
 Effudisse preces , & juvenum levis
 Pellexisse animos , tuum
 In votum faciles . Quisnam etenim neget
 Oranti tibi , Gellia ,
 Quæso , tam pia , tam dulcia , tam bona ?
 At nunc , cum tibi languida
 Vultum ruga secare incipit , & novas
 Inspargit capiti nives
 Ævi bruma rigens , nec modo dentibus
 Os superbit eburneis ,
 Nec labris remanet qui fuerat decor ,
 Et fugit color ille qui
 Tingebat niveas purpureus genas :

Cur nunc, cur subito Venus,
Quam nunc te deceat vel dare maxime;
Emptam quam vel oportuit,
Cur nunc illa tibi, cur, rogo, venditur?
Non hoc, non tibi parcitas,
Quæ pigro senio sæpe comes venit;
Non, si te bene novimus,
Hoc suadet nova nunc, Gellia, castitas:
Sed, si conjiciam finis,
Divinabo equidem, si licet ipse nec
Vates, nec teneam sagax
Aut cantus volucrum fata canentium, aut
Pennæ præpetis omina.
Olim cum roseas prima juventula
Pinxissetque genas tibi,
Pinxissetque simul labra corallina;
Nata ad dulcia basia,
Atque instructa suis lumina spiculis
Ornasset ciliis nigris:
Tum tu, quas dederat pulchra Venus tibi
Dotes, omnibus affluas,
Gratis larga dabas, scilicet has tibi
Sperans perpetuas fore.
At postquam periit læta Juventula,
Et jam te in speculo videns,
Formam longe aliam cernere cogeris;
Et rugis faciem asperam,
Canosque ad speculum vellere limpidum
Invisos misera occipis:
Tum demum gemis, & te miseret tui,

Et lapsos virides male
 Nulla fruge dies , Gellia , devoves ,
 Et lucri in senium nihil
 Quæfivisse dolet , poenitet , & pudet.
 Ergo , dum licet , & brevi
 Comprendi numero canicies potest ,
 Et rugæ numerabiles ;
 Nec dum , læsa parum , forma virentibus
 Plane spernitur a viris ,
 Jam mutas animum callida prodigum ;
 Et , mirantibus omnibus ,
 Aurum difficilis , muneraque expetis :
 Ut , postquam tremulo gradu
 Deforme adfuerit mox senium tibi ,
 Et nemo fuerit , tuis
 Qui junxisse labris oscula pallidis ,
 Mollem tangere qui finum ,
 Qui corpus cupiat cernere mortuum ,
 Non desit tibi scilicet ,
 Quo tum rursus emas , quod modo venditur .

I N E A M D E M.

Gellia , miraris , cur auro vendat amorem ?
 Scilicet ut sit , quo callida rursus emat .

T R I A M A L A.

Quæ mala sunt hominum rebus tria maxima , scire
 Quæris ? habe paucis : femina , flamma , fretum .

AD ROMOLDUM STENEMOLAM,

*praeceptorem suum, cum ei amatorias aliquot
Elegias mitteret.*

Cui mitto calidos, novos amores,
Nec fatis lepidos, nec expolitos?
Nimirum tibi, namque tu putabis
Meas esse aliquid, Romolde, nugas:
Assuetus genium probare nostrum,
Jam tum cum imperio tuo sonabam
Parvus carmina renuente lingua.
Ergo, habe tibi quicquid hoc amorum est;
Et quicquid venit a meis Camoenis,
Totum crede tui laboris esse.
Mox autem recitare plura certum est,
Cum nos Haga brevi tenebit ambos,
Et juncti pariter locum tenemus
Sacratum Veneri, & novem deabus,
Longo quâ tilia explicata tractu,
Diffundens patulos opaca ramos,
Frangit fideris impotentis æstum.

AD MATRONAM QUAMDAM,

UT IRÆ MARITI CEDAT.

Mitibus obsequiis animos compeſce feroces:

Tristis in iratos non habet ira locum.

Libera quæ ripis diductis unda vagatur,

Tranquillum tacito tramite radit iter.

Hæc eadem fines si constringatur in arctos;
Præcipites rauco murmure rumpit aquas.

**VOLUPTATIBUS OMNIBUS
ADHIBENDUM ESSE MODUM.**

Est modus & dulci : nimis immoderata voluptas
Tædia finitimo limite semper habet.

Cerne novas tabulas , rident florente colore ,
Picta velut primo vere coruscat humus :
Cerne diu tamen has , hebetataque lumina flectes ,
Et tibi conspectus nausea mollis erit ;
Subque tuos oculos aliquid revocare libebit ,
Prisca quod inculta secla tulêre manu.

AMOREM ESSE IMMEDICABLEM.

Artifices herbæ sanant genus omne malorum ,
Solut Amor medicam spernit & horret opem.

A L I U D.

Cum gemina sanetur ope quodcunque malorum est ,
Solut Amor carmenque sacrum contemnit & herbas.

IN EAMDEM SENTENTIAM.

Accersit medicas curas quodcunque malorum est ,
Ipse sibi vulnus nutrit acerbus Amor.

**IN CUPIDINEM CAMINO
INSCULPTUM.**

Flammivomo Veneris quisquis fuit ille camino
Qui sculpsit puerum, credite, doctus erat.
Scilicet æternæ penes hunc custodia flammæ est,
Per quem sopitus non queat esse focus.

IN VENEREM CNIDIAM.

Cernere dum cuperet propriam Cytheræa figuram,
Venit in undosam per mare vecta Cnidum:
Utque oculis totam lustraverat undique formam,
Dixit, Praxiteli visa ubi nuda fui?
Non te Praxiteles vidit, Dea magna, nec est fas
Cernere conspicuas, & sine veste deas.
Qualem Mars voluit, talem finxere Dionen
Ferreâ belligero subdita cæla deo.

EX ANACREONTE.

Non est cura Gygis mihi, qui rex imperet agris
Sardiniis; non me argentum, non gemma, nec aurum
Detentat; non invideo sua regna tyrannis.
Cura est unguento fluat ut mihi barba fragranti,
Cura ut odoriferis cingam mea tempora fertis;
Curæ sunt dubiæ tantum præsentia vitæ
Tempora curæ hodierna mihi sunt: crastina namque
Novit, quisve sibi promittere crastina possit?
Heus ergo, heus agedum, calicem mihi cudito jam nunc

290 *J. SECUNDI EPIGRAMMATA.*

Argento bene tornato; Vulcane : sed amplum,
Atque cavum, & Bacchi, quantum potes, eia, capacem.
Inque hoc non currus, non tristia fidera sculpe;
Non hunc crudelis, non ambiat udus Orion:
Sed vites mihi fac virides, ipsumque Lyæum;
Et Charites, blandam & Venerem, Venerisq; puellum.

ODARUM

LIBELLUS.

AD ADRIANUM GOESIUM
JURISCONS. UXOREM DUCTURUM.

ERGO, dulcis amicule,
Nobis tam cito te subtrahis, & vagis
Finem ponis amoribus?
Et te sponte tua brachia mollibus
Subdens libera vinculis,
Captivis hominum coetibus inferis,
Sortem servitii gravem, &
Passurus dominæ sceptrâ puellulæ?
Visurus tamen interim
Natos, legitimæ præmia Cypridis,
Natos, certa levamina
Curarum, & focii pignora lectuli:
Quos qui tollere negligit,
Dans infrugiferis semina vepribus,
Ignavus moritur senex,
Indignusque, cui contigerit parens.
Ergo, spernere si potes
Curas, mœstitias, vincula, carcerem,
Dum castus tibi sit torus,
Et gignas aliquid quod tibi succinat
Nomen dulce parentibus,

Aulâ quodque tua lufitet, & patris
 Obſervantibus atria

Monſtret ora fui certa clientibus :

I, quo te impetus impotens ,

I, quo magnus Hymen te vocat, & potens
 Dextra teligera puer.

At nos interea , quando relinquimur
 Abs te , cum reliquis tamen ,

Quos non iſta tenent jura , ſodalibus ;
 Donec canities abeſt ,

Carpamus Veneris gaudia liberæ.

DE AMORIBUS FRANCISCI CATSII.

FRANCISCI teneris digna caloribus ,

Isabella , meæ proxima Juliæ ,

Quocunque orbe moraris ,

Fido in pectore ſtas tamen :

E quo nec rapiet te rota temporum ,

Nec diverſa tuis tot loca mœnibus.

Heu , quantum tamen hinc eſt

Inter Lovanium ſoli !

Hærent luminibus lumina mollia ;

Arguta , & tantis ſubdola nutibus ,

Hærent , atque revinctum

Quem cepère ſemel , tenent.

Hærent auriculis verba ſonantia ;

Quæ poſſunt ſuperos flectere , quæ deum

Qui ſervat loca tetra ,

Nulli pervia lumini.
 Ad quæ cum, tenuem efflatus in aëra
 Francisci gelidus spiritus ierit,
 Una voce suavi
 Dilectæ dominæ suæ,
 Quam terræ tumulis obrutus audiet,
 Quam tota excipiet regia nigricans,
 Uno murmure dulci
 In vitam revocabitur.
 O ! felix facibus forma potentibus !
 Fas florere meis te quoque versibus,
 Dum fletus puer ales
 Et suspiria nesciet.

AD PETRUM BAUSANUM.

QUISQUIS ferena mente potest suos
 Inter sodales vivere leniter,
 Qui mente conjunguntur una,
 Et studiis rapiuntur iisdem :
 Illum beatis respicit ignibus
 Distincta cœli regia mobilis,
 Et fortis expertem malignæ,
 Collocat in medio deorum.
 Non livor illum pallidus occupat ;
 Non cura firmum versat & huc & huc ;
 Nec sperat usque lætiores
 Sidere sub meliore vitam.
 Seu vivat illic, quâ freta perpetim

Adstricta canis stant Aquilonibus,
 Seu quâ nigros usti propinquo
 Sole trahunt populi colores.
 Sic, Petre, Musas inter amabiles,
 Interque junctas brachia Gratias,
 Risus, jocos, lusus, amores,
 Exilium patriæ feramus.

A D A M O R E M.

ER G O N E, vitæ quod superest meæ,
 Suspiriosis liber amoribus
 Degam, nec in venis calebit
 Ille meis deus, ut solebat?
 Jam, jam remissi poenitet otii:
 Jam, jam proterva spicula dextera
 In pectus hoc, inermæ pectus,
 Sparge, Puer, resonante nervo.
 Vivamque rixas inter & oscula,
 Interque risus & lacrymas graves,
 Spemque & metum, vitam necemque,
 Tempora floridulæ juventæ.

IN CHOREAS AB SE SPECTATAS.

CU R R U Diones vectus eburneo,
 Vidi modo hîc, jam nescio quo loco,
 Calente curfitare mixtas

Cum juvenum ferie puellas:
Una inter omnes florida virgines,
Terram tenello sollicitans pede,
Versabat in gyrum sequaces
Secum oculos, animosque turbæ.
Ut rubra puro lacte natans rosa,
Serpebat albas purpura per genas:
Frons crine flavo fulgurabat,
Fulvo ut ebur variatur auro.
Sic illa, membris læta volantibus,
Producta cari nunc juvenis manu
Circum ibat, intactamque sensim
Nabat humum trepidante planta.
Nunc sola, gratis libera nexibus,
Errabat, huc vibrans oculos & huc,
Lusuque mobilis protervo,
Huncque petebat & hunc, & illum.
Beata, dixi, terra, vel hos pedes
Tu, bruta, fenti, vel mihi fac locum:
Seque illa per pectusque nostrum,
Per faciemque, oculosque volvat.

S Y L V Æ

DIALOGUS LUCIANICUS
DORIDIS ET GALATEÆ.*Latino carmine redditus.*

G A L A T E A.

FORTE deæ pelagi, ludentes litore curvo,
Captabant radios, auree Phœbe, tuos.
Hic Thetis, hic Melite, Spio, Panopeaque virgo,
Cymodoce, Doris, & Galatea fuit:
Cum Doris ficto Galateam molliter ore
Risit, & arguto strinxit amara joco.

D O R I S.

Scilicet, egregiæ tandem formosus amator
Contigit, o felix jam Galatea, tibi?
Nimirum hic Siculus pastor, proh numina, qualis!
Deperit, ut passim fertur, amore tui.

G A L A T E A.

Ne ride: qualis qualis tibi, Dori, videtur,
Neptuno tamen est de genitore fatus:
Neptuno vitreis late qui præfidet undis,
Neptuno a summo qui Jove prima tenet.

DORIS.

Egregium vero quod sit Neptunia proles !

Esto , sit altifremi filius ille Jovis.

Cum tam deformis sit , agrestis & hispidus , & quod

Omnibus est unum turpius , unoculus :

An vero genus ad formam prodesse putabas ?

Hoc tibi deformis nomine pulcher erit ?

GALATEA.

Imo nec est deformis , & id quod dicis obesse ,

Hoc queat hoc formam nobilitare viri.

Quippe quod agrestis , quod & hispidus (hæc tua nam sunt

Crimina , sic libitum est hæc vocitare tibi)

Haud deformat eum , verum mage , Dori , virile est :

Crede , decet fortes hispida barba viros.

Porro oculus media nitidus qui fronte relucet

Et quem Phœbææ lampadis instar habet ,

Ille etiam decet hunc : hoc cernit certius uno ,

Quam si vel duo , vel lumina mille forent.

DORIS.

Tu vero mihi jam , Galatea , videris habere hunc

Non tibi amatorem , verum adamare magis :

Usqueadeo laudas , & quæ contraria formæ ,

Jam formosa uti sint , atque decora , jubes.

GALATEA.

Haud equidem hunc adamo : tamen ista insignia vestra

Scommata, & insulfos haud queo ferre sales.
 Et plane invidia huc mera vos stimulare videtur,
 Quod vos non itidem ut me Polyphemus amat;
 Quodque gregem nuper celsa dum pascit in Aethna,
 Inter lanigeras conspiciendus oves,
 Nosque procul mixtim per litora sola vagantes
 Cernit, ubi pedibus prominet Aethna suis,
 Vestrum non ullam vel solum aspexit: at ipsa
 Visa viro cunctis pulchrior una fui.
 Meque proinde suo dignatus lumine solam est,
 Lumine fidereas exuperante faces.
 Hæc ea sunt, hæc sunt, quæ pectora vestra remordent,
 Hinc illi risus, illepidique joci:
 Namque hæc cuncta docent me vos præcellere forma,
 Meque magis dignam quam Polyphemus amet.

D O R I S.

Scilicet, invideam quod tu formosa videris
 Lusco, & pastori quod Galatea places?
 Quanquam aliud, quæso, potuit quidnam ille probare,
 Præter candorem, lacteæ diva, tuum?
 Ille placet, quod lac cibus est & caseus illi:
 Quod simile his, pulchrum profinus iste putat.
 Tu vero cupis ipsa tuam si noscere formam,
 Nec tibi iudicio stulta placere malo;
 Pendenti è scopulo, si quando silentibus Austris
 Pellucens placidis unda jacebit aquis,
 Temet contemplare, precor, dabit unda colorem
 Confinilem lacti, confimilemque nivi.

Atqui nulla quidem facies candore probetur,
Candida purpureis fit nisi tincta notis.

G A L A T E A.

Atqui ego nacta tamen, quantumvis candida, qualem
Doris amatorem vellet habere sibi.
Nullaque de vobis quam vel miretur agaso est,
Vel pastor, vel quam portitor ullus amet.
Atque alia ut taceam, cantat Polyphemus, in omni
Et calami, & citharæ, doctus & arte lyræ.

D O R I S.

Mitte hæc, diva, precor: cantantem audivimus, in te
Pruriret nuper cum male sanus amans.
Verum, o! sancta Venus, rursus in certamina Phœbum
Excire obstreperus Marsia visus erat.
Quin ter credideram sylvis audire rudentem
Vicinis asinum, ter Polyphemus erat.
Ipsiusque lyræ corpus jurare volebam
Cervinum, nudis ossibus, esse caput.
Cornua nam extabant cubiti de more recurvi:
Quis putet hîc hominem? quis putet esse lyram?
Tum vero inductis fidibus speciosus amator,
Nec jungens finui barbara monstra lyræ,
Nescio quid tandem durum & stridebat agreste,
Observant partes dum Lyra voxque suas:
Sic uti non fuerit de cunctis ulla deabus,
Quæ posset risus aut cohibere jocos.
Quid, quod & ipsa quidem non est dignata boanti
Respondere Echo, garrula Nympha licet.

Credo , deam puduit , si forte audita fuisset
Reddere stridentes ridiculosque sonos.

Quin ursis ursæ catulum formosus amator
Gestabat , lusus , deliciasque suas.

Hirtus erat totus , quo , credo , gratior illi ,
Quod similis fetis , & feritate fuit.

Quæ tibi nunc istum talem , Galatea , maritum
Invideat ? quæve hunc nunc velit esse suum ?

G A L A T E A.

Ergo tuum nobis , sit qui formosior , eia ,
Monstra , & qui melius voce lyraque canat ?

D O R I S.

Nullum habeo , fateor , nec eo me nomine jacto ;
Ac si sim multis sollicitata viris.

At vero talem , qualis Polyphemus , amantem ,
Totus qui faniem , totus ut hircus , olet :

Quique infelices funesta ad litora pulsos
Devorat , hunc habeas , hunc adamesque tibi.

Talia sunt , Nymphas retulit quæ fama marinas
Multa per alternas dicta dedisse vices.

Quid jam , quid cœcum non posse putemus Amorem ,
Te quoque formosum si , Polypheme , facit ?

E P I T H A L A M I U M.

HORA suavicula, & voluptuosa
Hora blanditiis, lepore, risu,
Hora deliciis, jocis, fufurris,
Hora suaviolis, parique magnis
Cum diis & Jove transfigenda forte:
Hora, qua poterat beatior
Nec Gnydi dea sancta polliceri,
Nec qui cum pharetra pererrat orbem,
Curis gaudia delicata miscens,
Penna splendidus aurea Cupido,
Magni pronuba nec soror Tonantis;
Nec qui floridulas Hymen puellas
Raptas e gremio tenace matrum
Involvit cupidis viri lacertis,
Rupis incola floriger canoræ:
Adveſta eſt, ferie rotante coeli.
O! felix juvenis, puella felix!

Felix ſponſe, cui cupita flamma
Jam nunc in geminis quieſcit ulnis,
Puella ætherea beata forma,
Qualem magna Venus, velitque Juno,
Et quæ caſſide Martia refulget
Sancto vertice procreata Pallas,
Si juncſtæ ſtatuant adire valles
Umbroſas iterum virentis Idæ:

Qua spectanda vel hæc, vel hæc, vel illa,
Quovis judicio superba malum
Victrix aureolum reportet astris!
O! felix juvenis, puella felix!

Felix sponsa, cui cupitus ardor
Affusus modo lectulo in beato,
Stringet colla tenacibus lacertis,
Insigni juvenis venustus ore!
Istis qui roseis tuis labellis,
Istis qui niveis tuis papillis,
Isto qui rutilante crine tactus,
Isto lumine qui loquace victus,
Jampridem tacito voratur igni,
Lentumque increpat usque & usque Solem,
Tardamque invocat usque & usque Lunam.
O! felix juvenis, puella felix!

Votis, fervide sponse, parce votis
Et suspiria mitte, mitte questus,
Tempus accelerat suave: mitis
Exaudit gemitus Venus fuorum.
Condit Cynthia ora, condit ora,
Seque gurgite perluens Ibero
Cedit noctivagæ locum forori;
Et quo gratior haud relucet ignis;
Conjunctis animis amore dulci,
Producit caput, emicatque coelo
Ductor Hesperus aureæ catervæ.
O! felix juvenis, puella felix!

Jam virgo thalamum subibit, unde

Ne virgo redeat, marite, cura.
Jam virgo niveis locata fulcris
Adventum cupiet tuum, tremetque
Perfusa ingenuo rubore malas :
Forſan & lacrymis genæ madebunt,
Et ſuſpiria fundet, & querelas.
At tu nil remoratus, & querelas,
Et ſuſpiria, lacrymasque tolles,
Abſtergens oculos tuo ore, dulce
Murmur pro querimoniis reponens.
O ! felix juvenis, puella felix !

Ergo membra ubi virginis decoræ
Felix candida lectulus fovebit,
Membra languidulo parata ſomno,
Et molli quoque te toro locatum,
Supra purpureos beata reges,
Supra conſtituet Jovem Dione,
Mox te blandidicis parare rixis,
Mox te molliculæ parare pugnæ,
Motus occipies calore juſto :
Belli proſpera ſigna non cruenti
Figens mille protervus hîc & illic,
Collo baſia multa, multa malis,
Labris baſia plura, plura ocellis.
Repugnabit, & improbum vocabit,
Et dicet : « SATIS eſt, tremente voce »,
Acerbaque manu proterva labra,
Propelletque manu manum protervam.
O ! noctem ter, & amplius beatam !

Pugnet strenua , pugnet illa , pasci
Pugnando teneri volunt amores.
Pugnando tibi duplicatus ardor
Vires sufficiet novas in arma.
Tunc per candida colla , tunc per illud
Quod certat ebori nitore pectus ,
Tunc per crura tenella , perque ventrem ,
Et quæ proxima sunt & huic & illis ,
Saltu volve agili manum falacem :
Et tot millia junge basiorum ,
Quot coelum rutilos tenebit ignes.
O ! noctem quater , & quater beatam !

Nec defint tibi blandulæque voces ,
Et quæcunque juvant perita verba ;
Nec cum murmure fibili suaves ,
Quales dant Zephyro sonante blandum
Frondes , quale columba , quale cycnus
Annosus moriente spirat ore :
Donec victa potentibus sagittis ,
Et cœco pueri volantis igne ,
Paulatim minus & minus severa ,
Ponet purpureum toro pudorem ,
Collum in brachia nexuosa dedens ,
Collo brachia nexuosa stringens.
O ! noctem quater , o ! quater beatam !

Tunc tunc oscula delicata fumes ,
Nullis contemerata quæ rapinis
Hærebunt vario morata nexu.
Tunc lusus fimiles , paresque virgo

Reddet delicias , & os hiulcum
Jampridem patulo licenter ori
Committens , animæ libidinoso
Fragrantis cupidum beabit haustu.
Mox lusu quoque molliore ludens ,
Dicet blanditias suaviores ,
Emittet digitos licentiores ;
Finget nequitiam falaciorem.

O ! noctem nimis & nimis beatam !

Tunc arma expedienda , tunc ad arma
Et Venus vocat , & vocat Cupido :
Tunc in vulnera grata proruendum :
Huc , illuc agilis feratur hasta ,
Quam crebro furibunda verset ictu
Non Martis soror , ast amica Martis
Semper læta novo cruore Cypris.
Nec quies lateri laborioso
Detur , mobilibus nec ulla coxis :
Donec deficiente voce anhela ,
Donec deficientibus medullis ,
Membris languidulis , madens uterque
Sudabit varii liquoris undas.

O ! noctem nimis , o ! nimis beatam !

Sudate , ut libet , & diesque longas
Noctesque exigite in potente lusu ;
Et brevi date liberosque dulces
Et longo ordine blandulos nepotes :
Quæ vobis senii minuta turba
Olim sollicitos levabit annos ,

306 . *J. SECUNDI SYLVÆ.*

Arcebit querulos toro dolores ,
Languentùm tremulos fovebit artus ;
Componet tumulto pios parentes.
O ! felix juvenis , puella felix !

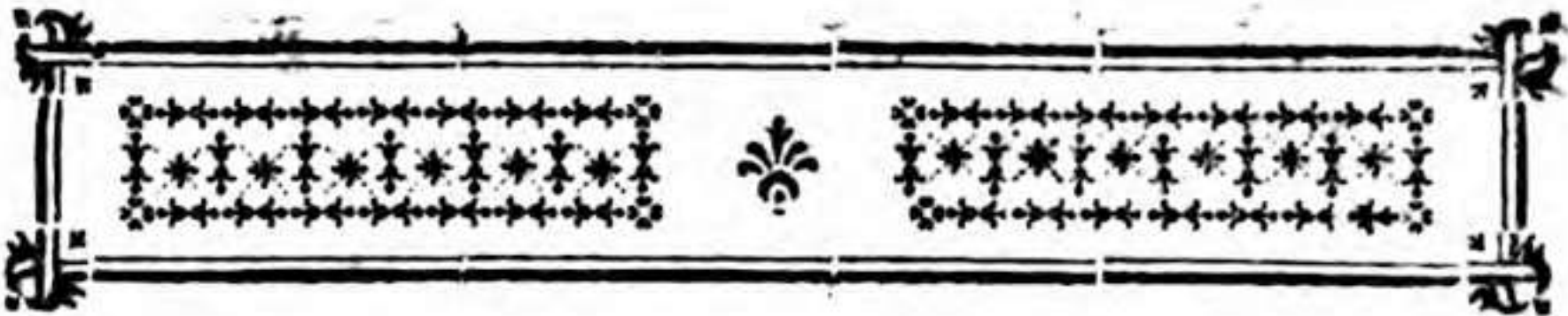
FINIS.

JOANNIS BONEFONII

ARVERNI

PANCHARIS.

PANCHARIS

JOAN. BONEFONII

ARVERNI,

AD JACOBUM GUELLIUM,
Regis Procuratorem.

SE AB AMORE REVOCARI
NON POSSE SCRIBIT.

O Guelli, juvenum eruditiorum,
Vel ipsa invidia fatente, princeps,
Quid Bonefius hîc tuus negoti
Gerit, quî valet, *anxior* (1) requiris?
Ludo carmine quo tener Catullus
Lusit, & teneri æmulus Catulli
Ille Plinius, atque Calvus ille:
Quo tu in carmine si tui Bonefi
Et falem minus & minus leporem;
Certè nequitiam satis probabas.
Et nunc molle mihi & suave quiddam est

(1) Adjectivum *anxius* comparativum non habet. *Bern. Moneta.*

Ridentes oculos meæ puellæ
 Ad cœlum lepidò vocare versu,
 Eosdem quoque nunc ferocientes
 Juvat stringere sæviore iambo.
 Quid tu, inquis, Venerem jocosque cantas,
 Cui Phoebi sine more sævientis,
 Ille immane sonans minatur arcus?
 Canto. Nam quid ego illa pertimescam,
 Quibus me juvet interiisse, tela?
 Quem Cupidineæ nocentiores
 Premunt ossibus intimis sagittæ,
 Et nocentius omnibus venenum,
 Quo velut Tityi jecur renascens,
 Sic semper pereò, ut perire possim.

AD ANTONIUM COTELLUM
Senatorem Parisiensem.

PANCHARILLÆ FORMÆ ELEGANTIAM
 DESCRIBIT, QUA SE CAPTUM AIT.

NAM quid dissimulem? Illa me, Cotelle,
 Nympharum domina, illa Pancharilla
 Prima militiæ hujus insolentem,
 Et Cupidineæ rudem palæstræ
 Cepit flammeolis suis ocellis,
 Vinxit aureolis suis capillis.
 Ut vidi, furor & malignus error,

Me mi surpuit. Ille me genarum
 Fulgor lubricus, ille Pancharillæ
 Pudor virgineo natans in ore;
 Risus ille decens, & ille candor
 Fuci nescius, ille me vetusti
 Splendor sanguinis, illa liberalis
 Indoles animi, illa mens fenilis
 Ætate in tenera, tenorque constans;
 Ille corporis elegantioris
 Cultus simplicior, & illa vultus
 Majestas placida & serenus ardor;
 Ille frontis honos patentis, ille
 Me supercilii nigellus arcus,
 Dentiumque duplex eburnus ordo,
 Et menti bifidi decor venustus;
 Spira illa auriculæ rotundioris;
 Illa blæfula, mollicella verba,
 Illa me capitis nitens columna,
 Emendatior omnibus columnis,
 Castigatior omnibus figuris;
 Illæ marmore purius nitentes
 Papillæ teretes, suas Diana,
 Et quas esse suas velit Dione,
 Obstrinxere sibi arctiore vinclo.
 Illo carcere pectoris repositi,
 Illis me pedicis profundi amoris,
 Æternum sibi Pancharilla vinxit.
 O! custodia carceris benigni!
 O! dulces pedicæ! ô! beata vincla!

B A S I U M I.

*Quo petit, ut Pancharis ipsi basiis animam
exsugat.*

NYMPHA, bellula, Nympha mollicella;
Cujus in roseis latent labellis
Meæ deliciæ, meæ salutes:
Nympha, quæ veneres, venusta tota,
Omnes omnibus una furpuisti,
Amabo mihi basium propina,
Quo tandem meus acquiescat ardor.
Ah! ne basiolum mihi propina,
Nam contra magis excitatur ardor;
Sed mî fuge animam halitu suavi,
Dum nil quicquam animæ mihi superfit.
Ah! ne, ne mî animam puella fuge:
Namque exfors animæ quid ipse tandem
Quid fim vana nisi futurus umbra,
Et errans stygiis imago ripis?
Infaustis nimis ah! nimisque ripis,
Quæ nullam venerem & suavitatem
Nullas delicias jocosque norunt.

Imo tu mî animam puella fuge:
Suge, dum mî animæ nihil superfit,
Dumque molliculi comes Catulli,
Dumque molliculi comes Tibulli,
Eam pallidulas & ipse ad umbras
Et errem stygiis imago ripis.

Tum

Tum vicissim ego , Pancharilla , fugam
 Tuæ florem animæ suaveolentis ,
 Dum nil quicquam animæ tibi supersit ;
 Dumque Lesbiolæ Catullianæ ,
 Dum comes Nemesis Tibullianæ ,
 Eas pallidulas & ipsa ad umbras ,
 Et erres stygiis imago ripis.
 Namque illic etiam suos amores
 Exercere piæ feruntur umbræ :
 Et illic Nemefim suam Tibullus ,
 Et illic quoque Lesbiam Catullus
 Fertur pallidulo ore suaviari.
 Sic illic , mea Pancharilla , te te
 Pallens pallidulam suaviabor ,
 Illi ut primi etiam duces amoris
 Palma jam veteri superbientes ,
 Et se a me fateantur & stupefiant
 Victos , multivola osculatione.

B A S I U M I I.

*In Acum, a qua petit, ut pectus Amicæ potius quàm
digitos imposterum cuspide pungat (1).*

DIC, Acus, mihi, quid meæ puellæ
Illa candidula, illa delicata
Albis candidior manus ligustris;
Quid leves digiti tenellulique
Tantum commervisse vel patrasse
Possunt, ut toties & hos & illam
Configas stimulo ferociente?

Ah ! ne molliculas manus inepta,
Ne læves digitos & immerentes,
At pectus stimulo acriore punge:
Pectus durius omnibus lapillis,
Durius scopulisque rupibusque.
Hic stylum altius altiusque fige,
Hic acuminis experire vires.
Quod si mollieris meam puellam,
Dii ! quantam hinc referes superba laudem
Hac te cuspide vulnerasse pectus,
Quod nullis potuit Cupido telis !

(1) *Hocce Poëmation minimè probat Moneta. " Ce
" n'étoit pas, dit-il, vouloir trop de bien à la Belle, que
" de souhaiter qu'une aiguille lui perçât le cœur, "*

BASIUM III.

*Ad Catellum Pancharidis suæ, cui fortunam
invidet. (1)*

QUIS, barbatule, quis tuam, Catelle,
Non tibi invideat beatitatem:
Quem mulcere manu solet nitenti,
Et solet tenero sinu fovere
Illa lux animi Diana nostri?
Cui tot blanditias, tot usque & usque
Lusus ingeniosa factitare:
Quem sic deperit impotente cura
Ut sive illa domi quieta degat,
Seu foris paret ambulationem,
Unum te focium domi forisque,
Unum te comitem viæ requirat;
Et cum sese epulis paravit illa,
Tu conviva Deæ advocaris usque.
Tum dapes tibi deliciores
Hinc & inde legit, tibi que lectas
Blanda porrigit & ministrat uni;
Mox ubi est epulis fames adempta
Novis deliciis beare certat.
Nunc te lacteolæ inserit papillæ,
Nunc humentibus admovet labellis
Et tot prodiga basiationes
Uni nectareo propinat ore,

(1) *Lege Pancharitis.*

O ij

Quot nec Lesbiam suam poposcit,
Vates multivolus, Catullus ille,
Catullus pater osculationum.

Quid beatius o ! tener Catelle,
Quid his amplius expetisse possis,
Avarus licet improbusque voti?
At beatius ampliusque quiddam,
Dat Diana tibi, dat illa quiddam,
Quod sperare licet *diis* (1) nec ipsis.
Adsciscit socium tori Diana,
Et te virgineo locat cubili.
Felix o ! nimis, & nimis Catelle,
Amate usque adeo meæ puellæ,
Quis, barbatule, quis, Catelle tanta
Non tibi invidet beatitates,
Queis sperare nefas beatiores.

(1) *Deis* lege. *Diî*, *Diis* : Monosyllabæ voces.

B A S I U M I V.

*Execratur dentes, quibus inter osculandum
papillas Dominae læserat.*

O ! Dens improbe, dire, ter scelestè,
Dens facerrime, Dens inauspicate,
Tun' tantum scelus ausus ut papillas,
Illas Pancharidis (1) meæ papillas,
Quas Venus veneratur & Cupido,

(1) *Pancharitis* & *Pancharitem*, à χάρις, χάριτες

Feris morfibus ipse vulnerares ?

Nec tecum reputas , miselle , quanti
In te numinis excitaris iras ?

Qui dum *Pancharidem* meam laceffis ,
Omnes & Veneres , Jocos , Amores ,
Et quantum est Charitum simul laceffis.

At tu , hoc pro scelere impioque facto ,
Ne mi irascere , blanda *Pancharilla* :
Namque testor ego tuos ocellos ,
Amo quos ego plus meis ocellis ,
Et testor Veneris tuumque numen ,
Quo majus mihi sanctiusque nullum ,
Non has lædere mens fuit papillas ,
Non has mens mihi , *Diva* , vulnerare.

Verum ut se exeruit mihi superbus
Tuarum ille decor papillularum ,
Et has impulit ardor osculari ,
Ipse ardentius æstuans furensque ,
Compressi has nimium atque vellicavi.

Hoc meum scelus impiumque factum est :
Pro quo mille adeo subire poenas ,
Pro quo mille velim subire cædes ,
Si tantum scelus impiumque factum ,
Ulla unquam queat expiare poena ,
Ulla unquam queat expiare cædes.
At ne hoc pro scelere impioque facto ,
Ne mi irascere , blanda *Pancharilla* :
Ne mi irascere , cui superba forma
Peccandi imposuit necessitatem.

B A S I U M V.

*Præmonet animum suum , ut cautè cum
Pancharide (1) agat.*

QUO mi sic animus repente fugit ?
Fugit , quod reor , ad meam puellam ,
Ad illa aurea vincla convolavit.
Ah ! quo in exitium ruis miselle ?
Hi , quos aureolos putas capillos ,
Quæ tibi aureolæ comæ videntur ,
Non sunt aureolæ comæ aut capilli ,
Sed sunt vincula , compedes , catenæ :
Sed sunt retia nexilesque casses ,
Quibus si semel occupatus hæres ,
Peribis , moneo , ah ! miser peribis ,
Nec ad me poteris miser redire.

Usque ab unguiculis meam pererres ,
Totam denique Pancharin retractes :
Illius licet ebrius lepore
Incubes oculis , labris , papillis ;
Verum cautius invola capillis.
Nam prædico iterumque tertiumque ,
His si retibus occuperis unquam ,
Peribis miser , ah ! miser peribis ,
Nec ad me poteris miser redire.

(1) *Pancharite.*

B A S I U M V I.

AD MATTHIAM BRUERIU M,
PROPRÆTOREM PARISIENSEM.

In amore jam incepto perseveraturum scribit.

Q U I D tu me indomitum, Brueri, compescere Amorem,
Ardoremque animi diffimulare jubes?
Hei mihi ! difficile est animum tractare furentem,
Difficile urentes occuluisse faces.
Ecquid ego intuear lentus formosa puellæ
Lumina, flammeolis irrequieta notis?
Intuear niveo turgentes orbe papillas,
Aureolasque comas, marmoreosque sinus:
Nec liceat libare sinus, teretesque papillas,
Nec liceat cupido figere dente genas?
Non oculis ausim, non oscula ferre capillis,
Oscula vel regnis anteferenda mihi.
Ah ! pereat qui sic moderari pectoris æstus,
Ah ! pereat qui sic lentus amare potest.
Excubet inde licet duræ custodia matris,
Excubet inde viri suspiciosa fides;
Garriat hinc vulgus tacitoque immurmuret ore,
Et toto fiam fabula nota foro:
Nec duras matrum excubias, vel torva mariti
Lumina, nec vulgi murmura vana moror.
Sint fora, templa, viæ, portus, populosa theatra
Et sint ardoris conscia rura mei.

Sic vixere patres, rexit quos aurea virgo;
Et quos falciferi sceptrâ beata fenis.

Errabant mixti nudis per rura puellis,
Et suus hærebat cuique perennis amans.

Longos alloquiis soliti producere soles,
Mille & blanditias, mille ciere jocos:
Gaudia ducebant nullo intercepta pavore,
Gaudia quæ Cyprio tota liquore madent.

Diffimulent simulentque alii, & pro tempore fingant,
Hæc me libertas vitæque avita juvat.

Nam quid nos casto velum obtexamus Amori?
Pro Venus! an scelus est numen amare tuum?

Nec Dî ergo sceleris, sceleris nec Jupiter expers,
Denique pars coeli crimine nulla vacat.

Quis Phoebi Chionem, quis Bacchi Gnosida nescit!
Quis falsi raptus per freta longa bovis!

Cui vel olorini non cognita furta Tonantis
Aut ducta Herculeâ mollia pensa manu!

Vivamus, mea lux, Divûmque exempla sequamur:
Ire juvet quo nos æstus amoris agit.

Si scelus hoc, peccem Divis auctoribus ultro,
Nec me pœniteat criminis esse reum.

BASIU M VII.

Invitam osculabitur.

AMABO, mea lux, mei lepores,
Meum melliculum, mei furores,
Hos meique animi, meique cordis,
Sine exosculer illices ocellos.
Sine exosculer aureos & illos,
Quos Apollinis aureisque Bacchi
Aufim crinibus anteferre crines.
Quid tu ingrata nimis, nimisque dura,
Id tu præmioli tuo poëtæ,
Id solatioli negas amanti?
An mî delicias facis jocosa,
Quodque plus cupis, hoc negas roganti,
Invita ut videare mî dedisse?
Invitam licet ergo teprehendam,
Et collo injiciam manus, & ora
Conferam oribus, & labella labris;
Et neges licet usque pernegesque,
Lucterisque mihi, & mihi mineris,
Usque ad basia mille basiabo.
Tum me morfibûs hinc & inde figas,
Et os unguibus hinc & inde vellas,
Nec morsus metuam unguiumve fulcos;
Quin quanto altius unguibus notarîs,
Quanto fixeris acriore morfu,
Tanto basia pressiora figam,

O v

322 J. B O N E F O N I I

Tanto & ipse premam arctiore nexu.
O ! mellitula prælia , o ! suaves
Dentium mihi morficationes !
Vis o ! Panchari , me beare ? Semper
Mihi basia pernega roganti ,
Semper ut rapiam fruarque raptis.

B A S I U M V I I I .

Amicæ salutem precatur.

SALVE , melque meum atque amaritudo ,
Otiumque meum , negotiumque ,
Meus Phosphorus Hesperusque , salve.
Salve , luxque mea & meæ tenebræ ;
Salve , errorque meus meusque portus.
Salve , spesque mea & mei pavores ;
Salve , nilque meum , meumque totum.
Sed quid pluribus ? O ! ter ampliusque ,
Tota Pancharis acharisque , salve.

BASIU M IX.

Vult ut Domina assidue ipsum exosculetur.

DA, mi ocellule, da, tenelle mi flos,
Da, columba mea atque turturilla,
Tot incendia cordis æstuantis,
Compescam tepido imbre basiorum.
Da rore humiduli tui labelli,
Rigem pectoris igneum furorem.

O ! heu quid volui ? Heu, puella, parce,
Et hæc flammea submove labella,
Queis auges animæ furentis æstus,
Et torres magis, & magis peruris,
Ut plane misero nihil superfit
Quam mox in tenues eam favillas.

Ah ! quid flammea submoves labella ?
Osque ab ore meo repente vellis ?
Profer flammea, profer hæc labella,
Et torre assiduo igne basiorum :
Istis me juvat ignibus perire,
Oethæo veluti rogo probatus
Hinc coelum novus Hercules revisam.

B A S I U M X.

*Miratur suavitatem & amaritudinem
Pancharillæ.*

CUM sis mellea tota , tota suavis ,
Ut mellita magis nec ipsa mella ,
Nec sic suavior ipsa suavitus :
Quî tot spicula delibuta felle
Evibras oculis , tuisque labris
Tantam amaritiem mihi propinas ?

Rursus tu quoque , Pancharilla , tota
Cum sis fellea , sis amara tota ,
Mage ut fellea sint nec ipsa fella ,
Non amarior ipsa amaritudo :
Quî tam dulcia mella basiorum
Tam dulcem ambrosiam mihi labella
Propinant tua ? quî tuis ocellis
In me spicula tam benigna vibras ?
An vis ista tui est , Puella , ocelli ,
An vis ista tui est , Puella , labri ,
Ut me felle beent suaviore ,
Ut me melle necent amariore ?
O ! amarities nimis suavis !
O ! amara nimis suavitus !

B A S I U M X I.

*Exoptat se Florem illum esse , quo uteretur
Amica.*

ERGO floscule , tu meæ Puellæ
Hoc florente sinu usque conquiesces ?
Ergo tu Dominæ meæ papillis
Beatus nimis infidebis usque ?

O ! si , floscule , mi tua liceret
Ista forte frui , & meæ puellæ
Incubare sinu , atque desiderare
Hos inter globulos papillularum ,
Non sic lentus inersque conquiescam ,
Non sic infideam otiosus usque :
Sed toto spatio inquietus errem
Et feram finui , feramque collo
Mille basia , mille & huic & illi
Impingam globulo osculationes.

Nec mihi fatis hæc putes futura :
Namque & discere curiosus optem
Quid discriminis inter hunc & illum ,
Et quantus tumor hujus illiusque :
Quantum *albedine* (1) præstet hic vel ille ,
Quantum duritie hic vel ille vincat :
Sinisterne globus , globusne dexter
Figura placeat rotundiore :
An dexter globus , an globus sinister

(1) *Albedo* , vox usurpata tantum in Glossis. *Albor* Varroni.

Papilla rubeat rubentior.

Explorem quoque quo beata ducat

Illa semita quæ globos gemellos

Sic discriminat, & subesse clamat

Mellitum magis elegansque quiddam.

Indagem quoque quicquid est latentis,

Et labar tacitus ferarque sensim

Usque Cypridis ad beata regna.

At mi Pancharidis meæ papillas

Nec summo licet ore suaviari,

Nec levi licet attigisse palma.

O ! sortem nimis asperam atque iniquam !

Tantillum illa negat mihi petenti,

Tantillum illa negat mihi scienti,

Quæ tantum huic tribuit nec id petenti,

Quæ tantum huic tribuit nec id scienti.

B A S I U M X I I.

*Beatum se prædicat, si Domina sua illius
memor sit.*

I COR ocyus ad meam puellam,

Dic ut me coquit ardor insuetus :

Dic ut mille premunt amaritates :

Dic ut imbre mihi perenniore

Madent lumina : Dic ut ipse vitam,

Hic traho anxius inquietæ curis.

Sed inter tamen has amaritates,

Has inter lacrymas & inter ignes,
Si tantum meminit puella nostri,
Dic me vivere vel nimis beatum.

BASIU M XIII.

Παραβολὴν instituit inter Cometam
& Pancharidem (1).

QUALITER exoriens ferali crine Cometes,
In sese populorum acies convertit & ora
Undique, & insolito perculsas lumine mentes
Territat: horrescunt diræ formidine cladis,
Mortales, certique pavent incendia belli:
Sic se ubi Pancharidis puro jubar ore coruscans
Exerit, & coeli major micat ignibus ignis:
Hærent obtutu populorum lumina, & alto
Corda pavent suspensa metu, bellique necisque,
Flammarumque, animis trepidantibus incubat horror.

(1) *Pancharitem, Pancharitis.*

B A S I U M X I V.

Spernit Dominam propter fastum animi.

Sic me Neæra contumacior spernis ?
 Sic despicas & fero fugis corde ?
 Fugis superba, & vota supplicis rides :
 Ridebo & ipse tete, & in vicem durus,
 Te despiciabor, perfida, & tuos fastus,
 Fastu retundam. Jamque tu mihi longum
 Vale, Neæra, indigna cantibus nostris,
 Indigna Musis. Marsias tibi semper,
 Tuos habeto, teque Marsiæ semper,
 Gens inficeta, plena rugis, insulsa,
 Averfa Musis. Rursus o ! mihi rursus,
 Vale, Neæra, dedecus puellarum,
 Urbisque probrum. Nam quid ipsa me spernis,
 Quid despicas, quem Turilla formosa,
 Turilla blanda, flos Turilla Nympharum,
 Complexa sponte vindicatque jamdudum,
 Sibique poscit : quæque jam meo cantu
 Superba tollit arduum caput coelo,
 Et se Corynnis seque Lesbiis confert.

At tu, Neæra, quam tuam vicem quondam
 Tacita dolebis, & tuum argues fastum ?
 Quam me requires & vocabis incassum ?

BASIU M XV.

Conqueritur fugam Pancharidis (1).

Quo sic, Diva, fugis? quid sic deserta pererras
Avia, nec nostri, nec memor ipsa tui?
Non metuis Fauni ne, dum incommitata vagaris,
Injiciant rapidas in tua colla manus?
Hos tu, diva, tuis longe complexibus arce,
Nec patere ingenuis oscula ferre genis:
Nec vero sic te oblitam nostrique tuique,
Crediderim, licet est suspiciosus amor,
Ut quibus effœtos artus depasta senecta est,
Queis vires penitus diriguere gelu;
Et denso vestita quibus præcordia villo,
Et suffusa genis hispida barba riget,
Anteferas, mea vita, mihi, cui corpore sanguis
Integer, & pingit prima juvena genas.
Quanquam adversa mihi & nimium contraria votis,
Non adeo adversam te tamen esse putem.
At vos vel manibus, Fauni, violare puellam
Parcite, delicias nec temerate meas.
Furtiva nec falce meas invadite messes:
Totus ut hujus ego, tota puella mea est.
Sed quid te deserta juvat per lustra vagari?
Tot ne per anfractus me, mea vita, fugis?
I, fuge per nemora & saltus, per inhospita tesqua:

(1) *Pancharitis.*

330 *J. B O N E F O N I I*

Per nemora & saltus , per quoque tesqua sequar.
 Invia nulla mihi fuerit via , five natatu
 Flumina , seu cursu vis superare juga.
 Nec me vel densus lapidosæ grandinis imber
 Arceat , aut rapidi vis furiosa Noti ;
 Nec me flagranti revocarit Syrius astro ,
 Nec nivis æternæ terra adoperta gelu.
 Nil me terruerit , quin quod natura pavorque
 Ingenitus refugit , sponte capeffet Amor.
 Fallor ego ? haud nostros sic averfariſ amores ,
 At tentare lubet quam mihi certa fides.
 Non igitur pulſata mihi tot planctibus aſtra ,
 Non mihi tot ſylvis carmina dicta tuis ;
 Tot ſuſcepta mihi discrimina cæca viarum ,
 Tot ſuperati æſtus , tot ſuperatæ hiemes ;
 Tot mihi decurſæ per opaca ſilentia noctes ;
 In te ſunt animi pignora certa mei ?
 His licuit tentaffe fatis. Jam parce labori
 Ingrato , ingratae , lux mea , parce fugæ
 Sed fugit ah ! ventisque preces ludibria mandat :
 O ! nimium fortis aſpera fata meæ !
 Sic ego ſum duræ natus ſervire puellæ ?
 Sic erit immitis ſemper ut angat amor ?

BASIUM XVI.

*Exaggerat felicitatem & infelicitatem
in osculando.*

DONEC pressius incubo labellis
Et diduco (1) avidus tuæ, Puella,
Flosculos animæ suaveolentes,
Unus tum videor mihi Deorum
Seu quid altius est beatiusve.

Mox ut te eripis, ecce ego repente
Unus qui superûm mihi videbar,
Seu quid altius est beatiusve,
Orâi mî videor relatus umbris,
Seu quid inferiusve tristiusve.

(1) Admodum improprie *diduco* pro voce simplici *Duco*,
quam apud Aul. Gell. L. XIX. c. 11. sensu genuino habes:

*Dulcemque florem spiritûs
Duco ex aperto tramite.*

BASIUM XVII.

Expetit modum in osculando.

TUNÈ Pancharidis, (1) meæ labellis
Infelix animæ ausus incubare?
Ausus fugere mella basiorum?
Ausus nectare delicatiore

(1) *Pancharitis.*

Tete proluere ? heu , miselle , parce :
 Nam dum fugere mella , dumque nectar
 Credis ebibere , ebibis venena ,
 Et incendia fugis & furores.
 Non sentis etenim ut tuos per artus
 Erret flamma furens , latenſque virus
 Serpat in jecur intimaſque venas :
 Dum tu incautior hinc & inde fugis ,
 Et hauris Dominae meae labella.
 Maligna ah ! Dominae nimis labella ,
 Quae me tam miseris modis habetis ,
 Ne ſævite adeo , labella bella ,
 Sæviſtis ſatis atque torruſtis.
 Nunc reſtinguite flammeos calores ,
 Nunc diſperдите fluctuans venenum ,
 Paulum baſia veſtra temperate :
 Volo baſia , non venena & ignes.

B A S I U M X V I I I.

*Execratur Pancharidis (1) pulchritudinem ,
 quâ captus erat.*

SALVETE aureolae meae puellae
 Crines aureolique crispulique.
 Salvete & mihi vos puellae ocelli ,
 Ocelli improbuli protervulique.
 Salvete & veneris pares papillis
 Papillae teretesque turgidaeque ,

(1) *Pancharitis.*

Salvete æmula purpuræ labella :

Tota denique Pancharilla salve.

Quin vos aureoli perite crines ,

Et vos improbuli perite ocelli ,

Vos & turgidulæ perite mammæ ,

Perite æmula purpuræ labella ;

Tota denique tota tu perito

Qua visa perii repente totus.

BASIU M XIX.

*Dicit lachrymas Pancharillæ non esse lachrymas ,
sed flammæ & incendia amoris.*

AT mî dicite , lacrymæ tenellæ ,
Vos quæ candidulæ meæ puellæ
Os argenteolo rigatis imbre ,
Quî fas nascier hîc puellæ ocellis ,
Qui toti igneoli undequaque spargunt
Tot incendia missilesque flammæ ?

Verum fallor ego , & tuæ , Puella ,
Quæ mihi lacrymæ & putantur imbres ,
Non sunt hæ lacrymæ aut aquosus imber
Sunt incendia flammeæque guttæ
Quæ me sic adeo intime perurunt ,
Consumpta ut rapidi caloris æstu ,
Jam mî pectora tota colliquescant.

Quid jam non igitur miselli amantes
Sperent aut metuant , quibus creare
Undam flamma potest & unda flammam

B A S I U M X X.

*Scribit se nunquam posthac aditurum
Pancharillam.*

QUID O ! Cupidinis duces ,
Ocelluli lascivuli ,
Me prodidistis inscium ,
Ausu tueri fixius
Vultus puellæ lubricos ?
Quorum nitore , ceu novi
Percussus ictu fideris ,
Humi repente corruui.

Quid o ! pedes audaculi ,
Me sic iistis perditum ,
Dum me vagantem sistitis
Ad illa divæ limina ,
Ubi furore faucii ,
Hanc penè vitam liquimus ?

Quid o ! manus protervulæ
Sic irruiistis in sinum
Et lacteas papillulas ,
Ut hinc amoris diffluens ,
Serpensque sensim in intimos
Artus , venenum cor mihi ,
Pectusque totum absumeret ?

At ipse vestram comprimam
Ferocientem insaniam ,
Et turgidos licentia

Istos domabo spiritus.
 Nam vos, pedes audaculi,
 Premam deinceps compede;
 Et vos, manus protervulæ,
 Arctabo duris vinculis;
 Et vos, ocelli, fascia
 Lascivientes obtegam:
 Ut nec tueri, ocelluli,
 Vultus puellæ lubricos:
 Nec involare vos, manus,
 In lacteas papillulas:
 Nec illa posthac vos, pedes,
 Possitis unquam sistere
 Ad Pancharillæ limina.

B A S I U M X X I.

Petit a Cupidine ut finem basius imponat.

AN non, sæve puer, satis superque est
 Tot me pectore parturire flammæ,
 Tot ignes premere intimis medullis,
 Nî suspiria ventilentque flammæ
 Accendantque animi æstuantis ignes?
 Jam suspiria, jam modum furori
 Tandem ponite: fat meos per artus
 Furit flamma, furit malignus ignis.
 At vos, ô lacrymæ profusiores,
 Adeste, & miserum levate amantem:

Adeste atque animi æstuantis ignes
 Contra immergite largiore rivo.
 Heu ? quî me lacrymæ levare possint ;
 Quîve extinguere tot caloris æstus ,
 Quas incendia , quas mei voraces
 Flammæ pectoris ebibere totas ?

B A S I U M X X I I .

*Conqueritur cor suum à Pancharide (1) esse furto
 ablatum.*

ERRABAM in filvis , erranti retia mille ,
 Mille puella plagas infidiosa parat.
 Occupat incautum , corque in sua retia tandem
 Trudit , & æterna compede dura premit.
 Hei mihi ! sic casses , sic vincula nectis amanti ?
 Hei mihi ! sic misero cor violenta rapis ?
 Non queror esse tuum : sed eram quod sponte daturus ,
 Cor mihi te furto surripuisse queror.

(1) *Pancharite.*

BASIUM XXIII.

*Quæritur de Pancharide (1), quod illa sit sævior
maligniorque tonitru & fulmine.*

VENI ad Panchariden (1) meridiatum,
Cum mox insolito fragore coelum
Concussum tonat, igniumque late
Trifulcis jaculis coruscat æther.

Illa femineo pavore languens
Ruit protinus in sinus amanti:
Et „ferva miseram, inquit illa, ferva“.

Ego sollicitam & nimis paventem
Sustentans gremio, quid o ! puella,
Quid me poscis opem, jubesque te te
Ut fervem, nimium meticulosa,
Quæ sic fulgura vana pertimescis,
Tonitrusque paves, inane murmur
Quin meme miserum, puella, ferva
In quem letiferis tuis ocellis
Multo fulgura tu maligniora,
Multo fulmina sæviora vibras.

(1) *Pancharite. - Panchariten.*

BASIUM XXIV.

*Comparisonem facit inter semetipsum, & Rosam
rubentem & pallentem.*

EN flores tibi mitto discolores,
Pallentemque rosam & rosam rubentem.
Illam cum aspicias, miselli amantis
Putat pallidulos videre vultus:
Cum tueberis hanc rubore tinctam,
Putes igne rubens cor intueri.

BASIUM XXV.

*Vult ut Pancharis eodem oculo pereat, quo ille
periit.*

AMABO, hunc mihi commodes ocellum,
Hunc tuum improbulum, puella, ocellum
Qui tot tela vibrat, vibratque flammis.
Quid acturus eo, puella, quæris?
Ut hinc tela petam, petamque flammis,
Quibus quot perii misellus olim,
Tot & tu pereas, misella, telis,
Tot & tu pereas, misella, flammis.

BASIUM XXVI.

AD D. FRANCISCUM MYRONEM,
SENATOREM PARISIENSEM.

Qualem velit Amicam.

SIT in deliciis puella, Myro,
Quæ clavis radiat superba gemmis;
Quæ monilibus atque margaritis
Tota conspicua, atque onusta tota est.
Sit in deliciis amoribusque,
Quæ creta sibi, quæque purpuriffo
Et veneficiis colorat ora.

Placet, Myro, mihi puella simplex,
Cui nativa genas rubedo pingit,
Nativusque pudor. Placet puella
Ore virgineo & decenre cultu,
Artis nescia, negligensque fuci.
Placet denique quæ nihil monilis,
Nil gemmæ indiga, nilque margaritæ,
Pollet ipsa satis suapte forma.

B A S I U M X X V I I.

A D E U N D E M.

Conqueritur perfidiam & inconstantiam Pancharidis (1), & subjungit se illam tamen amaturum, quamvis alii viro, militi putà, nupserit.

ASPICE quàm dubia, Myro, me verset arena,
 Aspice quos ludos ludere fuerit Amor.
 Illa suis quæ plus oculis me nuper amabat,
 Alterius nunc est facta puella viri.
 Ah ! genus instabile & malefidum femina nomen,
 Quam fibi constantem non videt una dies !
 Hæc erat illa fides, qua tu jurare solebas
 Te propriamque mihi perpetuamque fore ?
 Sed non fallacis querimur perjuræ linguæ :
 Non querimur læsos sæpius ore Deos.
 Quæ sit facta Diis, sit Dîs injuria curæ,
 Quos video ultores post caput esse tuum.
 Te queror indigni te militis esse maritam :
 Te queror ingenuam barbara vincla pati.
 Ah ! mihi tu poteras victrix præfigere leges :
 Jura mihi poteras imperiosa dare.
 Nec leges mihi turpe tuas, & jura subire :
 Parere imperiis nec mihi turpe tuis.

(1) *Pancharitis.*

Rusticus est nimium, verique ignarus amoris,
 Quem pulchræ dominæ jussa subire pudet.
 Nunc te etiam, licet ipsa aliò traduxeris ignes,
 Et licet odisti, semper amabo tamen.
 Nunc etiam, legesque tuas, tua jussa capeſſam:
 Nunc etiam nutus imperiumque sequar.
 Tu si forte mihi priscum impertire favorem,
 Si miserum rursus, perfida, amare negas;
 Finxeris at certe, certè simularis amare:
 Sat mihi fictus erit, sat simulatus amor.

BASIUM XXVIII.

*Execratur Musas, utpote Pancharidis (1) amores
 non augentes.*

ITE, quando nihil juvare amantem,
 Quando conciliare nec potestis
 Adversam nimium mihi puellam:
 Ite in exitium malasque flammæ,
 Musæ perniciēs meæ juventæ.

Nam quid illa meo superba cantu
 Famam in postera secula prorogabit,
 Quæ meas toties preces
 Sprevit aspera contumaxque flecti?

Quin vos quin potius subite flammæ,
 Quin vos quin potius valet in ignes,
 Camœnæ mihi non bene auspicatæ.

(1) *Pancharitis.*

Verum pignus ego meique amoris ,
 Et meæ fidei obfides camoenas
 Scelestus jubeam valere in ignes ?
 Ego nomina clara Pancharillæ ,
 Quibus vel Venus invidere possit,
 Diris devoveam ustulanda flammis ?
 Quin vos vivite clara Pancharillæ
 Meæ nomina , vivite o ! Camoenæ ;
 Nec incendia nec timete flammæ.
 Unum me fatis æstuaræ flammis :
 Unum sit fatis ignibus perire.

B A S I U M X X I X.

*Comparat malum suum Venereum cum malo
 Promethei , Tityi , Sisyphi , &c.*

NEC coelum assiduo madescit imbre ,
 Nec mare assiduis tumet procellis :
 At mihi assiduo imbre lacrymarum
 Ora tota madent , mihique pectus
 Curarum assiduis tumet procellis.
 Non terras petit usque & usque fulmen :
 At me fulminibus nocentiora
 Usque tela petunt , & usque flammæ.
 Non semper miserum vorat Prometheus ,
 Nec semper Tityum malignus ales :
 At malignior usque mi Cupido ,
 Et fibras vorat , & vorat medullas.

Non Ixiona Sifyphumve pondus
Urget perpetuum : at mihi perenne
Pondus incubat , at me & usque & usque
Dolorum rapit orbis inquietus.
O ! me ter miserum ! o ! nimis sinistro
Natum fidere , Diisque inauspicatis !

B A S I U M X X X.

*Conqueritur se justam moriendi causam non
habere.*

NON ego, Diva, queror blandæ modulamine vocis,
Quod me excantaris surpuerisque mihi.
Non ego, Diva, queror, dulci quod nectare tincta
E labris animam mî tua labra trahunt ;
Non quod mî pæto furata es lumine pectus,
Ast unum infelix hoc ego, Diva, queror :
Dum sic occumbo, tam dulci occumbere leto,
Ut leti non sit justa querela mei.

B A S I U M X X X I.

*Petit Basium a Pancharide (1), & optat ut inter
basiandum expiret.*

PANCHARI, virgineos inter flos unice flores,
 Panchari, pars animæ dimidiata meæ:
 Cujus labra rofas spirant, violasque capilli,
 Spirant cinnameum candida colla nemus.
 Da mihi da pressim luctantibus humida linguis
 Basia per longas continuata moras.
 Qualia dat casto turtur fociata marito,
 Qualia amatori blanda columba suo.
 Nec numera, ut cupido numerabat Lesbia vati:
 Illa dare ex animo, non numerare juvet.
 At tu dum cupido miscebis basia amanti,
 Junge oculos oculis, & labra junge labris.
 Nec penitus clausa ora tene, nec aperta licenter,
 Ut nec clausa juvant, sic neque hiulca decent.
 Sit fatis ad pulsum linguis fecisse duabus,
 Innocuoque brevem dente dedisse viam.
 Occurrat veniens venienti lingula linguæ,
 Alteraque alterius mobilis ore natet.
 Ne tota committe tamen mihi prælia lingua,
 At summa tantum cuspide bella gere.
 Dumque tuam exfugam, tu nostram exfuge vicissim;
 Dum te dente petam, me quoque dente pete.

(1) *Pancharite.*

Sint voces querulæ, sint blæfula verba loquentûm,
Nec defint tremulo murmura blanda sono.
Postremò in nostris animam depone labellis:
Hîc morere, aut certe finge petulca mori.
Sic est, & cupidum tandem exorata beasti,
Estque anima in labris nostra relicta suis.
Omnibus e membris illuc stimolata cucurrit,
Tanquam perpetuas hîc habitura moras.
Sic eat & redeat toties, erretque labellis,
Dum se animæ penitus misceat illa tuæ.
Nec tu animam ex anima possis divellere nostra,
Ut noster nunquam dissoluetur amor.

B A S I U M X X X I I.

*Rogat Venerem , ut si forte in prælio Basiorum
expiret , animæ illius hæres esse non
dedignetur.*

CUM certamina mox futura verso ,
Tot mentem illecebræ meam *titillant* (1),
Sola ut ebria cogitatione
Jam tum deficiat. Quid ergo sospes
Hæc certamina perferam cruenta ?
Quem certaminis ipsa vel futuri
Cogitatio vulnerare possit ?
O ! Venus bona , quæ bonos amantes
Una numine prospero tueris ,
Hoc si me miserum impotentiore
Contingit cadere immorique bello ,
Accipe hanc animam , & beatoris
Duc in florida me vireta Cypri.

(1) In verbo *titillant* , longum est *ti* , quod hic malè
corruptum.

P E R V I G I L I U M

V E N E R I S.

O N O X suavicula ! o bonæ tenebræ !
 Tenebræ mihi luce clariores ,
 Quæ meam Venerem & Suavitatem ;
 Cor vitamque meam mihi attulistis.

Nunc te possideo , alma Pancharilla ,
 Turturilla mea , & Columbulilla !
 Nunc blandæ Veneri licet litare :
 Longæ præmia nunc moræ referre ,
 Amplexuque mihi frui cupito.
 Ferox , improba , dura , quid moraris
 Sic me languidulum ? quid illa linguæ
 Mella fugere , quid suavis auram
 Oris colligere , & tenaciora
 Vetas conferere invicem labella ?
 Quod voto tacito unicè requiris ,
 Cur id , dura , mihi negas roganti ?
 At prior cupias licet , pudica ,
 Et frontis tetricæ cupis videri :
 Spernens (credere si licebit unquam)
 Molles nequitias libidinesque.

At te per faculas tuas micantes ,
 Et hæc æmula purpuræ labella
 Oro , perque genas , & hunc capillum ,

Qui formosa vagus flagellat ora ,
 Oro perque sinus , & has papillas
 Primulùm tibi jam fororiantes ,
 Has gemmas geminas pari decore
 Surgentes , geminis pares pyropis ,
 Ne Cupidine jamdiu æstuantem
 Eneca. Ah ! perii miser , quid ? Imo
 Jamdudum perii , nisi benigna
 Faves ocius , ociusque cordis
 Tot incendia , Pancharilla , sedas.
 Me Venus bona , me Cupido ferva !
 Mî mens. insolitum furit furorem ,
 Neque hunc ferre potest furoris æstum.

Hæc suspiria & has preces trahebam
 Imo a pectore , jam neci propinquus ,
 Quum victæ subito ira detumescit ;
 Et mox virgineo pudore leves
 Interfusa genas , & ora casto
 Spargens molliter imbre lacrymarum :
 » Tota , inquit , tua Pancharilla , tota est
 » Mutuo tibi mancipata nexu ».
 Cum dicto simul osculum propinat ,
 Ultro se admovet , & prudenter audax ,
 Sese in brachia nexuosa dedit.
 Ego compositam aureo cubili
 Totum verto in eam furoris ignem ,
 Quæ mî incendia tanta suscitavit.
 Toto corpore pronus in suaves
 Amplexus ruo , cruribusque crura ,
 Pes pedi , femori femur recumbit :

Hærent oribus ora, labra labris,
Firmo pectora glutino cohærent.
Jamque Cypridis aurea vireta,
Jam Cupidinis hortulos pererro,
Vere perpetuo hortulos virentes;
Hinc rosas teneras legens, & inde
Narcissum, violas, amaracumque,
Mellitis nimis atque delicatis,
Usque ad invidiam osculis fruiscor.
Stricto corpora colligata nexu
Confundunt animas: duellum utrinque
Commiscent tremulæ per ora linguæ.

O! quot lectulus & lucerna pernox.
Molles delicias utrinque vidit!
Dum strictim appliciti arctiore vinclo
Hæremus calidi, Venusque venis.
Diffusa interioribus, tepente
Artus languidulos liquore rorat,
Alternantibus osculis, utrinque
Occursantibus hinc & inde linguis,
Conniventibus hinc & inde ocellis.

Tum dico: Superi tenete cœlum,
Vestram numina possidete sortem.
Dum te teneam, alma Pancharilla,
Dum te possideam, nec ipse cœlum,
Nec vestram Superi invidebo sortem.
Et nunc roscida labra suaviari,
Et nunc mollibus immori lacertis,
Nunc patrantibus innatare ocellis,
Nunc & brachia tortili capillo

Impedire juvat , modo osculari
Anhelas tremulo sinu papillas ,
Papillis Veneris pares papillas ,
Altrices animæ meæ papillas.
Nunc saltu volucris infilire collo ,
Nunc candente genas notare dente ,
Nunc errare manu licentiore
Illa per femora , illa perpolita ,
Illa marmoreo superba luxu
Quibus janitor excubat Cupido ,
Et sacram Veneris tuetur arcem.
Mille ludimus osculis protervi ,
Ut colludere turturique turtur ,
Columbæque suæ solet columbus :
Certatimque damus notas amoris ,
Certatimque damus notas furoris
Et transfudimus ore semihulco
Errantes animas & hinc & inde.
Hæc nos prælia militamus inter
Sudores varios anhelitusque ,
Dum fessa Venere artubusque tritis ,
Et jam deficientibus medullis ,
Et jam deficiente corde anhelo ,
Cogor languidos inire somnos :
Mox & succiduum recondo collum
In meæ tenero sinu puellæ.
Illa , interposita minus vel hora ,
Pungit sæpicule , atque dormientis
Aurem vellicat , & subinde tractat ,
Et me verberat osculis subinde ,

Et parcente petit labella morfu.
Tum me blanda iterum vocans ad arma
Sic, ignave, jaces sopore victus,
Sic cessas ? ait. Hic repente lento
Sopore excutior, juvatque gnavum
Ad Cupidinis arma profilire;
Juvat cominus, eminus ferire,
Et cæsim juvat, & ferire punctim.
Jamque vulnere dulce sævienti
Hostis transadigo intimas medullas.
Reddit multiplices vices uterque,
Et subfultibus hinc & inde crebris
Spissat officium : novas uterque
Serit delicias, ferit lepores,
Uterque improbulos jocos, uterque
Fingit blanditias proterviores,
Facit nequitias falaciores,
Omnes Cypridis induit figuras,
Donec corpora *miscuo* (1) furore
In unum coëunt amica corpus.

Millies mihi milliesque salve,
Nox felicibus invidenda Divis,
Quâ nec Juno mihi beatiorum,
Nec possit Venus ipsa polliceri!

Salvete o ! mihi candidæ tenebræ,
Tot inter Veneres, *salaciasque* (2)

(1) *Miscuus*, vox barbara.

(2) *Salacias* pro *Salacitates* longè a Synonymiâ. Dea *Salacia* apud Romanos Maris reciprocationes regebat, & sæpius usurpata pro mari ipso.

Et tot blanditias *faventiasque* (1),
 Et tot illecebras lubentiasque,
 Et suspiria, murmura, & susurros,
 Et convitia mutuosque quæstus,
 Lusus, oscula, tinnulos cachinnos,
 Rixas, prælia, morficationes,
 Iras, vulnera, *lingulationes* (2),
 Vitas atque neces reciprocantes,
 Et tot nequitias, mihi peractæ!

(1) *Faventia*, verbum obsoletum.

(2) *Lingulationes*, vox ficta ab auctore, Græcorum *παταγωτρίσματα* referens.

INSUPER observanda quæ sequuntur. *Su a ve* passim diductum in tres syllabas, contra veteris Latii constantem usum, qui dissyllabum facit — *Bas.* VI & XV. *Suspiciosa* fides, *suspiciosus* amor: Poeta syllabam *pi* mendosè corripit, quæ producta semper a Grammaticis, utpote manans a substantivo femin. *Sūspiciō*, onis. — *Bas.* VII. *Melliculum*, pro *τό melculum*, ipsi malè lectum in Plauto — *Bas.* XIV. *Despicari* pro *spernere*, &c. &c.

F I N I S.

JOACHIMI BELLAI

AMORES ET VARIA.

JOACHIMI BELLAI, ANDINI AMORES.

AD GORDIUM.

Cui donem potius novum libellum,
Quo raptum refero meæ puellæ,
GORDI, quàm tibi, qui meam puellam
Sic amas, propriam ut putes sororem?
Quare quidquid id est novi libelli,
Gordi, quos tibi nunc damus legendum,
Sic velim accipias, scias ut illam
A me plus oculis meis amatam,
Et te plus oculis meis amatum.

AD VENEREM.

BELLA per Æmathios non hîc civilia campos,
Fraternas acies, arma virumque cano.
Nec quoque fert animus mutatas dicere formas,
Raptoris Stygii nec memorantur equi.

Æneadum genitrix causa est mihi carminis una :

Materiam vati da , Venus alma , tuo.

Tu quoque Faustina nobis , formosa , dedisti ,

Qua nihil est tota pulchrius Aufonia.

Hac mihi sublata , periit mihi pristinus ardor ,

Et quidquid mentis vel fuit ingenii.

Redde ergo ingenium solitasque in carmina vires :

Faustina potius sed mihi redde , precor.

RAPTUS FAUSTINÆ.

QUALIS tartareo quondam Proserpina curru ,

Dum vaga discurrit saltibus , Enna , tuis :

Nocturnis nuper rapta est Faustina quadrigis ,

Dum tenet ah ! demens limina aperta domûs.

Rapta est , me miserum ! & coeco sub carcere clausa ,

Conjugis ingrato nunc gemit in thalamo.

Et nunc ille ferus tanquam de virgine rapta

Exultat , nostris heu ! fruiturque malis.

Interea infelix mater lymphata per urbem

Currit , & ignotas excubat ante fores ;

Te solam , Faustina , vocans , tua lumina quærens ,

Quæsisse ut natam dicitur alma Ceres.

Ast ego , quem assiduo torret malus igne Cupido ,

Deferor , ut noto concita Baccha Deo.

Nec dubitem æratos liceat si rumpere postes ,

Duraque nocturna solvere claustra manu ;

Irruere armatus , vel si hoc mala nostra ferat fors ,

Perferre audacis vincula Pirithoi.

FAUSTINAM PRIMAM FUISSE,
QUAM ROMÆ ADAM AVERIT.

IPSE tuas nuper temnebam, Roma, puellas,
Nullaque erat tanto de grege bella mihi.
Et jam quarta Ceres capiti nova ferta parabat,
Nec dederam sævo colla superba jugo.
Risit cæcus Amor. Tu vero hanc, inquit, amato:
Faustinam nobis indicat ille simul.
Indicat, & volucrem nervo stridente sagittam
Infixit nobis corda sub ima puer.
Nec satis hoc: tradit formosam in vincla puellam,
Et sacræ cogit claustra subire domûs.
Haud prius illa tamen nobis erepta fuit, quam
Venit in amplexus terque quaterque meos.
Scilicet hoc Cypris nos acrius urit, & ipse
Altius in nostro pectore regnat Amor.

AD JANUAM FAUSTINÆ.

HÆC domus, hæc illa est nostros quæ claudit amores:
Ah! nimis atque nimis janua, dura mihi!
Tu veneres, ingrata, meas, lususque jocosque,
Tu cohibes vinclis gaudia nostra tuis.
At nunc ille senex forsan rosea illa labella
Sugit, & amplexu mollia membra premit.
Interea vagus atque excors, sine mente animoque,
Limina nocturnis nota tero pedibus;
Et circumspicio Lynceo lumine, si qua
Rimula sit nostris forte patens oculis.

Nulla patet, vel si qua patet, sunt omnia muta,
 Vocibus ac nostris pervia nulla via est.
 Hei mihi ! quod dominæ nullâ ratione potis sum,
 Me dulce in gremium mittere per tegulas.

SE PERPETUO FAUSTINÆ MEMOREM FUTURUM.

QUOD scelus admisi infelix ? Quæ numina læsi,
 Ut mihi sic, mea lux, eripienda fores ?
 Nam cui tam subito tot gaudia sunt prærepta,
 Iratos omnes huic decet esse Deos.
 Ergo te posthac nunquam, mea vita, videbo ?
 Audiero absentis nec tua verba miser ?
 At certe infixi nostro sub pectore vultus,
 Fixaque perpetuo verba loquentis erunt.
 Hoc mihi non superi abstulerint, non Jupiter ipse,
 Non si me toto fulmine dejiciat.

DE VULCANO ET MARITO FAUSTINÆ.

UT Martem & Venerem vinclis excepit, & astu
 Mulciber & coelo fabula nota fuit :
 Sic tu ex insidiis Faustinae surripuisti,
 Scilicet ut tota notus in urbe fores.
 At cur non astu simili, similique catena
 Me me etiam vinctum maxima Roma videt ?
 Sic te ulcisci ambos, conjux generose, decebat :
 Hoc demum poteras Mulciber esse modo.

CUR SIT IRATUS MARITO FAUSTINÆ.

N O N te ideo (ne forte aliquis nos dicat ineptos)
 Damnamus nostris impie , versiculis ,
Quod tu Faustina nuper de nocte silenti
 Materno sævus traxeris e gremio :
Quodque illi miseræ , & duro sub carcere clausæ ,
 Omnia crudelis gaudia fustuleris.
Novimus & leges , & quæ sint jura mariti ,
 Nec venit ex vero nostra querela thoro.
Sed quod frigidulus conjux , turpisque senexque ,
 (Ne quicquam de te durius ipse loquar)
Tam bellam & lepidam , nec tali conjuge dignam ,
 Externi cogas jura subire thori.
Hoc,inquam,est sævum quod te facit, improbe,quodq;
 Damnamus nostris , impie , versiculis.

CUM FAUSTINA INCLUSAM ESSE
 VENEREM ET AMOREM.

CLAUSTRA tenent nostram (sic Dii voluere) puellam:
 Felix quem clausum ferrea claustra tenent !
Illic sunt Charites , Lususque , Jocique , Leporesque ,
 Et quidquid fedes incolit Idalias.
Casta Venus sancto corpus jam velet amictu ,
 Sacraque jam discat relligiosus Amor.

OPTAT SE INCLUSUM CUM FAUSTINA.

O mihi si liceat furtivos jungere amores ,
 Hic ubi , me miserum ! clausa puella mea est ;

Mentirique novam mutata veste figuram,
 Jupiter ut quondam casta Diana fuit!
 Quam bene virgineo tectus velamine corpus,
 Perferrem sancti jura severa loci!
 Nulla Deis melius faceret solemnia sacra,
 Alternas melius conciperetve preces.
 Rursus cum tacita peteretur nocte cubile,
 Et foret optati reddita forma viri:
 Haud quisquam melior validam exercere juventam,
 Nocturnisque sacris conciliare Deos.
 Sic gratis vicibus Vestæ, Venerisque sacerdos,
 Nocte parum castus, luce pudica forem.

**CUR VESTALIBUS INNATI SINT
 VELUT QUIDAM AMORIS IGNICULI.**

ÆTERNUM extingui Vestæ in penetralibus ignem,
 Romulidum quondam Relligio vetuit.
 Virginibus sacris nostros hinc mansit in annos,
 Pectora ut æternis ignibus urat Amor.
 Dii faxint, mea vita, tuos hic crescat in ignes
 Ignis, & ut nostri sis memor usque precor.

IN DURUM JANITOREM.

FERREA jam nostras admittunt claustra querelas,
 E nostris lacrymis duraque saxa gemunt:
 At tu crudelis nimium sævusque sacerdos,
 Durior & ferro, durior & scopulis,
 Nec fletu assiduo, precibus nec flecteris ullis,
 Quas frustra ingratas spargimus ante fores.

Sed

Sed torvum aspiciens valida nos voce repellis,
 Et procul a sacris ædibus esse jubes.
 Te tamen Ismarii demulsum carmine vatis,
 Dum canit infernas flebilis ante domos,
 Auribus arrectis, & nota, Cerbere, cauda
 Tergeminas fauces continuisse ferunt.
 Tum primum memorant Manes sævasque Sorores,
 Et Ditem lacrymis ingemuisse piis.
 Nempe illum cæci penetrarat cuspide teli,
 Qui nostra immittis pectora læsit Amor.
 Tu vero immanis, cedit cui janitor Orci,
 Cui cedunt tortis anguibus Eumenides,
 Fluctibus Ioniis, & littore furdior omni,
 Adversus nostras despicias usque preces.
 Scilicet humanos rides, sævissime, luctus,
 Et speras precibus posse movere Deos?

CUM FAUSTINA OMNIA SIBI EREPTA.

Tu Veneri veneres, cæco tu spicula Amori,
 Mercurio linguæ munera furpueras.
 At qui te, mea lux, mea spes, mea vita, meum cor,
 Invidus ah! nostris abstulit ex oculis,
 Ille oculos, sensusque omnes, mentemque animumq;
 Atque adeo totum me mihi furripuit.

**PANDORÆ NOMEN APTIUS FUISSE
 FAUSTINÆ.**

QUI tibi Faustinae, mea lux, nomen dedit, is te
 Dixisset Pandoram aptius ac melius.

Munera namque Deos in te omnia congefisse ,
Ostendunt dotes corporis atque animi.

Et tu etiam ex oculis , tanquam de pixide apertâ ,
Omnia depromis seu bona , five mala.

At mihi , te erepta , mî qua sine vivere durum est ,
Spes , ô me miserum ! nulla mihi remanet.

COGNOMEN FAUSTINÆ.

AT tibi , si memini , nomen gentile , *Columba* ,
Conveniens formæ est ingenioque tuo.

Laudantur niveo mites candore columbæ ,
Et tibi sub niveo pectore candor inest.

Quid lusus , mea vita , tuos ; quid murmura blanda ,
Quid referam noti blanditias thalami ?

Tu tenero morsus figebas dente proterva ,
Atque columbatim basia longa dabas.

Hei mihi ? quis raptor , credo Jove missus ab ipso ,
Te nostro avulsit , cara Columba , sinu ?

Te malus accipiter captam tenet unguibus tuncis ,
Et tua crudelis viscera dilaniat.

I nunc , dic Veneri sacratas esse columbas ,
Si tam , me miserum ! bella Columba perit.

FAUSTINÆ VELUT QUODDAM INESSE AMORIS NUMEN.

PER te , oculosque tuos nuper , mea Diva , sine arcu ,
Et vacua errabat cœcus Amor pharetra.

His jaculis armata Deos hominesque , ferasque
Cogebas sævi jura sub imperii.

Non senibus gravitas morum, non profuit usus,
Nec juvit tardo in corpore sanguis iners.
Non Sophiae studium doctos, non purpura Patres,
Nec clypeus texit fortia corda Ducum.
Omnia cefferunt; cessit quoque publica cura,
Et posuit virtus triste supercilium.
At nunc, proh superi! captivo numine Amoris,
Nil nisi trux Mavors & fera bella placent.

**QUANTA SIT VIS AMORIS
IN FAUSTINA.**

INTER se potuit sanctos committere Patres
Faustina, usque adeo forma superba fuit.
Et quisquam Juvenes furiis miratur iisdem
Accendi, & sævo bella parare viro?
Qui talem, heu facinus! claustris cohibere puellam
Sustinet, & nostras despicit usque minas.
Sola decennali fuit hæc repetenda duello,
Debuit hanc solus nam rapuisse Paris.

QUOMODO RAPTA FUERIT FAUSTINA.

CUM te crudelis nuper nil tale merentem
Materno conjux velleret è gremio;
Tendentemque manus traheret, passisque capillis,
Quid tibi tunc sensûs, quid tibi mentis erat?
Fama est flebilibus moestam te ululasse querelis,
Sæpius & nomen congeminasse meum;
Et nunc crudelem demissâ voce maritum,
Nunc matrem lachrymis sollicitasse piis.

364 *JOACH. BELLAI*

Stat ferus ille tamen , spernitque precantia verba ,
Verba vel immanes apta movere feras.

Hei mihi ! cur moestis cum impleres questibus urbem ,
Non potui infelix obvius esse tibi !

Haud secus atque olim furiata mente Corebus ,
Cassandram cum Ajax impius extraheret :

Tunc me iniecissem medium moriturus in agmen ,
Nullaque mors toto notior orbe foret.

AD MILITES GALLOS ;

*cum ad bellum Neapolitanum , an. 1528 ;
proficiscerentur.*

QUOS cara è patria avulsos & dulcibus arvis
Sævus amor belli misit in hesperiam :

Pergite felices , fatisque vocantibus ite

Quò vos ipsa vocat Gallica Parthenope.

Illic , si quid erit nobis virtutis avitæ ,

Et tanget patrii pectora Martis amor ;

Tot frustra repetita Ducum infelicibus armis ;

Procumbent vestra moenia capta manu.

Tunc Siculum scelus ulcisci , patriisque sepulchris

Solvere Achillæas inferias dabitur.

Ast ego qui Veneris miles , Martemque perosus

Haud animo tantum concipio facinus ,

Solvere tentabo captivæ vincla puellæ ,

Quæ mihi longe ipsis carior est oculis.

Hæc repetenda mihi tellus est vindice dextra :

Hoc bellum , hæc virtus , hæc mea Parthenope.

AD POLYDORUM DE FAUSTINA.

Docte, quem primum, Polydore, nobis
Præpotens junxit nemorum Diana,
Vinculo sed mox propiore vinxit
Innuba Pallas :

Me fluens humor cerebro malignus,
Febris atque ardens, & anhela tussis
Jam decem totis retinet diebus
Membra trahentem.

Non mihi dulcis latices Lyæi,
Sed fitim fedant medicata nostram
Pocula, atque imas penitus perurit
Flamma medullas.

Auget hunc ignem Veneris favilla,
Et puer sævo metuendus arcu,
Nostra qui durus graviore fixit
Pectora telo.

Me suis urit facibus puella,
Quam ferus clausam retinet maritus;
Dum suæ raptum metuit rapinæ,
Nostraque tela.

Et quis in tali timidus puella
Non foret, qualem, Polydore, magna
Ante nec vidit, puto, nec videbit
Roma puellam?

Sive nigrantes oculos, comasque,
Frontis aut lætæ niveum nitorem,
Seu genas spectes roseas, vocisque
Picta labella.

Seu magis tractes geminas papillas,
 Quas suis fecit manibus Cupido,
 Quæque non una tulimus beati
 Gaudia nocte.

Dum fovet molli tepidum lacerto,
 Dum levi murmur ciet & susurro,
 Dum micat lingua, & varias per artes
 Improba ludit.

Hanc jocus semper comitatur, ipsi
 Alites circum volitant Amores,
 Gratia & Lusus, Venerisque semper
 Turba ministrat.

Hæc meos febris populatur artus,
 Hic meas ignis furit in medullas,
 Sævus ut latè furit in patentes
 Sirius agros.

Hanc juvat tota, Polydore, Roma
 Persequi raptam medios per ignes;
 Quæ decem digna est repeti per annos
 Vindice dextra.

S O M N I U M.

Nox erat, & placidum carpebant cuncta soporem;
 Cum puer in somnis visus adesse mihi.
 Arcum læva tenet, tenet aurea spicula dextra,
 Cendenti ex humero picta pharetra sonat.
 Ille meos cernens vigili sub mente dolores,
 Luminaque è lacrymis turgida facta meis;
 Ultro me timidum verbis compellat amicis,
 Atque meas lacrymas sic miseratus, ait:

« Parce tuum, Juvenis, consumere luctibus ævum,
» Et nostra toties de levitate queri.

» Quæ tibi, non nostra, sævi sed fraude mariti,
» Rapta est, illa tibi restituenda venit ».

Quid me, sæve puer, deceptum fraude maligna
Tu quoque nunc falsis ludis imaginibus?

Si cupis ut credam, Stygias testare paludes,
Aut aliquo dubiam pignore stringe fidem.

« Sume, ait (& pictis pennam detraxit ab alis),
» Certior ut fias, hoc tibi pignus erit ».

Sed quid ab hoc tandem sperandum pignore certi,
Firmatura fidem si mihi penna datur?

VOTUM AD VENEREM.

Si per te, alma Venus, rerumq; hominumq; creatrix,
Qua fine nil animis corporibusque placet,

Sidereis Faustinae oculis, verbisque fruisce,
Et liceat noto reddere membra thoro:

Non tibi candenti stabunt de marmore templa,
Hostia nec sanctos corrueat ante focos;

Purpurei sed enim flores, violæque, rosæque,
Parque columbarum, Diva, tibi dabitur,
Suspendaque tibi solventur vota tabella.

Omnibus & sæclis charta loquetur anus,
Amisam mihi te Faustina restituisse:

Hoc est ipsum me restituisse mihi.

VOTI SOLUTIO.

JAM mihi mea reddita est Columba:
Vos tristes Elegi valete longum.
At vos molliculi venite versus,
Dum cano reditum meæ Columbæ,
Quam plus ipse oculis meis amabam;
Cujus basia, blandulumque murmur,
Lusus, nequitiaæ proterviores,
Et morsus poterant, micante rostro;
Ipsum vincere passerem Catulli.
Nam mellea fuit, venusta, bella,
Pulchra, candidula, atque delicata,
Nil mage ut queat esse delicatum,
Mellitum magis, aut magis venustum.
Ut vobis male sit, mali Cinædi;
Fures improbuli, invenustulique,
Qui talem mihi tam diu abstulistis
Pulchram, candidulam, meam Columbam.
At vos hendecasyllabi frequentes,
Versus molliculi, venustulique,
Adeste huc, precor, & quot estis omnes,
Formosæ Veneri, bonisque Divis
Votum solvite pro mea Columba.

BASIA FAUSTINÆ.

CUM tu ad basia nostra sic reflectis
Cervicem niveam, Columba, pæti
Molle ut nescio quid natent ocelli,

Præ desiderio mihi liquefcit
 Ipfa penè anima, in tuumque fenfim
 Prorſus exanimis finum relabor.
 Admotis fed ubi hinc & hinc labellis,
 Udo tramite mutuum recurſant
 Linguae, & ambroſios anhelò ab ore
 Flores carpere mi licet beato;
 Tunc mi, tunc videor Jovis tonantis
 Affidere epulis, ſacrumque neſtar
 Haurire intrepidè, Deum ſodalis.
 Si ſummis bona proxima, o Columba,
 Præbes tam facilis beato amanti,
 Cur tu ſumma negas miſello, & unà
 Miſellum facis & facis beatum?
 Num forſan metuis Deus fruendo
 Ipſe ne efficiar, velimque ſolus,
 Te ſine Elyſios videre campos?
 Hunc, hunc pone metum, venuſta, bella,
 Vitæ dimidium meæ, Columba:
 Nam quæcumque oculos tuos tenebit
 Sedes, illa mihi domos Deorum,
 Et campos referet beatiores.

**DE POETARUM AMORIBUS,
 AD GORDIUM.**

GORDI, plus oculis amate nobis,
 Quidquid Leſbia, Delia & Corinna,
 Quidquid Cynthia, quidquid & Lycoris,
 Quidquid Stella, Nina, & recens Neæra,

Q v

Laura , & Candida , vel fuit Gelonis ,
 (Ut nostras quoque nominem puellas)
 Cassandra æmula Laureæ puellæ ;
 Quidquid Pasithea & venusta nuper
 Mellina , & numeris Oliva (1) nostris
 Dicta (si locus inter has Olivæ) :
 Hoc Faustina mea , hoc mea est Columba ,
 Hoc Faustina tua , hoc tua est Columba.
 Ob id nunc cupiam hic adesse , Gordi ,
 Et quidquid cecinit tener Catullus ,
 Et quidquid cecinit tener Tibullus ,
 Quidquid Naso canit Propertiusque ,
 Gallus , & Jovianus , Actiusque ;
 Quidquid ipse Marullus & Petrarcha ;
 Quidquid Beza canit , canit Macrinus ,
 (Ut nostros quoque nominem poetas)
 Ronfardus gravis & gravis Thyardus ,
 Mollis Baifius , mihi que (si quis
 Probatos locus inter est poetas)
 Optarim veteres meos calores ,
 Gordi , ut sic melius queam referre
 Faustinaque meam & meam Columbam ,
 Faustinaque tuam & tuam Columbam.

DE AMORIS VIOLENTIA EX ANACREONTE.

FRONTEM cornigeram dedit Juvencis
 Natura , alitibus dedit volatum ;

(1) Andinæ puellæ nomen , quo veram Bellaius amicam significabat.

Fecit cornipedes equos , fugaces
Auritos lepores , natatilesque
Pisces , fulmineos fues , leones
Fecit magnanimos , viros sagaces :
Ast hoc ingenio videns negatum
Esse femineo , dedit puellis
Formam igne atque acie potentior.

A D F A B U L L A M

CUR AMATORIA NON SCRIBAT.

Q U O D nullos faciam , Fabulla , versus ,
(Quamvis tot faciam , Fabulla , versus)
Quales qui populo suos amores
Lascivis nimium explicant libellis ,
Miraris , tetricum & vocas poetam ,
Rugosum nimis & nimis Catonem ,
Subinde hoc repetens Catullianum :
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsam , versiculos nihil necesse est.
Sed nobis aliter quidem videtur :
Nec vatem esse decet tam pudicum ,
Qui versus faciat parum pudicos.
Nam quid turpius est , Fabulla , quæso ,
Si gallum hunc facias , Deo falace
Cui versus decet esse prurientes ?
Scimus quid sit amor , Fabulla , scimus :
Estque in versiculis bonus Cupido
Nostris plurimus & Venus jocosa ,
Blando quæ docuit sonare plectro ,

Dum nostris licuit bonis fruisce,
 Et nostras Domina fovente flammæ,
 Ignis mollibus arsit in medullis.
 Nunc nos læta fugit juvenia, nosque
 Divexant animi æstuantis undæ,
 Et curæ vigiles, metusque fævi,
 Omnes qui Veneres Cupidinesque,
 Lusus, nequitias, sales, jocosque
 A nostris abigunt, Fabullæ, Musis.
 Quare, quod superest, Fabullæ bella,
 Si quid te lepidi juvant libelli,
 Quos scripsit manibus suis Cupido,
 Dictarunt Charites, canunt poetæ,
 Ediscunt juvenes, tenent puellæ,
 Et quos ipsi etiam audiunt libenter.
 Senes frigiduli, gravesque matres,
 Aut tu nostra legas parum pudica,
 Aut tu nos faciās minus pudicos.

DE CÆCO VIAM INDICANTE.

Nox erat, & pactæ properabam ad tecta puellæ,
 Junguntur fano quæ, Lodoice, tuo.
 Quà sit iter quæro (nam me fallebat euntem
 Tum forte in varias semita secta vias).
 Hæc, aliquis dixit, dextra simul indicat, atque is
 Cæcus erat : cæcum suspicor esse Deum.

AD MARINAM , CUR EAM FUGIAT.

CUR te sic fugiam tuumque limen
 Currens præteream , canem ut bibentem
 Ex Nilo perhibent , Marina , quæris :
 Causas accipies , Marina , paucis.
 Es tu pulchra quidem , venusta , bella ;
 Perpulchramque habitas domum , superbam ;
 Lautam , magnificam , omnibus patentem :
 Verum nos habitare , flante Cauro ,
 Tam laxè , medico haud fatis probatur.

AD NEÆRAM.

DEBES pro hendecasyllabis , Neæra ,
 Nobis bafiolum ; Neæra , solve.

IN GALLONIAM.

ÆTATE Hectoream vincis , Gallonia , matrem ,
 Atque eadem spiras , trux quod Avernus olet.
 Casta doces juvenes sævi medicamen amoris ,
 Et quo philtera modo sint fugienda , mones.
 Scilicet & succos & Circes pocula nosti ,
 Quidque trahat manes , quæque sit herba nocens.
 Sed quid longa opus est artis præcepta referre ,
 Aut quid opus medicas applicuisse manus ?
 Te videat , quisquis timet hunc , Gallonia , morbum :
 Non aliis herbis tutior esse potest.

IN E A M D E M.

GRANDIOR & Niobe & Pyrrha, Gallonia nostra est,
Et se nosse virum casta puella negat.

Credo equidem : nam nulla tibi, Gallonia, forma ;
Quam quisquam sanus posset amare, fuit.

IN ANUM PRURIENTEM, ET PUELLAM
FUGITIVAM.

QUÆDAM Nestoream superans ætate parentem,
Quæ juvenem ex Satyro redderet Hippolitum,
Me sequitur, nostrisque salax amplexibus hæret ;
At riget in nostro pectore dura filex.

Me tenera & prima florens ætate puella,
Quæ posset Pylum sollicitare senem,
Heu ! fugit, & nostros crudelis spernit amores ;
Quoque magis spernit, me magis urit amor.
Quid faciam ? duris illinc me cautibus urget
Caucasus, hinc sævis ignibus Ætna coquit.

I D E M.

FRIGIDIUS Scythico cum sit tibi marmore corpus,
Cur mea cum tangis pectora, non rigeo ?

Mi faculas subdit nimium formosa puella,
Atque oculis nostram dissolvit glaciem.

At mihi cur parcunt flammæ ? Tu frigida præsto es,
Nec finis in cineres corpus abire meum.

Sic mihi restituit torpentia frigore membra,
Sic flammæ Cypris temperat ipsa meas.

A D G O R D I U M.

ILLA marmorea Puella fronte,
Ore purpureo, aureis capillis,
Sinu lacteolo : illa nuper, inquam,
Nobis pulchrior omnibus puellis,
Nobis carior omnibus puellis,
Dum se in quadriuiis & angiportis
Passim prostituit, venuste Gordi,
Gemellos modo repperit misella
Ficos inguinibus suis tumentes.

A D M A R I A M H A Y A M.

QUID sim, quid fuerim, quid egerimve,
Ex quo, Dia, tuis frui camoenis,
Scriptis, ingenio, eruditione,
Lepore, intuitu, allocutione,
Crudeles Superi invidere nobis,
Ipse tam memini, sopore pressus
Quam si, vel nimio gravis Lyæo;
Aut forem Elyfio sub amne merfus.
Hoc tantum memini : nihil fuisse
Me, præter lapidem, gravemque truncum,
Aut si his quid gravius, trucem, feverum,
Elinguem, stupidum, Trophonî ut olim
Ex antro attonitos ferunt redisse.
Nec mirum : ipsa mihi tuis ocellis,
Forma, atque ingenio elegantiore,
Cum sensus animumque furpuisses.

Et cui fidereis tuis ocellis,
 Forma, atque ingenio elegantiore,
 Non sensus animumque surpuiffes?

Quare si quid adhuc tui (quod opto)
 Bellaii memor es, cupisque scire
 Quid fit, quid fuerit, quid egeritve
 Tot annos Latio in solo, mihi me
 Redde. Reddideris, modo huc reverso
 Si te, quo solita es, lepore, vultu,
 Scriptis, versiculis, venustulisque
 Jocis, & salibus, facetiisque,
 Jamjam reddideris mihi benignam.

DE CAMILLA JANI MORELLI FILIA.

PATRIS delitias fui, Camillam,
 Quam finxit manibus suis Dione,
 Quam sinu Charites suo educarunt,
 Auget quæ numerum novem Sororum,
 Amat plus oculis suis Morellus,
 Seu quid plus oculis potest amari.
 Morello similis suo Camilla
 Sic est, tam simile haud fit ovum ut ovo.
 Illam moribus imbuit pudicis
 Mater, sicque suam excolit Camillam,
 Ut florem tenerum excolunt puellæ.
 Sic ludit Latiis modis Camilla,
 Camillam ut Latii putes alumnam.
 Sic græcè loquitur Camilla, jures
 Ut ipsas minus Atticas Athenas.
 Hebræas quoque litteras Camilla.

Tam pingit bene, quàm suas Latini.
 Sic versus patrios facit Camilla,
 Ronfardus queat invidere ut ipse.
 Sic canit fidibus Camilla, ut ipse
 Camillæ queat invidere Phœbus.
 Et vix (quod stupeas) videt Camilla;
 Videt vix decimam Camilla messem.

EX EJUSD. JOACHIMI BELLAI

T U M U L I S.

IN CINERES MARITI UXORIS

L A C R Y M Æ.

QUAS patris & nati, carique in funere fratris
 Et nata & mater, persoluique foror:
 Has tibi nunc lacrymas, Conjux dulcissime, solvo,
 Qui pater & natus, qui mihi frater eras.

UXOR MARITUM ITIDEM LUGENS.

M A R M O R E de Pario, fuso nec mollius ære
 Nec cineri statuum picta sepulchra tuo.
 Nec cineres ipsos nimio stimolata furore
 Mortali quondam corporis in tumulo,
 Cum tua, mi Conjux, semper viventis & ora,
 Et gressum, & vocem pectora nostra ferant:
 Pectora quæ quondam fido spectata marito
 Tam bene pectoribus juncta fuere tuis;

378 *JOACH. BELLAI*

Ut, si verus amor mentes post fata sequatur,
 Jam tumulo nolis splendidiore regi.
 Illa igitur veterem captet de marmore laudem,
 Extincto imponens vasta sepulchra viro;
 Hauriat aut cineres, longo quæ fessa dolore
 Solamen luctûs quærit habere sui.
 Ipsa ego candenti lacrymas pro marmore ponam;
 Perpetuo manes sic gemitura tuos;
 Donec longa dies nostrum miserata dolorem,
 Nos iterum optato jungat in Elyfio.
 Myrtea tunc animas vallis spectabit euntes,
 Atque eadem cineres conteget urna duos.

UXORIE LACRYMÆ.

SPARGIMUS hoc faxum lacrymis: utinamq;, marite,
 In faxum è lacrymis versa forem Niobe!

IDEM.

Hos flores atque has violas, carissime Conjux;
 Spargimus in cineres, ultima dona, tuos.
 Addimus & lacrymas, desit ne floribus humor:
 Atque utinam in florem versa forem è lacrymis.

IN FILIUM MATRIS LACRYMÆ.

NON solus tu, care, jaces hoc, nate, sepulchro;
 Nec solum cineres hæc capit urna tuos.
 Hic animus tecum est: quæ te gemit, anxia mater,
 Heu! tumulis adstat flebilis umbra tuis.

PARENTUM ET NATORUM
ATROX CASUS.

MORTIS disce novum genus, Viator,
Horrendum, aut potius stupendum & ingens
Portentum. Hoc tumulo jacent sepulti
Gemelli, & soror, & parens uterque:
Fame illi rabida, ii dolore sævo
Absumpti. Hic igitur, Viator, adsta:
Rem totam breviter tibi explicabo.
Pater cum validam famem timeret,
Quæ totam prope Neustriam premebat,
Nullaque ars misero foret, modusque,
Nec res ulla domi, domum relinquens,
Pauper Armoricas petivit urbes,
Victum quæreret ut sibi, suisque.
Ergo pignora cara, se, domumque,
Aut si carius iis quid est, viator,
Uxori miseræ miser maritus
Commendat lacrymans. Rogat, jubetque
Hanc bono esse animo; brevi affuturum
Sese illi recipit: revulsus ægrè
Discedit. Reditus, famisque Conjux
Sed longæ impatiens, gemens & ipsa,
Virum ut repperiat, domum relinquit.
Natæ (hæc major erat) Misella mater
Commendat geminos, jubet, precatur,
Promittitque eadem, pius Maritus
Quæ ante dixerat. Obsequens puella

380 *JOACH. BELLAI*

Sedulo hoc fatagit. Suum sed ipsa
 Dum fraudat genium, suis ut esset
 Fratribus fatis, heu! pium sororis
 Exemplum! nimio gravatus imbre,
 Solis vel nimia face ustulatus,
 Flos ut languidulus cadit, Misella
 Sic tandem jacuit. Fames sed illos
 Egit in miseros jacentis artus.
 Reverſi interea domum parentes;
 Heu! ſpectacula dira! ſemipaſtum
 Corpus repperiunt, forosque juxta
 Hiantes pueros vident. Quid ultra?
 Horror cetera non finit. Miſellis
 In os injiciunt cibos; at illi
 Guſtato minimum cibo, parentum
 Ante ora exanimes cadunt. Parentes
 Mœror occupat, in ſuoſque natos
 Et ipſi exanimes cadunt. Teguntur
 Uno omnes tumulo. I, Viator, i nunc
 Orbata Niobes feros dolores,
 Aut diram memora famem Sagunt.

**SATYRAM PERICULOSUM,
 ESSE GENUS SCRIBENDI,
 AD MARINUM.**

NE tu verficulis tuis, Marine,
 Hoc eſt, enſe tuo, furens ut Ajax,
 Te ipſum conficias, tuaque ab arte
 Artifex pereas, miſer Perillus,

Sume, ni piget, aut tibi molestum est,
Fidi consilium tui sodalis.
Si quid sit tibi de Deo loquendum,
Aut quo numina sint colenda ritu,
Sis catus, rogo, nec velis (quod aiunt)
Cornicum, ut sapiens queas videri,
Confixisse oculos. **Gravis** Sophorum
Ira : hos lædere, si sapias, caveto.
Nec minus tibi **Principes** cavendi,
Longas esse manus quibus loquuntur.
Haud quisquam sapiens Jovem laceffit;
Nec impune diu fuit protervus,
Quisquis crimina Principum notavit.
Adde his, si lubet, hos superbiores,
Feros, intrepidus & impotentes;
Necnon carmina, par pari, ut rependant,
Pensent carminibus, parum sed ipsi
Curantes Aganippedes puellas,
Styli ferro aciem tui retundant.
Illa denique, ne hinc & hinc vagando;
Quod nolim, tibi forte sim molestus
Erunt præcipuè cavenda verba,
Quæ (quod dicitur) ut semel volarunt,
Nobis per jugulum redire possunt.

EX JOACH. BELLAII
ELEGIIS.

ROMÆ DESCRIPTIO.

NON mea sollicitet sævus præcordia Mavors,
 Nec rabies litis, durave jactet hyems;
 Nec cupiam insanos Aulæ perferre labores,
 Sed cingant nostras laurea ferta comas.
 Nunc juvat aerii sacro de vertice Pindi
 Ducere Virgineos per juga celsa choreas.
 Nunc juvat umbrosis lentum jacuisse sub antris,
 Et longum plectro concinuisse melos.
 Seu libuit molles flammæ felicitis Olivæ
 Hetruscæ ad numeros personuisse Lyre;
 Seu potius magni laudes contexere Regis,
 Dicere vel laudes, Margari Diva, tuas;
 Vel qui nunc Romæ, Bellaia gloria gentis,
 Purpureum magnus tollit ad astra caput.
 Illius auspiciis duras superavimus Alpes,
 Et pulchræ campos vidimus Hesperia.
 Vidimus & flavi contortas Tybridis undas,
 Sparsaque per campos mœnia Romulidum:
 Mœnia quæ vastis passim convulsa ruinis,
 Antiquas spirant imperiosa minas.
 Vidimus, excelsi claves qui gestat Olympi,
 Augustum mitrâ, purpureosque Patres.

Quid referam magni pendentia culmina Petri,
 Quo nullum Aufonia pulchrius extat opus?
 Aurea quid memorem pictis laquearia tectis,
 Altaque porticibus limina Pontificum?
 Adde tot augustas ædes, totque atria longa,
 Quæque oculis villa est nomine pulchra suo (1).
 Adde tot aerias arcès, molemque sepulchri,
 Auratasque domos, pictaque templa Deum.
 Prætereo longos excelfo fornice pontes,
 Quos subter rapidis Albula fertur aquis.
 Prætereo vastum lata testudine templum,
 Quo cunctos coluit maxima Roma Deos.
 Mitto virginei surgentia marmora fontis,
 Qui sacer est summi numine Pontificis;
 Multaque præterea veteris miracula Romæ,
 Undique defosso nunc rediviva solo.
 Hic quoque (nam liceat toto decurrere campo)
 Dicamus mores, inclyta Roma, tuos.
 Si quis Palladias optet regnare per artes,
 Dulcia Romanis Attica mella fluunt.
 Si placet armorum lusus, si cursus equorum,
 Tyndaridas multos urbs dabit ista tibi.
 Si varios regum cupias audire tumultus,
 Hic veri & falsi nuntia fama volat.
 Si spectare juvat fortunæ jura potentis,
 Non alio regnat latius illa loco.
 Si Venus oblectat, Veneris sunt omnia plena:
 Romani auspiciū sanguinis illa fuit.
 Hic signa, hic strepitus, vocesque & nota vocantur

(1) Le Belvedere.

Sibila, nec tacitis gaudia mixta jocis.
 Hic juvat aut varias passim saltare choreas,
 Aut Thuscos cythara concinuisse modos.
 Carpento invehctus pulchra cum matre Cupido
 Arguto resonum pectine pulsat ebur.
 Gemmea marmoream cingunt redimicula frontem
 Oraque fallaci murice tineta rubent.
 Aurea lacteolo pendentque monilia collo,
 Et niveas ornat gemma corusca manus;
 Et baccæ auriculis pendent, tortique capilli
 Mille trahunt dulci colla subacta jugo.
 Sidonias vestes limbus complectitur aureus,
 Defluit in teneros & stola longa pedes.
 Arte cothurnati librant vestigia gressus;
 Arte oculi spectant, arte micant digiti.
 Quidquid mollis Arabs, Ægyptus, quidquid & Indi
 Aut portant Tyrii, Roma beata tulit.
 Quid referam lætas segetes ac dona Lyæi?
 Quid nemora, & saltus, rustica turba, tuos?
 Quid gelidos fontes, quid prata recentia rivis,
 Et quidquid pingit vere ineunte solum?
 Quæ licet Ausonia spectentur plurima terra
 Spectare in media plus tamen urbe juvat.
 Quid memorem augustis spirantia marmora tectis,
 Artificum docta vivere iussa manu?
 An patris implexos squamosis orbibus artus (1),
 Et natos iisdem nexibus implicitos?
 An Phœbum & Venerem, Pario de marmore signa,
 Saxaque in antiquos tam bene ficta Deos?

(1) Le Laocoon.

Hic Roma insignis galeâ vultuque minaci
 Victorum regum colla subacta premit.
 Hic ludunt gemini prensantes ubera nati,
 Ubra nutricis officiosa lupæ.
 Hic plantæ affixis oculis & corpore toto
 Evellit spinam vivus in ære puer.
 Terribilis clavâ fulvo stat nudus in auro,
 Herculeum spirans Amphitrioniades.
 Hic bellator equus tergum fessore premente
 Pectore stat Martem naribus atque oculis.
 Cæsareos vultus quis non miretur & ora
 Tam multis Romæ conspicienda locis?
 Quis Tybrim notumque Lupa, notumque Gemellis,
 Quis septemgeminis nesciat ora Dei?
 Anguibus intortis, cubitoque innixa recumbit
 Antonî Conjux fortior ausa mori (1)
 Hic Martem alloquitur Cypris, lacrymisq; madentes
 Inflectens oculos effera corda domat.
 Hic geminus sonipes gemino cohibente colosso,
 Cervicem attollens, arduus arma fremit.
 Hic puerum Satyrus vultuque & munere tentat;
 Munera grata quidem, non ferus ille placet.
 Marmoreâ in venâ vulnus demonstrat Adonis,
 Vulnus quo jacuit dente ferocis apri.
 Sed quid cæruleos tento percurrere fluctus,
 Nocturnasque volo connumerare faces?
 Singula si cupiam brevibus describere chartis,
 Scribentem calamus, destituatque dies.
 Ardua Pyramidum dicam, truncosque colossos
 (1) Cléopatre.

386 *JOACH. BELLAI*

Mœstaque nunc vacuo muta Theatra sinu ?
Aspice ut has moles , quondamque minantia Divis
Mœnia luxurians herba situsque tegant.
Hic ubi præruptis nutantia culmina faxis
Descendunt coelo , maxima Roma fuit.
Nunc juvat exesas passim spectare columnas ;
Et passim veterum templa sepulta Deum.
Nunc Martis campum , Thermas , circumq; forumq;
Nunc septem colles , & monumenta virum.
Hac se victores Capitolia ad alta ferebant ,
Hic gemini fasces , Consulis imperium.
Hic Rostris locus , hic magnus regnare solebat
Tullius , hic plebis maxima turba fuit.
Heu ! tantum Imperium terrisque undisq; superbum
Et ferro & flammâ corruit in cineres.
Quæque fuit quondam summis urbs æmula Divis ,
Barbarico potuit subdere colla iugo.
Orbis præda fuit , totum quæ exhauserat orbem ,
Quæque Urbis fuerant , nunc habet Orbis opes.
Cetera tempus edax longis terit obruta seclis ,
Ipsaque nunc tumulus mortua Roma sui est.
Disce hinc humanis quæ sit fiducia rebus :
Hic tanti cursus tam brevis imperii !
Roma ingens periit , vivit Maro doctus ubique ;
Et vivunt Latiae fila canora Lyrae.
Nasonis vivunt , vivunt flammæque Tibulli ,
Et vivunt numeri , docte Catulle , tui.
Salvete , o cineres ! sancti salvete , Poetae ,
Quos numerat vates inclyta Roma suos !
Sit mihi fas Gallo vestros recludere fontes ;

Dum coeli genio liberiore fruor ;
Haëtenus & nostris incognita carmina Musis
Dicere , & insolito plectra movere sono.
Hoc mihi cum patriis Latiae indulgete Camænaë ,
Alteraque ingenii sit seges ista mei.
Forte etiam vivent nostri monumenta laboris ;
Cetera cum domino sunt peritura suo.
Sola virum virtus coeli super ardua tollit ,
Virtutem coelo solaque Musa beat.

P A T R I Æ D E S I D E R I U M .

Q U I C U M Q U E ignotis lentus terit otia terris ,
Et vagus externo quærit in orbe domum ;
Quem non dulcis amor, quem non revocare parentes,
Nec potuit, si quid dulcius esse potest :
Ferreus est, dignusque olim cui matris ab alvo
Hyrcaenæ Tigres ubera præbuerint.
Non mihi faxea sunt, durove rigentia ferro
Pectora , nec Tigris , nec fuit Ursa parens :
Ut dulcis patriæ durus non tangar amore ,
Totque procul menses exul ut esse velim.
Quid namque exilium est aliud , quam fidera nota
Quam patriam & proprios deferuisse lares ?
Annua ter rapidi circumacta est orbita solis ,
Ex quo tam longas cogor inire vias ;
Ignotisque procul peregrinus degere testis ,
Et Lyrii tantum vix meminisse mei ;
Atque alios ritus , aliosque ediscere mores ,
Fingere & insolito verba aliena sono.
At quid Romanâ, dices , speciosius aulâ ,
R ij

Aut quisnam toto pulchrior orbe locus?
Roma orbis patria est, quique altæ moenia Romæ
Incolit, in proprio degit & ille solo.
Forſan & est Romæ (quod non contingere cuivis
Hic ſolet externo) vivere dulce mihi.
Eſt qui purpurei patruus pars magna ſenatus;
Atque idem Aonii pars quoque magna chori;
Qui noſtras ornetque bonus foveatque Camænas;
Arceat a noſtro pauperiemque lare.
At quoties ſtudia antiqua, antiquoſque ſodales
Et memini caram deſeruiſſe domum;
Quondam ubi ſollicitas Perſarum temnere gazas
Et felix parvo vivere doctus eram:
Ipſa mihi patriæ toties occurrit imago,
Et toties curis torqueor uſque novis.
Utque nihil deſit, nobis tamen omnia deſunt,
Dum miſeris noto non licet orbe frui.
Nec Ligeris ripas, ſaltus, ſylvaſque comantes
Cernere, & Andini pingua culta ſoli;
Quæ lacte & Baccho, flaventis & ubere campi
Antiquæ certant laudibus Italiæ.
Aſt Ithacus, licet ipſa foret Laertia tellus
Et Bacchi & Cereris muneribus ſterilis,
In patriam rediit: reditum nec pulchra Calypſo,
Nec pulchra Alcinoi detinuit ſoboles.
Felix qui mores multorum vidit & urbes,
Sedibus & potuit conſenuiſſe ſuis!
Ortus, quæque ſuos capiunt, externa placentque
Pauca diu, repetunt & ſua luſtra feræ.
Quando erit, ut notæ fumantia culmina villæ,

Et videam regni jugera parva mei?
 Non septemgeminis tangunt mea pectora colles,
 Nec retinet sensus Tybridis unda meos.
 Non mihi sunt cordi veterum monumenta Quiritum,
 Nec statuæ, nec me picta tabella juvat.
 Non mihi Laurentes Nymphæ, sylvæque virentes,
 Nec mihi, quæ quondam, florida rura placent.
 Ipsæ etiam quæ me primis docuere sub annis
 Ad Cytharam patrio flectere verba sono,
 Heu! fugiunt Musæ, refugitque aversus Apollo,
 Et fugiunt digitos mollia plectra meos.
 Aulica dum nostros gestaret turba libellos,
 Et tereret manibus carmina nostra suis;
 Dumque meos Regis soror, illa, illa inclita virgo
 Afflaret sancto numine versuculos,
 Margaritis invicti Regis soror, aurea virtus
 Inter mortales cui dedit esse Deam:
 Tunc licuit totum fecundo pectore Phoebum
 Concipere, & pleno pandere vela sinu.
 Nunc miseri ignotis cœci jactamur in undis,
 Credimus & Latio linthea nostra freto.
 Hoc Latium poscit, Romanæ hæc debita linguæ
 Est opera, huc Genius compulit ipse loci.
 Sic teneri quondam vates Præceptor Amoris,
 Dum procul a patriis finibus exul agit,
 Barbara (nec puduit) Latiis prælata Camænis
 Carmina non propriam condidit ad cytharam:
 Carmina principibus gaudent, plausuque theatri;
 Quique placet paucis, displicet ipse sibi.

R iiij

ANALECTA
MARCI ANTONII MURETI,

feu

ELEGIÆ DUÆ, QUASI POSTLIMINIO
RECUPERATÆ, ET ODARIUM.

I.

Ad Nearam, puellam.

QUÆ te caussa mihi potuit mutare, Neära,
Ut mea jam non sis, quæ modo dicta mea es?
Quonam amor ille abiit, quo te jactare solebas,
Cum tibi magna satis gloria, amator eram?
Certe etenim & memini ipse, & te meminisse necesse est,
Quam sæpe exciderint talia verba tibi:
« DONA juvent alias; dum me Muretus amabit,
» Cætera mi ut defint omnia, dives ero.
» Aurum aliæ gemmasque; ego nil, nisi carmina, posco;
» Plus mihi divitiis omnibus illa placent ».
Nec minus ipse tibi parili conjunctus amore,
Taliam reddebam dicta, sed ex animo:
« URE, Cupido, alios; ignis mihi sola Neära est,
» Odi alias omnes. Quin etiam obtulerit
» Si mihi se Venus ipsa, Venus feret ipsa repulsam:
» Solus ego illius, sola ut & ipsa mea est ».
Hei mihi! vix menses absum a te quatuor, & te
Alterius factam nuntia fama refert.
Quid si Taprobanae petiissem aut littora Thules?
Tam longe distat Tiberis ab Eridano?
At cum me flentem flens ipsa amplexa teneres,
Inque tuo stratus limine staret equus;

Amplexuque tuo vix me subducere possem,
Jam discedenti qualia verba dabas !
« DUM vivam, res nulla tuo me avellet amore :
» Quod si post vitæ tempora durat amor,
» Me quoque te, Murete, etiam umbra & pulvis amabo.
Hæc mihi tum multis non sine lacrimulis,
Te memini dixisse, o nuper cara Neæra,
Et, quanquam odisti, nunc quoque cara tamen :
Câra, fatebor enim, quanquam te absentia mutat,
Factura est levitas non me aliena levem.
Jupiter ! ut certi nihil est in amore puellæ !
Sæpe uno decies odit amatque die.
Quam melius foret a vanis avertere mentem,
Et solida ac nunquam deperitura sequi !
O si me meliorque Venus, meliorque Cupido
Vindicet, injecta corripiatque manu !
Tunc flebis, cum me ereptum novus ignis habebit,
Et te culpabis, duritiamque tuam.
Ast ego subducta vinclis cervice molestis,
Ridebo, inque vicem, perfida, durus ero :
Ut servus Dominae imperium perpeffus iniquæ,
Quem Prætor juris jussit abire sui.

I I.

Ad Fulviam, puellam.

[Hæc edita primùm in Editione Veronensi, nec usquam aliàs.]

CUM roseam inflectens cervicem ad basia torques,
Et tibi jam pæti molle natant oculi ;
Præ desiderio prope tum mi anima ipsa liquefcit,
Vixque potest tanti vim tolerare boni.
Post ubi jam licet, admotis utrinque labellis,
Ambrosium suavis carpere florem animæ ;

Udoque errantes colludunt tramite linguæ;
 Dulcis & ardores ventilat aura meos :
 Tum mihi , tum videor Divorum accumbere mensis,
 Atque haurire avidè nectareos latices.
 Fulvia , flos ævi , cum quæ sunt proxima summis ,
 Tam facilis dones , cur modo summa negas ?
 An metuis , Deus efficiar ne forte fruendo ,
 Et , sine te , sedes evolem ad æthereas ?
 Pone metum , formosa : tuos quæcumque tenebit
 Ora oculos , coeli mi vice semper erit.

III.

Ad Janum Tiliū,

PARÆNETICON.

MODUS tenellis quis tibi ab unguibus
 Vitæ tenendus , Jane , fit , accipe :
 Benigna quem natura finxit
 Ingenio puerum sequaci.
 Primum ergo amorem numinis intimo
 Serva usque fixum pectore , & illius
 Ad jussa te compone : nulla est
 Sors nocitura Deum colenti.
 Fac & parentes sis pius in tuos ,
 Honore & illos pro merito colas ;
 Impunè nunquam sprebit ullus ,
 A quibus ortus erat , parentes.
 Fas & magistris , sint licet asperi ,
 Nonnunquam honorem reddere debitum.
 Si quando te objurgent , id illos ,
 Te quod ament , facere arbitrator.
 Nam primula ætas innumeris rapi
 Affectionum turbinibus solet :

Frænari eam quare & magistri
Assiduo imperio necesse est.

Nil turpe factu dicere fas puta :

Quæ quisque gaudet dicere , eis quoque
Gaudere patrandis , putatur.

JUDICIUM SUA CUIQUE LINGUA EST.

Disce & sodales quos tibi debeas

Parare ; nam omnes confimiles fere
Evadere illis affolemus

Queis cum agimus ; neque pestilenti
Si quis frequenter vixerit in domo ,
Nec si in malorum coetibus , ut sibi
Contagio nil obfit unquam
Arte cavere valebit ulla.

Vide ergo ut illos , Jane , pares tibi ,
Queis esse te olim confimilem voles ;
At immodestos quos videbis ,
Et cane pejus & angue vita.

Laborem amato , dum juvenis viges ,
Ut otieris cum fenium premet ;
Laboris ofores nec ulla

Laus sequitur , neque splendor ullus.
Hæc si sub imo pectore clauferis
Præcepta , Tili , spes bona nos tenet ,
Tuis fore ut majoribus te
Perfimilem videamus olim.

I V.

Petri Lotichii

PHILOMELA ŒMULATRIX.

DU M fedet , ac dulces iterat Philomela , querelas ;
Pendula quâ vitreas arbor opâcat aquas ;

394 *PHILOMELA ÆMULATRIX.*

Alitis effigiem subjectis spectat in undis,
Blandaue vicinis vox redit icta jugis.
Illaque dum queritur, simul ipsa videtur imago
Æmula sub ramo dulce virente queri.
Tum stupet, & verè volucrum putat esse quod umbra est,
Et sibi divini carminis esse parem.
Perstat, & invidia moerens tabescit inani:
Certa, nisi vincat, victa dolore mori.
Omnia depromit discrimina gutturis, omnes
Elicit, innumeris flexibus usa, modos.
Postremo, multas frustra dum certat in horas,
Seque percusso decipit ipsa sono;
Unguibus & rostro simulacrum invadit & alis,
Inque necaturas inscia fertur aquas.
Vidit, & exanimem vicino cespite textit,
Triste genus lethi commiseratus Acon.
Addidit & titulum: FALSUS QUAM PERDIDIT ERROR,
DAULIAS HIC VIRIDI CONDITUR ALES HUMO.
Infelix fatum! Quæ laudis tanta cupido est!
Fallor, an & miseras nos imitatur aves?

V.

Famiani Strada.

FIDICINIS ET PHILOMELÆ CERTAMEN.

JAM sol a medio pronus deflexerat orbe,
Mitius è radiis vibrans crinalibus ignem:
Cum Fidicen propter Tiberina fluentia, sonanti
Lenibat plectro curas, æstumque levabat,
Ilice defensus nigra, scenaque virenti.
Audiit hunc hospes silvæ Philomela propinquæ,
Musa loci, nemoris Siren, innoxia Siren;
Et prope succedens stetit abdita frondibus, altè

PHILOMELÆ CERTAMEN. 295

Accipiens sonitum, secumque remurmurat, & quos
Ille modos variat digitis, hæc gutture reddit.
Sensit se Fidicen, Philomela imitante, referri,
Et placuit ludum volucris dare: plenius ergo
Explorat cytharam, tentamentumque futuræ
Præbeat ut pugnae, percurrit protinus omnes
Impulsu pernice fides. Nec segnius illa
Mille per excurrens variæ discrimina vocis,
Venturi specimen præfert argutula cantus.
Tunc Fidicen per fila movens trepidantia dextram,
Nunc contemnenti similis diverberat ungue,
Depectitque pari chordas & simplice ductu;
Nunc carptim replicat, digitisque micantibus urget
Fila minutatim, celerique repercutit ictu.
Mox filet. Illa modis totidem respondet, & artem
Arte refert. Nunc, ceu rudis aut incerta canendi,
Projicit in longum, nulloque plicatile flexu
Carmen init, simili serie jugique tenore
Præbet iter liquidum labenti in pectore voci:
Nunc cæsum variat, modulisque canora minutis
Delibrat vocem, tremuloque reciprocatur ore.
Miratur Fidicen parvis è faucibus ire
Tam varium, tam dulce melos; majoraque tentans
Alternat mirâ arte fides: dum torquet acutas
Inciditque, graves operoso verberare pulsatur,
Permiscetque simul certantia rauca sonoris,
Ceu refides in bella viros clangore laceffat.
Hoc etiam Philomela canit; dumque ore liquenti
Vibrat acuta sonum, modulisque interplicat æquis.
Ex inopinato gravis intonat, & leve murmur
Turbinat introrsus, alternantique sonore
Claratur & infuscat, ceu Martia classica pulset.
Scilicet erubuit Fidicen, iraque calente:
Aut non hoc, inquit, referes, Cytharistia silvæ,
Aut fracta cedam cythara. Nec plura locutus,
Non imitabilibus plectrum concentibus urget:

396 *PHILOMELÆ CERTAMEN.*

Namque manu per fila volat , simul hos , simul illos
Explorat numeros , chordaque laborat in omni ;
Et strepit , & tinnit , crescitque superbius , & se
Multiplicat relegens , plenoque choreumate plaudit.
Tum stetit expectans , si quid paret æmula contra.
Illa autem , quanquam vox dudum exercita fauces
Asperat , impatiens vinci simul advocat omnes
Nequicquam vires ; nam dum discrimina tanta
Reddere tot fidium nativa & simplice tentat
Voce , canaliculisque imitari grandia parvis ,
Impar magnanimis ausis , imparque dolori ,
Deficit , & vitam summo in certamine linquens ;
Victoris cadit in plectrum , par nata sepulchrum.
USQUE adeo & tenues animas ferit æmula virtus !

FINIS.

ERRATA.

PAG. 168. ad Versum 19.

Quonam scriblitas , quonam ista sophismata *ponis* ?
Lege *plenis* , id est , *saturis & satiatis*.

PAG. 187. ad Notæ versum secundum :

Muretus fumos , &c. Lege *Rumetus* , uti Scaliger
scripserat.

